

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

ADALET KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

8'inci Toplantı
9 Haziran 2022 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

Sayfa

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.-Komisyon Başkanı Abdullah Güler'in, Komisyon gündeminde bulunan (2/4471) esas numaralı Kanun Teklifi'nin görüşülmelerinde uygulanacak usule ilişkin açıklaması

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

1.- Basın Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4471)

IV.-USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER

1.- (2/4471) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Anayasa'nın metin ve ruhuna aykırı olup olmadığının tetkik edilmesi amacıyla usul açısından tartışılması gerektiğine ilişkin önerge ve Anayasa'nın 20, 22, 26 ve 28'inci maddelerine aykırı olduğu gerekçesiyle kanun teklifinin tümünün iadesine ilişkin önerge ile (2/3696) esas numaralı Kanun Teklifi'nin görüşülecek olan (2/4471) esas numaralı Kanun Teklifi'yle birleştirilerek görüşülmesine ilişkin önerge hakkında görüşme

ADALET KOMİSYONU

8'inci Toplantı

9 Haziran 2022 Perşembe

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Adalet Komisyonu saat 14.37'de açılarak iki oturum yaptı.

Komisyon Başkanı Abdullah Güler, Komisyon gündeminde bulunan (2/4471) esas numaralı Kanun Teklifi'nin görüşülmesinde uygulanacak usule ilişkin açıklama yaptı.

Basın Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin (2/4471) tümü üzerindeki görüşmeleri tamamlanarak maddelerinin görüşmelerine başlandı ve 1'inci madde kabul edildi.

(2/4471) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Anayasa'nın metin ve ruhuna aykırı olup olmadığının tetkik edilmesi amacıyla usul açısından tartışılması gerektiğine ilişkin önerge ve Anayasa'nın 20, 22, 26 ve 28'inci maddelerine aykırı olduğu gerekçesiyle kanun teklifinin tümünün iadesine ilişkin önerge ile (2/3696) esas numaralı Kanun Teklifi'nin görüşülecek olan (2/4471) esas numaralı Kanun Teklifi'yle birleştirilerek görüşülmesine ilişkin önerge hakkında görüşme yapıldı.

Görüşme sonunda yapılan oylamada Anayasa'ya aykırılık önergeleri ile kanun tekliflerini birleştirme önergesi kabul edilmedi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından, 14 Haziran 2022 Salı günü saat 15.30'da kanun teklifinin görüşmelerine kaldığı yerden devam etmek üzere toplantıya 23.34'te son verildi.

9 Haziran 2022 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.37

BAŞKAN: Abdullah GÜLER (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Ramazan CAN (Kırıkkale)

SÖZCÜ: Gülay SAMANCI (Konya)

KÂTİP: Belgin UYGUR (Balıkesir)

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Adalet Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, İç Tüzük’ümüzün 27’nci maddesi kapsamı içerisinde toplantı yeter sayımız vardır, toplantının açılışını yapıyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.-Komisyon Başkanı Abdullah Güler’in, Komisyon gündeminde bulunan (2/4471) esas numaralı Kanun Teklifi’nin görüşülmesinde uygulanacak usule ilişkin açıklaması

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Gündemimizde Komisyonumuza havale edilen 26/5/2022 tarihli ve 1021791 evrak numaralı Basın Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’mizin görüşmelerini gerçekleştireceğiz.

Tali komisyon olarak Dijital Mecralar Komisyonumuza da bu teklif metni ulaştırılmıştı. Dijital Mecralar Komisyonumuz 1 ve 2 Haziran 2022 tarihlerinde yapılan toplantılarında görüşmelerini tamamlamış ve ilgili teklifi kabul ederek raporunu da Adalet Komisyonu Başkanlığına ulaştırmıştır. Bu rapor da sizlere dağıtıldı.

Öncelikle usul açısından birkaç hususu belirtmek istiyorum. Tabii, şu anda mevcut 40 maddeden oluşan teklifimiz öncelikli olarak neler ihtiva ediyor, maddelerin teknik hususiyetleri, getirdiği yeni uygulamalar ve açıklamalar nedir, öncelikle bu hususlarda teklif sahibi milletvekillerimizi dinleyeceğiz. Daha sonra, bu açıklamalar yapıldıktan sonra da İç Tüzük 35 ve 38’inci madde gereği birleştirme ve Anayasa’ya aykırılıkla ilgili varsa önergelerin görüşmelerini yapacağız. Onları tamamladıktan sonra da teklifimizin geneli üzerindeki görüşmelere başlayacağız. Tabii, geneli üzerindeki görüşmelerde öncelikle parti gruplarımız adına söz vereceğiz, daha sonra Komisyon üyelerimize sözler vereceğiz ve o konuşmalar akabinde de Komisyon toplantımıza dâhil olan diğer milletvekillerimize söz vermek suretiyle geneli üzerindeki çalışmalarımızı tamamlamış olacağız.

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

*1.- Basın Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4471)**

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Şimdi, öncelikli olarak, teklif sahibi, Milliyetçi Hareket Partisi İstanbul Milletvekilimiz Feti Yıldız Bey’e söz veriyorum. Teklif sahibi olarak açıklamalarını dinliyoruz.

Feti Bey, buyurun.

FETİ YILDIZ (İstanbul) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Komisyonun değerli üyeleri, sayın milletvekilleri, değerli bürokratlar, medyamızın saygın temsilcileri; kamuoyunda “sosyal medya yasası” olarak bilinen, mevzuatımızdaki eksikleri gidermek amacıyla Basın Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’yle ilgili nitelikli bir çalışma olacağını umuyor ve bu vesileyle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

*(2/4471) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

Bu düzenleme uzun bir süredir tartışıldı, lehte, aleyhte yazılar ve görüşler paylaşıldı; bu görüşlerin hepsini saygıyla karşılıyoruz. Kanun teklifine karşı, özellikle muhalefetin, herkesçe bilinen ezberleri tekrar ettiği görüldü. Bazı arkadaşlarımızın da çok ciddi katkıları oldu, notlar tutuldu, inşallah, teklifimizde bazı değişiklikler de bu vesileyle yapılacaktır.

Bu yasa teklifinin özgürlükleri kısıtlayacağı, basına sansür getireceği, hatta seçimleri tehlikeye düşüreceği bile iddia edilebiliyor.

Arkadaşlar, sosyal medyanın durumunu biliyorsunuz; sosyal medyanın bir ahlaki yenilenmeye ihtiyacı var, bu çok net; sadece Türkiye değil, dünya kamuoyu bu konuda hemfikir ancak bazı marjinaler sosyal medyadaki nefret söylemlerini sansürlemenin entelektüel bir aldatmaca olduğunu söylüyor, radikal bazı gruplar ise yasanın yürürlüğe girmesiyle -Avrupa'daki bazı ülkelerde girdi-militan devşirme ve toplama faaliyetlerinin sekteye uğrayacağı endişesini taşıyor.

Kanun teklifi tali komisyonda on beş saati aşkın bir süre görüşülüp tartışıldı. Bu sürenin en az on üç saatini muhalefet milletvekilleri ve diğer katılanlar kullandı, biz buna itiraz etmedik, çok da memnun olduk ayrıca.

Görüşmeler sırasında sabaha kadar katkı sunmaya çalışan tüm arkadaşlara bir kere daha teşekkür ediyorum. Görüşmeleri büyük bir toleransla yöneten ve çok yalın bir şekilde raporlayan tali komisyon Başkanı Sayın Hüseyin Yayman Bey'e de burada, ilk imza sahibi olarak bir daha teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, muhalefet, tali komisyonda, her saat başı 29'uncu maddenin amasız, fakatsız tekliften çıkarılmasını istedi, bütün maddeler görüşülürken dönüp dolaşıp 29'uncu maddeye getirdi sözü. Bazı arkadaşlar bu yasa teklifinin seçimlerde muhalefeti kısmak için getirildiği iddiasında bulundu, söz verilen bazı meslek grupları da öneriden ziyade -bazılarını tenzih ediyorum- siyasal görüşlerini anlatmayı yeğledi.

Değerli arkadaşlar, biz, 1980 öncesi üniversitedeydik. O zaman, nerede bulursak bir şey okumaya çalışırdık yani sağ, sol hep aynıydı. Solun elinde daha çok tercüme kitaplar vardı -işte, Arnavutluk'tan gelen, Rusya'dan, Çin'den gelen- bizim o kadar imkânımız yoktu, klasiklerle yetinirdik daha çok ama şimdi her birinin cebinde, onlarca kütüphaneyi taşıyan bir cep telefonu var; iki tuşa basıyorsun, her türlü bilgiyi paylaşabiliyorsun. Onun için, günümüzde habere ulaşmak için insanların geneli sosyal medyayı kullanıyor, bu da yeni ve farklı temalı sosyal medya platformlarının hızla artmasına sebep oldu, hatta bu, baş döndürücü bir hızla gelişti ama bu gelişme bazı sosyal ve hukuk problemleri de beraberinde getirdi. Buna karşı, bizim tali komisyonda ifade ettiğimiz bazı sözleri burada da tekrar etmek istiyorum çünkü Adalet Komisyonunda bulunan arkadaşların bazıları orada yoktu, olmayabilirdi de, beklemedik ama bu işlerle ilgili olanlar her iki komisyonda da bulunuyor, burada da görüyorum. Katkılarınıza da şimdiden teşekkür ediyorum. Tuncay Özkan Bey'den çok faydalandık mesela; gördüklerini, geçirdiklerini, hatıralarını, bu işlerden dolayı başına gelenleri çok anlattı, ders alınacak, ibret alınacak şeyler vardı; bunların her birini kafamızın bir tarafına yazdık.

Şimdi, sosyal ağ sağlayıcılarının yani dijital dünyanın arka planında rol alan aktörlerin yani büyük firmaların geniş çaplı kullanıcıları var. Bundan dolayı, bundan yararlanarak, çeşitli sebeplerle, milyarlarca dolar gelir elde etmektedirler. Kişi dokunulmazlığı, özel hayatın gizliliği, ailenin korunması gibi temel hakların korunması için ihtiyaç duyulan önleyici ve koruyucu mekanizmaları geliştirmedikleri ya da etkin tedbir almaları için kullanıcıların ya da devletlerin haklı taleplerine direnç gösterdikleri görülmüştür; devam ediyor bu da.

Değerli arkadaşlar, temel hak ve özgürlükleri korumak devletin görevidir. Dinamik olan bu süreci yönetebilmek için bu alanda yeni düzenlemeye ihtiyaç olduğu muhakkak. Ceza hukukunun "kesinlik"

ve “kanunilik” ilkesi bireylere güvence sağlar. Teklif edilen ceza normu, tartışmaya, keyfilige izin vermeyecek şekilde açıktır. Suç tanımında belirsizlik yoktur, hangi fiilin hangi hukuksal yaptırıma bağlandığı da bellidir. Barış içinde bir arada yaşamak için ceza hukuku anlamında cezanın vazgeçilmez olduğu da muhakkaktır. Bütün devletler, bu gibi tedbirleri alırken ceza hukukunda illa ki istese de istemese de bazı müeyyideler getirmek zorundadır. İnternet ortamının, ulusal sınır taşımayan olgusu, hızlı erişim ve geniş paylaşım kolaylığı sağlaması, dağınık ve çok değişkenli dinamik küresel ağ yapısı nedeniyle kötü niyetli kullanıcıların kimliğini gizleyerek yasa dışı iş ve eylemlerini hayata geçirmelerine fırsat tanıdığı da bilinen bir gerçektir. Sahte isim ve hesaplarla yasa dışı içerik oluşturup paylaşımlarla farklı düşüncelere ve kişilere, farklı dinlere, milletlere yönelik küfür, iftira, hakaret, karalama ya da itibarsızlaştırmak amacıyla kullanıldığı durumlarda yeni düzenleme şart olmuştur. Burada hazır bulunan arkadaşların zannetmiyorum ki hiçbirine bu konuda, sosyal medyadan, senin siyaset düzeninin aleyhinde hakaret, aşağılama... Yani “Bana gelmedi.” diyen olacağını zannetmiyorum. Yani ben sosyal medyayı fazla kullanmıyorum, genellikle de kanunlarla ilgili falan kullanıyorum ya da kutlamalar, ölüm zulüm paylaşımları... Ona rağmen, onun altına bile yani bir taziye mesajının altına bile ağızlarına gelen şeyleri yazıyorlar, bu konuda bir boşluk var yani bunu düzenlemek zorundayız. İşte, bu durumlar ceza hukukunda “son çare” dediğimiz ve “araç” ilkesi olarak nitelendirilen norm koyma zorunluluğu getiriyor. Kişi hakları ihlal edilen bireyler, haklı olarak, anayasal güvence altında olan haklarının korunmasını devletten bekliyor, beklenti içindeler. Bunu yaparken -birbiriyle yarışan haklar vardır tabii- birbiriyle yarışan ve çatışan haklarda, biz milletvekilleri olarak, yasa koyucu olarak dikkatli ve hassas adımlar atmak zorundayız. Bu konuda biz sorumluluğumuzu biliyoruz.

Yargının kurucu unsuru olan savunmanın bir temsilcisi olarak yarım asra yakın görev yaptım. Bundan dolayı, bizim kalemimizden, ağızımızdan hukuk dışı bir şey çıkmaz, bundan emin olun. Bazı genç arkadaşların bu konuda heyecanlarını da anlıyorum.

Değerli arkadaşlar, yalan haberi kasıtlı olarak üretme ve yayma eyleminin, dezenformasyonun, birey ve toplumun iradesini ipotek altına alan ve vatandaşın gerçek bilgiye ulaşma imkânını engelleyen ciddi bir tehdit hâline geldiği tartışma dışıdır. Bu tehdit, aynı zamanda, çeşitli özgürlükleri istismar etmek suretiyle, başta ifade özgürlüğü ve haber alma özgürlüğü olmak üzere temel hak ve özgürlüklerin kullanılmasını engellemeye yöneliktir. 40 maddelik kanun teklifinin, muhalif arkadaşlar tarafından, neredeyse tek maddeye hapsedildiğini görüyorum. Bu sebeple, bu maddeyle ilgili açıklamamı diğerlerinin önüne alıyorum.

Dezenformasyon, bilgi çarpıtma veya yanlış yönlendirmeyi amaçlayan asılsız bilgi olarak tarif edilir. Mesela, hâlâ etkileri devam eden Covid-19 pandemisi sürecinde sahte profiller açılarak, anonim hesaplar üzerinden gerçek dışı ses ve görüntüler kullanılarak dünyanın her milletinde, her devlette korku, panik yaratmak için bu platformlar çok sık olarak kullanıldı. İnternet, veri paylaşımında kontrol edilmesi zor bir güç doğurmuştur; bunun farkındayız. Kültür, finans, sosyal alan, siyasette yalan veya yanıltıcı bilgi yaymak, toplum hayatında ciddi hasarlara sebep olmaktadır. Birçok ülke dezenformasyonu ceza yaptırımına bağlamıştır. Ülkemizde yalan haber yaymaya yönelik Ceza Kanunu’muzda sadece bir madde bulunmaktadır, bu madde de savaş durumlarını kapsamaktadır. Yani, bildiğimiz, bu suç, Türk Ceza Kanunu’nun 323’üncü maddesinde düzenlenmiştir. “Savaş sırasında kamunun endişe ve heyecan duymasına neden olacak veya halkın maneviyatını sarsacak veya düşman karşısında ülkenin direncini azaltacak şekilde asılsız veya abartılmış veya özel maksada dayalı havadis veya haber yayan veya nakleden veya temel milli yararları zarar verebilecek herhangi bir faaliyette bulunan kimseye beş yıldan on yıla kadar hapis cezası verilir.” Eğer bu fiil, propagandayla ya da askerlere yönelik olarak yapılırsa bu ceza bir misli artırılır. Yine nitelikli hâl olarak “Fiil, düşmanla anlaşma neticesi işlenmişse müebbet hapis cezası verilir.” Suçun oluşabilmesi için -bunları niye anlattığımı biraz sonra görürsünüz-

fiilin savaş sırasında işlenmesi lazım. Bu 323'üncü madde barış zamanında işlemez, birinci koşul bu. Bu fiil, asılsız olacak, abartılmış olacak, özel maksata dayalı havadis ve haber yaymak ve bunlar aktarmak şeklinde olacak. Bu suç, bir tehlike suçudur. Şimdi görüşmekte olduğumuz kanun teklifinde de 29'uncu maddede benzerdir ama barış zamanındadır, farklıdır, buradan çıkarımlar yapabilirsiniz. Buradaki 29'uncu maddede yani Ceza Kanunu'nun 217'nci maddesinde... Biliyorsunuz 213, 214, 215, 216, 217 topluma karşı suçları, kamu barışına karşı suçları anlatır; 28'inci madde ise genel ortak hükümlülere yazar. Değerli arkadaşlar, şimdi 29'uncu madde, en çok tartışılan madde sırf halk arasında endişe, korku ve panik yaratmak amacıyla ülkenin iç ve dış güvenliği, kamu düzeni ve genel sağlığıyla ilgili gerçeğe aykırı olduğunu bildiği bir bilgiyi, kamu barışını bozacak şekilde alenen yaymak suç olarak düzenlenmektedir. Fiilin ülkenin iç ve dış güvenliği, kamu düzeni ve genel sağlığı bozmaya elverişli olması şartı aranmaktadır. Bu suçun tehlike suçu olduğu daha önce vurgulanmıştır.

Değerli arkadaşlar, değerli hazırun; tehlike suçlarında suçun işlenerek netice alınması hâlinde, suçla mücadelede geç kalmış olursunuz. Ceza hukuku, yalnız insan hareketlerinin bilfiil doğan sonuçlarıyla değil, doğacak sonuçlarıyla da ilgilenir. Bu noktada “tehlike” kavramı karşımıza çıkar. Ceza hukukunun ilgilendiği tehlike bir tür neticedir ve hareket ile nedensellik bağıyla bağlanabilir olması gerekir. Zarar doğurmaya elverişli tehlikenin korunan hukuksal değeri bozabilecek nitelikte olduğu takdirde suç oluşturur. Dezenformasyon olarak bilinen, nitelenen fiillerin kişilerin bireysel kanaatlerini açıklama veya haber verme hakkıyla karıştırılmaması için, failin halk arasında endişe, korku, panik yaratma konusunda özel bir maksadı, saiki yani özel kastı bulunması şarttır, başka türlü yine oluşmaz suç. Neredeyse imkânsız bir suçu anlatıyoruz, bunun farkındayım. Fiil ve fail arasındaki bağ suçun manevi unsurudur, bu suçun işlenmesinde özel kasıt aranır yani bu suçun taksirle işlenmesi mümkün değildir. Değerli arkadaşlar, bu suçun soruşturma ve kovuşturması da dava zaman aşımı içerisinde resen yapılır. Yine, açılacak davalarda bakmaya yetkili mahkeme, suçun işlendiği yerdeki asliye ceza mahkemeleridir, onlar görevlidir. Bu hususu özellikle belirtmek istiyorum.

Dezenformasyona konu içerik, doğrudan asılsız bir bilgi olabileceği gibi, tahrif edilmiş bir bilgi de olabilecektir. “Kamu Barışına Karşı Suçlar” kapsamında ihdas edilen bu suçun, bölümde yer alan diğer suçlardan farklı bir alanı düzenlediği malumunuzdur. Suçun oluşması için yasanın aradığı unsurların bulunması hâlinde, fail bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır. Bu suçun, gerçek kimliğini saklamak suretiyle veya örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenmesi hâlinde temel ceza yarı oranında artırılır. Ceza Kanunu, haber verme sınırını aşmayan ve eleştiri amacıyla yapılan düşünce açıklamalarını suç olarak değerlendirmez. Kamu barışına karşı işlenen suçların ortak hükümlerini düzenleyen Türk Ceza Kanunu'nun 218'inci maddesi çok açık olarak belirtmiştir: “Haber verme sınırlarını aşmayan ve eleştiri amacıyla yapılan düşünce açıklamaları suç oluşturmaz.” Bu, bir ceza hükmüdür, bu bir keyfilik değil. 218'inci madde ortak hüküm olarak “Kamu Barışına Karşı Suçlar”ın ortak hükmü. Düşünce açıklama, haber verme suç değil. Konuşmalarınızı, eleştirilerinizi buna göre yaparsanız, alır, başımızın üstüne koyarız.

Haber verme hakkı subjektif bir hak olarak -avukat arkadaşlar bilirler- hukuka uygunluk sebebidir. Komisyonca görüşürken “Hukuka uygunluk sebebi olarak yazılsın.” demiştiniz, bu zaten kanunumuzda var. Tuncay Bey, 218'inci maddede var bu. Bunun için, bu maddenin içerisinde ortak hükümlerden ayrı bir şekilde yani “Haber verme hakkı hukuka uygunluk sebebidir.” diye yazarsak kanun tekniğine de aykırı olur.

Bir hakkın, bir yetkinin kullanılması dolayısıyla işlenen fiillerin suç oluşturmaması nedeniyle hukuk düzeni kendi kendisiyle çelişkiye düşmemek için 218'inci maddeyi düzenlemiştir, o düzenlemenin sebebi budur. “Düşünce” kavramı içinde kabul edilmeyecek açıklamalar ve eleştiriler elbette bu

hakkın dışında kalır, bunu da bu hakkın dışında kalma olgusunu tayin edecek olan da mahkemelerdir. Doğrudan kullanılan bir hak, kanun, tüzük, yönetmelik, genelge gibi nizamlara dayanabilir ve hukuken tanınmış ve düzenlemiş olmak kaydıyla bir mesleğin icrasından da doğabilir; gazetecilik, habercilik bunlardandır. Gazetecilik faaliyeti çerçevesinde eleştiri mahiyetinde yazılan yazılar, hakkını sınırlar içerisinde kullanan kişinin basın özgürlüğü yasalarımız tarafından korunmaktadır. Bunun altını 3 kere, 5 kere çizmek zorundayız. Bu yasa teklifine toplumsal muhalefeti bastırma yasası ya da sansür yasası diyebilmek için... Hep hukuktan konuştum, bir hukuk adamı bunu söyleyemez, bunu söyleyebilmek için altılı masanın mütemmim cüzü olmak gerekir. Burada genel ilkelerden de, ceza hukukunun genel ilkelerinden de...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Biz hukukçu değil miyiz Sayın Yıldız?

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Efendim?

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Biz hukukçu değil miyiz? Altılı masanın üyesiyiz aynı zamanda.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Hayır, hayır; benim söylediğim başka.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Böyle yorumlayayım mı yani?

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Hayır, söylediğim başka, ben başka bir şekilde söyledim; “hukukçular” demedim yani.

Şimdi, Ceza Kanunu’muz belli. Üstatlar var burada, mesleğe ömrünü vermiş insanlar var. “Kanunsuz suç ve ceza olmaz.” ilkesi gereğince hiç kimse kanunda açıkça suç sayılmayan bir fiilden dolayı cezalandırılmaz.

Şimdi, bazı yazarçizer takımı diyor ki: Efendim, siz bu kanunu ihdas edeceksiniz, iki sene önce yazdığım yazı yüzünden bu kanun maddesi çerçevesinde beni yargılayacaksınız. Bunlar hep yanlış bilgi tabii yani bilgisizlik de yanlış bilgidir yani izaha da muhtaç. Kanun yapma yetkisi yasama organına ait bir yetkidir yani sizler, bizler yapacağız, milletvekilleri olarak bizler yapacağız. Suç ve ceza içeren kuralları koymakla siz görevlisiniz, idarenin düzenleyici işlemle suç ve ceza içeren kural koyma yetkisi yoktur.

Suç ve ceza bireyin toplumsal hayatını esaslı bir şekilde etkilediğinden, kişilere uygulanacak normun çerçevesi katı bir şekilde çizilmiştir burada, değerli arkadaşlar, iddia edildiği gibi bir muğlaklık, belirsizlik yoktur. Yani ceza kanunlarının geriye yürümezliği ve Ceza Kanunu’muzdaki diğer maddi ceza hukukunun normları arasında kıyasın olmayacağını burada tekrar söylemeye gerek yoktur. Biz, aklın ve sabrın kılavuzluğunda söylediğiniz her şeyi dinleyeceğiz ve not alacağız ve burada tartışacağız Çıkaracağımız bu yasa Parlamentomuzla yaklaşan bir yasa olacak.

Burada korku, endişe şu: Tehlike suçları ifade özgürlüğünün kullanılması bakımından etrafında duraksama ve yanlış anlamalara elverişli bir alan yaratır, bu doğrudur. Bu madde yazılırken dünyadaki tüm uygulamalara gördüğümüz kadarıyla göz attık, elden geçirdik ve orada da gördük ki yakın bir tarihe kadar demokratik hukuk devletlerinde tehlike suçu düzenlemekten uzak durulmuştur, ancak teknolojinin insan yaşamına bu derece egemen olduğu bir dönemde, bireylerin tehlikelerle çevrilmiş olarak hayatlarını idame ettirdiği bir zamanda çeşitli sebeplerle tehlike suçları her ülkenin ceza kanununda yer bulmuştur. İftira, küfür, şeref, saygınlığı zedeleyici söz, beyanlar, müstehcen içerikli yazı, resim ve açıklamalar, farklılıklar arasında nefret, ayrımcılık, düşmanlık, şiddet yaratmak hukuki koruma görememekte, ceza yaptırımına bağlanmaktadır. Kanun teklifiyle toplum hayatının huzur ve güvenliği içerisinde yürütmesi, kamu barışı korunmak amaçlanmıştır.

Değerli arkadaşlar, Almanya’da ceza kanununda bir kişiyle ilgili aslı olmayan, doğrulanamayan veya açık yalan haber yapmak ağır şekilde cezalandırılmaktadır. Bu fiilin kişiyi karalayabilme

kapasitesi olması aranır Almanya’da da. O kişi hakkında eğer haberin içeriğinin kamuda olumsuz bir yönde etkileme kabiliyeti varsa faile bir yıl kadar ceza verilir. Eğer bu yazılı bir materyal dağıtılarak işlenirse iki yıl hapis cezası verilir. Kasıtlı ve kamuya açık bir toplantıda yine materyal kullanılarak yapılırsa fail beş yıl hapis cezasına çarptırılır. Bu süreç eğer bir siyasetçiye karşı yapılmışsa, kamusal faaliyeti yürütürken yapılmışsa buna şekilsiz, sebepsiz beş yıl ceza verilir. Sosyal medya platformları bu bağlamda -yani “materyal” diyoruz ya- eğer kapalı gruplar arasında gerçekleşmiyorsa kamuya açık alan sayılır ve görüldüğü gibi Almanya’da ceza oldukça ağırdır.

Peki, şimdi, gazeteci arkadaşlar da bizi dinliyor. Bu düzenlemeye rağmen Almanya, basın özgürlüğü sıralamasında kaçınıcı sırada biliyor muyuz? Yalan haber kanunu, dezenformasyon kanunu yürürlüğe girmeden önce Almanya 15’inci sıradaydı -birinci sırada, İsveç, Finlandiya, işte, Norveç, Baltık ülkeleri- kanun yürürlüğe girdikten sonra, normal olarak, bunun 15’inci sıradan 35’inci sıraya gerilemesini düşünürüz değil mi? 11’inci sıraya yükselmiştir arkadaşlar.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Uygulama önemli ama uygulama önemli, Berlin’de hâkimler var orada.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Hürriyeti bağlayıcı ceza var.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Ankara’da da hâkimler var, Ankara’da da hâkimler var.

RAFET ZEYBEK (Antalya) – Gördük Sayın Başkan, FETÖ’nün hâkimlerini gördük, o zaman da aynı şeyi söylüyordunuz.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – FETÖ’nün hâkimlerinin Allah belasını versin. Ben hâkimlerden bahsediyorum.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Arkadaşlar, dinleyelim, karşılıklı müzakere yapmıyoruz.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Onlar hâkim kılığında militanlardı.

RAFET ZEYBEK (Antalya) – Bugün de hâkim kılığında siyaset yapanlar var.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Feti Bey, siz devam edin.

Arkadaşlar, karşılıklı konuşmuyoruz.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Şimdi, buna isyan etmenizi... Bu 11’inci sırayı ben yazmadım arkadaşlar, Uluslararası Sıralama Endeksi’nde bu, zorunuza gitmesin, gerçek. Ne yapalım?

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Biz o sıraya gelmek istiyoruz, niye mutsuz olalım?

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Evet, biz de inşallah o sıraya geliriz.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Türkiye, 100’üncü sırada olmasın.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Şimdi, sosyal medyada her kullanıcı avcı ama aynı zamanda avdır, bunu unutmayalım, herkes okçu ama aynı zamanda da hedefdir. Bu rezillığe seyirci kalamayız. Biz, özgürlüklerle değil, suçla mücadele ediyoruz, arkadaşlar, toplumsal düzenin korunması için hukuki değeri bilerek, isteyerek ihlal edenlerle mücadele ediyoruz; burada yerimiz duruşumuz bellidir, sizin de konuşmalarınızdan, kullanacağınız oyun renginden duracağınız yer belli olacaktır. Yalan haber suçunun toplumu kemiren bir tehlike olduğunu benim sizlere izah etmeme gerek yok, dönüp dönüp aynı şeylere gelmek istemiyorum.

“Tehlike suçu” kavramının –bu da çok önemlidir- faile ilişkin tehlikelilikle bir ilgisi yoktur yani fail tehlikelidir, bu tehlike suç olmaz. Tehlike, suçun maddi objesidir. Çağdaş hukukta tehlike olasılıktan başka bir şey de değildir yani tehlike suçu olunca... Ama zarar doğurmaya elverişli tehlike, korunan hukuksal değeri bozabilecek nitelikte bulunduğu takdirde tehlike doğar, buna bağlı olarak da suç oluşur.

Elbette düşünceyi korumak, kullanılmasına imkân yaratmak insanlıkta esastır. Düşünce özgürlüğü ve eleştiri özgürlüğünün olmadığı yerde yaşam çekilmez hâl alır. Hatta, kim söyledi bilmiyorum, aklımda kaldı, yazdım, ifade özgürlüğü yoksa hayat fakirleşir.

HASAN SUBAŞI (Antalya) – Fakirleştikten sonra...

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Zenginleştireceğiz sizleri. Bu konuda duruşumuz belli, Anayasa’da ifadesini bulduğu gibi...

Ben şurayı da söyleyip fazla uzatmayacağım bu 29’uncu maddeyi özel olarak anlatmak istedim. Bütün bunları söylerken şunu unutmayalım: Anayasa’da yer alan hak ve özgürlüklerin hiçbirisi devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmayı ve insan haklarına dayalı demokratik, laik cumhuriyeti ortadan kaldırmayı amaçlayan faaliyetler biçiminde kullanılamaz. Bu hükme aykırı faaliyette bulunanlar hakkında uygulanacak cezalar, yaptırımlar kanunla düzenlenir. Arkadaşlar, tam da bizim yaptığımız budur.

Şimdi, 2016’dan beri 30 ülkede bu düzenlediğimiz kanun teklifine benzer düzenleme yapılmış: Fransa, Almanya, İngiltere, Rusya, bunlar hep suç türü olarak almış. İsrail gibi ülkeler de bu suçu iftira ve hakaret ekseninde değerlendirmişler. Güney Kore, İspanya, İtalya’nın komisyon faaliyetleriyle yeni hükümler aldıkları, inisiyatif aldıkları ortadadır. Hatta dün arkadaşlar söyledi, bu sosyal medyadaki genel ağ sağlayıcıları bir yalan haberi yani galiba dört saatti tüm Avrupa Birliğinde bir saate düşürmüş.

Değerli arkadaşlar, bölgemizde giderek etkisini artıran bir radikalizmle ve terörle yan yana yaşıyoruz, yaşı dünyamız pek çok meydan okumayla karşı karşıya. Yalan endüstrisi birçok bölgeye egemen oldu. Yirmi-yirmi beş yıl içerisinde küresel yalanlarla insanlık teslim alındı, devletler yerle bir edildi. Burada, rahmetli Necip Fazıl Kısakürek’in o meşhur şiirini hatırlıyorum “Bütün bir kâinat muşamba dekor bütün bir insanlık yalana teslim.” diyordu. Gerçekten de sosyal medyayla bir insanlık yalana teslim alınmak isteniyor; buna izin vermeyeceğinizi umuyorum.

Ben, burada konuşmamı bitiriyorum. İmzacı diğer arkadaşıma sözü bırakıp maddelere geçmesini istiyorum.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Milliyetçi Hareket Partisi İstanbul Milletvekilimiz Feti Yıldız Bey’e teşekkür ediyoruz.

Şimdi, Kahramanmaraş AK PARTİ Milletvekilimiz Ahmet Özdemir Bey’e sözü veriyoruz.

Sayın Özdemir, buyurun.

AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – Başkanım, teşekkür ederim.

Sayın Başkanım, Adalet Komisyonumuzun kıymetli üyesi milletvekili arkadaşlarımız, Komisyon dışından izlemek üzere gelen milletvekillerimiz, kıymetli basın mensubu arkadaşlarımız, bürokratlarımız; hepinize bu çalışmada kolaylıklar diliyorum.

Teklif sahibi olarak Feti Yıldız Başkanımızla kanun teklifimizin daha iyi, daha toplumun kabulüne uygun, beklentileri daha çok karşılayacak bir teklif olmasıyla ilgili belli bir süredir bazı görüşmeler yapıyoruz. Bu anlamda, yaptığımız görüşmelerle ilgili de kısaca bilgi verip maddeler üzerinde bazı topladığımız bilgileri, Dijital Mecralar Komisyonunda yaptığımız çalışmalardan elde ettiğimiz sonuçları da sizinle paylaşmak istiyorum ama şunu da bilmeniz gerekir: Çalışma sırasında basın mensubu arkadaşlarımızla, basın kuruluşlarıyla, derneklerle, vakıflarla, basınla ilgili derneklerle iletişim hâlindeydik ama bir kısmına ulaşamadığımızı gördük. Ulaşamadığımız kısmında da Dijital Mecralar Komisyonumuz, sağ olsun, 17 tane basın meslek kuruluşunu davet etti. Onları dinledik, onlardan da ciddi bilgiler edindik; bunu inkâr etmiyorum. O toplantıda, Dijital Mecralar Komisyonu

üyesi arkadaşlarımızın bizim bakış açımızın dışında getirdiği bazı öneriler bizim için de çok makul oldu. O yüzden de teklifimizi geliştirmek adına onların bu söyledikleri önerileri dikkate aldık. Başkanımızın, Komisyonumuzun, Komisyon üyelerinin takdirine birazdan onu arz edeceğiz.

Bu Komisyonumuz, bizim topladığımız bilgilerden elde ettiğimiz değişiklik tekliflerini kabul ederlerse belki kanun teklifimiz daha iyi olacak. Bir de tabii ki buradaki hukukçu arkadaşlarımızın, Komisyon üyesi arkadaşlarımızın da yardımıyla özellikle hukukçuları ilgilendiren alanlarda da belki bazı tekliflerimiz olabilir; onu da bugün burada konuşarak buna karar vereceğiz.

Ama burada dikkat ettiğimiz bir şey vardı. Biliyorsunuz, dijital dünya gelişt ve hepimiz bunu kullanıyoruz. Çok kullandığımız bir alanda, çok serbestlik olması, bunun sınırlarının belli olmamasının bazen bize zarar verdiği oldu. Burada tabii ki bir ölçü koymak gerekir. Konulacak ölçü temel hak ve özgürlerin korunması ile kişilik haklarının korunması arasında bir ince denge aslında. Dolayısıyla burada, yasa koyucunun bu dengeyi koruyacak bazı önlemler alması ve bu alanı daha iyi düzenlemesi gerekiyordu; aslında ana unsurumuz, ana amacımız da buydu. Bu alanda bazı çalışmalar yaptık.

Feti Yıldız Başkanımız geneliyle ilgili söyledi. Ben de maddelerde, Dijital Mecralar Komisyonumuzda yaptığımız görüşmelerden aldığım notlar, eleştirileri, bizim amacımız, kanun teklifiyle ilgili neyi amaçladığımızı, neyi uygun bulduğumuz, neyi neden uygun bulmadığımızla ilgili size kısa kısa bilgiler vereyim, belki Komisyonumuzun buradaki çalışmalarına da faydalı olacağını düşünüyorum.

1'inci maddeyle ilgili... Hepinizin önünde olduğu için teklifin maddesini okumayacağım hem de zamanı elverişli kullanalım diye. Arkadaşlarımızın enformasyon görevlilerinin bu kanun kapsamına alınmamasıyla ilgili bir önerisi vardı. Abdullah Bey, Tuncay Bey öncelikle en çok bu konu üzerinde duran arkadaşlarımız. Şimdi, bu alanın, basın kartı kullanılan alanın daha fazla genişlememesi, enformasyon görevlilerinin bu anlamda basın mensubu sayılmadığına dair bazı değerlendirmeleri oldu. Biz bunu arkadaşlarımızla konuştuk, enformasyon görevlilerine verilen basın kartının göreve bağlı basın kartı olduğunu, aslında o görevi bittiğinde de dolayısıyla bu göreve bağlı basın kartını artık hükmünün olmayacağını ama serbest basın kartı alma şartlarını haiz olanların her zaman serbest basın kartı alma imkânı olduğundan dolayı buradaki “enformasyon görevlileri” kavramını değiştirmeyi biz uygun görmedik ama bu Komisyonda tekrar bununla ilgili eleştirileri dikkate alıp tekrar bir değerlendirme yapacağız.

İkincisi de bu kanun teklifinin topyekûn uygulanmasının belli bir süre ertelenmesine dair muhalefetteki ya da Dijital Mecralardaki Komisyon üyesi arkadaşlarımızın bir önerisi oldu. Yani seçime bir yıl kala bu kanun teklifini getirmenin belki algısının kötü olacağına dair değerlendirmeler oldu, dolayısıyla da bunun uygulama süresinin bir süre daha uzatılması, ileriye atılmasıyla ilgili değişiklik teklifleri oldu.

Üçüncüsü, 3'üncü maddeyle ilgili, “İletişim Başkanlığımızın bu kanun teklifi kapsamında denetim ve yönetim görevi olmasın.” diye bir eleştirileri vardı. Burada da İletişim Başkanlığının görev tanımında zaten dezenformasyonla mücadele olduğu için bu konuda burada bir değişiklik yapmadık.

4'üncü maddeyle ilgili arkadaşlarımızın yine bir değişiklik teklifi var. Yani Cumhuriyet Başsavcılığını biz Basın İlan Kurumuna devretmiştik. Arkadaşlarımızın şöyle bir önerisi oldu: “Cumhuriyet Başsavcılığı” ibaresi kalsın çünkü Avrupa Birliği Uyum Yasası çerçevesinde 5384 sayılı Kanun'la bu düzenleme getirildi, dolayısıyla bunu yeniden değiştirmek ve Basın İlan Kurumuna yetkiyi devretmenin yanlış olabileceğine dair bir eleştirileri vardı. Burada da şimdi, her iki tarafla da konuşuyoruz. Yargının iş yükünün artmasıyla ilgili bir endişemiz olduğu için bu iş Basın İlan Kurumu eliyle yürütülürse daha mantıklı olacağından bahisle burada da bir değişiklik yapmayı düşünmedik.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Özür dilerim Ahmet Bey, biraz espri yapmak istiyorum. Yargılamanın bir kısmını da Basın İlan Kurumuna mı vereceğiz yani yargı yükünün azaltılması için.

AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – Burada yargıyla ilgili bir...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Ama bu bakış açısı bizi tatmin etmiyor; onu söyleyeyim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Maddelerde daha detaylı görüşürüz.

AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – Başkanım, burada anlatmak istediğim şey şuydu aslında: Eleştiri getiren arkadaşlarımızın bakış açısını da bizim bakış açımızı da anlatıyorum yani bilgi sahibi olmanız açısından bunu söylüyorum aslında.

5'inci maddeyle ilgili önemli bir değerlendirme; iş yerinin kusurundan dolayı çalışanların zarar görmemesine yani onların da basın kartlarının ya da internet haber sitesi vasıflarının iptal olmamasına dair bir öneri getirdi arkadaşlarımız. Bununla ilgili Komisyonumuz belki bir çalışma yapacak, bizim de önerimiz oldu.

Burada ikinci bir değerlendirme, “İstanbul Asliye Ceza Mahkemeleri” değil de “asliye ceza mahkemeleri”ne dönüşün şeklindeydi. Bu bizim için de makul bir gerekçeydi; bununla ilgili de zannediyorum Komisyonumuz bir önerge hazırlığı içerisinde diye biliyorum.

Bu yapılaş gerekçesini de söyleyeyim, burada bir olumsuz değerlendirme olmasın diye söylüyorum: Basın İlan Kurumu kurulduğunda taşra teşkilatları yok, sadece İstanbul'da kurulduğu için burada, İstanbul Asliye Ceza Mahkemesi diye değerlendirilmiş ama şu anda Türkiye’de 33 ilde teşkilatlanması olduğu için arkadaşlarımızın bu değerlendirmesi bizce de makul oldu ve “asliye ceza mahkemeleri” diye bu teklifin düzeltilmesini biz de uygun değerlendiriyoruz.

7'nci maddeyle ilgili... Özellikle internet haber sitelerinin bir eleştirisi ve değerlendirmesi oldu. 7'nci maddede cevap ve düzeltme hakkıyla ilgili cevap ve düzeltme hakkı metni bir hafta süreyle aynı yerde yayınlanır diye 7'nci maddede bir düzenle vardı. İnternet medyası çok hızlı ilerleyen bir süreç, dolayısıyla da “Bu bir haftalık süreç onlar için çok uzun.” diye bir değerlendirme vardı; bizce de bu makul karşılandı. Buna “Yayın yapıldığı internet haber sitesinin haberin yayımlandığı yerde yirmi dört saat ana sayfada olmak üzere diye...” bir önerimiz var. Bu Komisyonunda bu daha da geliştirilebilir. “Yirmi dört saat ana sayfada, diğeri bir hafta süreyle.” denilebilir. Adalet Komisyonumuzun takdirlerine sunuyoruz bunu.

9'uncu maddeyle ilgili önemli bir değerlendirme vardı. Burada suçun işlenmesiyle ilgili farklı zaman aşımı süreleri var. Hukukçu arkadaşlarımız da, biz de -ben de avukatlık yapıyorum, ben de hukukçuyum- bunun yanlış olabileceğini değerlendirdik. Burada genel zaman aşımı süresi olmasının hukuk tekniği açısından daha doğru olduğunu düşündük. Bu konudaki önerimizi de Komisyonun takdirine sunuyoruz; biz de bunun değişmesinin makul olabileceğini düşünüyoruz.

10'uncu maddeyle ilgili özellikle Tuncay Bey'in bir değerlendirmesi vardı “freelander” çalışan basın mensuplarına basın kartı verilmesine dair de bir kolaylık getirilmesi. Bunu arkadaşlarımızla konuştuk, bunun önlemini almak, bu sahayı çok genişletmekten bir endişemiz var yani buna ciddi kriterler koymak gerekir. Yine, bunu Komisyonumuzun takdirlerine sunuyoruz ama ya bunu bir yönetmelikle ya da mevzuatı başka bir şekilde, başka bir yerine bir düzenleme koyarak bunun kötüye kullanılmasını önleyecek bir önlemle bunu almamız gerekir; aksi takdirde, gerçekten basın mensubu olan arkadaşlarımızın hukukuna halel gelecek şekilde bu iş genişleyebilir diye bir endişemiz var.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Yani onu ekleyebilirsiniz. “Serbest gazeteci” gibi bir tanımı tanımlara eklerseniz...

AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – Şöyle: Başkanım, ben...

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Onu daha sonra yönetmelikte düzenlersiniz.

AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – Bunu yapacak olan Komisyonumuz, ben sadece...

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Öneri sahibisiniz diye söylüyorum.

AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – Ben, sadece böyle bir çekince öngördüğümüzü söylemek istiyorum.

11'inci maddeyle ilgili... 11'inci maddenin (f) bendinde “Medya alanında faaliyet göstermeleri şartıyla, sendikalar ile kamu yararına faaliyette bulunduğu Cumhurbaşkanlığı kararıyla tespit edilen dernek ve vakıfların yöneticilerine verilir.” hükmündeki “Cumhurbaşkanlığı kararıyla” kısmını kaldırıyoruz; arkadaşlarımızın da bu konuda bir teklifi vardı. Dolayısıyla burası yeni hâliyle şöyle olacak: “Medya alanında faaliyet göstermeleri şartıyla, sendikalar ile kamu yararına faaliyette bulunan dernek ve vakıf yöneticilerine...”

14'üncü maddeyle ilgili bir eleştirisi vardı arkadaşlarımızın.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Haklı bir eleştiriydi.

AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – Biz de haklı buluyoruz bu eleştiriyi çünkü 14'üncü maddenin son kısmında “Komisyon, başvuru sahibinin niteliklerini, mesleki çalışmalarını, eserlerini, ödülleri değerlendirerek basın kartı taşıyıp taşımayacağına karar verir. Komisyonun kararları, Başkan tarafından onaylandıktan sonra uygulanır.” ibaresini yanlış bulmuşlardı. Biz de Komisyonumuza bunun doğru bir değerlendirme olduğunu, bu ibarenin çıkarılmasının bizce de uygun olduğunu görüş olarak bildiriyoruz.

Aslında 14'e geçtim ama 13'üncü maddeyle ilgili de şöyle... Daha doğrusu sadece 13'üncü madde değil, 1, 2, 11 ve 13'üncü madde basın kartının basın ağında çalışanlara verilmesiyle ilgili. 1'inci maddede de konuştuğumuz “enformasyon görevlileri”nden hareketle 1, 2, 11 ve 13'üncü maddede bu alanın basın mensubu olanlarla sınırlandırılmasına dair bir teklif var. Yine, bunu da biraz önce sakıncalarını anlattığım hususlarla birlikte Komisyonun değerlendirmesine sunuyoruz.

14'üncü maddede, İstanbul, Ankara ve İzmir'le ilgili bir eleştiri var “Diğer üniversiteler olsun.” diye. Aslında İstanbul, Ankara ve İzmir kanunla kurulmuş, daha sonrakiler Genel Kurul kararıyla kurulmuş. O yüzden, biz, 14'üncü maddede bu düzenlemeye gitmiştik. Bu, Komisyonumuzun takdirinde bir konu; hani çok eleştiri geldi ya da öneri olarak geldi, bunu da bilginize sunmak istiyorum.

15'inci madde... Biraz önce konuştuk ama 15'inci maddede başka bir eleştiri ya da öneri vardı. Bu basın kartı vermeyi sendikalar ya da odalar... Mesela, Anadolu'daki basın kuruluşlarının “Bu konuda bizim bir meslek odamız olsun.” diye bir değerlendirmeleri var. Dijital Mecralar Komisyonundaki arkadaşlarımızın da “Sendikalar iptale ve verilmesine karar versin.” diye bir değerlendirmeleri var. Yani bu ikisi de değerlendirilebilir, bizce mevcut hâliyle kalması bizim görüşümüzü. Komisyon kararıyla yani Başkanın onay kısmını çıkarıyoruz ama Komisyon kararıyla verilmesi bizce daha makuldü çünkü sendikaların ve odaların bu konuda yetkin, nitelikli denetim yapamayacağı, yeterli inceleme yapamayacağına dair bir kanaatimiz vardı.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Burada yok zaten.

AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – Ama şöyle: Anadolu basını bir oda...

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Cemiyetler ve federasyonlar...

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Hangi sendika bir de? TÜRK-İŞ mi, DİSK mi?

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Arkadaşlar, karşılıklı...

Ahmet Bey, siz tamamlayın, maddeye gelindiğinde konuşacağız.

AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – Odalar kısmını niye zikrettik, onu bilmenizi istiyorum.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Notlarınızı alın arkadaşlar, maddeler kısmında konuşacağız.

AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – Anadolu basını, yerel medya kuruluşları bunun bir oda kurularak yürütülmesini istiyorlardı.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Basın meslek kanunu çıkartılsın istiyorlardı.

AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – Böyle bir önerileri vardı, o yüzden, burayı bu nedenle zikrediyorum.

17’nci maddedeki yönetmeliğin sınırlarının daha belirli olmasıyla ilgili bir öneri var ama zaten yönetmelik hazırlanırken bu konuda sınırların iyi belirlenmesiyle ilgili arkadaşlarımızın da bizim de bir hassasiyetimiz var, yönetmeliği hazırlayacak kuruluşlar muhakkak buna dikkat edecektir diye düşünüyorum.

Yine, 18’inci maddede daha önceki cumhuriyet başsavcılığında bulunan kayıtların Basın İlan Kurumuna üç ay içerisinde devredilmesi unsurunun devam etmesi yani cumhuriyet başsavcılığının görevinin devam etmesiyle ilgili bir değerlendirme var. Burada “Kurumlar arasında bir çatışma olmasın.” diye Dijital Mecralar Komisyonundaki arkadaşlarımızın bir önerisi oldu ama biz burada bir değişiklik düşünmüyoruz, aynı şekilde maddenin devamına dair bir görüşümüz var.

19’uncu maddede de yine “Meslek mensuplarından ağırlıklı bir komisyon oluşsun.” diye bir teklif var ancak bizim de burada yine mevcut düzenlememizin devamı yönünde bir görüşümüz var.

20’nci madde, 21’inci madde, 22’nci madde ve 23’üncü maddede radyo ve televizyonların da bir talebi var “Bu kapsamda internet haber siteleri ve gazetelerle birlikte bu ilan ve reklam payından biz de faydalanalım.” diye. Şimdi, bunu arkadaşlarımızla konuştuk, bunun bir teknik boyutu var, bir mali boyutu var yani radyo ve televizyonlarda sesli ve akan bir yayın akışı var ama internet haber sitelerinde ve yazılı gazetelerde, yazılı medyada bunun yapılması farklı. Yani bunu sesli mi yapalım, yapılabilir mi; radyo ve televizyonlar RTÜK’e bağlı, bunu Basın İlan Kurumuyla nasıl yapacağız? Burada teknik, hukuki bir sorun görüyoruz. O yüzden, radyo ve televizyonlarla ilgili bu beklentilerini karşılayacak bir düzenleme yapılması bizim de temennimiz, yapılmasına dair bir çalışma yapalım istiyoruz ama buraya ekleyemeyeceğiz yani makul bulmadığımızdan değil, makul ama ikisinin birlikte değerlendirilmesinin bu kanunda uygun olmadığı kanaatiyle.

24’üncü maddede Tuncay Bey’in yine bir değerlendirmesi ve önerisiydi “5953 sayılı Yasa’ya bağlı çalışanlar da -yani fikir ve sanat işçisi de- bu yıpranma payından faydalansın.” şeklinde bir değerlendirmesi vardı. Burada, belki Komisyonumuzda bu konu görüşülecek. O kanun içerisinde 2 tanımlama var; bir, fikir ve sanat işçisi, bir de normal işçi.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Matbaa çalışanları değil, fikir ve sanat çalışanları.

AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – Fikir ve sanat işçisi. Bunu da yine Komisyonumuzun takdirine... Yani makul olabileceğini değerlendirdiğimiz ama sayının çok geniş, çok büyük oranlara çıkmasını sınırlayacak önlemler alınması makul olabilir diye değerlendiriyoruz.

25’inci madde, Anadolu medyasının belki üzerinde en çok konuştuğu ve beklentisinin de en fazla olduğu madde. 2 tane teklifleri var: Bir, bu icra iflasta yapılan ilanların 50 bin ve 100 bin sınırına kadar inmesi, dolayısıyla da bu ilan ve reklam gelirlerinin daha fazla artırılmasına dair bir önerileri var; bir de “internet haber sitesi veya gazete” kavramının “internet haber sitesi ve gazete” şeklinde olması ve desteklenmesi. Şimdi, bu Komisyonun üyesi arkadaşlarımızın zannediyorum hepsi hukukçu.

Biz bu konuyu defalarca konuştuk. Bizim şöyle bir endişemiz var, bu endişemizi Komisyonumuz, belki hukukçu arkadaşlarımız gidereceklerdir: Şimdi, icra iflasta yapılan bu ilanların borçluya bir maliyeti var. Bu küçük meblağlara düştüğünde, bu maliyet borçlu için daha katı bir yıpranmaya sebep olabilir diye, bu nedenle 500 bin sınırında tutulmuştu. Aslında, Adalet Bakanlığımızın bu konuda farklı da bir görüşü var yani “Bunu Basın İlan Kurumuna vermeyelim, bizim kendi ilan portalımızdan bunu yayınlatalım.” diye. Yani bu dengeyi gözeterek biz bunu 500 binle sınırlamıştık ama hukukçu arkadaşlarımız bunu değerlendirecektir. “Ve/veya” kısmında da ikisini birlikte yaptığımız zaman, yine bunun bir parasal maliyeti... Bu yükü çekecek olan da borçlu olduğu için bu konuda en makul olana gittiğimizi düşünerek, işin esası, burada biz bir değişiklik düşünmedik.

26’ncı maddede şöyle bir durum var: İnternet haber sitelerinin bu paydan, bu pastadan daha fazla pay almak için bazı beklentileri varken mevcut konvansiyonel basının da bazı beklentileri var yani “Bizim kendi normal aldığımız reklam giderleri bizi karşılamıyorken şimdi bir de bize internet haber sitelerinin ortak olmasına bir çözüm bulun. ‘Gazetelerin en az 2’sinde’ şeklinde bunu yapın.” diye de onların bir beklentisi var. Bunun üzerine, biraz daha geliştirerek şunu söylemek istiyorum: Ayrı bir beklentileri de bu pastayı büyütürseniz o zaman hem konvansiyonel medya hem internet haber siteleri bundan daha çok faydalanabilir. Bunu büyütmeyle ilgili de milletvekillerimiz, o 17 basın meslek kuruluşu şöyle öneriler getirdiler: Bunlar da yine hukuki altyapısı olan konular, Komisyonumuz değerlendirecektir ama “Belediyelerin belediye meclis karar özetlerinin de burada yayınlanması sağlanarak bir gelir kapısı oluşturulabilir.” diye bir teklif var. Yine, başka bir teklif: 4734 sayılı Kanun’un doğrudan temin ve pazarlık usulü ihalelerinin ilanları da burada yapılarak hem konvansiyonel medyanın hem de internet haber sitelerinin gelirlerinin belki biraz daha artırılmasıyla ilgili öneriler var. Yine bunları da Komisyonumuzun takdirine sunuyoruz. Bazı şeylerde görüşlerimiz makul, bunlar kabul edilebilir olsa bile hukuki altyapısını oluşturmakta zorluk çekebiliyoruz. O yüzden, burada bu konunun değerlendirileceğini düşünüyorum.

29’uncu maddeyle ilgili Feti Başkanım değerlendirme yaptı ama bir konu, Tuncay Bey’in özellikle üzerinde durduğu, 29’uncu maddenin (2)’nci fıkrası. Yani “Suçun, failin gerçek kimliğini gizlemek suretiyle veya bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmesi hâlinde, yukarıdaki fıkra göre verilen ceza yarı oranında artırılır.” hükmünü, Tuncay Bey ve Abdullah Bey kişinin haber kaynağını ifşa etmek olarak değerlendirdiler. Biz de hukukçu arkadaşlarımızla bunu konuştuk hatta Tuncay Bey’e de söylemiştim, Cumhuriyet Halk Partisindeki hukukçu arkadaşlarımız da bunu okusunlar, eğer burada öyle bir anlaşılma ihtimali varsa tabii ki, biz bunu düzenleyelim çünkü haber kaynağının ifşa edilmesiyle ilgili bir amacımız burada yok. O nedenle, bu konunun önünü açık bıraktık, burada konuşmak üzere tam da yeridir çünkü hukukçu arkadaşlarımız “failin gerçek kimliğini gizlemesi” kavramının haber kaynağını açıklamak mı, yoksa yaptığı işi gizlemeye çalışmak mı olduğuna burada Komisyon üyelerimiz karar verecektir.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Ben bunu hocalarla konuştum. Yani hukuk fakültelerinden, iletişim fakültelerinde ders vermiş -Hasan İlgüzar gibi- çok uzun süredir bu dersi veren hocalarla konuştum, benim gibi düşünüyorlar ama tabii, takdir arkadaşlarımızdır.

AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – Komisyon üyelerimizin, Başkanımızın affına sığınarak 15’inci maddede bir şeyi atlادık, onu tekrar zikretmek istiyorum. 15’inci maddedeki basın kartı sahibinin bu nitelikleri sonradan kaybetmesi durumunda kartının iptal edilmesi işlemine arkadaşlarımız şöyle bir eleştiri getirmişti: Bu iptal direkt ve hemen iptal olmasın, bunu kademelendirelim. Biz de bunu makul bulduk. Bunda uyarma, ihtar, idari para cezası ve iptal gibi böyle kademeler olması bizim için makul. Bu Komisyonumuz burada buna karar verecektir ve hangi eylemlerde direkt iptal edilir, hangi

eylemlerde uyarı verilebilirin takdirini Komisyonumuza sunuyoruz ama bizce bu öneri de bizim için makuldü.

29'uncu maddeye tekrar dönersek; 29'uncu madde bizim için... Belki arkadaşlarımız bunu çok kolay işlenebilecek bir suç olarak değerlendiriyorlar ama biz bu suçun çok zor işlenebilecek bir suç olduğunu değerlendiriyoruz çünkü bir kere, sırf halk arasında endişe, korku ve panik yaratmak amacınız olması lazım -özel bir amaçla işlenen bir suç, özel kasıtlı işlenen bir suç- ve ülkenin iç ve dış güvenliği, kamu düzeni ve genel sağlığıyla ilgili gerçeğe aykırı bir bilgiyi -bilginin gerçeğe aykırı olduğunun sabit olması lazım- kamu barışını bozmaya elverişli şekilde alenen yayan kimse ve bunu da kamu barışını bozmaya elverişli şekilde yapması lazım. Bu şartların hepsi birlikte gerçekleşirse bu suç oluşacak. Dünyada uygulamaları da var, Almanya'da 188, itibar suçu olarak bu suçun bir hapis cezası karşılığı var, Fransa'da para cezası ve hapis cezası olarak var. Arkadaşlarımızın değerlendirmesi, bazılarının bu suçun tekliften tamamen çıkarılması, bazılarının cezasında biraz daha esneklik, indirim yapılmasına dair. Biz, bu mevcut hâliyle kalmasını uygun değerlendirdik ve Feti Başkanım da biraz önce söyledi, 218'inci maddede aslında haber verme kastıyla yapılanlarda cezasızlık sebebi var. Dolayısıyla da sınırları çok daraltılmış yani zor işlenebilecek. Ama şunu da biliyorsunuz: Hepimiz, iktidar muhalefet bütün milletvekillerimiz bu eyleme düçar oldu, bundan zarar gördü, hepimizin yakınları da zarar gördü, kendimiz de zarar gördük. Dolayısıyla burada özgürlükleri korurken, insanların kişilik haklarını da koruyacak bir önlem almamız gerekiyordu. O nedenle, bu mevcut hâliyle kalmasıyla ilgili bizim bir değerlendirmemiz var.

Diğer maddelerle ilgili çok üzerinde konuşacağımız, uzun uzadıya tartışacağımız bir şey olmadı. Elimizden geldiğince herkesin görüşünü almaya ve buna göre de teklifimizi düzeltmeye çalıştık -ben şimdiden hayırlı olmasını temenni ediyorum- ama Adalet Komisyonumuzun sağduyulu hukukçu milletvekillerinin bu konuda daha sağlıklı bir değerlendirme yapacağını düşünüyorum. 6 maddeyle ilgili öneriler doğrultusunda biz değişiklik teklifimizi Komisyonumuza bildirdik. Bundan sonraki aşamada da yapılabilir, hepiniz biliyorsunuz, Genel Kurul aşamasında da... Çünkü hukukçularımızın vereceği bilgilerle belki farklı bir bakış açısı oluşacak. O nedenle, şimdilik teklifimizi bu kısmıyla Komisyonumuzun dikkatine sunuyorum ve hayırlı bir çalışmayla en iyi neticeyi almayı temenni ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Evet, Ahmet Bey'e, Kahramanmaraş Milletvekilimize çok teşekkür ediyoruz.

Komisyonumuza davet ettiğimiz kurumları ve dışarıdan dernek ve cemiyetleri burada anlatmak istiyorum. İletişim Başkanlığımızdan yetkili arkadaşlar burada, Erişim Sağlayıcıları Birliği burada, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Başkanlığı yetkilileri burada. Basın İlan Kurumu... Biraz böyle yazım karakteri birebir de olduğu için isimler çok zor okunuyor, çok şey yapmaya girmek istemedim ama genel müdür yardımcılığı, başkan yardımcılığı, başkanlık, daire başkanlığı seviyesinde. Basın İlan Kurumumuz burada, Yargıtay Başkanlığımız burada, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığımız, Adalet Bakanlığımız, İçişleri Bakanlığımız, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığımız, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığımız, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımız, Hazine ve Maliye Bakanlığımız, Kişisel Verileri Koruma Kurumumuz, Türkiye Barolar Birliği Başkanlığımız, Türkiye Gazeteciler Konfederasyonu, Türkiye Gazeteciler Cemiyeti, Parlamento Muhabirleri Derneği, İnternet Gazetecileri Federasyonu, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, Türkiye İnternet Gazetecileri Derneği ve Strateji ve Bütçe Başkanlığımızdaki yetkili arkadaşlar burada. İhtiyaç olması hâlinde isim ve görev unvanlarıyla beraber gerekli bilgilendirmeyi yaparız.

Evet, teklifimizin teklif sahipleri tarafından açıklamaları gerçekleştirildi.

IV.-USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER

1.- (2/4471) esas numaralı Kanun Teklifi 'nin Anayasa 'nın metin ve ruhuna aykırı olup olmadığının tetkik edilmesi amacıyla usul açısından tartışılması gerektiğine ilişkin önerge ve Anayasa 'nın 20, 22, 26 ve 28'inci maddelerine aykırı olduğu gerekçesiyle kanun teklifinin tümünün iadesine ilişkin önerge ile (2/3696) esas numaralı Kanun Teklifi 'nin görüşülecek olan (2/4471) esas numaralı Kanun Teklifi 'yle birleştirilerek görüşülmesine ilişkin önerge hakkında görüşme

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Şimdi, Komisyon Başkanlığımıza verilen 38 ve 35'inci madde kapsamı içerisinde 2 tane önerge var, ben onları şimdi okutuyorum.

Önce Anayasa 38'le ilgili önergeleri okutuyorum, ondan sonra da söz vereceğim.

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4471) esas sayılı Basın Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin TBMM İçtüzüğü Madde 38 gereğince, ilk önce, Anayasa'nın metin ve ruhuna aykırı olup olmadığını tetkik etmesi amacıyla usul açısından tartışılmasını arz ve teklif ederiz.

Zeynel Emre	Süleyman Bülbül	Turan Aydoğan
İstanbul	Aydın	İstanbul
Alpay Antmen	Rafet Zeybek	Tufan Köse
Mersin	Antalya	Çorum

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4471) sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 26'ncı maddesini düzenleyen düşünceyi açıklama, 28'inci maddesini düzenleyen basın hürriyetine, Anayasanın haberleşme hürriyetini düzenleyen 22'nci maddesine, Anayasa'nın özel hayatın gizliliğini düzenleyen 20'nci maddesine aykırı olması nedeniyle teklifin tümünün iadesini arz ve teklif ederiz.

Züleyha Gülüm	Mehmet Ruştü Tiryaki	Abdullah Koç
İstanbul	Batman	Ağrı

Gerekçe:

Teklifin Anayasa'nın 29'uncu, 36'ncı, 37'nci, 38'inci ve diğer maddelerine açıkça aykırı olmasından kanun teklifinin geri çekilmesi elzemdir.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Peki, şimdi, CHP Grubu adına Zeynel Bey'e söz veriyorum. Zeynel Bey, hem de 35'le ilgili de genel değerlendirme yaparsınız siz daha sonraki aşamalarda.

Buyurun.

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Şimdi, Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, teklifin görüşmelerine katkı sunmak üzere aramızda bulunan çok değerli basın mensupları, kıymetli uzman arkadaşlarımız; toplantımızın son dönemde ülkemizde oldukça sorunlu bir hâlde olan basın ve düşünce ve ifade özgürlüğüne çözüm sağlayacak yönde gerçekleşmesini temenni ederek görüşlerimi açıklamaya başlayacağım. Bu vesileyle hepinizi selamlıyorum.

Şimdi, Sayın Başkan, bizim İç Tüzük hükümleri uyarınca, birincisi Anayasa'ya aykırılık yönünden verdiğimiz bir önerge var; ikincisi de Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak 16/6/2021 tarihi itibarıyla bu alanda Meclis Başkanlığına sunmuş olduğumuz değişiklik tekliflerimiz, bu konuyla ilgili olduğu için onlarında birleştirilip görüşülmesi önerimiz var, bu ikisini birlikte ve bunlara ilişkin gerekçeler ve genel söyleyeceklerimi hepsini bir arada söyleyeyim, usul ekonomisi açısından daha derli toplu olsun.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Çok iyi olur, teşekkür ederiz.

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Düşüncelerimi, ifadelerimi açıklamaya başlamadan önce bir diğer nokta da... Şimdi, bakın, Sayın Başkan, Türkiye Büyük Millet Meclisinde hep söylüyoruz, Adalet Komisyonu oldukça önemli bir Komisyon, en kritik kanunların çıktığı yer burası. Dolayısıyla biz, her gelen kanun teklifi üzerine grubumuzdaki kıymetli arkadaşlarımızla tartışıyoruz. Bu alanda, Basın Kanunu'yla ilgili mesela, uzun süre görev yapmış Cumhuriyet gazetesinde Genel Yayın Yönetmenliği yapmış Utku Çakırözer gibi, uzun süre basında çalışmış Tuncay Özkan gibi -ki kendisi de aynı zamanda Dijital Mecralar Komisyonu üyesi, bu alanda oldukça geniş bir deneyime sahip isimlerin de Komisyon tarafından azami bir şekilde değerlendirilmesini, Komisyondaki yasa yapma tekniği açısından ve yasa kalitesine katkı sunacağını düşünüyoruz ve her zaman olduğu gibi Profesör Doktor İbrahim Kaboğlu ve yine bu alanla alakalı Doçent Doktor Yunus Emre'nin de gerek bu alanda yaptığı çalışmalar gerekse Avrupa Konseyinde ilgili Komisyonda bu alanda çalışmaları olması nedeniyle bilfiil Komisyon üyesi gibi değerlendirilmesinin faydalı olacağını düşünüyorum. Önce bunu bir not düşmüş olalım.

Şimdi, ben, konuşmama başlayacağım ama önce şöyle bir meram anlatmamız lazım: Bakın, mesela, biz, burada iki gün Hakimler ve Savcılar Kanunu'nda yapılması planlanan değişiklikle ilgili görüşlerimizi paylaştık, belki saatler boyu, bir süre sonra basının da ilgisinin olmadığı, belki zaman zaman gece yarılarna kadar burada biz ve arkadaşlarımız bir çabanın içindeyiz. Aslında içinde bulunduğumuz çaba ne dersek? Yaptığımız işi layıkıyla yapma duygusu, milletin vergisiyle burada bir hizmet yapıyoruz bunu dört dörtlük yapma duygusu çünkü burası teknik bir Komisyon. Ben de biliyorum ki noterlerle ilgili benim burada iki saat dil dökmemin siyaseten aslında ne bana ne de arkadaşlarıma çok büyük artısı, eksisi olmayacak, aynı şey diğer teknik alanlar için de birçoğu için de geçerli. Dolayısıyla, bizim söylediklerimize hep bu açıdan bakılması lazım. Yurt dışından mukayeseli örnekler verildi, teklif sahipleri de şimdi bazı örnekler verdi, orada da muradımız şu açıkçası: Dünyadaki en gelişmiş, ekonomisi en büyük 1'den 10'a kadar ülkeleri böyle sıraladığımız zaman bu modellerin neden dünyada 200 devlet içerisinde ilk 10'a girdiğini anlamaya çalışıyoruz. Orada gördüğümüz ağırlıklı olarak şu: Hangi ülkede kuvvetler ayrılığı varsa, demokrasi güçlüyse, özerk üniversiteler varsa, gerçekten güçlü ve özgür bir basın varsa, yerel basına kadar kimsenin müdahale edemediği, her şeyin özgürce soruşturulabildiği, her kuruluşun hesabının sorulacağı bir mekanizma varsa Sayıştayının her kuruluşun hesabını sorduğu böyle bir ortamdaki ülkelerde de denge, denetleme organlarıyla birlikte gelişimin olduğu görüyoruz yani şaşmaz böyle bir denklem var. Dolayısıyla şunun da farkındayız: Evet, dünyada rekabet var, bu rekabet içerisinde Türkiye'nin pozisyonu itibarıyla Türkiye'yi rakip olarak gören birçok ülkede olabilir, gerek nüfus olarak gerek coğrafi açıdan gelişmesini istemeyebilirler de çünkü dünya böyle bir düzen içerisinde ama bununla birlikte, her uluslararası kuruluşun yapmış olduğu değerlendirmeyi araştırmak... Ki bazı araştırmalarda Türkiye için tarafı oluyor, bunların hepsini de böyle kompto teorisi gibi algılamak lazım. İşte o zaman, işin içinden çıkılmaz bir döngünün içine giriliyor. Burada biz kıymetli görüşler dinlerken şunu ifade edeyim yine: Şimdi, bakın, teklif sahiplerinden Sayın Yıldız dedi ki: "Dijital Mecralar Komisyonunda bu görüşüldü." Tabii, o tali Komisyon, orada bizim 3 kıymetli üyemiz var, görüşleri partimizin görüşüdür. Burada, ana Komisyonda görüşlerimizi biz yine ifade edeceğiz yani hep 29'uncu madde üzerinde durulduğu söylendi, sanki, 29 madde ve diğer maddelere de ilişkin -tutanaklara da baktım- ciddi eleştirileri var arkadaşlarımızın, biz de bunları dile getireceğiz ve bir de teklif sahipleri olarak kendi tekliflerinden bazılarına yönelik kendilerinin eleştiri getirip onları geri çekiyor olması anlamlı -bunu ifade ettiler- öyleyse burada, kendileri bunu yapınca elbette ki hukukçu kimlikleri var, hukukçu oluyorlar yani altılı masanın mütemmim cüzü falan olmuyorlar, tıpkı bizim burada yapacağımız bu teklife ilişkin eleştiriler de bizatihi kendileri tarafından eleştirilen kısım da böyle değerlendiriliyorsa, hele hele bunun denetimini yapmakla Anayasa

gereği mükellef olan bizlerin görüşlerinin de başka bir alana çekilmemesini istirham ederek başlamak istiyorum.

Şimdi, teklife gelince, burada, tabii, tali Komisyon on beş saat görüşmüş, tutanakları inceledik, raporları inceledik, önemli şeyler var. Hep diyoruz ki: Burada, Adalet Komisyonunda görüşülen kanun tekliflerinde yetkililerin, işin muhataplarının dinlenmesi, görüşlerinin alınması kıymetli, böylesine önemli kanun teklifleri gelmezden evvel şayet partilerin görüşü alınarak getirilirse belki birçok alanda daha doğru, daha kaliteli yasalar ve teklifler Meclis gündemine gelmiş olur. Mesela, bu tekliflerle ilgili daha evvelinde de çeşitli şekillerde parti grupları gezilir -Parlamentonun böyle uygulamaları var bu değerlendirilebilir ve şunu söyleyeyim: Genel uygulamanın dışına çıkılarak, Dijital Mecralar Komisyonunda ilgili STK temsilcilerinin görüşlerine yer verilmiş, ben de bunu memnuniyetle gözlemlediğimi söyleyeyim. Burada da birçoğunun varlığını görüyorum, burada da kendilerinden yararlanmak lazım, özellikle kendi alanlarını, kendi branşlarını ilgilendiren bir konuda ne düşünüyorlar, biz de ilk elden tekrar dinlemek, sorular da sormak isteriz.

Tabii, bu, tartışmaları aylar öncesine dayanan bir şey, duyumları geliyordu bize, hangi konularda anlaşıldı, anlaşılmadı, en son da bu hâliyle Meclis Başkanlığına sunuldu. Şimdi, sizin de hak vereceğiniz gibi, Türkiye’de -bizim bakış açımız tabii, takdir sizin ama objektif bir hukukçu olarak düşündüğümüzde birçok çelişkili duruma nazaran ben hak vereceğinizi düşünüyorum- iktidarın kaynaklık ettiği baskılarla karşılaşılan genel anlamda düşünce ve ifade özgürlüğü, somut ve dar anlamda ise iletişim ve basın özgürlüğüne ilişkin birçok alan düzenleniyor. Bu özgürlük alanlarına bakılırken “Bizlere ne kılavuzluk edecek?” dediğimizde temel hukuk metinleri, Anayasa, yasalarımız, uymakla yükümlü olduğumuz Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve bu düzenlemelere dayalı alınan kararlar. Ben temel hükümleri hatırlatmakta fayda görüyorum, Anayasa’ya aykırılık iddiası da işte buralar da var.

Bakın, Anayasa’mızın “Düşünce ve kanaat hürriyeti” başlıklı 25’inci maddesi derki: “Herkes, düşünce ve kanaat hürriyetine sahiptir. Her ne sebep ve amaçla olursa olsun kimse, düşünce ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz; düşünce ve kanaatleri sebebiyle kınanamaz ve suçlanamaz.” “Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti” başlığı, madde 26: “Herkes, düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklama ve yayma hakkına sahiptir. Bu hürriyet Resmî makamların müdahalesi olmaksızın haber veya fikir almak ya da vermek serbestliğini de kapsar. Bu fıkra hükmü, radyo, televizyon, sinema veya benzeri yollarla yapılan yayımların izin sistemine bağlanmasına engel değildir.” “Basın hürriyeti” başlığı, madde 28: “Basın hürdür, sansür edilemez. Basımevi kurmak izin alma ve malî teminat yatırma şartına bağlanamaz. Devlet, basın ve haber alma hürriyetlerini sağlayacak tedbirleri alır.” 5187 sayılı Basın Kanunu’muzda “Basın özgürlüğü” başlığı, madde 3: “Basın özgürdür. Bu özgürlük; bilgi edinme, yayma, eleştirme, yorumlama ve eser yaratma haklarını içerir.” Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi “İfade özgürlüğü” başlığı, madde 10: “1. Herkes, ifade özgürlüğü hakkına sahiptir. Bu hak, kamu makamlarının müdahalesi olmaksızın ve ülke sınırları gözetilmeksizin, kanaat özgürlüğünü ve haber ve görüş alma ve de vermek özgürlüğünü de kapsar. Bu madde, Devletlerin radyo, televizyon ve sinema işletmelerini bir izin rejimine tabi tutmalarına engel değildir.” Bakın, şimdi, 2’nci fıkrayı okuyacağım ve burada, aslında bu maddenin uygulanmasından kaynaklı temel çelişkimizin olduğunu da işaret etmek istiyorum. 2. Kullanılması görev ve sorumluluk yükleyen bu özgürlükler, demokratik bir toplumda, zorunlu tedbirler niteliğinde olarak, ulusal güvenliğin, toprak bütünlüğünün veya kamu emniyetinin korunması, kamu düzeninin sağlanması ve suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlakın, başkalarının şöhret ve haklarının korunması, veya yargı gücünün otorite ve tarafsızlığının sağlanması için yasayla öngörülen bazı biçim koşullarına, sınırlamalara ve yaptırımlara bağlanabilir. Şimdi, burada görülüyor ki Anayasa’mızın 26, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 10’uncu maddesi haber alma ve verme hakkını da içeren ifade

özgürlüğünü teminat altına almış. Peki, Anayasa Mahkememiz ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi bu tip durumlarda, benzeri davalarda nasıl kararlar vermiş? Bakın, 1997 tarihinde bir kararında şöyle bir ifadesi var, diyor ki: “Bir toplumda haber verme, alma ve kanaat sahibi olabilmek hakkı demokratik toplumla doğrudan alakalıdır. Bilhassa, basının haber verme görevini yerine getirmesinin engellendiği durumlarda halkın bilgi edinme hakkının yanında demokrasi de aynı ölçüde zarar görmektedir.” Yine, AİHM 1988 tarihli Müller ve Diğerleri, İsviçre Kararı’nda basının, halk adına kamunun gözcüsü olma rolüne işaret ediyor. Gazetecinin mesleğini gereği gibi yerine getiremediği durumlarda, gazetecinin kendisi açısından çalışma ve ifade özgürlüğü haklarına müdahalenin söz konusu olacağı açıktır. Bunun yanı sıra, gazetecinin görevini yerine getirememesi halkın haber alma hakkını, dolayısıyla kanaat oluşturma hakkını da ortadan kaldıran bir müdahale niteliğindedir.

Bilindiği üzere, kanaat sahibi olabilme hakkı bireyin var olmasının ön koşuludur. Kanaat sahibi olma, insanların düşünce ve kanaatleri belirlemesine, buna bağlı olarak da doğru ve yanlış olanı seçebilmesine ve oy vermek dâhil, diğer tercihleri yapabilmesine olanak sağlayan haktır. Bu nedenle, aynı zamanda, diğer tüm özgürlükler için bir ön koşuldur. Bundandır ki bu hakkın sınırlandırılması oldukça titiz değerlendirilmelidir. Bu titizlik AİHM kararlarında da kendini göstermiş ve ne yazık ki Türkiye aleyhine açılmış ifade özgürlüğünün ihlali iddiasını taşıyan başvurular diğer ülkelerden sayıca oldukça çoktur. Şimdi, bakın, ben burada rakam vereceğim, bu rakamlarda “Efendim, AİHM yanlı.” diye düşünmeden evvel önce başvuru sayısını vermek istiyorum yani AİHM karar vermeden önce ne kadar başvuru gittiğini çünkü bu başvuru sayısına bir şey söylediğinizde bizatihi milletimizi suçlamış olursunuz. Burada Rusya 17.013 başvuruyla ilk sırada, Türkiye de 15.251 başvuruyla 2’nci sırada. Bakın, verdiği kararlardan bağımsız, vatandaşımız hakkını Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde arıyor, içeride hakkını arayamadığını düşündüğü için. 2021’de açıklanan mahkeme kararlarında da daha önceki yıllarda olduğu gibi Türkiye, ifade özgürlüğü alanında yine en fazla mahkûmiyeti olan ülke, geçen yıl da 31 davada Türkiye, ifade özgürlüğü şikâyetinde insan hakkı ihlalden mahkûm edilmiştir.

Yirmi yıllık AKP iktidarı döneminde basına yönelik baskılar tarihsel bir gerileme yaşanmasına sebep olmuştur. Bu yirmi yılda iktidarın görüşlerine eleştirel yaklaşan, diğer ifadeyle, mesleğinin gereği, halk adına gözcülük misyonuyla hareket ederek sorgulayıcı ve araştırmacı gazetecilik yapan birçok isim mahkeme kapılarında olmuştur. Buna Cumhuriyet gazetesi, Sözcü gazetesi, diğer gazete çalışanlarının hemen hemen hepsi mahkemelerde sanık pozisyonuna gelmiştir. Basın örgütlerinin 2021 yılına ilişkin açıkladığı verilere göre, gazeteciler ve basın kuruluşlarına ilişkin 179 dava görüldü, bu davalarda 219 gazeteci yargılandı, bazı gazeteciler birden çok davada hâkim karşısına çıktı ve bu yargılamalar neticesinde çıkan toplam mahkûmiyet cezası 40 yıl 7 ay hapis cezası, 32 gazeteci gözaltına alındı. Gazeteciler başta siyasiler olmak üzere çeşitli kesimler tarafından 27 kez tehdit edildi. Çoğunluğu toplumsal olayları takip sırasında 75 gazeteci saldırıya uğradı, darbedildi. Bakın, şimdi, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu 2021 yılında ulusal kanallara toplam 74 ceza kesti, cezaların 24’ü Halk TV’ye, 22’si TE1’e, 16’sı FOX TV’ye, 8’i KRT’ye, 4’ü Habertürke ve yaklaşık 22 milyon lira da para cezası kesti. İnsanımız aynı insan ama ne hikmettir ki A Haberde, Ülke TV ve Kanal 7’de, TV NET’te, CNN Türk’te, buralardaki yayınların hiçbirinde cezai bir işlem tespit edilemedi ve cezasız kapattı. Şimdi, normlardan konuşuyoruz, yasalardan konuşuyoruz ama o yasalar bu toplumda eşit olarak uygulanmadığı ve araçsallaştığı sürece problem hâline getiriliyor.

Bu bağlamda, Radyo ve Televizyon Üst Kuruluna özel bir parantez açılması kaçınılmaz. Radyo ve televizyon yayınlarını düzenleyici bir kurum olan Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, geldiğimiz aşamada, ihtimaldir ki sadece diktatörlüklerle yönetilen ülkelerde gözlemlenebilecek bir sansür kurumuna dönüşmüştür. Son olarak, Genel Başkanımız Kemal Kılıçdaroğlu’nun iktidarın, kontrolündeki vakıflar aracılığıyla Amerika Birleşik Devletleri’ne yüksek miktarda paralar transfer ettiği yönündeki, sosyal

medya hesaplarından yaptığı açıklamaları canlı olarak aktaran TELE 1'i, KRT, Flash ve Halk TV'ye para cezası verdi. Hangi ülkede olursa olsun, ana muhalefet partisinin liderinin açıklamalarının haber değeri vardır, basın da bunu çeker; hele hele, iddialar yolsuzluksa buna kuşku duyulmaz, bunu basın muhakkak çeker, ilgililer gider ispat eder, dava açar, Man Adası davasında olduğu gibi, süreç yürür ama gazeteci bu haberi yapar. Gazeteciye böylesine bir basın toplantısını ya da bir medya haberini ya da bir sosyal medya paylaşımını canlı verdi diye hiçbir şekilde ceza verilemez. Bu, gelişmiş demokratik ülkelerde bir haber niteliği taşımaktadır. Bakın, Türkiye demokrasisine hançer gibi saplanmıştı bu karar. Bu kararlar bugün yanlış içtihatlar oluşturulmasının da temelini oluşturmaktadır. Başta hukukçular olmak üzere, bu ülkedeki adaleti savunan herkesin şiddetle karşı çıkması lazım.

Basın üzerindeki baskıların bir başka adresiyse Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığının başında atanmış isim olmasına karşın Türkiye yönetimine ve özellikle demokratik yaşama doğrudan olumsuz etki eden Başkanın varlığıdır. Bakın, daha önceki Basın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü olarak geçen bir kurum Anayasa değişikliğinden sonra İletişim Başkanlığı hâline getirildi ve her şeyin içerisinde yani şu anda Türkiye'de fiilen ikinci adam pozisyonunda bir kurum hâline getirildi. Burada açıkça söylemek gerekirse ne demokrasiyle ne de devlet kültürüyle bağdaşır bir yönetim, bir anlayış benimseniyor. Bakın, ezberlenen, sürekli "beşinci kol faaliyeti" söylemiyle Türkiye'de düşünce ve basın özgürlüğü başta olmak üzere her yere kısıtlama getirilmek istenmektedir. Bu kanun teklifinde önemli konulardan birini içeren basın kartları, diğer ifadeyle, gazetecilerin faaliyetlerinde çeşitli imkân ve kolaylık sağlayan, resmî belge niteliğindeki kartlarına Cumhurbaşkanı hükümet sistemine geçildikten sonra İletişim Başkanlığının başına geçer geçmez âdeta el koymak istemiştir. Bir yönetmelik çıkararak gazetecilerin kartlarının simgesi olan sarı rengi turkuaza dönüştürmüş, sonra bunu gerekçe göstererek tüm gazetecilerin basın kartlarını "yenileme" adı altında iade etmelerini şart koşmuş ancak yüzlerce gazeteci, kartlarını iade etmelerinin üzerinden dört yıla yaklaşan bir süre geçmesine karşın hâlâ alamamıştır. Bunun nedenine ilişkin hem bilgi edinme hem de hukuki yollardan yaptıkları girişimlerden de sonuç alınamamıştır. Geldiğimiz aşamada basın kartları İletişim Başkanı Fahrettin Altun'un keyfine kalmış bir durumdadır. İletişim Başkanının basın kartları konusunda yaptığı bununla sınırlı değildir. 2018 yılının son ayında çıkardığı Basın Kartı Yönetmeliği'nde basın kartı alma şartları zorlaştırılırken iptal etme şartları kolaylaştırılmıştır. Hukuki belirlilik ve öngörülebilirlik içermeyen hükümlerle basın kartlarını rahatça iptal etme imkânına kavuşmuştur. Yönetmeliğe karşı yürütmenin durdurulması ve iptali istemiyle Çağdaş Gazeteciler Derneğince açılan davada Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunca "Dur." denilmiştir. Peki, bundan sonra ne olmuştur değerli arkadaşlar? Yürütmesi durdurulan maddeler daha da ağırlaştırılarak yenilenmiştir yani hukuka karşı hile yapılmıştır. Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığının Kurulmasına İlişkin 14 no.lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin dayanak gösterilmesine karşın Danıştay aynı davada bunu yeterli görmezken yıllarca bu dayanakla yürürlükte kalan yönetmelik, bugün yapılan yasal değişikliklerle de yasal bir dayanağa kavuşturulmaya çalışılmaktadır.

Değerli arkadaşlar, bunun sonunda gazetecilerin basın kartı alabilmesi için memur yani devletin kadrolu bir personeli olması şart koşulan bir duruma doğru gidildi ve enformasyon birimlerindeki çalışanlara peynir ekmek gibi basın kartı verilmesi sonucu ortaya çıkıyor. Basın kartlarına ilişkin olanlar da dâhil, gazeteciliğe yönelik tüm uygulamalarda neredeyse tek amaç gazeteciliğin sıradan bir iş hâline getirilerek, böylelikle elverişli bir propaganda aracına dönüştürülmesidir. Oysaki gazetecilik ve bağlantılı olarak basın kartlarının sadece gazetecilik açısından değil, toplumsal ölçekteki önemini Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun yürütmeyi durdurma kararındaki şu belirlemeyle değerlendirmenize sunmak isterim: Demokratik toplumlarda basının en önemli işlevi, kamu yararını ilgilendiren olay ve konularda açıklamalar yapmak, haber ve bilgi vermek, eleştiri ve değer yargıları sunmak, bu suretle de kamuoyu oluşturmak toplumu aydınlatmaktır. Basına yaptığı bu işlev nedeniyle şu iki hakkın tanındığı

bilinmektedir: Haber verme hakkıyla eleştirme, değer yargısında bulunma hakkı. Haber verme hakkı, kamu yararını taşıyan bir olayı topluma haber vermek, bildirmektir. Bu önemli işlevi nedeniyle basın özgürlüğünün, kamu güçlerine karşı olduğu kadar, özel güçlere karşı da korunması gerekmektedir. Bağımsız ve tarafsız yayıncılığın sürdürülebilmesi için alınacak önlemler de bu ödev kapsamındadır. İfade özgürlüğünün, sözü edilen toplumsal ve bireysel işlevini yerine getirebilmesi için, AİHM'in de ifade özgürlüğüne ilişkin kararlarında sıkça belirttiği gibi, sadece toplumun ve devletin olumlu, doğru ya da zararsız gördüğü haber ve düşüncelerin değil, devletin veya halkın bir bölümünün olumsuz ya da yanlış bulduğu, onları rahatsız eden haber ve düşüncelerin de serbestçe ifade edilebilmesi, bireylerin bu ifadeler nedeniyle herhangi bir yaptırıma tabi tutulmayacağından emin olmaları gerekmektedir. İfade özgürlüğü çoğulculuğun, hoşgörünün ve açık fikirliğin temeli olup bu özgürlük olmaksızın demokratik toplumdan bahsedilemez. Anayasa Mahkemesinin 23/1/2014 tarihli kararına göre "Demokratik bir sistemde kamu gücünü elinde bulunduranların yetkilerini hukuki sınırlar içinde kullanmalarını sağlamak açısından basın ve kamuoyu denetimi, en az idari ve yargısal denetim kadar etkili bir rol oynamakta ve önem taşımaktadır." Bir parantez açayım burada, özellikle Anayasa Mahkemesi kararlarından ve AİHM kararlarından örnekler derlerken bir dönemi işaret etmemesi açısından, farklı iktidar dönemlerinden de kararlar aldım ki altından farklı yorumlar çıkartılmasın. "Halk adına kamunun gözcülüğü işlevini gören basının işlevini yerine getirebilmesi için özgür olmasına bağlı olduğundan basın özgürlüğü herkes için geçerli ve yaşamsal bir özgürlüktür."

Arkadaşlar, şimdi, bu açıklamaların ışığında basın kartının niteliğini irdelersek... Şimdi, Cumhurbaşkanı yeni sistemde aynı zamanda AKP Genel Başkanı. AKP Genel Başkanına bağlı bir kurum, Türkiye'de kimin basın kartı alıp almayacağına, kimin gazeteci olup olmayacağına karar verecek ve bu şekilde de biz, basının bir dördüncü kuvvet olarak demokrasimizde varlığını sürdüreceğine mi inanacağız? Buradaki çelişkiyi hepinizin dikkatine sunarım. Bakın, basın kartı, basın mensuplarının mesleki faaliyetlerini yürütürken daha etkin çalışmalarını, sosyal güvenlik hukukundan doğan birtakım ayrıcalıkları elde etmelerini sağlayan, hizmet damgalı pasaport uygulamaları sayesinde dünyanın herhangi bir yerinde yaşanan olayları yakından takip etmelerini kolaylaştıran, sektörün her türlü zorlukları karşısında kendilerini savunabilmeleri amacıyla silah ruhsatı işlemlerinde kullanılabilen, devletin üst düzey yöneticilerinin katılımlarıyla gerçekleşenler de dâhil olmak üzere her türlü kamusal faaliyete katılma konusunda akreditasyon vazifesi gören, özellikle basın mensubunu tanıtıcı mahiyete sahip resmî bir kimlik belgesidir. Basın kartı sadece bir meslek kartı olmayıp aynı zamanda, basın kartı sahibi olan kişiye, habere, bilgiye, olaya erişebilme imkânında kolaylık sağlayan, bu doğrultuda toplumun doğru bilgilendirilmesine araç olan bir karttır. Bu bağlamda, basın kartının -demin de değindiğimiz özelliğiyle ve önemi nedeniyle, basın kartı niteliğiyle- ne şekilde verileceği konusunda bu kartın verileceği kişilerde aranacak şartları içeren temel ilkelerin, anılan hakka keyfî bir şekilde müdahale edilmesini önleyecek şekilde düzenlenmesi gerekir.

Değerli arkadaşlar, değerli milletvekilleri; ifade ettiğim üzere gazeteciler üzerinde sansür ve otosansürün artırılması için basın kartları aracılığıyla yapılan ve yasalara aykırı olduğu mahkemelerce tespit edilen düzenlemeler, görüştüğümüz yasaya eklenerek yönetmelik düzeyinde yasal dayanağa kavuşturulmak isteniyor. Bu yapılırken de AKP iktidarının ustalaştığı bir teknikle gerçekleşiyor. Hâkim düzenlemelerden biri olan internet haber sitelerinin, basın mevzuatı kapsamında hukuki altyapıya kavuşturulması yıllardır süren bir sorun ve eksiklikti; bu doğru. Bu yöndeki düzenlemelerle, özellikle basın kartı üzerinden basının genelini kontrol altına alma amaçlı hükümler göz ardı edilmek isteniyor. Öncelikle şu bilgiyi vermek gerekir: İktidarın, internet haber sitelerini bu zamana kadar basın mevzuatı kapsamında yasal bir dayanağa kavuşturmamış olması, bizce bilinçsiz bir sürecin sonucu değildir. Özellikle, FETÖ'yle iş birliği yapılan dönemlerde birçok yargısız infazı ve dezenformasyonu,

kontrollerindeki internet haber siteleri yapmıştır. Dolayısıyla, artık işlevi kalmayan, yerini sosyal medya ağlarına kaptıran, internet medyasına basın mevzuatı kapsamında hukuki dayanak oluşturmayı Türkiye’de ilk bağımsız internet sitesinin yayına geçmesinden yirmi altı yıl sonra gerçekleştirmesi... Bunu da bu hususta dikkatinize sunmak istiyorum.

Buralarda çalışan gazetecilerin özlük haklarının güvenceye kavuşturulacak olmasından kaynaklı söz konusu yöndeki düzenlemeleri her şekilde desteklediğimizi ifade etmek isterim. İnternet haber sitelerine ilişkin düzenleme kapsamında getirilen bazı sorunlu hükümlere ise madde görüşmelerinde yine dikkat çekeceğim.

Değerli milletvekilleri, toparlıyorum; bakın, en çok tartışılan madde 29’uncu madde. Türk Ceza Kanunu’nun “topluma karşı suçlar” başlıklı kısmına bir ilave yapılıyor ve “halkı yanıltıcı bilgiyi alenen yayma” başlıklı bir madde ilave ediliyor ve bunu da bir yıldan üç yıla kadar hapis ve bir örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenmesi hâlinde yarı oranında artırılması... Böyle bir ifade var. Değerli arkadaşlar, burada, düzenlemenin, ifade özgürlüğü sınırlarındaki bir alana müdahale içerdiği ve devletin belli şartlar ve yasal dayanak olmaksızın ifade özgürlüğü gibi negatif statü hakları kapsamındaki haklara müdahale etmemesi gerektiği kaydedilmekle birlikte, son yıllarda alınan mahkeme kararlarında ifade özgürlüğü bakımından devletlere pozitif yükümlülük yani kişilerin haklardan etkin şekilde yararlanması için devletlere bazı tedbirleri alma sorumluluğu getirdiğine işaret edilmekte.

Şimdi, değerli milletvekilleri, bu kısımları da geçerek şunun altını çizeyim: Burada tartışmaların merkezine oturan kavram ise “yalan haber” ve süreç içerisinde “dezenformasyon, mezenformasyon ve malenformasyon” kavramları tartışmaya yön vermiş. Bakın, Türkiye Büyük Millet Meclisi Araştırma Hizmetleri Başkanlığından Mehmet Burak Ünal’ın “Yalan Haber (Fake News) Kavramı: -dezenformasyonla ilişkisi- Seçili Ülkelerde Parlamento Çalışmaları ve Yasal Düzenlemeler” başlıklı araştırmasında bu 3 kavrama ilişkin şu tespitler yapılmış; bunu da tüm milletvekili arkadaşlarımdan okumasını tavsiye ederim, oldukça önemli bilgiler olduğunu görüyorum burada: “Kavramsal ayrımları netleştirerek yalan haberin özüne inmek gerekirse, yalan yanlış içerikli bilgilerin kapsamına alınabilecek ve kendi içlerinde farklılıklar barındıran 3 kavramdan söz etmek gerekir: Dezenformasyon, malenformasyon ve mezenformasyon. Bunlardan birincisi, dezenformasyon: ‘Kasıtlı olarak zarar vermek amacıyla yayılan yanlış bilgi.’ mezenformasyonunda kasıt yok, ötekinde de yanıltma kastıyla paylaşılan doğru bilgi tıpkı yanlış bilgi gibi yanıltan içeriklerin kapsamına dâhil edilebilir.” diyor. Şimdi, burada, “Kargaşa ve belirsizlik yaratmak için olgusal olarak doğru olan mahrem bilgilerin kamusal alana taşınması, duygusal tepkileri harekete geçirmek için bağlamından çıkarılmış doğru bilgiler verebilir.” şeklinde izah da ediyor ve bu türden bilgiye de “kötü bilgi” deniyor yani malenformasyon.

Şimdi, değerli arkadaşlar, internet dünyasının geldiği durum itibarıyla, evet, Avrupa’daki birçok ülkeyi de gözlüyoruz -2017, 2018, 2020, 2021- çeşitli düzenlemeler yapılmakta; bu alanda hemen hemen bütün ülkelerde bir düzenleme yapma arayışı var. Şimdi, burada mesele nerede düğümleniyor? Esas etmen, bir güvensizlik tespiti yapılmakla birlikte dünyada bir “güven eksikliği bozukluğu” sendromu muzdaripliği vurgulanıyor. “Sosyal medyanın gelişmesiyle birlikte, ana akım medyada görülemeyecek haberlere erişim artmış ve ana akım medya tarafından muhtelif nedenlerden ötürü yer yer gizlenen ya da sunulmayan haberler sebebiyle bu tür kuruluşlara duyulan güven azalmıştır. Medya kuruluşlarının çeşitli politik angajmanlar çerçevesinde değerlendirilip objektifliğinin sorgulanması daha yaygın hâle gelmiştir. Bir haber kaynağına duyulan güvensizlik, o kaynaktan gelen haber doğru olsa dahi otomatikman inkârı beraberinde getirebilmekte ve kutuplaşmayı körükleyebilmektedir. Yalan söyleyen güvenilir kaynak, doğru söyleyen güvenilirmez kaynağa tercih edilmektedir.”

Şimdi, açıkçası, buralardaki izahatlar falan oldukça doyurucudur. Bu bilgileri paylaştıktan sonra,

şimdi, burada, önlem ya da tedbir, yasal düzenleme yapılan ülkelerdeki... Hangi ülkelerde yapılan düzenlemelerin nasıl nüanslar, nasıl farklar verdiğini, şurada bazı ayrımlarla işaret etmek istiyorum: Bakın, otoriter rejimlerde kullanıcılara ve medya platformlarına ağır cezai yaptırımlar veriliyor. Yargı kararı olmaksızın içerik kaldırma uygulamaları var. Şeffaf olmayan ve önceden bilgi gerektirmeyen yaptırım uygulamaları var. Ulusal güvenlik, dezenformasyon gibi oldukça geniş ve yoruma açık içeriklere yönelik yaptırımlar var. İçerik kaldırma ve para cezası dışında, erişim engelleme ve site kapatma yaptırımları var. Demokratik rejimlerde ise, sosyal medya platformlarının içerik moderasyonuna ilişkin raporları şeffaf şekilde kamuoyuyla paylaşma zorunlulukları, içerik moderasyonu ile ilgili kararların sosyal medya platformlarında bırakılması, içerik kaldırmayla ilgili kararlara adli itiraz mekanizmaları, yaptırıma tabi olan içerik türlerinin nefret suçu, cinsel istismar, kendine zarar vermeyi teşvik etme gibi içerikle sınırlandırılması, para cezası dışında sosyal medya platformlarına herhangi bir yaptırım bulunmaması.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, bakın, burada, internet medyası ve sosyal medya ağlarının büyük bir iletişim köprüsüne dönüştüğü gerçek. Şimdi, son dönemde yapılan bazı araştırmalar var. Bakın, Denge ve Denetleme Ağı'nın çalışmasında -aktardığı bilgilere göre- "Türkiye'de özellikle 2010 yılından itibaren internet ve sosyal medya alanı hükümet tarafından giderek daha fazla kontrol altına alındığını göstermekte." Demokrasinin Çeşitleri Endeksi'ne göre "2012-2020 yılları arasında tüm ülkelerden Twitter'a iletilen toplam engelleme çıkarma talebi -bakın bu somut veridir, yoruma açık değildir- 181.689 iken 49.525'i Türkiye'dendir; dünyada 2'nci sıradadır bu alanda. Benzer şekilde yani şöyle düşünmeyelim: Twitter'ı sadece Türkiye'ye özgü komplo kurmak üzere kurulmuş bir yapı olarak görmemek lazım. Benzer şekilde Twitter'a iletilen toplam 500 bin kapatma bazında görünmez kılma talebinden 107.211'i Türkiye'den iletilen talepler olmuş ve bu kategoride de Türkiye dünya ülkeleri arasında Twitter'a kapatma ve ülke bazında görünmez kılma kategorisinde yine 2'nci sırada yer almıştır. Hatırlanacağı üzere, iki yıl önce bu Komisyonunda sosyal medya platformlarına ilişkin bir düzenlemeyi görüşmüş ve iktidarın oylarıyla teklif Genel Kurula sevk edilmişti. O düzenlemede sosyal medya platformlarının yasalarımız kapsamında suç sayılan konulara ilişkin paylaşımlarını, belli zaman dilimleri şart koşularak kaldırmaları ve Türkiye'de temsilcilik açarak birinci düzeyde muhataplık kanallarının oluşturulması öngörülmüştü. Bugün görüştüğümüz teklifte, aynı yönde çeşitli düzenlemeler öngörülmekle birlikte Türkiye'de erişim engeli konusunda Anayasa Mahkemesine alınan önemli bir karar da göz ardı edilmiştir. Özellikle, internet haber sitelerinde yayınlanan haberlere Türkiye'de erişim engeli getirme yetkisine sahip kurumların siyasi misyonu ile temel ve kronik sorunumuza dönüşen yargının bağımsızlığını yitirmesinden kaynaklı getirilen keyfi erişim engellerine karşı Anayasa Mahkemesi pilot karar almak zorunda kalmıştır. İçerik sağlayıcı, yer sağlayıcı, erişim sağlayıcı ve toplu kullanım sağlayıcılarının yükümlülük ve sorumlulukları ile internet ortamında işlenen belirli suçlarla içerik, yer ve erişim sağlayıcıları üzerinden mücadeleyle ilişkin esas ve usulleri düzenleyen 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun'un 9'uncu maddesinin kişilik haklarına yapılan saldırılara karşı internet içeriğinin sınırlandırılmasına yönelik kademeli bir müdahale yöntemi sunmak yerine, saldırının niteliğinden, boyutundan bağımsız olarak her türlü saldırının önlenmesinde erişimin engellenmesi usulünün tek müdahale aracı olarak belirlenmesinin, ifade özgürlüğüne yönelik müdahalelerin keyfi ve orantısız olmasına yol açtığını kaydeden Anayasa Mahkemesi "Dolayısıyla, mevcut hâliyle 9'uncu madde kamusal makamların takdir yetkisini daraltarak, keyfi davranışların önüne geçebilmek için yargılamaya hukukunun usulüne ilişkin güvencelerinin yanında, demokratik toplum düzeninin gereklerine uygun ve orantılı karar verilmesini sağlayacak güvenceleri de içermektedir." tespitini yapmıştır. Şimdi, son sayfa, bitiriyorum arkadaşlar. Geçen yılın ekim ayında alınan bu karar kapsamında bir

düzenleme yapma sorumluluğuyla hareket etmeyen iktidar, önümüze yeni yasaklar ve Türkiye’de sosyal siyasal ve ekonomik hayatta olumsuz sonuçlar yaratacak bir düzenlemeyi önümüze getirmiştir. Şimdi, sıklıkla Almanya’daki uygulama gündeme getirilip örnek alındığı yönündeki yaklaşım da bizce gerçeği yansıtmamaktadır. Almanya’da sosyal medya ağlarına sıkı tedbirler getirilmektedir ancak oradaki uygulama da bizdekinin aksine, suç tanımlarında belirlilik ve öngörülebilirlik temel kriterdir. Nefret suçu, internet üzerinden fiziki ve cinsel saldırı tehdidi gibi net suçlamalar ve eşitlik ilkesi esas alınmaktadır. Oysa, bizde yakın zamanda yaşanan olayları hafızalar hatırlamaktadır. İktidara muhalif kimliğiyle bilinen siyasetçi, sanatçı ve gazeteci kadınların sosyal medyada hedef alınmasına ses çıkarmayan iktidar temsilcileri, benzeri çirkin saldırıların birkaç ay sonra kendi yakınlarına, siyasi görüşleriyle ortaklaşan kişilere yönelmesinin ardından nasıl ki 2020 yılında hızla bir sosyal medya düzenlemesi getirdiyse bugün de hiç kuşumuz yok ki seçim sürecinde muhalif görüşler susturmak için bu düzenleme önümüzdedir. Özellikle, internet haber sitelerinin basın hukuku kapsamına alınarak statü kazandırılması bu işin makyajıdır. Burada, kötü teklif, kötü maddeler, mayınlar kötü niyetli bir durumun olduğunu, kötü kararların alınacağını görüyoruz biz. Radyo ve Televizyon Üst Kurulu ve BİK gibi kurumlarda doruk noktasına ulaşan, kamunun eşitlik temelinde hizmet sunmadığı, kararları almadığı bir ortamda uygulamaya geçirilen bu düzenlemeler tarihe, otoriter rejim özleminin net göstergesi olarak geçecektir.

Değerli milletvekilleri, maddelere ilişkin tabii, bu kanun bütünüyle, Türkiye’de son dönemde gelen en önemli kanunlardan, önemli tekliflerden biri. Türkiye’de hızlı bir antidemokratik sürecin içerisindeyiz; buradan da en fazla nasibini basın ve basın mensupları alıyor. Dolayısıyla, getireceğimiz düzenlemelerle yangına daha fazla körükle gitmiş olabiliriz. Bu teklifin bütününde birçok sakınca görüyoruz, maddelere ilişkin düşüncelerimizi de ayrıca ifade edeceğiz, Anayasa’ya aykırılık ve birleştirme taleplerimizi de bu vesileyle ifade etmiş olalım.

Saygılarımla.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Çok teşekkür ederim Zeynel Emre Bey’e.

Şimdi arkadaşlar, geneli üzerinde devam edeceğiz. Anayasa’ya aykırılıkla...

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Anayasa’ya aykırılıkla ilgili Mehmet Ruştı Tiryaki Vekilimiz bir beyanda bulunacak, sonra biz geneline geçeceğiz.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Sayın Başkan, bir şey söyleyeceğim uzatmadan.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Hocama bir söz vereyim, sonraki ifadenizde siz değerlendirin geneli üzerinde; devam edeceğiz.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Sayın Başkanım, cevaba ihtiyaç var.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Şöyle, değerlendirme için söz vereceğim. Siz notlarınızı alın Feti Bey, değerlendirmek için söz vereceğim. Önce, bizim İç Tüzük 35-38 kapsamında...

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Çok kısa... İnternet en çok niye içerik çıkarmaktadır Türkiye, çok kısa bir açıklama yapacağım.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Şöyle, şu anda İç Tüzük 38-35 kapsamı içerisinde değerlendirme... Akabinde “Ben, devam edeyim, geneli üzerinde de görüşlerimi sunayım, sonra yapmayayım.” dedi, siz notunuz alın.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Aldık notumuzu, aldık.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Geneli üzerinden sonra ben size süre vereceğim, cevaplandırmak

için zaman vereceğim ama 38-35'e tamamlamaya çalışıyorum.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Peki, tamam.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Mehmet Ruştı Tiryaki'yi hemen kısaca alalım, hocamı dinleyip şu usulü işlemleri tamamlayalım ve sonra geneli üzerinde devam edeceğiz.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Çok teşekkür ediyorum Başkan.

İbrahim Hoca, burada, Anayasa'ya aykırılık konusunda muhtemelen hepimizden çok daha iyi değerlendirme yapacaktır ancak ondan ders alabileceğimizi düşünüyorum. Şimdi, sorun şu: Bu düşünce ifade özgürlüğü meselesi o kadar önemli ki Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin yeni kararlarında yaşam hakkından sonraki en önemli hak olarak görülüyor Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi tarafından. Çünkü, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi “Eğer bir yerde düşünce ve ifade özgürlüğü yoksa orada din özgürlüğü yoktur. Eğer bir yerde düşünce ve ifade özgürlüğü yoksa orada vicdan özgürlüğü yoktur; orada toplantı ve gösteri özgürlüğü yoktur; orada dernek kurma özgürlüğü yoktur; düşüncenin kolektif halde kullanılması anlamına geldiğinden dernek kurma özgürlüğü yoktur; esasen, örgütlenme özgürlüğü yoktur.” diyor yani düşünce ve ifade özgürlüğü yaşam hakkından sonra korunan en önemli özgürlüklerden bir tanesidir; bunu anımsatmak isterim.

Şimdi, Zeynel Bey söyledi ama birkaç şeye ben de vurgu yapmak istiyorum.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Geneli üzerinde söz almayacak mısınız?

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Hayır ya, Anayasa'ya aykırılıktan bahsediyoruz. Genelinden bahsetmiyorum Başkan, ben neden bahsettiğimi biliyorum.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – “Biraz husus” deyince...

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Birkaç hususu Anayasa'ya aykırılık açısından söyledim.

Şimdi, iki tane mesele var Anayasa'ya aykırılık konusunda; bir tanesi şu: 29 ve 30'uncu maddenin çok açık biçimde Anayasa'ya aykırı olduğunu düşünüyoruz. Anayasa'nın 12'nci maddesinde temel hak ve hürriyetlerin niteliği düzenlenmiş, 13'üncü maddesinde temel hak ve hürriyetlerin hangi koşullarda sınırlanacağı düzenlenmiş, Anayasa'nın 15'inci maddesinde de temel hak ve hürriyetlerin kullanılmasının durdurulması düzenlenmiş. “Savaş, seferberlik veya olağanüstü hallerde, milletlerarası hukuktan doğan yükümlülükler ihlal edilmemek kaydıyla, durumun gerektirdiği ölçüde temel hak ve hürriyetlerin kullanılması kısmen veya tamamen durdurulabilir veya bunun için Anayasada öngörülen güvencelere aykırı tedbirler alınabilir.

Birinci fıkrada belirlenen durumlarda da savaş hukukuna uygun fiiller sonucu meydana gelen ölümler dışında, kişinin yaşama hakkına, maddi ve manevi varlığının bütünlüğüne dokunulamaz; kimsenin vicdan, düşünce ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz ve bunlardan dolayı -yani dininden, vicdanından, düşünce ve kanaatlerinden dolayı- suçlanamaz; -savaş halinde bile- suç ve cezalar geçmişe yürütülemez; suçluluğu mahkeme kararı ile saptanıncaya kadar kimse suçlu sayılamaz.” Tamamı birinci kuşak haklar arasında yer alan haberleşme hürriyetinin ihlali anlamına gelecektir 29'uncu ve 30'uncu maddeler; birazdan nedenini söyleyeceğim. Din ve vicdan hürriyetinin düzenlendiği 24'üncü maddesine, düşünce ve kanaat hürriyetinin düzenlendiği 25'inci maddesine, düşünceyi açıklama ve yayma hürriyetinin düzenlendiği 26'ncı maddesine, basın hürriyetinin düzenlendiği 28'inci maddesine aykırıdır 29'uncu ve 30'uncu maddeler.

Kavramsal olarak da şunun altını çizmek istiyorum: Evet, yani teklif sahipleri diyor ki: “Öyle kolay kolay, sadece yaptığı bir haber nedeniyle, yaptığı bir açıklama nedeniyle, attığı bir “tweet” nedeniyle, bir sosyal medya paylaşımı nedeniyle insanlar suçlanmayacak.” Neden? Diyor ki: “Bir endişe, korku

ve panik yaratmak saikiyle hareket etmiş olması gerekiyor, bu verdiği bilginin kamu barışını bozmaya elverişli olması gerekiyor, bunu alenen yayması gerekiyor, bunun gerçeğe aykırı olması gerekiyor.” Dolayısıyla bu koşulların tamamı bir arada olmadıkça bir kişinin cezalandırılmayacağını söylüyorlar.

Bakın, hukukta en çok tartışılan, hukukçuların çokça tartıştığı konu başlıklarından bir tanesi “saik”tir. Hatta pek çok hukukçu insan öldürme suçundanki saikin bile cezanın artırılması nedeni olarak görülmemesi gerektiğini savunuyor çünkü insanların gerçekten hangi saikle hareket ettiğini belirlemek zor. Ama burada diyorsunuz ki: “Şu saikle hareket ederse...”

Şimdi, bu yasa olmadan önce, “Dolar 8 TL” diye, “Dolar 10 TL” diye “tweet” attı diye insanlara...

FETİ YILDIZ (İstanbul) – “Canavarca hisle adam öldürme” diye de... Lütfen...

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Bunu söylüyor. Yani bu tartışılan bir şey, ben bunu söylemiyorum, diyorum ki: Saik meselesi hukukta tartışılan bir konu, bunun bile cezanın artırılması nedeni olarak görülmemesi gerektiğini söyleyen hukukçular var yani “Fiilin kendisine bakın.” diyorsunuz ama siz burada saiki genişletiyorsunuz yani hani “Şu, şu, şu, şu saikle...”

FETİ YILDIZ (İstanbul) – “Özel kast” diyoruz, özel kast.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Evet, “Endişe, korku, panik yaratmak saikiyle” yani amacı bu olacak diyorsunuz. Ee, bu amacı nasıl tespit edeceksiniz; bu konuda amaç tespit etmek çok kolay değil yani bu amaç suçu meselesinin kendisi de tartışmalı; bunun için söylüyorum.

Şimdi, Türkiye’de bunun nasıl uygulanacağını göreceğiz yani bu yasa geçecek, muhtemelen, işte, çoğunluğun oylarıyla geçecek, 29’uncu ve 30’uncu madde Genel Kurulda da muhtemelen önümüzdeki hatta Genel Kurula getireceksiniz ve bu yasalaşacak, öyle gözüküyor çünkü bu konuyla ilgili itirazlarımıza...

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Yok, önümüzdeki hafta gelmeyecek Ruştü Bey.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Salı günü mü devam edeceğiz Komisyon toplantısına?

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Yok, bizim, dün de bitirdik, yargı paketimiz var, başka kanunlarımız.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Yani en kısa sürede, tamam, ondan sonra...

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Siz tamamladınız herhâlde?

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Yok, bitiriyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Peki.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Çok kısa sürede bu yasanın geleceği anlaşılıyor ve kesinlikle düşünce, ifade özgürlüğünün kısıtlanmasına hizmet edecek bir yasal düzenleme olduğunu söylemek için kâhin olmaya gerek yok; hep beraber bunu yaşayarak göreceğiz, bunun örneklerini gördük.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Kâhin olmaya gerek yok, 218’i okursan...

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Evet, bunun örneklerini gördük.

Bakın, henüz darbe girişiminden daha önceydi, belediyelere kayyum atanmasını, İçişleri Bakanlığına Anayasa’daki açık hükmü genişleten bir yetkiyle belediye başkanlarının görevden uzaklaştırılmasına olanak tanıyan bir yasal düzenleme yaptı bu Hükümet. O zaman Türkiye Büyük Millet Meclisinde tartışıldı, herkes dedi ki: “Eğer bu yasayı yürürlüğe koyarsanız yarın öbür gün bir İçişleri Bakanı istediği belediye başkanını sorgusuz sualsiz görevden alabilir.” O zaman teklif sahipleri çıktı, dediler ki: “Nasıl böyle bir şey olabilir? Yani ancak göreviyle ilgili suç olacak, soruşturma

başlatılacak, yargı kararı olacak; halkın iradesinin yok sayılması o kadar kolay mı, bir belediye başkanı bu kadar kolay görevden uzaklaştırılabilir mi?" Biz gördük, 2014 seçimlerinden sonra nasıl DBP'li belediye başkanlarının tamamının sorgusuz sualsiz nasıl görevden uzaklaştırıldığını gördük, 2019 31 Mart seçimlerinde...

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Ruştü Bey, genele girdiniz ama.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Ya, ben Anayasa'ya aykırılıktan bahsediyorum, geneli üzerinde...

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Ama yani hayır, başka bakın, şu andaki gündemle...

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Ben söylüyorum, düşünce, ifade özgürlüğüne aykırı.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Gündemimize, yasa teklifimize gelelim.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – 2019'da bunu çok açık gördük. Bakın, 31 Mart tarihinde seçim yapıldı, o yasaya dayanarak 1 Nisan tarihinde, henüz belediye başkanları mazbatasını almadan valiler İçişleri Bakanlığına başvurdular "Belediye başkanlarını görevden uzaklaştırın." diye.

Şimdi, bir yasayı yürürlüğe koyduğunuz zaman belki niyetiniz iyidir, belki gerçekten halkın içerisinde korku, panik yaratmaya çalışan kişilerin cezalandırılması, toplumun korunması amacını taşıyor olabilirsiniz fakat uygulamanın böyle olmadığını, bundan sonra da böyle olmayacağını göreceğiz. Bu yüzden zaten evrensel hukukla düşünce ve ifade özgürlüğü koruma altına alınıyor.

İkincisi, Cumhurbaşkanı artık Türkiye'de tarafsız ve bağımsız bir Cumhurbaşkanı değil dolayısıyla Basın İlan Kurumunun 42 üyesinden 14'üncü ve herhangi bir ölçüt koymadan... Bakın, diğerleriyle ilgili ölçüt var, hani "12 kişi şu şekilde seçilir; 12 kişi şu şekilde seçilir." diye yasada düzenleme var ve onların hangi görevlilerden geleceği belirleniyor, Cumhurbaşkanı'na dair hiçbir kısıtlama yok. 12'yi 14'e çıkarıyorsunuz, "Cumhurbaşkanı Basın İlan Kurumuna istediği 14 kişiyi atayabilir hiçbir sınırlama olmadan." diyorsunuz. Bunun da haberleşme özgürlüğüne ilişkin, Anayasa'nın genel hükümlerine ve uluslararası sözleşmelere aykırı olduğunu düşünüyoruz.

Ben eminim Anayasa Mahkemesine bu yasa gidecek ve Anayasa Mahkemesi umarım evrensel değerlere ve Anayasa'nın koruduğu birinci kuşak temel hak ve özgürlüklere aykırı olduğunu düşünerek iptal edecek diyorum.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER - Ben teşekkür ediyorum Mehmet Ruştü Tiryaki Bey'e.

Son olarak değerli hocamıza söz vereceğiz, sonra oylamamızla beraber geneli üzerindeki görüşmelere devam edeceğiz.

Hocam, İbrahim Kaboğlu, İstanbul Milletvekilimiz, buyurun.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bütün üyeleri saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Teklif sahiplerine emekleri için teşekkür ederek sözlerime başlayacağım. Geçen haftadan bu yana demek ki uzlaşma yolunda atılan adımlar, aslında yöneltlen eleştirilerin haklılığını kısmen de olsa teslim etmiş olması bakımından olumludur. Dileriz ki bu aşamadan itibaren bu öneri düzeltilir veya Anayasa Mahkemesi sürecinde düzeltilme umudumuzu koruruz. Ama tabii ki bizim amacımız burada düzeltilmesi.

Şimdi, ben bu yasanın özünü ilgili olarak, arkadaşların yaptıkları açıklamalara girmeden, tekrara düşmeden birkaç ön saptama yapmak suretiyle konuya girmek istiyorum. Özellikle dijital alan, sanal

ortam, aslında siyasal iktidarın örgütlenmesi ve hak ve özgürlükler güvencesinin bilimi olarak Anayasa hukukunu ve özgürlükler hukukunu dört açıdan etkilemiş bulunuyor, dönüşüme uğratmaya başlamış bulunuyor: Birincisi, egemenlik ve demokrasi anlayışı açısından; ikincisi, norm kavramı ve normativite bakımından; üçüncüsü, hak ve özgürlükler açısından; dördüncüsü de özellikle siyasal aktörlerin söylemlerini dönüştürmesi bakımından.

Şimdi, bu dört alandan bizi doğrudan ilgilendiren alan hak ve özgürlükleri sorgulayıcı boyutu, hak ve özgürlüklere yeni bakış açıları getirmesi boyutu. Ama tabii ki özellikle değinildiği üzere, 2017'den bu yana tanık olduğumuz anayasal kurgu çerçevesinde siyasal aktörlerin söylemleri karşısında bu tür yasal düzenlemeler çerçevesinde özel önlemler alma gereği ve tabii, özel önlemler alınsa da bunları güvencelemenin çok zor olduğu ya da olanaksız olduğu sorunu.

Şimdi, bu dörtlü meydan okuma, dönüşüm veyahut da devrim sürecinde ki “Anayasa hukuku” “Anayasa bilimi” diyoruz veya “insan hakları bilimi” belirttiğim gibi, bizi ikisi ilgilendirmekte. Fakat şu saptamayı yapmak gerekir, teklif sahiplerinin sunuşta, konuşmalarında değindikleri konu: Devlet ve insan hakları ilişkisi. Devlet, insan haklarına saygı mı gösterir, devlet insan haklarını korumak zorunda mı? Anayasa’da yazdığı üzere saygı gösterir, korur ve geliştirir. Yoksa devletin varlık nedeni Anayasa mı? Devletin varlık nedeni insan hakları mı? 61 Anayasası’na göre insan haklarına dayanan devlet, 82 Anayasası’na göre insan haklarına saygılı devlet ama 82 Anayasası’nda 2001 yılında yapılan değişiklikle madde 14’te “insan haklarına dayanan cumhuriyet” kavramı getirildi. Böylece madde 2’deki “insan haklarına saygılı devlet” kavramını artık 2001’den bu yana yani yirmi yıldır “insan haklarına dayanan Türkiye Cumhuriyeti” şeklinde okuyoruz ve yorumluyoruz. Biz de bunu, bu düzenlemeyi yerli yerine oturtabilmemiz için bu şekilde okumamız gerekir. Bugün, bu yasama sürecinde kullanacağımız kavramlar için bu ön belirleme önem taşıyor. Sadece insan haklarına saygılı değil, sadece koruyan değil, sadece geliştiren değil; insan haklarına dayanan devlet. Devletin varlık nedeni bizleriz, bizim hak ve özgürlüklerimizdir.

Şimdi, bu ön saptamayı yaptıktan sonra, ikinci olarak, yasama tekniği veya yasama belleği açısından konuya birkaç açıdan dikkatinizi çekmek istiyorum: O Covid ortam ve koşullarında, 7253 sayılı Yasa’yla -iki yıl önce gece yaralarından sonra- bu konuda yaptığımız düzenleme. Şimdi, bu düzenlemenin öncesi var, sonrası var. Öncesi nedir? Öncesi, 5651 sayılı Yasa’dır. 5651 sayılı Yasa’nın 9’uncu maddesine Sevgili Emre değindi, ben de ona farklı bir açıdan değineceğim. Bu düzenlemeyi, 7253 sayılı Yasa düzenlemesini yapmadan önce teklif metni, madde 53’ten madde 60’a kadar 8 madde olarak Plan ve Bütçe Komisyonunda bir torba yasanın içine sokuşturulmuştu; biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak itiraz ettik ve o torba tekliften çıkarıldı. 7253 sayılı Yasa’nın teklifini oluşturan metne dönüştürüldü ve Adalet Komisyonunda görüşüldü. Fakat burada ilgi çeken husus veyahut yasama belleği açısından, yasama tekniği açısından sorunlu olan husus şuydu: Plan ve Bütçe Komisyonuna teklif götüren vekillerin imzaları ile Adalet Komisyonuna ayrı bir metin olarak götüren vekillerin, teklif sahiplerinin imzaları birbirinden farklıydı. Şimdi gördüğümüz durum ise iki yıl önce 7253 sayılı Yasa’yı imzalayan, aynı konuyu gündeme getiren vekiller ile şu anda bu teklifi getiren vekiller birbirinden farklı. Bunlar aslında yasama belleği açısından çok önemlidir çünkü sürekliliğin izlenmesi... Burada aynı konu farklı vekillerce getiriliyor. Ama şunu söyleyebilirsiniz: Efendim, nasılsa bunu biz hazırlamıyoruz. Nasılsa Sayın Başkan Güler’in saydığı birçok kuruluş var, onlar hazırlıyor. Ama unutmayalım ki yasama yetkisi...

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Arkadaşlar çok çalıştı Hocam ya yani onu söylemeyelim.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Ben hiç kimsenin emeğini küçümsemiyorum.

SABRİ ÖZTÜRK (Giresun) – Bir mahzuru var mı Hocam?

ORHAN KIRCALI (Samsun) – İndirgememek lazım burada.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Hayır, indirgemiyorum ama eğer dijital mecralar üzerinde, sosyal medya düzenlemesi üzerinde belirli vekiller uzmanlaşmışsa, o konuda çalışmışsa o zaman bugünden yarına değişmez. Ben bir Anayasa raporu hazırlamışsam yarın bir başkası, öbür gün başkası; onun sürekliliği olur, en azından o vekiller ortak emekleriyle, ortak gözlemleriyle, deneyimleriyle karşımıza çıkarlar ve bu sürekliliği silsile olarak sağlarız. Fakat burada dikkat çeken sadece vekillerin farklılaşması değil, dikkat çeken bir gece yarısı torbadan alınarak ve başka vekiller tarafından Adalet Komisyonunun önüne getirilmesi değil; esasen sorun, Anayasa Mahkemesi kararlarının bu değişime ve yeni tekliflere yansıtılmamasıdır.

Sayın Öztürk Bey, işte, asıl sakınca buradan doğmaktadır. Anayasa'nın hangi maddelerine aykırı olduğunu biraz sonra değineceğim ama esasen öncelikli değinmem gereken husus: Anayasa Mahkemesi kararlarına karşın, sanki Anayasa Mahkemesi kararları yokmuş gibi böyle bir düzenleme yapılması ve bunu ne genel gerekçe de görüyoruz ne de madde gerekçelerinde görüyoruz. O zaman Anayasa madde 153 fıkra son yadsınmış oluyor, görmezlikten gelinmiş oluyor. Eğer Anayasa madde 153 fıkra son görmezlikten geliniyorsa o zaman bir milletvekilinin Anayasa madde 11 üstünlüğü ve bağlayıcılığı, hâliyle, Anayasa madde 81 gereği Anayasa'nın üstünlüğüne içtiğimiz andın anlamı da kalmıyor. İşte, bu açıdan çok önemli iki sorun var. Üç hafta kadar önce, Genel Kurulda “Pilot Kararlar” başlığı altında bir araştırma önergesi verdik. Son on yılda Avrupa Mahkemesi tarafından ve Anayasa Mahkemesi tarafından verilmiş olan pilot kararların araştırılması, derlenmesi ve toplanması ve o doğrultuda, mahkeme kararlarının gerekleri doğrultusunda Meclisimizin yasal düzenlemeler yapması için araştırma önergesi verdik. Bunlar içerisinde bu da vardı, 5651 sayılı Yasa'nın 9'uncu maddesi -biraz önce Sayın Emre somutlaştırdığı için ona girmiyorum- bu da vardı. Yani Meclisimize bu konuda yasama yapma yükümlülüğü yükleyen pilot karar. Ama hangi gerekçeyle çevrildi? “Bu konuda Adalet Bakanlığı çalışma yapar, bizim yapmamıza gerek yok.” Ama Adalet Bakanlığı, bazı konularda genel olarak kamusal ihtiyaçlar doğduğu zaman, o ihtiyaçları Meclise bildirir, Meclise o konuda yardımcı olur, hazırlık çalışması yapar. Yoksa açıkça Avrupa Mahkemesi kararı varsa, Anayasa Mahkemesi kararı varsa ve bu pilot karar ise bu Adalet Bakanlığına gitmez; bizzat yüce Meclisin düzenleme yükümlülüğünde olduğu bir konu. Sayın Öztürk, şimdi, bu açıdan bunun hiç dikkate alınmamış olması, işte, bu aktörlerin değişmesinin yani imza sahiplerinin değişmesinin bugünden yarına değişmesinin sakıncaları, sakıncalı sonuçları bunlar. Hatırlarsınız, o sırada siz de vardınız, dedik ki: “Ya, yapmayın, gece yaralarından sonra bunu yapmayalım; oturalım düzgün bir yasal düzenleme yapalım.” Ama bizim oylarımız yetmedi. Fakat ne oluyor? Aradan iki yıl geçmedi, gelinen aşamada bir etki analizinin yapılmasına bile gerek duyulmamış. Yani iki yıl önce burada oyladığımız 7253 sayılı Yasa hangi sonuçları doğurdu, artıları nelerdir, eksileri ne oldu, niçin bir etki analizi yok? İşte, bu aslında yasa tekniği ve yasama tekniği açısından çok ciddi bir sorundur. Nitekim, bizim o yasaya karşı, 7253 sayılı Yasa'ya karşı Anayasa Mahkemesine yaptığımız başvuru şu anda Anayasa Mahkemesinin önünde ve bu yaptığımız başvuru aslında Anayasa Mahkemesinin önceki kararlarını, Avrupa Mahkemesinin konuyla ilgili kararlarını işleyen, koyan, sistematize eden 80 küsur sayfalık ciddi bir başvuru. Oysa şu anda, bu elimizin altındaki teklife bizim Anayasa Mahkemesine yaptığımız başvuru Anayasa'ya aykırıdır gerekçesiyle, önceki Anayasa Mahkemesi kararlarını da zikrederek, Avrupa Mahkemesi kararlarını da zikrederek Anayasa'ya aykırıdır dediğimiz birçok konu bu yasa önerisiyle yeniden, benzer biçimde veya farklı biçimde düzenleniyor ve tabii ki bir örtüşme ve çakışma söz konusu. Böyle olunca, o zaman Anayasa'ya saygı kuralını bu süreçte daha baştan zedelemiş oluyoruz, ortadan kaldırmış oluyoruz; demek ki burada ciddi bir yasa yapma tekniği söz konusu -bakın, nitelikli yasa demiyorum- burada ciddi bir yasama belleği kırılması söz konusu ve öyle olunca da hâliyle Anayasa'ya uygunluk açısından

çok ciddi bir sorunla daha baştan karşı karşıya bulunduğumuzu söyleyebilirim.

Hemen belirteyim, biz Anayasa'ya uygunluktan ne kastediyoruz? Anayasa'ya uygunluktan yalnızca bu metinde yazan kuralları anlamıyoruz; Anayasa'ya uygunluktan başta Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi olmak üzere, Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeleri kastediyoruz, Anayasa'ya uygunluktan Anayasa Mahkemesinin verdiği kararları anlıyoruz, Anayasa'ya uygunluktan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin konuyla ilgili olarak verdiği kararları anlıyoruz. Ama tabii ki teklif sahiplerinin haklı olarak zikrettikleri gibi, Almanya'da, başka ülkelerde bu konuyla ilgili düzenlemeler Türkiye'yi doğrudan bağlayıcı olmasa da onları da anlıyoruz ve bir örnek olarak biraz sonra birini zikredeceğim.

Şimdi, bu çerçevede bu yasa önerisinin anayasallık sorununu, Anayasa'ya uygunluk sorununu 3 açıdan ele alabiliriz: Birincisi, içerik olarak, tıpkı 29'uncu maddede olduğu gibi; -diğerlerine de kısaca değineceğim ama sadece maddeler olarak değineceğim- ikincisi, kurumsal olarak; üçüncüsü de siyasal rejim veyahut da anayasal kurgu açısından belirteceğim. Çok kısa olarak, nedir içerik olarak? İçerik olarak -arkadaşların Anayasa'nın ilgili maddelerini saydıkları gibi- burada, temelde düşünce özgürlüğü söz konusu, düşüncelerin açıklanması özgürlüğü söz konusu. Bunların klasik yollarla değil, sanal ortamda, numerik ortamda ya da dijital mecralarda açıklanması söz konusu. Dolayısıyla Anayasa'mızın, Avrupa Sözleşmesi'nin hak ve özgürlüklere ilişkin güvenceleri bu alanda da aynen geçerli ama biraz sonra belirteceğim nedenle daha güçlü bir biçimde geçerlidir. Bu itibarla Anayasa'nın maddelerini teker teker saymayacağım ancak demokratik toplum açısından, demokratik siyaset açısından ve özellikle demokratik rejimde siyasal iktidarın demokratik yollarla el değiştirmesi bakımından değinilmeyen Anayasa maddelerine de bu 3 açıdan değineceğim biraz sonra.

Şimdi, içerik olarak bakıldığında zaman, bizim tali komisyonda, Dijital Mecralar Komisyonunda görev yapan arkadaşlar birçok maddesinin Anayasa'ya aykırı olduğuna dikkat çektiler, muhalefet şerhlerinde bunları teker teker yazdılar. Bunların başında 5'inci madde geliyor, 7'nci madde geliyor, 23, 24, 29 ve devamında 30'uncu madde, 32'nci madde, 34'üncü madde, 35'inci madde, 36'ncı madde gibi birçok madde Anayasa'nın bir veya birden çok maddesine aykırılık içeriyor. Fakat neden 29'uncu madde özellikle önemli ve infial yaratmış bulunuyor? Sayın Yıldız konuşmasında bir bakıma onun gerekçesini ortaya koydu çünkü savaş durumunda, OHAL ortamında geçerli bulunan Anayasa'nın 15'inci maddesi çerçevesinde ancak yürürlük kazanan TCK'nin ilgili maddesindeki hükmün, buraya olağan dönem içinde geçerli olmak üzere aktarıldığını beyan etti ve bu beyanı tabii ki önem taşıyor.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Hayır, hayır.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Şu bakımdan önem taşıyor: Şimdi, 13'üncü madde, olağan dönemde geçerli ve sadece 13'üncü maddede yer alan ölçülülük ilkesi, demokratik toplumun gerekleri, hak ve özgürlüklerin özüne dokunmamak kaydıyla hak ve özgürlükleri yasayla sınırlamaya olanak tanıyan bir madde; 15'inci madde ise hak ve özgürlükleri durdurmaya ve askıya almaya olanak tanıyan bir madde ama asla -biraz önce Sayın Tiryaki'nin değindiği üzere- hak ve özgürlüklerin özüne dokunamaz, çekirdek haklar alanına giremez; bu nitelik farkını ortaya koyalım. Ama Sayın Yıldız, ister 13'üncü madde olsun ister 15'inci madde olsun, 29'uncu maddede yer alan, tıpkı diğer bazı maddelerde yer alan ölçütler aslında ne Avrupa Sözleşmesi'nde ne de bizim Anayasa'mızda temelleri olan kavramlardır; temelleri bulunmadığı gibi, hani elimizin altında olan Almanya, Fransa gibi devletlerde de bu kavramlar mevcut değildir. Tabii ki bu kavramlar mevcut olsaydı dahi genel ifade özgürlüğü güvenceleri bağlamında bunları yorumlamamız gerekirdi. Bu nedenle, bu kavramları kullanırken anayasal temeli çok önemsememiz gerekir.

Şimdi, neden kurumsal açıdan farklı biçimlerde değinilen, sizlerin de değindiği... Ahmet Özdemir şu anda nerede bilmiyorum ama...

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Genel Kurulda Hocam.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Ama işte, Sevgili Başkan, sıkıştırılmış yasamanın, baskı altına alınmış yasamanın sakıncaları bunlar. Adalet Komisyonu olarak sizi bu hafta çok yordular.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Yok.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Hocam, dinliyoruz.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Hayır, böyle bir yasama olmaz; çok yordular.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Biz çalışmaktan memnunuz Hocam.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Anladım ama şimdi biz nitelikli yasama yapıyoruz, Ahmet Özdemir’in burada bulunması gerekir.

İBRAHİM ETHEM SEDEF (Yozgat) – Teklif sahiplerinden birisi orada oturuyor.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Hayır, Sayın Yıldız başka; o da konuştu, öbürü de konuştu. Ama genellikle böyle yapılıyor bu; ciddi yasamayla, özenli yasama süreciyle bağdaşmıyor. “Arkadaşlar, birbirimizi kandırmayalım, biz 40 kişiyiz, birbirimizi tanırız.” deyimi aynen burada da geçerlidir.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Hocam, bu düzenleme ile TCK 323’ü birbirine karıştırmanız... Yani hayret, hayret!

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Hocam toparlıyor.

Hocam, tekrar geneli üzerinde devam edeceğiz.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Şimdi, bakın, neden bu içerik ve usul kurumsal açıdan... Haklı olarak, Sayın Yıldız, Ahmet Özdemir, diğerleri kurumlara yollama yaptılar; niçin savcılık değil de Basın İlan Kurumu, neden Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu değil de öbürü, bunları tartıştılar. Şimdi, burada çok önemli bir sorunla karşı karşıya bulunuyoruz. Şu açıdan: Bir, sizlerin de kullandığı karşılaştırmalı hukuk açısından; iki, bizim anayasal hak ve özgürlükler kurgusu açısından.

Şimdi, karşılaştırmalı hukuk açısından farklı devletleri dile getirdiniz; ben yalnızca bir devletin düzenlemesine değineceğim, Fransa’nın. Autorite de Regulation de la Communication Audiovisuelle et Numerique yani görsel, işitsel ve dijital iletişim alanındaki düzenleyici otorite, ARCOM kısaca. Şimdi, bu nedir? Bizim RTÜK karşılığı bir kuruluştur. Bu önemlidir değerli arkadaşlar çünkü bu kuruluş, RTÜK karşılığı olan kuruluş, dijital mecralar da eklenmek suretiyle genişletildi ama bunun özelliği, iletişim özgürlüğünün güvencesi olarak özerk ve uzman bir kuruluş olarak düzenlenmiş olması yani bağımsız, idari otorite olarak düzenlenmiş olmasıdır. Bu nedenle görsel, işitsel üretimin finansmanı ve haklarını koruması için çalışmaktadır. Düzenleme görevi, sosyal medyalardan arama motorlarına kadar, internet platformlarına kadar uzanır. Görsel, işitsel ve dijital mecralardaki dönüşümlere eşlik eder. Görevini herkesin, profesyonellerin ve kamunun çıkarına yönelik olarak ifa eder. ARCOM, iletişim ve yaratma özgürlüklerini güvence altına alır, Hükûmete karşı bağımsızdır -Fransa’da hükûmet var, dikkatinizi çekmek isterim- yargı kontrolünde faaliyet gösterir, Parlamente’ye hesap verir. ARCOM, internet alanında özellikle bilginin manipülasyonu ve nefret söylemiyle mücadelede devreye girmektedir. İnternet sitelerinin bildirim ve denetim yükümlülüklerini şeffaf ve dengeli şekilde yerine getirip getirmediğini kontrol eder. İşte, şimdi, bu konuda bir örnek verdim. Bağımsız bir kuruluş, özerk ve uzman bir birim. Keşke bizim RTÜK de öyle olsaydı ama olamaz RTÜK, istesek de olamaz. Neden olamaz? Biraz sonra belirterek bitireceğim Sayın Başkan ama burada belirtmem gereken husus şu: Değerli teklif sahipleri, değerli kurum temsilcileri; biliyorum ki bu metni sizler yazdınız, o nedenle

dikkatle dinlemenizi istiyoruz. Bu metin hani toplumumuzun bugünü ve geleceğiyle ilgili bir metindir. Neden önemli bu kurumlar? Burada Basın İlan Kurumu olsun, İletişim Kurumu olsun, diğerleri olsun; şu bakımdan önemli: Arkadaşların da vurguladığı üzere, burada söz konusu olan demokratik toplumun temel ayağı, düşünce özgürlüğünün düzenlenmesi söz konusu, düşünce özgürlüğünün düzenlenmesi. Düşünce özgürlüğü Cumhurbaşkanlığının düzenleme yetkisi alanı dışında tutulmuştur. Bakın, bunu 2017 Anayasa değişikliğinde yaptınız. Benim sonuna kadar, bizim parti olarak ve o altılı masanın da sonuna kadar karşı olduğu ve demokratik anayasa yapmaya çalıştığı o nedenle... 2017 değişikliğiyle Cumhurbaşkanı -arkadaşların ifadesiyle- birinci kuşak haklara giremez yani düşünce özgürlüğü alanında herhangi bir düzenleme yapamaz, o alana müdahale edemez kuralını Anayasa madde 104 fıkra on yedi; siz koydunuz. Şimdi, siz eğer bu özgürlüğün güvencesi olan, bu düşünce ve ifade özgürlüğünün güvencesi olan birimleri İletişim Başkanlığı, Basın İlan Kurumu, Bilgi Teknolojileri Kurulu ve benzeri kuruluşları... Hep hiyerarşik yapı içerisinde olan kurumlara bu yetkiyi verirsiniz, o zaman siz Anayasa'nın yalnızca 24, 25, 26 ve devamı maddelerini değil, aynı zamanda 104'üncü maddeyi de ihlal etmiş olursunuz ve çünkü kurumsal güvencesi budur, kurumsal güvencesi özerk ve uzman kuruluşlardır. Peki, özerk ve uzman kuruluş kurabilir miyiz? Bu şeyde, parti başkanlığı yoluyla devlet başkanlığı ve yürütmeye çok zordur. Neden zordur? Çünkü Sayın Cumhurbaşkanı 2021 Haziranında çıkardığı bir yönetmelikte bütün kamu yöneticilerini kendi sicil amirliğine bağladı. Bu, tabii ki, gerçekten demokratik bir devlette olmayan bir yetkidir. O nedenle ne kadar düzenleme yaparsak yapalım bu çerçevede ister İletişim Başkanlığına verelim, ister Basın İlan Kurumuna, ister Bilgi Teknolojileri Kurumuna, bu güvence mümkün değildir. O nedenle hiç değilse savcılık, hiç değilse RTÜK gibi kurumların, Meclis önünde sorumlu olan kuruluşların güçlendirilmesi yönünde bir adım atılırsa o zaman kurumsal güvence, göreceli de olsa belki sağlanabilir ama bu konularda birbirimizi aldatmayalım. Böyle bir güvencenin olmayacağını daha başta biz kabul etmiş oluyoruz. O nedenle içerik ne?

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Ya yakışıyor mu aldatmayalım falan? Burada bir yasa çalışması içerisinde...

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Evet, Hocam toparlıyor.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Sayın Yıldız, siz...

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Yani şimdi biz başlarsak anlatmaya...

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Hayır, ben bizi aldatıyorsunuz demedim, birbirimizi aldatmayalım dedim. Siz, 6'lı masaya hiç gereği yokken yollama yaptınız ve ben de şöyle bir çağrışım...

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Tabii, altılı masa Cumhurbaşkanının yetkilerini sınırlıyor, siz de anayasacı olarak “evet” diyorsunuz... Sözleşmeyle değil mi?

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Hocam, Feti Bey...

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Tabii, Cumhurbaşkanının yetkilerini sınırlandıracağız tabii.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Hocam, tamamlıyoruz.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – 8, 101, 103, 105, 106 hiç görmüyorsunuz değil mi, Cumhurbaşkanının yetkilerini sınırlayan, seçilme şeklini... “Evet” diyorsunuz, sonra da burada bize laf atıyorsunuz!

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ya ne dedi Hoca, Allah aşkına ya!

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Ne diyecek daha!

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bu gerginlikten ne umuyorsun sen! Böyle bir şey olur mu!

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Ben kimseyi kandırmam!

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Saygıyla dinle!

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Kandırmam ben kimseyi!

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Feti Bey, bir dakika... Feti Bey...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ya, retoriğin içinde en çok tekrar edilen şeydir, birbirimizi kandırmayalım; bu ne demek? Allah Allah!

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Özgür Bey, tamamlıyoruz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hocanın hulus ve saffetinden istifade edip kabalıkla sindirmeye çalışma! Konuşulacak...

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Özgür Bey, bir dakika müdahale etmeyin.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Olacak şey değil ya! Sen et o zaman Başkanım!

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Hocam toparlıyor. Bir dakika, tamam, uyarıyorum.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Burada kimseyi ezdirmeyiz, yok öyle kabadayılık falan!

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Özgür Bey, bir dakika ya...

MAHMUT ATILLA KAYA (İzmir) – Yok öyle bir şey ya, öyle bir şey yok. Kimsenin kabadayılık falan yaptığı yok.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – İçerik...

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Özgür Bey, bir dakika...

Feti Bey, tamam, cevap vereceksiniz.

Hocam tamamlıyoruz.

Bakın, sürece işletmemiz lazım Hocam, biraz daha geneli üzerinden...

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Tabii, tabii, ama kaç kez, on kez...

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Bakın, siz de bilirsiniz ki...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Abdullah Bey, Hocaya niye müdahale ediyorsunuz ki? Hocanın sözü kesildi ya.

MAHMUT ATILLA KAYA (İzmir) – Tamam, devam edecek.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Ya, bir dakika...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Ya böyle işleri bırakın ya!

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Ya, Turan Bey, bir dakika...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Sözü kesene müdahale edin.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Ya, bir dakika...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Hayır yani bir sindirme...

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Ya arkadaşlar, teknik bir süreci işletiyoruz. Adalet Komisyonu gündemine hâkimdir, şu andaki süreci...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Sayın Yıldız'a diyebiliyor musunuz, niye müdahale ettiniz...

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Ya, bir dakika...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Diyemezseniz! O kadar...

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Ya, Turan Bey, siz niye müdahale ettiniz o zaman! Siz niye

müdahale ediyorsunuz şimdi!

Bak, karşılıklı soru olmaz, bir dakika diyorum, sakın olun. Herkes cevap verebilir, yani lütfen sıranızı bekleyin, notlarınızı alın, geldiğinde...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Ne olursunuz iyi niyetle bu çalışmayı yürütelim, iyi niyetle götürelim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Arkadaşlar, kaliteli bir yasama faaliyeti sürdürmeye çalışıyoruz, teknik bir alandayız. Sayın Feti Yıldız’a da hatırlattım, karşılık da olabilir, lütfen notunuzu alın, geldiğinde cevap vereceksiniz diyorum.

Hocam tamamlıyoruz.

Buyurun.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Şimdi, Anayasa’mızda yasama, yürütme, yargı, sistematik korunuyor. Ama anayasal denge ve denetim düzenekleri ortadan kaldırıldığı için, siyasal karar düzenekleri ortadan kaldırıldığı için, Türkiye’de hiçbir siyasal karar düzeneği olmadığı için ve tamamen her şeye bir kişi karar verdiği için -orada da usul yok- o bakımdan hangi düzenlemeyi yaparsak yapalım güvence sağlamak mümkün değil. Evet, Anayasa’mızda belirttiği gibi madde 12’den itibaren hak ve özgürlükler, madde 75’e kadar dört bölüm altında... Bu hak ve özgürlükler düzeni Avrupa standartlarında hak ve özgürlükler açısından ama 75 ve devamında yasama, yürütme ve yargı konusunda öngörülen olan denge ve denetim düzenekleri 82’den sonra yapılan değişikliklerde 87’de, 95’de, 2001’de, 2004’te yapılan değişikliklerle oldukça sağlandığı hâlde; 2007, 2010 ve özellikle 2017’de yapılan değişikliklerle bütün siyasal karar düzenekleri tasfiye edildiği için ne yaparsak yapalım, nasıl bir yasal düzenleme yaparsak yapalım özgürlükler güvencesi hep eğreti kalacaktır. Bu nedenle, burada yapacağımız madde yazımında özel değerlendirmelere kayan deyimler kullanmayalım, en azından bu Anayasa’da, bu metinde yazılı olan kavramlarla sınırlı tutacak olursak keyfiliği önleyebiliriz. Buradaki konuşmalarda ortaya çıkan, benim bu kadar şeyli konuşmama rağmen, siyasal dilden uzak bir konuşma yapmama rağmen, gerilim yarattığına göre son başlığım olan demokratik toplumun temel taşı burada konuştuğumuz konu düşünce özgürlüğü; düşünce özgürlüğünü sınırlarsanız eğer demokratik siyaset alanını sınırlarsınız Zeynel Emre’nin belirttiği gibi, Genel Başkanımızın, iktidara aday bir Genel Başkanın konuşmasını verdi diye RTÜK ne yapıyor, ceza yağıdırıyor; olacak şey değil. Ve biz kendimizi aldatmayalım derken demokrasi dediğim zaman ben, demokratik ülkede yaşıyoruz dediğimiz zaman kendi kendimi aldatmış oluyorum. Ben kendime öz eleştiri yapayayım o zaman. Budur yani bunu açıkça ortaya koyalım. O zaman demokratik siyaset yapamayız bu ülkede, tıpkı böyle olduğu gibi. Peki, demokratik siyaset yapamazsak, demokratik toplumu sönmölendirirsek bu tür yasalarla, demokratik siyaset yapamazsak işte bunun sonucu demokratik ortamda siyasal iktidarın el değiştirmesinin önüne geçmiş oluruz, ona bir bariyer oluşturmuş oluruz. Şimdi, hatırlayacaktır Sayın Yıldız, ben neden buna girdim, neden buna girdim? Çünkü iki ay önce tartışmıştık, siz altılı masaya yollama yapmasaydınız Sayın Yıldız, hiç girmeyecektim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Hocam, tamamlayalım.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Tamam son cümlem, son cümlem ama.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Buyurun, buyurun Hocam.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Altılı masaya yollama yapmasaydı hiç girmeyecektim ama iki ay önce 28 Şubattan hemen sonra bir anda Seçim Kanunu gündeme geldi ve kıdem esası ortadan kaldırıldı, kura esasına girildi. Şimdi ise altılı masada ilerleme sağlandıkça bu gündeme

getirildi ve bu şeyle o zaman demokratik siyaset alanı daraltıldı. Bununla da demokratik toplum alanı sönümlendirilmek isteniyor. İşte, siyasal münavebeye, siyasal iktidara giden yolun, siyasal iktidarın el değiştirmesine giden yolun bariyerlerle tıkanması söz konusu; benim de siyasal söylemim bu olsun çünkü burada hep siyasal söylemle yürütülüyor bu toplantı, -o nedenle- teknik alanda kalmak isterdim ama mecbur ettiniz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Peki, İbrahim Kaboğlu Hocamıza çok teşekkür ediyoruz.

Evet, değerli milletvekillerimiz, biraz önce okumuş olduğumuz İç Tüzük 38’inci madde kapsamı içerisinde kanun teklifimizin Anayasa aykırılık önergesinin gerekçelerini dinlemiş olduk.

Şimdi, önergeleri oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önergeler kabul edilmemiştir.

Şimdi, arkadaşlar, yine, İç Tüzük 35’inci madde kapsamı içerisinde biraz önce Zeynel Bey’in detayını vermiş olduğu kanun tekliflerinin birleştirilmesi önergesi var, okutuyorum ve oylarınıza arz edeceğim.

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Adalet Komisyonu Başkanlığına

(2/4471) esas sayılı Basın Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi görüşmeleri öncesi, CHP Grubu ve milletvekillerinin anılan teklifle ilgili 27’nci Yasama Dönemi’nde Adalet Komisyonuna havale edilmiş ve Komisyonun gündemine aldığı kanun tekliflerinin, TBMM İçtüzüğü’nün 26’ncı maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “komisyon gündemine haktır” ile 35’inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “komisyonlar, kendilerine havale edilen kanun tekliflerini aynen veya değiştirerek kabul veya reddedebilirler; birbiriyle ilgili gördüklerini birleştirerek görüşebilirler” ibareleri çerçevesinde (2/3696) esas sayılı Kanun Teklifi’mizin, görüşülecek olan (2/4471) esas sayılı Teklif’le birleştirilerek görüşülmesini arz ve teklif ederiz.

Zeynel Emre

Süleyman Bülbül

Turan Aydoğan

İstanbul

Aydın

İstanbul

Alpay Antmen

Rafet Zeybek

Tufan Köse

Mersin

Antalya

Çorum

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Evet, çok değerli milletvekillerimiz, okunan İç Tüzük madde 35 kapsamı içerisinde birleştirme önergesini oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A)KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Basın Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4471) (Devam)

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Evet, girişte bahsetmiştik, gruplar adına söz verme usulüyle devam edeceğimizi ifade etmiştik.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına grup sözcüsü Zeynel Emre Bey genel görüşlerini beyan etti.

Şimdi, Halkların Demokratik Partisinden Abdullah Bey, sonra Milliyetçi Hareket Partisinden Halil Bey, devamında İYİ Partiden Ayhan Erel Bey ve ondan sonra da Adalet Komisyonu üyeleriyle -beraber- devam edeceğiz.

Evet, şimdi söz Ağrı Milletvekilimiz Abdullah Koç Bey’de

Buyurun.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Başkanım, süre sınırı var mı?

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Teknik bir Komisyon. Komisyon gündemine hâkimdir. Arkadaşlarımız da o makuliyeti sağlayacaklardır diye düşünüyorum.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, değerli misafirler, kıymetli Meclis çalışanları ve emekçileri, değerli basın emekçileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, süre konusunda ben hemen şunu söyleyeyim, arkadaşların uyarılarına da şöyle bir cevap vereyim: 40 madde; dolayısıyla, Türkiye toplumunu, demokratik ortamı ilgilendiren ve aynı zamanda birden fazla alanı ilgilendiren bir torba yasa teklifi olması nedeniyle bizim biraz fazla söz kurma hakkımız olduğunu düşünüyorum ve öte taraftan ben, bu kanun teklifiyle ilgili Dijital Mecralar Komisyonunun üyesi olarak da o bölümde de yine itirazlarımızı ve değerlendirmelerimizi sunduk, burada da devam edeceğim. Bu nedenle, öncelikle ben şunu söylemekle sözlerime başlamak istiyorum, izninizle.

Her şeyden önce kanun yapma tekniğine aykırı olan bir torba yasayla bu kanun teklifinin Meclisin gündemine getirilmiş olmasını biz kabul etmiyoruz. Bunu teknik anlamda ve kanun yapma kalitesi açısından uygun görmediğimizi baştan belirtmek istiyorum.

Değerli Başkan, Türk Ceza Kanunu’nda yeni bir suç tipi, sosyal medya kuruluşları ile internet haberciliği yapan sitelere yeni müeyyideler, engellemeler ve gerek kullanıcı ve gerekse sosyal medya ağ sağlayıcılarına kısıtlamaları beraberinde getirecek olan, kısıtlamalar içeren bir sansür torba yasa teklifi” olarak da tanımlayabiliriz bu teklifi. Demokratik bir toplumun oluşması açısından olmazsa olmaz olan eleştiri, haber alma ve yayma hakkına yönelik inceden inceye işlenmiş ve topluma sunuş şekli itibarıyla tam anlamıyla antidemokratik ve yasaklarla dolu olan bir kanun teklifiyle maalesef karşı karşıyayız. Dezenformasyona karşı mücadele edileceği algısıyla hazırlanan bu kanun teklifi, medya alanını tek tipleştirme, gazeteciliğin temellerini tehdit eden, kişilik hakları ve nefret söylemi gibi bütün dünyanın bahsetmeye çalıştığı dijital dünya sorunlarına hiçbir çözüm getirmeyeceği gibi yeni sorunları da beraberinde getirecek olan bir kanun teklifidir. Kanun teklifinde yer verilen yalan haber, dezenformasyon olan haberin tespitin mümkün olmadığı bir ortamda gerçeğe aykırı, kamu barışını bozmaya elverişli gibi, tespiti mümkün olmayan bir düzenlemeyle halkı ve muhalif bütün kesimleri susturmaya yönelik ve haber alma özgürlüğünü kısıtlayan birtakım değişiklikler öngörülmektedir. Örneğin, orman yangınlarında olduğu gibi, Kürtlere ve mültecilere, Alevilere ve diğer farklılıklara yönelik linç girişiminin yapıldığı ve çeşitli çıkar gruplarının manipülasyonlarına karşılık gerçeği yansıtmaya ve gerçeği ortaya çıkarmaya yönelik olan paylaşımlara ve benzer sosyal medya içeriklerine yönelik bir kapatma olarak değerlendirmek de mümkün olacaktır. Ülkede “terörle mücadele” adı altında yıllardır gerçeğe aykırı ve hukuka aykırı bir biçimde yapılan binlerce uygulama ve hak ihlalleri bulunmaktadır. Gerçeğin halka ulaştırılması ve en azından gündem oluşturulmasına yönelik olan sosyal medya paylaşımlarının hedef alınmış olması da yine teklifin 29’uncu maddesinde aleni olan bir durumdur. Bu kanun teklifiyle getirilmek istenen; endişe, panik yaratma, korku yaratma veya bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmesi gibi durumlar karşısında eleştiri, düşünce açıklaması olup olmadığına ilişkin sınırının tespitin yapılmasının ölçütlerinin nasıl yapılacağına ilişkin demokratik bir toplumun aleyhine sonuç doğurabilecek bir düzenleme olacaktır. Türkiye’de siyasi faaliyetlerin neredeyse tümünün kriminalize edildiği bir ortamda bu yasal düzenlemenin zaten sınırlı olan özgürlüklerin tamamen ortadan kaldırılmasına neden olacağı aşikârdır.

AKP ve MHP Hükümetinin sosyal medyaya olan yaklaşımı Adalet Bakanı Bekir Bozdağ’ın söylemiyle bu yasa teklifinin gerçek amacını açıklamış durumdadır. “Herkes ‘tweet’ atabilir ama içi

boşsa sorun yoktur.” mantığı topluma dayatılmak istenmektedir. Sorgulamayan, gerçekleri ortaya çıkarmayan ve susturulmuş bir toplum hedeflenmektedir. Yeni suç tipinin, siyasal iktidarın çıkarlarını koruyacak nitelikte ve ayrıca muhalefet partilerini, sivil toplumu ve özellikle basını baskılayacak ve Terörle Mücadele Yasası’nı da geniş yorumlamak suretiyle endişe verilecek düzeyde kısıtlamalara neden olacak şekilde hazırlanmış olması kabul edilebilir bir durum değildir.

Teklifin 29’uncu maddesiyle oluşturulan yeni suç tipinin “Korku ve panik... Ülkenin iç ve dış güvenliği, kamu düzeni ve genel sağlığıyla ilgili gerçeğe aykırı bir bilgiyi kamu barışını bozmaya elverişli şekilde alenen yayan kimse” şeklindeki suç tanımının soyut olması ve sınırlarının açıkça belirlenmemiş olması çok ciddi keyfi uygulamaları da beraberinde getirecek olan bir husustur. Bu mantık aynı zamanda Anayasa’da belirtilen “Kanunsuz suç ve ceza olmaz” ilkesine de aykırılık teşkil edebilecek olan bir durumdur. Asılsız haber, tarif edilmiş haber gibi sınırları belli olmayan suç tipi çağdaş ve demokratik Ceza Yasası bakımından suç olarak tanımlanacak bir durum değildir. Keza, Türk Ceza Kanunu’nun 2’nci maddesinin (2)’nci fıkrası “Kanunun açıkça suç saymadığı bir fiil için kimseye ceza verilemez ve güvenlik tedbiri uygulanamaz.” hükmünü içermektedir. Yine, Anayasa’nın 38’inci maddesi ise “Kimse işlediği zaman yürürlükte bulunan kanunun suç saymadığı bir fiilden dolayı cezalandırılmaz.” hükmünü içermektedir. Bu bakımdan, bu kanun teklifinin Anayasa’ya açıkça aykırı olduğu arkadaşlarımız tarafından da dile getirildi. Teklifin 26’ncı maddesini düzenleyen düşünceyi açıklama, 28’inci maddeyi düzenleyen basın hürriyetine aykırı olması ve aynı zamanda, Anayasa’nın diğer hükümlerine de aykırı olduğuna ilişkin düşüncelerimizi belirtmiştik.

AKP Hükûmetinin yirmi yıllık icraatının sonucunda biz şöyle bir gerçekle karşı karşıyayız esasında: Bu kanun teklifinde olduğu gibi bundan önceki süreçlerde de maalesef bütün alanlara müdahale eden, bütün alanları dizayn eden bir anlayış söz konusudur. Devleti oluşturan yasama, yargı, yürütme ve çağdaş bir devlette önemli olan diğer erklerden biri olan medyaya yapılan müdahale bu teklifte bir üst aşamaya geçmiştir. Geçen sene Avukatlık Yasası’nda barolarla ilgili yapılan düzenlemeyle birlikte hukuk dünyasına, hukuk kurumlarına müdahale edilmiş, bu, savunma makamını büyük ölçüde zayıflatmıştır. Öte taraftan, medya organları, başından itibaren müdahale edilerek el değiştirdi ve ne yazık ki yasama organının işlevi de mevcut Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi ve tek adam rejimiyle neredeyse fonksiyonsuz hâle getirilmiştir. Teklife meslek kuruluşları dâhil edilmemiş, Türkiye’deki toplumsal katmanlar dâhil edilmemiş, bu işin mutfağında çalışmış sivil toplum örgütleri ve cumhuriyetin kuruluşundan bu yana bu işin içinde olan basın emekçilerinin, gazetecilerin kanun yapım sürecine dâhil edilmediğine bir önceki Komisyon toplantısında da hep birlikte şahit olduk.

“Enformasyon çalışanlarına gazetecilik unvanı verilmesiyle ilgili, basın kartı verilmesiyle ilgili her kurumdan başka bir yorum geliyor.” şeklindeki bir yaklaşımla bu hususu kabul etmek mümkün değildir. Bu gerçekten de düşündürücü bir mesele hâline gelmiştir. Bu neyi gösteriyor biliyor musunuz? Bu kanun teklifinin yasama Meclisi tarafından yapılmadığını gösteriyor. Bu, yürütmenin bir şekilde bu kanun teklifine de müdahalesini gösteriyor ve müdahale ettiği de açıkça ortadadır. Türkiye’de olağanüstü hâl rejimi devam ediyor. Bu mantıkla, Meclisten geçen kanun teklifleriyle olağanüstü koşullar kalıcı hâle getirilmek isteniyor. Demokratik bir devletin oluşması için en önemli erklerden biri olan medya ağı tamamıyla kontrol altına alınıyor. Hükûmet, siyasal iktidar bu antidemokratik süreçleri kendi eliyle yürütüyor. Tıpkı yargıda olduğu gibi, tıpkı yasamada olduğu gibi; yürütmenin bu kanun tekliflerinin ruhunda etkisini görüyoruz ne yazık ki.

Teklif, içerik açısından “yalan haber” “dezenformasyon haber” şeklindeki yeni kanun düzenlemesinin denetlemesinin yargı tarafından yapılması gereken bir yoldur. Kuvvetler ayrılığının ortadan kalktığı ve yürütmenin yargı üzerindeki tartışılmaz etkisi göz önünde tutulursa bu yasa teklifinin

tek amacının seçime gidilirken bir yol temizliği olduğunu söylemek mümkündür. Ülkede can yakıcı bir ekonomik çöküş vardır. Yoksul emekçiler, toplumun büyük bir kesimi açlık sınırının altında yaşamlarını sürdürmektedir. Öncelikle, yasama organının yapması gereken bu soruna bir çare üretmektir. Bu kanun teklifiyle hedeflenenleri şu şekilde sıralayabiliriz: Enflasyon can yakıyor, enflasyon miktarını az göstermek, buna ilişkin doğru haberleri baskılamak, yoksulluğu örtbas etmek, toplantı ve gösteri hakkı askıdadır, bu gerçeği toplumdan kaçırmak. Konserler yasak, gösteriler yasak, toplumun yaşam tarzına müdahale var, bu hususlara itiraza karşı bu kanun teklifi getirilmektedir ne yazık ki. HDP'yi kapatma, kumpas davasına karşı yükselen itirazları baskılamaya yöneliktir. Van'da gözaltına alındıktan sonra Osman Şiban'la birlikte işkence gören ve helikopterden atıldığı iddialarıyla gündeme gelen Servet Turgut yaşamını yitirdi, bu haberlerin önüne geçmek için bu kanun teklifi getirilmek isteniyor. Yine, cezaevlerinde yaşanan işkenceler, ölümler ve benzeri olaylar da bu tür kanun teklifleriyle... Ve bu kanun teklifi eğer yasalarsa bu tür durumları da engellemeye yönelik olduğunu söylemek gerekir.

Değerli Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; size sosyal medyanın ve halkın kendi kendisini ifade etmesinin en önemli örneklerinden bir tanesini vererek sözlerime devam etmek istiyorum. Bakın, geçen yıllarda Ensar Vakfındaki tecavüz iddiaları, özellikle, Erzurum'da Diyanet İşleri Başkanlığına bağlı Kur'an kursundaki çocuklara yapılan cinsel istismar olaylarına ilişkin iddialar ortaya çıktıktan sonra günlerce bu olaylarla ilgili herhangi bir soruşturma yapılmadı. Ne zamanki sosyal medyada bu olaylar gündeme geldi ve toplumda ciddi bir infial yarattığı aşamada bu konu savcılığın gündemine geldi ve bu konuda bir dava açıldı ve daha sonra sanıklar mahkeme önünde cezaya çarptırıldı. Dolayısıyla, sosyal medyanın, sosyal medya haberciliğinin ne kadar önemli olduğunu bu örnekte görebiliriz. Yine, 29 Kasım 2016 tarihinde Adana'nın Aladağ ilçesinde cemaat yurdunda yangın çıkmış ve 11 kız çocuğu yaşamını yitirmiştir. Eğer sansürlenmiş olan bir internet haberciliği olmuş olsaydı yaşananları daha farklı bir şekilde görecektik. Bütün bu olayların aydınlatılması gerekirken herhangi bir soruşturma dahi başlatılmamış olduğu durumunu da gözetirsek sosyal medyanın ve halkın haber alma hakkının ne kadar önemli olduğu sizin tarafınızdan da bilinecektir. Bütün bu kronikleşen sorunları çözebilecek bir adalet sisteminden bahsetmek mümkün de değildir bu sorunları çözmek için. Hukukun Üstünlüğü Endeksi'ne göre 139 ülke arasında Türkiye 117'nci sıradadır. On yılda 36 ülke içinde Türkiye adalet güveninin en hızlı düştüğü ülkeler arasındadır. İnternet erişim noktalarının sadece 2 adet olması da Türkiye'de hukuk düzeninin mevcut olmadığı ve yatırımcılar açısından öncelikli konunun hukuk güvenliği ilkesinin olduğu açıktır.

Kişisel verilerin korunması, düşünce ve basın hürriyetinin olması dijital dünyanın olmazsa olmazıdır. Dijitalleşmiş olan bir dünyada yer almanın önünde en büyük engel, güvenlikçi politikaların olması ve tarafsız ve bağımsız yargının olmamasıdır. Bu tür yasalar da Orta Çağ'dan kalma bir siyasal sistemde ısrar etmekten başka bir şey değildir; özgürlükçü ve katılımcı bir sistemden uzak, otoriter bir anlayışın hâkim kılınması çabasıdır. Sürekli çatışmalı bir politikanın olması ve bütün demokratik ortamların ortadan kaldırılması nedeniyle beyin göçünün yaşandığı otoriter bir sistemin bütün unsurlarının hâkim olduğu bir yönetim anlayışıyla karşı karşıyayız. Bütün bu antidemokratik yasa tekliflerine rağmen, dijitalleşen bir dünyada tüm farklılıkların kendilerini ifade etmelerinin ve çağdaş bir dünyada yer almanın yolu bütün dünyaca kabul görmüş ve demokratik ilkelerin hâkim olduğu bir dijital anayasanın oluşturulması gerektiğini düşünüyoruz.

Özellikle dijital dünyayı ve medyayı ilgilendiren bu yasa teklifinin her şeyden önce katılımcı bir anlayışla oluşturulmasına dönük önerilerimizi de sizlerle paylaşmak istiyoruz.

- 1) Tüm siyasal dinamik ve aktörlerin katılımı olmalıdır.
- 2) Toplumu oluşturan farklı aidiyetlerin görüş ve taleplerini içermelidir.

- 3) Dijital dünyada öngörülebilir bütün gelişmeleri karşılayacak nitelikte olmalıdır.
- 4) Tüm yurttaşlar için öngörülebilir, evrensel bir hukuki düzen içermelidir.
- 5) Bütün toplumun rızasının alındığı bir teklif olmalıdır.
- 6) Liyakatin, zekânın, dijital birikimin hâkim olduğu bir kurallar dizisi olmalıdır.
- 7) Güvence mekanizmalarının sağlandığı ve denge denetlemenin sağlandığı, erkler ayrımının hâkim olduğu kriterler içermelidir.
- 8) Uluslararası kriterler esas alınmalıdır.
- 9) İstisnai olarak çekince konulan ve evrensel insan haklarını içeren tüm yasalar dijital kanunda çekincesiz olarak kabul edilmelidir.

Değerli milletvekilleri, Türkiye’de yukarıda saydığımız bütün bu hususları içerecek demokratik dijital bir anayasanın oluşturulmasının bu koşullarda olabileceği ancak mevcut olan kanun teklifiyle bunların mümkün olamayacağını çok net bir şekilde söylemek isteriz. Ekonomik krizin korkunç boyutlarda olduğu, yargıya güvenin yüzde 30’larda olduğu, toplumsal rızanın olmadığı bir iktidar tarafından bu yasaların çıkarılıyor olmasının kabulü mümkün değildir. Bu yasalastırma çalışmaları, bir kesimin yani gün itibarıyla yüzde 35’ler civarında kalan AKP-MHP iktidarının ideallerini, ilkelerini, dünya görüşünü ve ideolojik dayatmalarını içeren bir yasa teklifidir. Bu yasalastırma çabaları başından itibaren ötekini yok sayma, baskı altında tutma, ötekinin varlık sebebini ortadan kaldırma niteliğinde bir yasama faaliyetidir. Bu uygulamalarla demokrasi rafa kaldırılacak ve ne yazık ki dikta rejimi inşa edilecektir. Anayasa’nın 90’ıncı maddesi de bu kanun teklifiyle yok sayılacaktır. Uluslararası mahkemelerin evrensel kararları ve normları da bu şekilde çiğneniyor ve çiğnenecektir.

Uzun zamandır basın-yayın alanında ilan edilmemiş bir olağanüstü hâl rejimiyle ile karşı karşıya olduğumuzu rahatlıkla söyleyebiliriz. İktidarın yaklaşımı, baskılar ve basın özgürlüğü açısından yaşananlar bizlere gösteriyor ki Türkiye gazeteciler için bir cezaevi konumundadır. Bu durum, cezaevinde olmayan gazeteciler için de geçerliliğini korumaktadır çünkü dışarıdaki gazeteciler de özgür bir ortamda mesleklerini icra etme imkânı bulamamaktadır. Elimizde 2021 yılı hak ihlallerine ilişkin olan istatistikler var; gazeteciler hakkında açılan soruşturmalar, verilen cezalar, aynı zamanda, kapatılan sosyal medya ağları ve sayısı sayılmayacak nitelikte olan hak ihlallerini sayabiliriz.

Sayın Başkan, şimdi, muhalif ve Kürt basını üzerinde artan baskı ve sansürün önlemesi bir yana, mevcut kanun teklifi yasalastığında basın özgürlüklerine dair son kırıntıları da bu toplumun hakikatlere ulaşma özgürlüğünü de ortadan kaldıracığını hepimiz biliyoruz. Bakın, bununla ilgili size bir örnek vermek istiyorum: İki gündür Diyarbakır’da gazetecilere yönelik bir operasyon başlatıldı, 21 gazeteci şu anda gözaltında. Gazeteci Mehmet Ali Ertaş on saat boyunca kelepçeli bir şekilde tutuldu. Bakın, size şunu söyleyeyim: Bu kanun teklifi daha Komisyon aşamasında iken mevcut olan bu iktidar Kürt gazeteciliğine karşı, muhalif gazetecilere karşı ciddi bir operasyon başlatmış bulunmaktadır.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Ya, yapma ya.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Yapiyorum çünkü burada, bak. Aynen öyle, var, Kürtler bunlar, hepsi Kürtler. Evet, aynen öyle. İkisine yönelik bazı muhalif gazetecileri de söyledim; bakın, burada. Size bu haberi göndereceğim şimdi, alın, okuyun.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Evet, devam edelim.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Peki, madem karşı koyuyorsunuz, size şunu anlatayım: Dicle Fırat Gazeteciler Derneği, JINNEWS, Mezopotamya Ajansı ve...

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Hepsi PKK’lı.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Tabii, PKK’lı değil mi? Bakın, siz “PKK’lı” diyorsunuz çünkü bunların hepsi Kürt’tür, Kürt gazetecilerdir, bu nettir; sizin bakış açınız odur çünkü.

HAYATİ ARKAZ (İstanbul) – Kürtlerin en büyük düşmanı PKK’dır.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Tabii, tabii, öyledir ya, öyle; sizin bakış açınız budur işte. Siz bu yasa teklifiyle aynı şekilde bunu getireceksiniz.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Abdullah Bey...

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Getirmek istediğimiz budur. Peki, niye başka bir yerde de Diyarbakır’da sadece 21 gazeteciyi gözaltına alıyorsunuz? Niye başka bir yerde bu...

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Sayın Koç...

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Başka yerde aldığınız zaman da biz karşı koyarız ama sadece niye Diyarbakır’da bu?

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Sayın Koç, konuşmanızı Komisyona hitaben yapın.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – O zaman bana laf atmasınlar.

HAYATİ ARKAZ (İstanbul) – Kürtlerin en büyük düşmanı PKK’dır kardeşim.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Öyledir, ben dün de söyledim, Türkiye’de ikili bir hukuk sistemi var; Kürtlere gelince farklı bir hukuk sistemi var ve diğer insanlara gelince farklı bir hukuk sistemi var; böyledir ama. Ama böyledir, böyle değil mi?

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Sayın Koç, konuşmanızı Komisyona hitaben devam edin.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Terörle Mücadele Yasası’nı herkese uyguluyorsunuz bu şekilde. Sabah TÜİK’in önüne giden gazetecilere müdahale ettiniz, gazetecileri gözaltına almaya çalıştınız, müsaade etmiyorsunuz. Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu’nu şu anda rafa kaldırmış durumdasınız. Gelmişsin 29’uncu maddeyle mevcut olan, muhalif olabilecek olan -söylüyorum yine- Kürt gazetecilerin hepsine karşı operasyon yapacaksınız; nitekim, operasyon başladı şu anda.

Kobani kumpas davasında savcının arkadaşlarımıza yönelik söylemiş olduğu bir lafla ben devam etmek istiyorum, bakın, ne diyor: “Legal görünümlü illegal yapılar içerisinde toplantılar yaptınız.” Bunu milletvekillerimize söylüyor bu mahkeme. Peki, biz bu kanun geldiği zaman nasıl tarafsız ve bağımsız bir mahkemeden bahsedeceğiz, hangisinden bahsedeceğiz? Dolayısıyla, biz işin ne kadar vahim olduğunu söylemek istiyoruz. Biz burada kimsenin sözcüsü değiliz beyefendi, burada bizim söylemek istediğimiz şey şudur: Biz demokratik bir ülke istiyoruz, biz Anayasa’sıyla, yaşam tarzıyla demokrasinin hâkim olduğu bir ülke istiyoruz. Biz bu ülkede asla ve asla kan dökülmesini istemiyoruz, biz bu ülkede demokrasinin hâkim olmasını istiyoruz, mücadelemiz bu şekildedir ve bu şekilde de devam edecek; bizim söylemimiz budur.

HAYATİ ARKAZ (İstanbul) – PKK’yı bir kınar mısınız?

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Sürekli bu lafı kullanıyorsunuz. Ben sözlerime devam ediyorum.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Sayın Koç, devam ediyoruz efendim Komisyona hitaben.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Son yirmi yılın bilgi teknolojilerinin gelişmelerine bakıldığında artık sosyal medya platformlarının toplumsal değişim ve gelişim alanı olduğu görülecek olan bir mesele.

Bakın, ben konuşmamı bu tarzda, açıkçası, bu şekildeki satışmalardan dolayı şöyle devam ettireyim: Değerli Başkan, bu kanun teklifiyle... Şimdi, 36’ncı madde, 37’nci madde ve 38’inci madde ve diğer maddeler... Bakın, insanların bütün görüşmelerinin; bütün kurumların, bütün şahısların özel ve diğer görüşmelerinin tamamının Bilgi Teknolojileri Kurumuna verilmesine yönelik bir kanun maddesi

var burada. İnsanların bütün mahremiyetlerini ve özel yaşamına ilişkin olan bütün bilgilerini bu kurum elde edecek. Bu kanun maddesini neye göre getiriyorsunuz, hangi mantığa göre getiriyorsunuz? Hani demokratik bir kanun teklifiydi? Benim parti olarak, benim milletvekilleri olarak, kapalı grup olarak yapmış olduğum toplantının bilgilerini isteyeceksiniz; ben size karşı muhalefet yapan bir partiyim, bunun bilgilerini alıp ne yapacaksınız? İki insanın kendi aralarında... Evet, bakın, 37'nci maddenin son fıkrasına bakın, son cümlesine bakın; onun için bu kanun teklifi facia bir tekliftir, hem 29'uncu madde hem 36'ncı madde hem 37'nci madde. Siz bu insanların bilgilerini alıp ne yapacaksınız? Bu toplumu bu kadar cendere altına almanın mantığı nedir? Seçime giderken yapıyorsunuz ama burada başka bir amaç da var. O nedenle, biz bu kanun teklifinin Anayasa'nın birden fazla hükmüne aykırı olduğunu söylüyoruz, bütün muhalif gazeteciler ve muhalif olan kesimleri baskılamaya yönelik getirilen bir kanun teklifi olduğunu söylüyoruz. Dolayısıyla, kabul etmeyeceğiz, buna karşı mücadele edeceğiz; hem burada hem Genel Kurulda mücadelemizi sonuna kadar devam ettireceğiz ve bunu halkımızla da paylaşacağız. Belki burada sizin o üstünlüğünüzle, parmak sayısıyla Komisyondan geçecek bu kanun teklifi, Mecliste de aynısını yapacaksınız ama demokratik toplumunun ve Türkiye halklarının nezdinde bu kanun şimdiden kadüktür ve yürürlüğe girmemesi gereken bir kanundur. Maddeler üzerine gelindiği zaman ben yine görüşlerimi belirteceğim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Ağrı Vekilimiz Sayın Koç'a teşekkür ediyoruz.

Şimdi de Milliyetçi Hareket Partisi adına Kırıkkale Milletvekilimiz Sayın Halil Öztürk Bey...

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Sayın Başkanım, Adalet Komisyonumuzun değerli üyeleri, kıymetli bürokratlar ve basın mensupları; Adalet Komisyonu olarak uzun süredir geniş yankı ve beklenti uyandıran Basın Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin görüşmelerine başlamış bulunmaktayız.

Saygıdeğer Komisyon üyeleri, teklifin kamuoyunda bazı çevrelerce amacından kaçırılmaya, hedefinden sapıtırmaya çalışıldığını üzülen görmektediriz. İşin garip tarafı önümüzdeki kanun teklifini eleştirenler özellikle sosyal medyadaki giderek daha da tehlikeli bir hâl alan dezenformasyon konusunda somut, elle tutulur bir çözüm sunamamaktadırlar yani onlara göre dezenformasyon, bu hâliyle devam etmelidir. Kişisel itibar suikasti, devletin güç ve değer kaybı, toplumun panik havasına sürüklenmesi, yalan haberin serbestçe havada uçuşması, anonim hesapların varlığını sürdürmesi önümüzdeki teklifi eleştirenler tarafından makul görülmektedir. “İstemezük” anlayışıyla varılabilecek bir yenilik, gelişme veya çağdaşlaşma yoktur ama somut bir şekilde “Öyle olmasın, şöyle olsun.” denilebiliyorsa eleştiri de elbette bizim tarafımızdan da makul karşılanacaktır.

Değerli milletvekilleri, dezenformasyon, bugün, tüm dünyanın maruz kaldığı, mücadele için farklı tedbirler geliştirdiği, esasen çok önemli ve tehlikeli bir sorundur. Dezenformasyonu, yanlış veya doğruluğu bulunmayan ve kasıtlı olarak yayılan bilgi ve bilgi çarpıtma olarak da tanımlayabiliriz. Dezenformasyon içeren yalan ve sahte haber, tarih var olduğundan beri insan hayatında yerini almıştır fakat bugün geline nokta ise sosyal medya dolayısıyla insanlığın hiç görmediği hızlı bir boyuta ulaşmıştır. Sahte belge, el yazısı, fotomontaj, montaj filmleri ile fabrikasyon istihbarat, dedikoduların duyurulması gibi yöntemlerin bu süreçte rahatlıkla kullanıldığını hepimiz gözlemlemiştir. Özellikle, salgın, doğal afet, seçim dönemlerinde artan sosyal medyadaki dezenformasyonla ilgili hemen akla gelen önemli gelişmelere baktığımızda, Orta Doğu ve Kuzey Afrika'yı saran Arap Baharı'nın kitlesel ve hatta bölgesel halk hareketine dönüşmesinde kuvvetli dezenformasyon içerikli sosyal medyanın etkisini, pandemi döneminde sosyal ağlar üzerinden virüs ve aşılarda yalan haberlerin yayılması; özellikle, anonim yani gerçek kimliklerini saklayan hesaplar üzerinden ırkçılık ve nefret

suçları; Türkiye'nin uluslararası girişim ve başarılarının baltalanmak istenmesi gibi tehlikeli gelişmeleri görmekteyiz.

Değerli milletvekilleri, sosyal medya vasıtaları aracılığıyla terör örgütlerinin her geçen gün farklı jenerasyon ve taktiklerle fink attığı gözlemlenmektedir. Yakın zamanda Emniyet kaynaklarının kamuoyuyla paylaştığı terör örgütlerinin sosyal medya kullanımıyla ilgili ilginç tespitleri bulunmaktadır. Buna göre FETÖ ve PKK gibi terör örgütleri ve diğer terör örgütleri de bu kapsam içindedir ve bunlara bağlı kitle sosyal medyayı etkili olarak kullanmaktadır. Özellikle, yurt dışında firari olarak bulunan terör örgütü mensuplarının açıktan, yurt içindeki destekçilerinin ise sahte bot hesaplar aracılığıyla meydana gelen her olayı kullanarak toplumu ayırtırmaya ve devlet tarafından yürütülen faaliyetleri manipüle ederek değersizleştirmeye uğraştıkları tespiti yapılmıştır. Bu tür faaliyetleri, çeşitli ideoloji ve cinsel kimlikler altına girerek “ters algı” “trolleme” yani içine büründüğü kimliği kötü savunarak veya radikal göstererek yapmaya çalıştıkları yine Emniyet tarafından tespit edilmiştir. Sadece Türkiye’de değil, dünyada sosyal medya gündemine giren “Help Turkey” başlığıyla yurt içi ve yurt dışından yapılan paylaşımlar, dezenformasyon ve algı operasyonlarının en büyük örneklerinden birini oluşturmuştur. Çoğu aynı gün açılan sahte ve bot hesaplarla başlayan takipçi sayısı, çok olan hesaplar tarafından da “kopyalayapıştır” yöntemiyle büyütülen, Türkiye’de bazı ünlü kişileri de içine alan bir algı operasyonu girdabına dönüşmüştür. Hâlen Katar Hamad Bin Khalifa Üniversitesinde öğretim üyesi olarak da görev yapan ve Orta Doğu dijital otoriteriyenlik, sosyal medya ve dezenformasyon konularında çalışmalar yapan İngiliz Uzman Mark Owen Jones, “Help Turkey” ve “Global Call” etiketleriyle yapılan paylaşımların gerek insanlar ve ünlüler tarafından kullanılmakla birlikte, sahte ve bot hesaplar üzerinden yapay olarak yayıldığını ve bu yönüyle bir manipülasyon kampanyasının ürünü olduğunu açıklamışlardır. Jones “Help Turkey” etiketiyle dünya genelinde 46 bin hesaptan yapılan 160 bin etkileşim üzerine yaptığı ağ analizinde, etiketle en fazla paylaşım yapanların sahte ve bot hesaplar olduğunu tespit etmiştir. Bu konuyla ilgili bu hafta içerisinde Emniyet Genel Müdürlüğü’nün de bir açıklaması olmuştur. Buna göre, sosyal medya platformu Twitter’da, mayıs ayı içerisinde, ülkemizdeki 12 milyon 479 bin hesap üzerinden 145 milyon “tweet” atılmıştır. Bu “tweet”leri atan hesapların yüzde 23’ünün bilgisayarlar tarafından yönetilen bot hesaplar olduğu görülmüştür. Yine, mayıs ayı içerisinde ülkemizde sosyal medyada gündem olan 10 etiket incelendiğinde, bu etiketler üzerinde yoğun olarak etkileşimde bulunan hesapların yüzde 52’si, baki yüzde 52’sinin bilgisayarlar tarafından yönetilen bot hesaplar olduğu da anlaşılmıştır. Yine Oxford Üniversitesi Reuters Enstitüsü’nün 2018 yılında yaptığı bir araştırma var ki her yıl tekrar ediyor ve ilk olarak 2018 yılında yaptığı bu tespiti her seferinde de tekrarlamış oluyor. 2018’de yaptığı araştırmada Türkiye yalan habere muhatap olma noktasında dünyadaki 1’inci ülke olarak tespit edilmiştir ve bu konumunu hâlâ korumaktadır.

Değerli milletvekilleri, bugün baktığımızda Almanya’da 2018’de yürürlüğe giren yasa, sosyal medya sitelerinin nefret söylemleri, sahte haberler ve yasa dışı içerikli paylaşımları hızlı bir şekilde silmeye mecbur bırakmaktadır. Silinmemesi durumunda da 50 milyon euroya kadar para cezası verilebilmektedir. Yine, bununla birlikte İngiltere, sahte sosyal medya hesaplarıyla ilgili önemli adımlar atmaktadır. İngiltere Kraliyet Savcılık Teşkilatı, sahte sosyal medya hesaplarıyla ilgili yaptığı açıklamaya göre Twitter, Instagram ve Facebook gibi sosyal medya platformlarında sahte hesap açıp diğer kullanıcıları rahatsız eden, küçük düşüren, taciz eden, ifşa eden ve haklarında yalan haber çıkaranlara karşı yeni bir kanun tasarısı hazırladığını duyurmuştur.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Gerçek hesapla tehdit edip hiçbir şekilde işlem başlatılmayanlar da var Halil Bey, onlarla da ilgili bir şey söyler misiniz.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Söz alın efendim, konuşmanızda yer verirsiniz.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Onu bitince cevaplayacağım efendim.

Diğer taraftan, İngiltere’de sosyal medya platformlarında yaptıkları paylaşımlarla İletişim Yasası’nın 127’nci maddesini ihlal edenlerin altı aya kadar hapis cezası ve 5 bin sterline kadar para cezasına çarptırıldığını biliyoruz. Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren mesajlarda ise cezalar daha da artırılmakta. Fransa Ulusal Meclisinde internette yayınlanan yalan haberlerin engellenmesini öngören 2 yasa tasarısı 2018 yılının Kasım ayında kabul edilmiştir. Tasarı, Almanya’daki gibi Fransa’da da Facebook ve Twitter gibi sosyal medya organlarında yer alan yalan, algı üretmeye dönük gerçek dışı haberlerin en kısa zamanda silinmesinden sorumlu tutmaktadır.

Görüleceği üzere, bütün Batılı ülkelerde dezenformasyon konusunda önleyici tedbirler tıpkı bizim ülkemizde yapmak istediğimiz gibi alınmaktadır. Tam bu noktada Twitter’ı satın alma görüşmelerini sürdüren Elon Musk’ın Twitter’da kullanıcıları gerçek bir hesapla eşleştireceğini, böylelikle anonim hesapların vermekte olduğu zararların önüne geçileceğini ifade etmesini de burada sizlere hatırlatmak isterim. Ne zamanki sosyal medyada anonim hesaplar son bulur, o zaman gerçek demokrasi kuralları işlemeye başlar diye düşünmekteyiz. Zira, kimin hakkında olursa olsun, sahte bir hesabın ardına saklanıp, tetikçilik yapmak, demokrasiyle değil cezayla ilişkilendirilmelidir. Demokrasilerde olması gereken, kim hangi görüşü ifade ediyorsa, gerçek kimliğiyle ardında durabilmelidir. Eğer söyledikleri suç teşkil ediyorsa o suçun cezasını göze alarak bunun arkasında durabilmelidir. Suç işlemek özgür bir davranıştır. Dolayısıyla, Sayın Turan, herkes işlemiş olduğu suçun cezasını çekmek istiyorsa, çekme noktasında bir endişe, kaygı taşımıyorsa suç işleyebilir; bağımsız ve tarafsız Türk mahkemeleri yargılamayı yapar, eğer bir suç teşkil eden eylem ve söylem varsa cezasını verir, yoksa da beraat kararı verir.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – “Cezasızlık iklimi var.” diyorum, “Cezasızlık iklimi var.” diyorum; örneklerim var.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – “Cezasızlık iklimi var.” diyorsunuz.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Evet.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – İşte, bu kanunla inşallah bunlar da çözülmüş olur yani.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Onunla ilgisi yok ya.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Saygıdeğer Komisyon üyeleri, şimdi, bunu şöyle düşünün: Sadece Hükûmet tarafından değil yani burada Cumhuriyet Halk Partili bir milletvekili de veya bir başka siyasi partili bir milletvekili de veya genel başkanı veyahut da bir il başkanını siyasi olarak linç kampanyasına tabi tutulup yalan haberler anında yayılabiliyor. Dedi ki: “x’ şahsı hırsız ve yalancıdır.” Adamlar anında bunu bir uydurma haberle yayabiliyorlar.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Çubuk’ta yaşanan linç...

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Dolayısıyla bu buna da engel olacak bir kanundur Süleyman ağabey.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – İnşallah.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Şimdi, konuşmamızın son bölümüne geldiğimizde, saygıdeğer Komisyon üyeleri, dezenformasyonda kullanılan hiciv, parodi, tık tuzağı ve yanlış yönlendirilen başlıklar, görseller ve istatistikler bağlamından kopararak paylaşılan özgün içerikler, taktik içerikler, manipüle edilmiş veya uydurma içeriklerle mücadelenin bugünden itibaren başladığını düşünüyoruz. Diğer taraftan, kanun teklifiyle, sosyal internet medyasının ve çalışanlarının kanun kapsamına alınması özellikle bu mecralarda görev yapan emekçilere büyük katkı sağlayacaktır. Aynı zamanda, kanun

teklifiyle, görev yaptıkları kurumların da resmî ilan alabilmesinin önü açılacağından maddi yönden nefes alabileceklerdir.

Teklifin ülkemize hayırlar getirmesini temenni ediyorum. Bundan sonraki maddelere geçtiğimizde bizim de Milliyetçi Hareket Partisi olarak katkılarımızla olgunlaşacak kanun teklifine kabul oyu vereceğimizi belirtiyoruz. Şimdiden kanunun hem ülkemize hem de bütün milletimize hayırlı olmasını temenni ediyor, Komisyonunuzu saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ederim Başkanım.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Adalet Komisyonu üyemiz Halil Öztürk Bey’e çok teşekkür ediyoruz.

Şimdi, söz sırası İYİ Parti adına Aksaray Milletvekili Ayhan Erel Bey’de.

Sayın Erel, buyurun.

AYHAN EREL (Aksaray) – Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri, çok değerli bürokratlar, değerli gazeteciler; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Çıkarılan yasalar, tüzükler, Anayasa millet ve devlet arasında yapılan bir sözleşmedir, bu sözleşmenin bir tarafında devlet varsa diğer tarafında da paydaşlar vardır. Çıkarılan yasalar, kanunlar, anayasalar tarafların iradeleri doğrultusunda veya tarafların iradeleri mümkün olduğu kadar bu çerçevede yer alırsa bu sözleşmeler, bu kanunlar, bu anayasalar o derecede de uzun ömürlü olur. Ama taraflardan birinin iradesi, talep ve istekleri bu kanunlarda gerektiği ölçüde yer almazsa bu sefer bu kanunlar kısa sürede ömrünü tamamlamış olur, tekrar komisyonların bir araya gelerek yeni kanunlar yapılması ihtiyacı ortaya çıkar.

Görüşmekte olduğumuz bu kanun teklifine, metnine baktığımızda, taraflardan veya paydaşlardan büyük bir bölümünün çıkan bu yasanın memnun olmadığı bize gelen taleplerden, isteklerden ortaya çıkıyor. Dolayısıyla çıkarılan bu yasanın, bu yasanın paydaşlarının büyük bir bölümünü memnun etmediği için çok uzun ömürlü olamayacağı kanaatindeyiz. Keşke bu yasaya büyük emek veren, başta imza sahipleri olmak üzere, paydaşlar, taleplerinin makul ve mantıklı olanlarını bu teklif metnine yansıtalsalar bizlerin de eleştirecek bir yeri, onların da talep edecek bir noktaları kalmaz, daha uyumlu, daha uygun, daha uzun ömürlü bir yasa metni ortaya çıkardı.

Kanunun amacına baktığımızda, daha çok yalan ve aslı olmayan haberleri önleme, kişilerin kişilik haklarına yapılan saldırıyı ortadan kaldırma amacı güttüğünü görmekteyiz. Tabii ki dezenformasyon sadece Türkiye’nin bir meselesi değil, Feti ağabeyin dediği gibi dünyanın bir meselesi. İşte, bu bağlamda baktığımızda dezenformasyonun en etkili olduğu toplumlarda kutuplaşmanın çok egemen olduğunu, geleneksel medyaya güvenin olmadığını, yönetenlerin gerçekçi söylemler dışında popülist söylemler kullandığını ve bu niteliklerin egemen olduğu toplumlarda da dezenformasyonun olumsuz anlamda çok etkili olduğunu görmekteyiz. O zaman biz sinekle uğraşmak yerine bataklıktı kurutma yoluna gitsek bence daha olumlu olur. O zaman ne yapmamız lazım? Kutuplaştırmayı ortadan kaldıran, Türk milletini, 85 milyonu aynı idealler, aynı ülküler, aynı sevgiler, aynı kaygılar etrafında birleştirmenin yolunu açmamız lazım. Türkiye Cumhuriyeti devletini temsil eden, Türk milletinin de “baba” olarak nitelendirdiği ve bize göre de devletin babası olan Sayın Cumhurbaşkanının söylemleri ki ben burada şimdi o kelimeyi telaffuz etmekten ar duyuyorum, o kelimeyi sarf ederek toplumu kutuplaştırması ister istemez bu dezenformasyonu da beraberinde getirmektedir. Yani eğer biz birlik ve beraberlik içerisinde olursak, aynı kaygılar, aynı duygular, aynı ülküler, aynı idealler, aynı hedefler doğrultusunda nabzımız, kalbimiz bir atarsa zaten bu dezenformasyona, yalancı, asılsız haberlere de gerek ve ihtiyaç kalmaz.

Ee, şimdi düşünebiliyor musunuz, siyasi iradenin egemen olduğu bir televizyon, gazete doğru

haber vermiyor. Bugün yapılan anketlerde Türk milletinin neredeyse yüzde 75'i, yüzde 80'i TRT'nin ve Anadolu Ajansının haberlerine güvenmiyor. Güvenmediği için de burada oluşturulan algıyı ortadan kaldırma adına da sizlerin “dezenformasyon” dediğiniz karşı grup da bununla ilgili bir mücadeleye giriyor. Yani bir yanda yazılı, sözlü ve görsel basının yüzde 99'una egemen olan bir irade ve onun karşısında da toplumun yaklaşık yüzde 60'ını, yüzde 65'ini temsil eden diğer bir grup var. Ee, bu grubun, o zaman kendine yapılan, resmi kanallarla ve büyük bir kampanyayla yapılan bu haberlere karşı kendisini korumak adına sosyal medyadan başka kullanacağı bir mecra yok ve toplum da bugün getirdiğiniz yasayla birlikte bu imkânların elinden alınacağı kaygısı ve endişesi yaşıyor; keşke bu endişe yaşanmamış olsa.

Bugün yapılan anketlerde AK PARTİ'ye, Milliyetçi Hareket Partisine oy veren vatandaşlarımızın çocukları bile, yüzde 73'e yakın bir oran, yüzde 75'e yakın bir oran...

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Dezenformasyonu siz yapıyorsunuz, “65'e 35” diyorsunuz bakın.

AYHAN EREL (Aksaray) – Siz 65 olun da, efendim, biz 35 olalım; sıkıntı yok.

HASAN SUBAŞI (Antalya) – “Rahat ceza alabilir.” diyorsunuz yani.

AYHAN EREL (Aksaray) – Yani bizim ve sizin çocukların, çocuklarımızın yüzde 73'ü fikirlerini, düşüncelerini sosyal medya yoluyla açıklamayı bir tarafa bırakın, yanındaki arkadaşına açıklamaktan korktuğunu beyan ediyor. Ya, böyle bir korku atmosferinin olduğu bir ortamda siz çocukların, gençlerin düşünce ve fikirlerini en çok kullandığı bir mecraya sınırlama getirirseniz bunun faturasını siyasi anlamda gerçekten bu mevcut düzenlemeyi yapan irade çok fazlasıyla öder.

Ya, ben gençlerle çok baş başayım, AK PARTİ'li arkadaşlarımızın çocuklarıyla da konuşuyorum, diyorlar ki: “Biz babamızın oy verdiği partiye oy vermeyeceğiz.” “Niye?” diyorum, “Ya, özgürlüğümüze çok müdahale ediyorlar; bizi zorla falan okula gönderiyorlar; şunu böyle yapıyorlar; bunu böyle yapıyorlar.”

GÜLAY SAMANCI (Konya) - Her çocuk öyle olabilir mi? Olamaz.

AYHAN EREL (Aksaray) – Ben samimi olarak, Feti ağabey, uyarıyorum.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Ya, yasayla ilgili konuş ya.

AYHAN EREL (Aksaray) – Geleceğim, oraya geleceğim. Özgürlüklerini kısıtlıyorsunuz.

GÜLAY SAMANCI (Konya) – Ama şimdi zan altına almış...

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Ayhan Bey, lütfen, Komisyona hitaben...

AYHAN EREL (Aksaray) – Feti ağabeyimi çok seviyorum, muhabbetine doyamadım.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Eyvallah, eyvallah.

AYHAN EREL (Aksaray) – Yani bu özgürlüğü ortadan kaldırmamak adına böyle kaygıları olan gençlerimizin –o zaman siz yapacağınız tatmin edici, doyurucu açıklamalarla- bu kaygılarını ortadan kaldırın. Yani bizim de taraf olduğumuz Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 10'uncu maddesi, herkes ifade özgürlüğüne sahiptir, bu hak kamu makamlarının müdahalesi olmaksızın ve ülke sınırları gözetilmeksizin kanaat özgürlüğünü ve haber, görüş alma ve de verme özgürlüğünü kapsıyor. 10'uncu madde, bu hakkın belirli koşullar altında sınırlandırılabilirliğinden bahsediyor. Ancak buradaki en önemli husus, getirilecek kısıtlamanın demokratik toplumda gerekli olmasının tespit edilmesi.

Yine, benzer şekilde Anayasa'mızın 26'ncı maddesi ifade özgürlüğünü, özellikle haber alma, verme özgürlüğünü güvence altına alıyor. Anayasa'nın 13'üncü maddesi temel hak ve özgürlüklere getirilecek sınırlamaların demokratik toplum düzeninin gereklerine uygun olması gerektiğini ifade ediyor.

Şimdi, hem Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin hem de Anayasa'mızın getirilecek kısıtlamalar için zorunlu tuttuğu “demokratik toplum düzeninde gerekli olma” kavramından ne anlaşılması gerektiği Anayasa Mahkemesinin yerleşik içtihatlarında da ortaya çıkmış. Buna göre, temel hak ve özgürlüğe getirilecek sınırlamaların zorunlu ya da istisnai tedbir niteliğinde olması, başvurulabilecek en son çare ya da alınabilecek en son önlem olarak gösterilmesi gerekmektedir. Yani şimdi bu yasa teklifi Anayasa'da belirtilen son çare midir yani tünelden sonraki veya otobana girmeden önceki son benzin istasyonu mudur; bu tartışılıyor.

Yine, dediğim gibi, Meclise sunulan esasında haber alma, verme özgürlüğüne müdahale niteliğinde olan; yalan habere özgürlüğü bağlayıcı ceza öngören yasa teklifi gerçekten dezenformasyonla mücadele için son çare midir? Bunu bir tartışmak lazım. Daha önce de söylediğim gibi, şayet iktidarın amacı gerçekten dezenformasyonla mücadele ise öncelikle kutuplaştırıcı ve popülist söylemlerden uzaklaşmalı, ardından geleneksel medya üzerindeki tahakkümü sonlandırmalı ve halkın medyaya olan güvenini tekrar tesis etmelidir. Dediğim gibi, böylece bataklığı ortadan kaldırmış oluruz ve önlemlere başvurmaksızın ifade özgürlüğüne müdahale niteliğinde olan bu yasa teklifini kanunlaştırmak bizce gerekmez diye düşünüyorum.

Yine, kanunları yapıyoruz. Tabii ki Cumhuriyet İttifakı'nın veya AK PARTİ'nin sayısal çoğunluğu var; sayısal çoğunluğa dayanarak her türlü kanunu çıkarabilirsiniz. Bunda usul ve şekil yönünden, esas yönünden bir engel yok. Ama çıkardığımız kanunlar hukuki midir; onlar tartışılır. Şimdi Abdullah Bey'in çok sabrını zorlamadan onu Genel Kurula bırakarak sözlerime devam ediyorum.

Bize göre mevcut kanunlarda, bununla ilgili kanunlarda da herhangi bir sıkıntı yok; kanunları uygulayanlarda sıkıntı var. Şimdi, kanunlar, gerçekten bize göre objektif toplumun ihtiyaçlarına ve Avrupa standartlarına uygun. Ama defalarca ifade ettiğimiz gibi, hâkimlerimiz tarafsız, korkusuz ve bağımsız karar veremedikleri için dolayısıyla yargıya olan güven bugün yüzde 24'lerde, 23'lerde Feti ağabey, bir düşünmek lazım, acaba niye? O zaman, sizler bu işin mimarlarısınız, hâkimlerimize coğrafi teminatı bir an önce getirerek kendi istekleri dışında verdikleri kararlardan dolayı, verdikleri hükümlerden dolayı herhangi bir tayine, yaptırıma maruz kalmamaları sağlarsa daha güzel, daha tarafsız, korkusuz ve herkesin “Tamam, Ankara'da da hâkimler var.” düşüncesiyle vicdanı, içi rahat olur diye düşünüyoruz.

27'nci madde... Tabii, siz bir hukukçusunuz, ceza hukukçusunuz; sizin yanınızda haddimizi aşarsak lütfen kusura bakmayın.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Estağfurullah.

AYHAN EREL (Aksaray) – Ama buna baktığımızda “sırf halk arasında endişe, korku ve panik yaratmak saikiyle...” Ya, şimdi, bu “saik” kavramı çok tartışmalı yani vicdan gibi, kanaat gibi, samimiyet gibi. Günümüzde şeker ölçen alet var, tansiyon ölçen alet var, ne bileyim, nabız ölçen alet var da bunu ölçen bir alet yok; bunu ölçecek olanlar hâkimler. Hâkimlerin de demin söylediğim gibi korkusuz, tarafsız, bağımsız karar verme yetkisi yok. Yani size çok basit bir örnek söyleyeyim: Bir vatandaş birine bir sıfatla hakaret ediyor ve şüpheli hakkında savcılık “Kovuşturmaya yer yok.” diye karar veriyor. Aynı kelime, aynı sıfat bir başkasına sarf ediliyor; aynı savcı bu sefer soruşturma açıyor. Yani bu dediğim şekliyle bunu ölçen bir şey olmadığı için, tamamen hâkimin inisiyatifinde olduğu için ve hâkim de hür iradesiyle bir karar veremediği için toplumda böyle bir algı oluşmuş.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Algı.

AYHAN EREL (Aksaray) – Siz ne yaparsanız yapın, ne kadar güzel kanunlar getirirseniz getirin bu olacaktır. Ben bunu her zaman söylüyorum. Şimdi, avukatlık yaptık, şartlar uydu, ben avukatlıktan

hâkimliğe geçtim Feti ağabey, sizin de bir dosyanız geldi bana. Ben dosyanın kapağına bakmadan, muhtevasına, kapsamına, içeriğine baktım ve sizin bu konuda haklı olduğunuza karar verdim, kararı açıkladım. E, Abdullah Bey ne diyecek? “Ya, zaten Ayhan Erel’i hâkim atayan Feti Yıldız, benim hakkımı yediler.” Siz bunun önüne geçebilir misiniz? Bu, Türkiye’nin gerçekleri. Defalarca söyledik Komisyonunda. Ya, tabii ki insanların çalışma hak ve hürriyeti var ama bu sadece AK PARTİ, MHP için değil; bir dönem de CHP yaptı.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER - Sayın Erel, tamamlıyoruz herhâlde, örneklere girdiğimize göre.

AYHAN EREL (Aksaray) – Bir siyasi partinin üst düzeyinde milletvekilliği yapmış, aday olmuş, belediye meclis başkanı, belediye meclis üyeliği yapmış; ya, bunları kim olursa olsun hâkim, savcı atamayınız. Atadığınızda yargıya olan güven ortadan kalkıyor.

Neyse, hukukun evrensel ilke esasları, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası 38’inci madde ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’nun 2’nci maddesinde yer alan suça kanunilik ilkesi gereğince, suçun kanuni tanımındaki maddi unsurların belli olması gerekmektedir. Belirlilik ilkesi, eylemin kanuna aykırılığı değerlendirmesinde suç tipine uygunluk bakımından getirilen kriterlerin yani maddi suçun unsurunun belirliliğine ilişkindir. Zira, özel kasıt gerektiren istisnalar dışında, suçun manevi yani genel unsuru da kasıttır. Kastın varlığının kabulü için suçun kanuni tanımındaki maddi unsurların bilerek ve istenilerek gerçekleştirilmesi zorunludur.

Kasıt, kişi ile işlediği suçun maddi unsurları arasındaki psikolojik bağı ifade etmektedir. Bu ise tamamen kişiye bağlı ve tespiti güç; üstelik zamana, yere ve şahsa göre farklılık gösterebilir. Suç kastının belirlenmesinde kişinin iç dünyasındaki düşüncesinin yani saikin eyleme dökülerek dış dünyaya doğurduğu neticeye göre değerlendirme yapılmaktadır. Örneğin, şayet eyleme dönüşmezse suç işlemeyi düşünmek, kastetmek dış dünyada bir sonuç ortaya çıkmadığında sonuca bağlı kanuna aykırılıktan ve cezalandırılmadan bahsetmek mümkün olmayacaktır. Yahut, dış dünyada ortaya çıkan sonuç, failin kastettiğinden farklı olduğu takdirde kişinin kastı da dikkate alınarak değerlendirme yapılacaktır. Yani kısaca, fail amacına uygun veya amaçladığından farklı bir neticeyi elde ettiğinde ortaya çıkan sonuç failin kastına göre değerlendirilecektir ama –demin de söylediğim gibi- bu kastı objektif olarak değerlendirecek makam ve mevkiiler tartışma konusu olduğundan böyle bir problem ortaya çıkıyor.

Yine, bu açıklamalardan hareketle saik kastı belirlediğinden ve kasıt tamamen kişinin iç dünyasıyla ilgili olup kişi ile işlediği suçun maddi unsurları arasındaki psikolojik bağı ifade ettiğinden, maddede yer alan halk arasında endişe, korku veya panik yaratmak saikiyle hareket edildiğinin tespitindeki güçlük, hükmün konuluş amacına uygun değildir. Kişinin, düzenlemedeki suçun maddi unsurlarını bilerek ve isteyerek eylemi gerçekleştirilmesi, gerçekleştirilmiş olması suç kastının varlığını kabul etmek için gerekli ve yeterlidir. Maddede, halk arasında endişe, korku veya panik yaratmak unsur olarak değil, sonuç olarak düzenlenmiş olsaydı yani halk arasında endişe, korku veya panik yaratacak yanıltıcı bilgiyi yayanın cezalandırılması bu düzenlemenin amacına daha uygun olurdu. Zira, saikin belirlenmesindeki güçlüğü karşılık yanıltıcı bilginin ortalama olarak endişe, korku veya panik yaratacak olup olmadığının tespiti daha kolaydır. Üstelik, böylece, madde gerekçesinde her ne kadar “halk arasında endişeye, korku veya panik yaratmak saikiyle” şeklindeki düzenlemeye getirilen ilave unsurun bireysel kanaat açıklama ve haber verme hakkıyla karıştırılmaması için getirildiği belirtilmekte ise de bireysel kanaat açıklamak ve haber vermek için dahi olsa yanıltıcı bilgi şayet endişe, korku veya panik yaratacak mahiyette ise cezalandırılmak bakımından yeterli olmalıdır. Aksi hâlde, bireysel kanaat açıklamalarının veya haber verme hakkı korumasının kötüye kullanılmasıyla suçun cezalandırılmasının önüne geçilmiş olacaktır diyorum.

Yine 2 numarada yapılan açıklamada nazaran belirlenmesi güç ve tek başına olan saiki “sırf” kelimesi kastedilerek iyice daraltmak düzenlemenin amacına uygun olmadı.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Sadece sırf.

AYHAN EREL (Aksaray) – Sırf, salt.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Sırf.

AYHAN EREL (Aksaray) – Sırf.

Peki, teşekkür ediyorum.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Biz teşekkür ederiz.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Sayın Erel, çok teşekkür ediyoruz.

Değerli arkadaşlar, yedi buçuk gibi yemek ikramımız olacak Meclis üyeler lokantasında, dolayısıyla yedi buçuğa kadar devam edeceğiz.

AYHAN EREL (Aksaray) – Abdullah Bey, çok özür diliyorum.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Estağfurullah.

AYHAN EREL (Aksaray) – Feti abiye cevap verirken bir iki tane talep vardı, iki dakika sadece müsaade ederseniz.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Yani sonra alalım ya, bir daha gelecek çünkü maddelerde ifade edersin. Şeyi bozmayalım Ayhan abi, nezaketin için teşekkür ederim.

Özgür Özel Bey...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, Komisyonumuzun değerli üyeleri, ilk imza sahibi değerli milletvekillerimiz, basınımızın, Meclisimizin değerli emekçileri, Komisyonu takip eden kıymetli arkadaşlarımız; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

İlk önce bu Komisyonunda görevlendirmeden, seçimden sonraki ilk söz alışım oldu. Size bir kez daha görevinizde başarılar diliyorum.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Teşekkürler.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Böyle bir Komisyonun adilane yönetilmeye en çok ihtiyaç duyulan mecralardan bir tanesi olduğu açık. Hemen herkesin hukukçu olduğu bir yerde benim gelip burada konuşma yapmam bir yerden sonra tereciye tere satma noktasına gelebilir. O yüzden bazı noktalarda eğer mesleki birikiminize, sizlerin mesleki yetkinliklerine ters düşecek birtakım ifadelerimiz olacak olursa onun için de şimdiden kusurumuzu affedin hepiniz.

Şimdi, ben Adalet Komisyonuna da, Anayasa yapmaya da, İç Tüzük hazırlamaya da, iktidar-muhalefet ilişkilerine de, hele hele iktidar değişiminin bu kadar yakın olduğunu bizim hissettiğimiz böyle bir süreçteki yasama faaliyetlerine de hep şu gözle bakmayı tercih ederim ve öneririm. Benim Selanik doğumlu rahmetli anneannem ilkokul okumuş ama bilge bir kadındı, o yetiştirdi bizi. Onun benim kulağımda küpe olan iki sözü vardır. Birinin hikâyesini anlatmayacağım, uzun ve keyiflidir ama onu özel sohbetlerde anlatırız ama kardeşime haksızlık yaptığım bir süreçte, sadece benim karışım daha uzun diye kardeşim yerine oyuna girip uzun karışıyla beni yendiğinde demişti ki: “Ayarını bozduğun kantar gün gelir seni de tartar.” Hiç unutmam bunu ve demişti ki bir hikâyede: “Benim gibi bir yaşlı kadın, 2 de yaramaz evladı çok kavga edip hiç geçinemezlermiş, iyi kötü de bir miras bırakacakmış. Bu bıraktığı mirası nasıl pay edecekler diye düşünmüş, düşünmüş, en son çocuklarına demiş ki ‘Ben bir vasiyet emanet ettim, ona göre paylaşın.’ Huzur içinde de gözlerini yummuş gitmiş. Cenaze töreninden sonra koşup gelmişler, komşu teyze demiş ki ‘Anahtarı burada, sandığın dibine yazdı, bıraktı.’” Bir

satırlık vasiyetle evlatlarının imkânsız miras bölüşümünü kavgasız, dövüşsüz halletmelerini sağlamış rahmetli. Nasıl yapmış? Demiş ki: “Malları Ahmet ortadan ikiye bölün, Mehmet istediği parçayı seçsin.” Bölen bir tarafı büyük bölse bilir ki kardeşi öbür parçayı seçecek, o mecburen çok adil bölmüş, öbürü de herhangi birini seçmiş, gitmiş.

Ben İç Tüzük yaparken de, Anayasa yazarken de, iktidar-muhalefet ilişkilerini sürdürürken de hep anneannemin yaptığı gibi yapmak, anneannemin öğütlediği gibi öğütleme gerekir diye söylerim. Bunun pragmatist bir tarafı da var sizin açınızdan, faydacı bir tarafı da var bundan sonrası için. Mesela hani bazı endişeler oluyor ya, biz de onları ortadan kaldırmaya çalışıyoruz. Ya acaba iktidar değişirse rövanşist bir anlayış olur mu? İktidar değişirse CHP şöyle yapar mı? Acaba iktidarın yirmi yılda yaptıklarından sonra benzer bir şekilde gelir mi? Bu konuda biz bu endişeleri ortadan kaldırmaya çalışıyoruz ve Meclis tutanaklarına da bu taahhüdü detaylandırmadan bir daha geçireyim, yapmayacağız ama bir düşünün ki bu yaptığımız kanun bir sene sonra 1 no.lu kararnameyle bizim atayacağımız bir iletişim başkanının basın kartı dağıttığı noktaya gelecek. O asliye ceza mahkemesinin şimdi sizin oraya atanacağını düşündüğünüzün dışında birisi atanır ve bu sefer kapı size duvar olur, öbürüne sorarlar gelene gidene: “Hangisini durduralım, hangisini içeri atalım, hangisine fezleke yollayalım?” Bu yönden bakarsak da mahzurlu bir iş yapıyorsunuz, bu yönden bakarsak da bence çok mahzurlu bir iş yapıyorsunuz. Ve şimdi geldiğimiz bu noktada ben meslek örgütünden gelen birisi olarak bu salonlarda en kaliteli yasamanın, eğer o alan bir mesleki alanı düzenliyorsa o mesleğin mensuplarının etkileriyle değil, o mesleğin mensuplarının özel, kendi iradeleriyle özgürce seçtikleri, görevlendirdiği meslek örgütlerinin yıllarca böyle âdetâ imbikten damıtılmış gibi damlamış fikirleri, görüşleri, talepleri doğrultusunda yapıldığında kaliteli yasa yapılacağına inanırım. O yüzden son söyleyeceğimi baştan söyleyeyim: Mademki yasanın da yürürlük tarihi 2023’ün başıdır ve önümüzde koca bir yaz vardır ve mademki siz “Buna ihtiyaç var.” diyorsunuz ki bence de bu alanda bir düzenlemeye ihtiyaç var, olmadığını kimse söylemez ama meslek örgütleri telaşa geziyorlar ve diyorlar ki: “Bize soran olmadı.” Telaşa geziyorlar ve diyorlar ki: “Bu, bu, bu, bu haksızlıklar yapıldı.” Ve şimdi fiilen bir yönetmelikle yapılan bir işi, bir yasa çerçevesine sokmaya çalışılan yerler de var.

Son söyleyeceğim şu: Vakit var, çağırın meslek örgütlerini, daha doğrusu şöyle bir şey yapalım. Bizlerin, burada, herkesin destekleyebilecekleri maddeler vardır, çok sakıncalı maddeler vardır, tadile muhtaç maddeler vardır. Bunu, hepsi teknik ve alanında çok yeterli Komisyon üyeleri genel mutabakata alır, üç madde, beş madde çoktandır beklenen varsa falan, bunları bir dakikada yaparsınız, geçiririz ama esas itiraz olan ve düzeltilmesi gereken yerlerin ciddi ciddi oturulup çalışılması lazım. Önümüzde koca bir yaz var ve ilk kez sivil toplumu, meslek örgütlerini, ki bu basın-yayın falan, bunlar öyle alelade meslek örgütleri değil, bu meslek örgütleri hepimizin haber alma hakkını, demokrasinin dördüncü kuvvetini ve gerçekten bir ülkenin demokrasi olarak anılabilmesi için görevlerini layıkıyla, adaletle, güvenceyle yapması gereken meslektir. Buna bir olanak tanımanız lazım çünkü bunu böyle çıkarırsanız -biraz önce detayları verildi, daha çok anlatılır, bir sürü örneğimiz var- kalitesiz yaptığınız yasalar ne sizin amacınıza uygun oluyor çünkü dönüp dönüp değiştiriyorsunuz, dönüp dönüp değiştiriyorsunuz. Bir de o amacı kamuoyuyla paylaşıp şeffaf bir şekilde “Ya bizim amacımız, niyetimiz çok iyi ve en doğruyu, ortak doğruyu arıyoruz.” dediğinizde zaten size yanlış yaptırmazlar, yanlış yaptırmayız, yanlış yapamazsınız ama kafanın arkasında başka bir niyet var ve bir başka şey yapıyorsanız, işin içine bir havuç, bir sopa falan koyuyorsanız, bu konuda hadi muhalefeti bırakın, toplumsal muhalefeti bırakın, meseleye objektif bakan takipçilerinizi de tatmin edemediyseniz bu görüşlerinize, burada bir sorun var demektir. Mademki 1 Ocak 2023’te başlayacak, gelsin, gelecek yasama yılının ilk kanunu olarak gelirsiniz burada, bütün yaz uzlaşmayı aramışsınızdır, doğruyu bulmuşsunuzdur, uzlaşamayan yerlerde de elbette bir fazla el kaldıranın zaten diyeceği olacaktır ama bunu yapmak lazım çünkü bu

alanı düzenlerken bu kadar alelacele, müzakereye kapalı ve yeterli istişarelerin yapılmadığı, yapıldıysa da tek kutuplu yapıldığı bir işi tek başınıza yapmanız doğru değil.

Şimdi, birkaç noktaya değineceğim ve hani, söylediklerimi gerekçelendirme açısından tersten başlayayım. Öncelikle, şu basın kartı meselesi var. Basın kartı meselesinde İletişim Başkanlığını basın kartı verme ve iptal etme konularında tam yetkili kılıyorsunuz. Zaten şu anda bir basın kartı komisyonu var, o komisyona bir yasal statü getireceksiniz. Biz hepimiz biliyoruz ki bu basın kartı komisyonunda görev yapan 9 kişi var ve o kompozisyon neymiş bir bakalım. Yani zaten sizin İletişim Başkanının resen, daha doğrusu “reisen” yaptığı iş şu: Cumhurbaşkanı İletişim Başkan Yardımcısı Zahid Bey’i oraya oturtmuşsunuz; yanına İletişim Başkanının Danışmanı Mücahid Eker’i oturtmuşsunuz; yanına sürekli basın kartlarını temsilen birini oturtalım, ATV Ankara temsilcisi Şebnem Bursalı’yı oturtmuşsunuz; basın kartı sahiplerini temsilen yine Star gazetesi yazarı ve aynı zamanda AK PARTİ İstanbul İl Başkan Yardımcısı Halime Kökce Hanım’ı oturtmuşsunuz; e, basın kartı sahiplerini temsilen biri daha, Anadolu Ajansı Yayın Koordinatörü Yahya Bostan Bey orada; MEDYA-İŞ Sendikası koyalım demişsiniz, oraya da Anadolu Ajansı Finans Haberleri Editör Yardımcısı Hasan Bey’i oturtmuşsunuz; Medya Derneğini temsilen böyle yabancı basını da bilen birisi olsun, Daily Sabahtan birisi oturmuş, onun yayın yönetmeni İbrahim Zahid Beyefendi; e, televizyon yayıncılarını katalım, daha katılımcı olsun burası, Doğuş Yayın Grubunun Ankara temsilcisi Baran Bey orada oturuyor; aynı zamanda AK PARTİ Ankara Büyükşehir ve Altındağ Belediye Meclis Üyesi Sayın Sinan Burhan da Anadolu Yayıncılarını temsilen oturmuş. Ya, böyle bir taksimat, böyle bir oluşum... Ve oturup ondan sonra “Ya, bu adamlar, bu arkadaşlar, bu insanlar doğru işler, adil işler yapıyorlar, herkese eşit mesafedeler, objektif kriterleri uyguluyorlar...” Siz yapıyı böyle kurduktan sonra, bu kadar basın meslek örgütünün şikâyet etmemesini nasıl bekliyorsunuz, ben onu anlayabilmiş değilim. Ve bakın, Basın İlan Kurumu şimdi, doğru bir iş yapılacak, yerel gazetelere ve internet sitelerinde haberler yayınlanacak.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – İlanlar yayınlanacak.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Özur dilerim, tabii ki. İlanlar yayınlanacak. Bu, beklenen bir şeydi internet siteleri açısından ama radyoların beklentileri, televizyonların beklentileri de çok kıymetli, onları da bir dinlemeniz, gerekçelerini dinlemeniz lazım falan ama burada bir şey yapıyorsunuz. Bir, bunları eskiden yerel gazetede yayınlanacak olana ilanı veren kurum karar veriyordu. On dokuz yıl boyunca İstanbul’daki yerel gazetelere, Ankara’daki yerel gazetelere büyükşehirin verdiği ilanları büyükşehir belediyeleri verdi, bir sorun yok; şimdi diyorsunuz ki: “Onlar vermeyecek; gelecek, biz bunları havuzdan burada dağıtacağız.” Eyvallah. Kesin adil dağıtırsınız diye bekliyoruz değil mi? Ve öbür taraftan da şöyle bir noktaya geliyorsunuz, emin olun böyle bir düzenlemeye, regülasyona ihtiyaç var. Ben nasıl işler döndüğünü öyle çeşitli iddialarla falan değil, şöyle bir şeyle göstereceğim, bunun fotokopisini de dağıtabiliriz. Elimde Türkiye’de kamu bankalarından gazetelere verilen ilanların dağılımı var, kamu bankalarından. Oranın da yönetim kurullarını kim atıyor, nasıl atıyor, yönetim kurulu kimlerden oluşuyor, detaylı anlatmayayım, hepimiz biliyoruz: Bakan yardımcıları, eski milletvekilleri...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Eski güreşçiler.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – İşte, güreşçi ama işte, siyaseti nereden yapıyorlarsa oradan.

Bakın, Türkiye’de kamu bankalarından en çok sütun çarpı santim hesabıyla -para hesabıyla da fark etmiyor- ilan alan gazete Türkgün gazetesi, 2’nci Sabah, 3’üncü Akşam, 4’üncü Analiz, 5’inci Takvim, bakın, böyle gidiyor. Sıfır ilan alanların bir üstünde kim var? Aydınlık Gazetesi. Şimdi, Başta Türkgün, en son ilan alan Aydınlık, arada iktidara yakın bütün gazeteler dizilmiş. Sıfır ilan alanlar: Sözcü, Cumhuriyet, Karar, Yeniçağ, Korkusuz, Millî Gazete, BirGün, Evrensel, Yeni Asya, Yeni Mesaj. Şimdi,

böyle yapılar kurunca böyle taksimatlar çıkıyor. Sizi görevlendiren, sizi oraya, iktidara aidiyetiniz, sadakatınız üzerinden yollarsa sen de bu görevlendirmenin gereğini yapıyorsun. Bakın, ilan bu. Şimdi, doğrusu ne olur? Tiraja göre olsa en çok ilanı Sabah ama ardından Sözcünün alması lazım. Sözcü almış mı? Sıfır. Örneğin, tiraja göre Türkgün gazetesi sıralamada 21'inci ama ilanda 1'inci. Yani MHP'nin bakanı yok ama Sayın Başkan, basınının akını çok, bayağı akmış.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Biz bunu sorduk, sorduk.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Televizyonlara baktığınızda da Bengü Türk 1'inci. Televizyonlarda ilan alamayanlar: Fox TV, Halk TV, Tele1, KRT, TV5. Ardından, Bengü Türk'ten sonra da A Haber, A2, CNN Türk, A Spor, A Para diye gidiyor; meselenin kendisi bu. Şimdi, iş böyle olunca, hadi bakalım, sizin dediğiniz gibi yapalım. Bir, bir sene sonra bu terse döndüğünde sizin gibi davranan ve sizin gibi atayan birileri gelse -yapmayacağız ama gelse- o zaman hoşu mu gidecek? Bütün kamu bankaları gidecek, bu sefer verilmeyenlere verecek, siz de oturacaksınız "Eyvah, ne yapalım, öyle oldu, böyle oldu..." Onun yerine anneannemin dediği gibi yapsak ya bizim işi, niye yapmıyoruz? Birimiz bölelim, öbürümüz istediği parçayı seçsin. Neden böyle yapmıyoruz? Diyelim ki, şu, şu, şu kriterlerle dağıtılır, bunun için şöyle bağımsız bir organ kurduk, şöyle bir denetime... Bunun en iyisini ben söyleyemem ama emin olun, basın meslek örgütleri söyler. Dünya örneklerine bakın, iyi örneklerle bakın, gelsin bunlar önünüze.

Şimdi, çok daha fazla uzatmadan söyleyeyim, şimdi, bu yalan haber, dezenformasyon, misenformasyon, mezenformasyon, bunların hepsi bilgi ortaya çıktığından beri var ama bu kadar toplumsal hayatı etkiler ve kurumları ve kişileri rahatsız eder ya da hak etmedikleri yerlere taşır olmamıştı çünkü sosyal medyanın gücü. Dünyada da düzenlemeler yapılıyor, Türkiye'de de ihtiyaç olduğu açık ama şimdi, bunu yaparken siz sadece efendim, bizim yaptığımız gibi bir şey olacak ve Anayasa'nın doğal hâkim ilkesini falan bir tarafa bırakacaksınız, İstanbul Asliye Ceza Mahkemesini tek yetkili ihtisas mahkemesi hâline getireceksiniz, oraya birisi bugünkü düzende atanacak, muhalefete kapı duvar...

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – O değişiyor, onu parantez içerisinde söyleyelim.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – İyi, güzel. Bütün her yer mi olacak?

AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – Asliye ceza mahkemeleri olacak.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Birçok madde yani şu anda atıf yaptığınız birçok şey arkadaşlarımız tarafından öğleden sonraki sunumda birçok maddeye atıfta değişiklik var, bilginiz olsun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Tamam.

Ne kadar değişiklik olursa, bu da itirazların ne kadar kıymetli olduğunu gösteren bir şey olur ve buradaki niyet, getirenin niyeti, ortaya koyduğu, toplumda tartışmaya açılmadan önce o pandoranın kutusunun içindeykenki niyet, Feti Bey'in niyeti, şimdi, toplumdaki bu kadar tepki ve tartışmayla bütün Türkiye'deki asliye ceza mahkemelerine dönecekse bu çok doğru bir iştir.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Aynen öyle olacak.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bizim de gayretimizin, eleştirimizin de sebebi budur.

Şimdi, halkı yanıltıcı bilgiyi alenen yayma suçuna gelince, bu mesele öyle bir yere getiriliyor ki mesela bundan Cumhuriyet Halk Partisi ve ben en çok mağdur olmuş ilk 2'ye, 3'e girerim; sürekli sosyal medya linçleri, sürekli trol orduları. Öyle güzel anlatıyor ki konuşan arkadaşlar, biraz önceki hatipler, bot hesaplar falan. Ya, eğri oturup doğru konuşalım diyeyim, hani, birbirimizi kandırmayalım deyince hassasiyet oldu demin. Eğri oturup doğru konuşalım, bu ülkenin en güçlü trol ordularının kimin

tarafından yönetildiğini bilmiyor muyuz?

ABDULKADİR ÖZEL (Hatay) – CHP tarafından.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Eğer CHP tarafından varsa siz de onu söylersiniz.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Bir kişi ispatla bırakacağım bu görevi.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Şimdi, bu ülkede benim hakkımda -defalarca ispatladım- başlayan...

ABDULKADİR ÖZEL (Hatay) – Jahrein'i engellediniz, hesabımı kapattırdınız Jahrein'in ya!

(AK PARTİ sıralarından “Gel, birlikte inceleyelim.” sesi)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Birlikte inceleriz, raporları da koyarız, keşke yapsak, keşke yapsak. Bakın...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Bir araştırma önergesi verelim, yapalım.

ABDULKADİR ÖZEL (Hatay) – Verelim, buyurun.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Arkadaşlar, karşılıklı söz vermiyorum.

ABDULKADİR ÖZEL (Hatay) – Takılıyoruz efendim, aynı soyadı taşıdığımız için.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Sayın Özel, buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Tabii, tabii.

Şimdi, bu memlekette benim söylemediğim bir sözden yani başında demişim ki: “Geldiğiniz sandık sizi götürecektir, saray rejiminin sonu geliyor.” Burayı alıp trol hesaplar üzerinden -ama tek tek de ispatladım hepsini, işte Polonya’da başlıyor- Fahrettin Altun’un belirlediği “hashtag”i Polonya’daki, Macaristan’daki bot hesaplar üzerinden yirmi dokuz dakika yayıyorlar. Otuzuncu dakika, ilk dakika gelen silinmeye başlıyor. Bunları basın toplantısında tek tek gösterdim. Bakın, mesele o değil, siz yetkiyi sınırsız, denetimsiz verirsiniz ne oluyor? Ben çıkıyorum basın toplantısı yapıyorum, Anadolu Ajansı -Millî Mücadele’de, doğru bilgiler gitsin diye kurulmuş bir ajans- bizi izliyor Sayın Vekilim, ben Sayın Devlet Bahçeli’yi eleştiriyorum, belli ölçüde bir paragraf yer alıyor, ben Sayın Cumhurbaşkanını eleştiriyorum, yer alıyor, ajans geçiyor, görevi o ama sansürleyerek, kısaltarak, bilmem ne, yumuşatarak ama geçiyor. Şu ana kadar bakın, defalarca söyledim, hatta basın toplantılarında bunu âdeti bir deney gibi yapıyoruz. Fahrettin Altun’u eleştir, bak ne oluyor? Ajans basın toplantısını geçmiyor, ajans basın toplantısını geçmiyor. Önce o paragrafı koymuyordu, “Ya, Devlet Bey’i eleştirmişim koymuşsun, Tayyip Bey’i eleştirmişim koymuşsun, seni eleştirdiğim paragraf niye yok?” deyince çareyi şurada buldu: Ajans editöryal zorunluluktan dolayı benim basın toplantısını geçemiyor içinde Fahrettin Altun makası varsa eğer o yoksa ajans görevini yapıyor, bunu basın koridorundaki herkes biliyor, bunu size yakın gazeteciler de biliyor, bize yakın olanlar da biliyor, bütün gazeteciler biliyor. Bu bir gerçeklik. Bu nasıl bir güç? Bir atamayla bir kişiye böyle bir güç nasıl atfedilebiliyor? Milliyetçi Hareket Partisi, biz de muhalefet partisiyiz, millet bize denge ve denetleme görevi verdi, e, dengeleyin ve denetleyin bakalım bu adamı. Genel Başkanınız eleştirilebilir, İletişim Başkanı eleştirilemez. Böyle bir şey olmaz. Buna başka yerlerden bakmak lazım ve bir şey söyleyeyim, gerçekten bağımsız bir yargı olsun, bu kanunu çıkarın, bu en çok ilan alan işte, A Haber başta olmak üzere, o televizyonlarda bunun kapsamına göre çalışacak adam bulamazsınız, paldır küldür kaldırırlar götürürler, A Haber diye bir şey kalmaz ya. Ama işin başka bir tarafı var, sizin dediğiniz ile niyetiniz bir değil, birse gelin, ona göre yazalım. Bu insanlar, bizim arkadaşlarımız çok yapıcı katkı verirler, sizin arkadaşlarınız çok doğru katkılar verirler ama niyet ne, amaç ne bir ona bakmak lazım. Yani şimdi Türkiye’nin en eski, en köklü siyasi partisi miting yapacak, mitingte Gezi ailelerinin çocukları çıkacak -2 yaşında çocuklar- “Her yer Taksim, her yer direniş olacak.” sonra bir gazeteci -ama trol etkinliği daha yüksek gazeteci- bir montajla onu

“Her yer Kandil, her yer direniş.”e çevirecek, dört gün boyunca bu yalan bilgiyi, yalan olduğu için AK PARTİ de kurumsal olarak sahiplenmeyecek, bir kişi attı, sildi ama dört gün sonra Sayın Devlet Bahçeli “prompter”dan bunu okuyacak. Şimdi, bu, yalan bilgiyi alenen yayma suçu değil mi? Ben, Genel Başkanıma karşı ceza uygulayacak bir kanun maddesi kaleme almam. Ya onu yapmamak lazım ya bunu yapmamak lazım ya da samimiyeti ortaya koymak lazım.

İBRAHİM ETHEM SEDEF (Yozgat) – Yalnız siyasetçiye değil ki orada, siyasetçiye değil, herkese.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Herkese.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Herkese, herkese de...

Bir de Sayın Başkan, hem herkese...

İBRAHİM ETHEM SEDEF (Yozgat) – Hayır, kürsüde istediğinizi söyleyebilirsiniz, Mecliste istediğinizi söyleyebilirsiniz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – “Mitingte söylendi.” dedi Sayın Bahçeli. Sayın Bahçeli’yi bir trol ya trolledi ya da Sayın Bahçeli o trolün aldığından bütün Türkiye’yi trolledi. Ama öyle bir şeyin söylenmediği ortaya çıkmalı dört gün olmuştur. Şimdi bu hassasiyet varsa o zaman o hassasiyetle de metinleri oluşturmak lazım ya da -burada gerçekten bazen de siyaseten hatalar da yapılabilir ama- bunu artısıyla eksisiyle oturup konuşmak lazım, yanıltıcı bilgiyi yayma suçu. En son Sayın Cumhurbaşkanı ne diyor? “Cami yaktılar.” Ya, bir tane yanan cami biliyor musunuz siz? “Camide içki içtiler.” Caminin imamı, müezzini çıktı açıkladı: “Naziktiler, dikkatliyidiler, ilk telaşla ayakkabısıyla giren oldu, onu hemen çıkarttılar, yaralıları pansuman yaptılar, bize karşı çok iyiydiler, asla da öyle bir şey olmadı.” Orada birisi çıkar, haber yapar, bir tane bira kutusunu bükür, getirir koyar, kenardan çeker; bununla da mücadele etmek lazım. Ama irade buysa dokuz yıl boyunca... 476’ncı cuma yarın. “Kabataş’ta üstü çıplak, altı deri pantolonlular, yanında çocuğu olduğu hâlde gelinimize saldırdılar. Ben izledim, izleteceğim cumaya.” 476 cuma geçti, yok ama hâlâ yayılıyor. Yani bir yerde hani, eylem ile söylem bütünlüğüne ihtiyaç var. Ben böyle kanun teklifi versem “Özgür Özel Kabataş yalanına karşı tedbir mahiyetinde yasama talebinde bulunuyor.” dersiniz.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Doğru.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bunları yapmamak lazım yani eylem ve söylem bütünlüğü olmaksızın dezenformasyonun tepelere çıktığı ne dönemler oldu. Özellikle, çok doğru bir şey söyledi, mesela, aş. Hepimizin hayatı söz konusu, yakınlarımızı kandırdı adamlar ya, yalan yanlış şeylerle, “çip” koymuşlar bilmem ne. Bunlara hep beraber engel olacak doğru tariflerin peşine düşelim; doğrunun, gerçeğin peşine düşelim. Bunu yaparken masada iktidara ve muhalefete hem mevcut hem müstakbel, ben müstakbel iktidar olarak, siz müstakbel muhalefet olarak oturup o masanın etrafında bunu çalışabiliriz. O masanın etrafında akademisyenlere ihtiyaç var, dünyayı iyi incelemiş, bu konuda tezleri olan, çalışmaları olan pırıl pırıl akademisyenlere ihtiyaç var; yasama uzmanlarına ihtiyaç var; pratiği çok iyi bilen savcılara, hâkimlere, geçmişte bu görevi yapmış olanlara ihtiyaç var; veri analizlerine ihtiyaç var; etki analizlerine ihtiyaç var; basın meslek örgütüne ihtiyaç var; masanın orada bu işten etkilenecek herkese ihtiyaç var. Eğer iyi niyetliyseniz -nasılsa yürürlüğe gireceği gün değişmiyor- oturun hep birlikte çalışın ve bu Meclise yakışır... Bakın, bugüne kadar benim “Özgür Özel, sana bir nazar boncuğu verdim AK PARTİ’nin omzunda bir iş için takar mısın?” deseler takacağım iş İstanbul Sözleşmesi’ydi. Ondan çıktığınız boncuk elimde kaldı. Gelin, bunu bir nazar boncuğu niyetine gerçek anlamda kaliteli, iyi bir yasama faaliyetıyla, onun ön hazırlığıyla önümüzdeki bu iki üç aylık süreci geçirin, 1 Ekimden sonra herkesin üzerinde mutabakata vardığı bir şey çıkarabilirsek bu en çok size yarar. Ama sizin niyetiniz yahu o değil ki, “Bana bu son altı ay lazım, bana bu seçim sürecinde lazım, ben medyayı susturuyorum,

bastırıyorum, sindiriyorum ama orada çatlak var, sosyal medya üzerinden alternatif özgür medya konuşuyor ve birçok haber, hatta A Haber'in işine yarayacak olanların beklentisinin çok çok üstünde sonuç veriyor, benim buraları da tıkamam, macunlamam lazım, şu kadarcık özgürlük alanında kaçak var, özgürlük kaçıyor buradan içeriye yarattığımız bu karanlık rejimin içinde, orayı da macunlamam lazım.” diyorsanız bu açıdan, kendiniz açısından bu niyeti böyle söyleyin. “Güç bende kardeşim, seçim zamanında da tamamen, İstanbul seçimlerinde de ağzım yandı kardeşim, doğruları gizleyemedim kardeşim. Anadolu Ajansının Genel Müdürü geldi -o günün Genel Müdürü- ve ‘Dün akşam yaptığımızı kızıma bile anlatamadım.’ diyerek gırtlığı düğümlendi, o yüzden Anadolu Ajansının yaptığını özgür medya açığa çıkarmıştı; bunlara engel olacağım.” diyorsanız o başka bir şey. Vallahi bakın, biz bununla da baş ederiz. Çünkü ben daha önce... Bu salonda Sayın Elitaş, İç Tüzük'teki bütün on dakikalari üç dakikaya indirirken gerekçesini şöyle söylemişti: “Kanuna geçmemiz altı buçuk yediyi buluyor.” “Böyle nasıl geçeceksin Sayın Elitaş?” dedim. Dedi ki: “Böyle dört buçuk, beş gibi kanundayız.” Dedim ki: “Yine yediyi bulur çünkü Genel Kurulda gündemin tüketilme ve gündeme dair söz söyleme talebi ortadan kalkmadan oraya geçmezsin.” “Nasıl yapacaksın onu?” dedi. Dedim ki: “Deve yüzükten geçer mi? Ama Rabb'im isterse ya yüzüğü büyütür ya dedeyi küçültür.” Biz sert muhalefet ettiğimizde kaçta geçiyoruz kanunlara? Yediyi çeyrek geçeden önce kanuna geçilmiyor, Abdullah Bey biliyor. Çünkü başka bir şey bulunur. Siz yapın, biz bundan korkmayız, kimse korkmasın. Karartıyorlar, susturuyor... Ya deveyi küçültürüz ya yüzüğü büyültürüz, bir yolunu buluruz. Ama samimiyseniz, söylediklerinizde samimiyseniz o başka bir şey. O zaman o nazar boncuğum duruyor, yirmi yılın sonunda elimde kalsın. İstanbul Sözleşmesi'ninkini geri verdiniz çünkü.

Hepinize teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Peki, CHP Grup Başkan Vekilimiz Özgür Özel Bey'e teşekkür ediyorum.

Söz sırası, Milliyetçi Hareket Partisi İstanbul Milletvekili Hayati Arkaz Bey'de.

Sayın Arkaz, buyurun efendim.

HAYATİ ARKAZ (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Komisyonumuzun çok değerli üyelerini saygıyla selamlıyorum.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 10'uncu maddesine göre herkes ifade özgürlüğü hakkına sahiptir ancak millî güvenliği, toprak bütünlüğünü ya da kamu düzenini korumak için devletler haber kaynaklarını ve iletişim araçlarını kontrol altında tutabilirler. Zira toplumun sağlık, kültür, ahlak ve güvenliğine tehdit olan kişisel verileri ithal eden hiçbir kanaat, ifade özgürlüğü kapsamına girmez.

Değerli milletvekilleri, teknolojinin getirdiği imkânlar, sosyal medya kavramını gündelik hayatın merkezine taşımış, böylece haber alma ve ifade özgürlüğü açısından yeni medya olgusunu ortaya çıkarmıştır. Ayrıca yalan haberi kasıtlı olarak üretme ve yayma yani dezenformasyon, internet sayesinde daha yaygın bir algı yöntemi olarak karşımıza çıkmaktadır. Görüşmekte olduğumuz kanun teklifi sayesinde vatandaşlarımız “yeni medya” olarak tanımlanan internet haber sitelerinden ve sosyal medyadan güvenli bir şekilde bilgilere erişebileceklerdir. İnternet üzerinden yayın yapan haber siteleri kanunla koruma altına alınacak ve bunların çalışanları gerekli şartları karşıladığında basın mensubu hakları elde edeceklerdir.

Değerli milletvekilleri, internet üzerinden yanıltıcı bilgiyi alenen yaymak suç olarak kabul edilecektir. Sahte hesapların yalan haber yaymasına izin verilmeyecektir. Herhangi birine yönelik küfür, iftira, hakaret, nefret ve ayrımcılık söylemlerinin önüne geçilecektir.

Demin Özgür Bey dedi ki: “Ben hukukçu değilim.” Ben de hekim olarak yorumlarımı yapıyorum.

Değerli milletvekilleri, bu konuda bir hekim olarak internet ortamındaki sahte yaşamların sosyal problemlere, kişilik bozukluklarına ve psikolojik rahatsızlıklara yol açabileceğini belirtmek istiyorum. Üstelik ekran başında hareketsiz zaman geçirmenin de ciddi fizyolojik sonuçları olabileceğini de unutmamamız gerekiyor.

Şurası çok önemli, buraya değinmek istiyorum: Arkadaşlar, pandemi döneminde sosyal medyadaki yalan haberler ve yanlış yönlendirmeler –burada rakam vermeyeceğim, rakamları da var- çok kişinin ölümüne sebep olmuştur. Bu vesileyle, internet ve sosyal medyada yalan haber ve dezenformasyonu engellemek amacıyla hazırlanan kanun teklifini destekliyoruz.

Teklifin hazırlanması sürecinde gerekli hassasiyeti gösteren değerli Komisyon Başkanımıza ve üyelerine şükranlarımı sunuyorum.

Teşekkür ediyorum, hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Sayın Arkaz’a bu makul süreyi güzel, böyle, örnek olacak şekilde kullandığı için teşekkür ediyoruz.

Turan Aydoğan Bey’in ışığı yanıyordu, sarfinazar etti.

Tuncay Özkan Bey’e, Cumhuriyet Halk Partisi İzmir Milletvekilimize sözü veriyorum.

Buyurun.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Efendim, çok teşekkür ederim. Komisyon Başkanlığınız hayırlı olsun.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Çok teşekkürler, sağ olun.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Salondaki herkesi saygıyla, sevgiyle selamlıyorum.

Biraz önce sayın Feti Yıldız bir şairimizden atıfla hakikatin ne kadar önemli olduğunu anlattı. Ben “hakikat” lafı duyar duymaz Cemil Meriç’i hatırlarım, kendisine biraz hayranlığım var. Öğrencileri gelmişler, kitap okuyorlar. Biliyorsunuz, Türkiye’nin yetiştirdiği filozoflardandır ama şeker nedeniyle gözünü kaybetmiştir, bazı organlarını kaybetmiştir. Öğrencileri gelir, kendisine kitap okurlar. Çok sevdiği, dünyada en çok sevdiği şey o. Bir öğrencisi takmış hakikate “Hocam, hakikat nedir?” demiş.” “Ne yapacaksın evladım hakikati?” demiş. “Hocam, hakikat nedir?” “Niye soruyorsun evladım?” demiş. “Hocam, hakikatten daha büyük bir şey var mı; sizin görüşünüz ne, öğrenmek istiyorum.” demiş. “O zaman sana anlatayım evladım. Hakikat benim. Körüm; eğer gelip bana kitap okumazsanız dünyada en çok sevdiğim şeyden mahrumum; kötürümüm, altımda bez bağlı, kızım gelip altımı değiştirmezse pislik içinde kalıyorum. Sen hakikati bir kenara koy da bana bir yalan söyle, ben onun üzerine yepyeni bir dünya kurayım.” demiş.

Çağlar birbirini kovalıyor, biz de birbirimizi kovalıyoruz ama durup bir dinlenmek lazım. Ben durup dinlenmek gerektiğini cezaevinde anladım. İnsanın ruhu ile bedeni arasında bir mesafe oluşuyor. Çok hızlı yaşıyoruz; ne söylediğimize, ne yediğimize, ne yaptığımıza çok bakamıyoruz. Cezaevinde dört yıl sonra ruhumla buluştum; büyük huzur, büyük mutluluk. Konuşmalarımızın hemen tamamı kendi oligarşik durumumuzun korunmasına dönük. Bürokratik oligarşi zaten bayrağı dikmiş “Vermem burçlarımı; kartı da ben dağıtacağım, özel hayatınızı da ben takip edeceğim, her şeyi ben bileceğim.” diyor. Ama kanun yapıcı olarak halkın ihtiyaçları var; kadınların, çocukların, hepimizin, vatandaşların ihtiyacı var. Müthiş bir şey. Çocukları kim koruyacak? Eğer biz düşünmeyeceksek, bu salon düşünmeyecekse çocukları kim düşünecek, hastaları kim düşünecek, insanlarımızı kim düşünecek? Ben kanunu hem yapmaya hem ilk imzayı koymaya karar veren her ikinizin de bu düşünceyle hareket ettiğine inanan bir insanım. Geçen, Komisyonumuzda size dair düşüncelerimi, duygularımı söylemiştim, tutanaklarda var,

tekrar ederim ama bir hâl yoluna koymalıyız, bürokratik oligarşiyi yıkmalıyız. Beylerin hepsinin kartı var; niye var, neden var? “Ben basın yayın genel müdürüyüm.” “Ben bilmem ne genel müdürüyüm.” Ben bilmem ne daire başkanımı.” “Ben bilgi iletişim başkanımı.” Niye var? Hangi habersel faaliyet var? Vakıflara vereceğiz, sendikalara; ne iş yapacaklar? Doktorsunuz; ehliyetinizden bir tane çıkarsalar, hiç sıfatı olmayan bir başkasına verseler ne yaparsınız? Sağlık Bakanlığındaki herkese doktor sıfatı veriyor musunuz? Vermezsiniz, değil mi efendim? 10 bin tane sarı basın kartı dağıtılmış, 10 bin tane. Gazetecilikle hiç alakası yok.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Fahrettin Altun’a haber veriyorlar.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Hiç alakası yok. Ya, Fahrettin gider, Tuncay gelir. Tuncay devam ederse de yazık, günah değil mi? Ne fark eder? Bu sistem değişmezse çürüten her şeyin düşeceği kuralı gereği hepimiz düşeceğiz. Ya bunu değiştireceğiz, ruhumuz ile bedenimizi buluşturup bir huzura ereceğiz; çocuğumuzu vatanımızı, ağacımızı, doğamızı, kadınıımızı, her şeyi koruma altına alacağız ya da zaten her şey bizi yok edip geçecek. Kötüden korktuğumuz için iyilerin tamamını kaldırıyoruz. Bir anlamı yok, gerçekten bir anlamı yok.

Şimdi, bürokratik oligarşi... Ben listelemiştim ama Özgür Başkan çok güzel sıraladı. Onun konuşmasının üstüne söz söyleyecek hâlim yok, çok güzel anlattı. Arkadaşlar, yandaşlarımızdan o kadar güzel kurullar oluşturabiliriz ki ama o zaman bir Feti Yıldız olmaz, o zaman bir Ahmet Bey olmaz. Bizi seçen halk burada çıkarlarının korunmasını istiyor, bürokratik oligarşinin ihtiyaçlarının karşılanmasını bekliyor bizi seçen halk.

Cumhuriyet Halk Partisinin o işlerinin başında ben varım efendim. Sizinle birlikte araştırırım; bir trol saptarsanız, bir sahte hesap üzerinden işlem görürseniz boynum burada kıldan incedir, her türlü sıfatımdan sıyrılırım.

ABDULKADİR ÖZEL (Hatay) – Aynı meydan okumayı ben AK PARTİ Genel Merkezi için yapıyorum.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Yok, ben siz söyledığınız için, söylüyorum.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Yeşil toplar için.

ABDULKADİR ÖZEL (Hatay) – Beraber yapalım.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Siz söyledığınız için söylüyorum, hodri meydan diyorum.

“Bizimki”, “sizin ki”nin ötesinde bir şey arıyorum. Vatandaşın, Ayşe teyzenin, Ahmet amcanın hakkını ve hukukunu kim savunacak? Siz savunacaksınız, biz savunacağız. Onun için diyorum ki gelin, bu basın kartı verme işini bir hâl yoluna koyalım. Bu 10 bin kişi kim? Enformasyon görevlisi. Nerede bu 10 bin kişi, ne iş yapıyor? Nerede bunlar? Ben biliyorum hepsinin nerede olduğunu. Yakın çalışma arkadaşları, olsun; olunca böyle oluyor, çürüyor işte; çürüttük. İlan verme; çürüttük. İhtiyaç karşılama; çürüttük.

Sakarya’da demokrasi yoksa, Hatay’da demokrasi yoksa, Diyarbakır’da demokrasi yoksa, Tunceli’de demokrasi yoksa, İzmir’de demokrasi yoksa, Edirne’de demokrasi yoksa Ankara’da demokrasi nasıl olacak? Yerel medyayı desteklemezseniz demokrasi yaşayabilir mi? Kahramanmaraş’ta medyayı desteklemezseniz demokrasi yaşar mı? Denetim görevini yapabilir mi? Dedik ki: Medya, bizim idare hukukumuza göre, Anayasa hukukumuza göre Parlamento dışı denetim organıdır. Peki, ama o denetim organını satın alıyorsa... Aslında, o denetlemiyor, başka bir şey yapıyorsa o zaman ne yapacağız? Nasıl özgürleştireceğiz? Ekonomik buhran altında inim inim iniyor. Bu yasa böyle çıksın, gazetelerin tamamı batır. Bundan mutluluk duyacak kimse var mı aramızda?

Daha önce de ilan konusu gelmişti, söyledim. Yani AK PARTİ grup başkan vekili arkadaşlarımla konuştum, onlara dedim ki: Ayağınıza kurşun sıkıyorsunuz. Yerel medyanın yüzde 90'ı sizden yanadır, iktidardan yanadır, siz şimdi onu yok ediyorsunuz, bu yasayla onu yok ediyorsunuz. Sizden bizden olması önemli değil, demokratik bir kurum olarak yaşaması önemli. Şimdi onlar gidecekler.

Haber sitelerinin farklı gelir kaynakları var ve işletme maliyetleri çok daha değişik ama gazeteler belli. Bir sayfayı 125 kuruşa yapıyorsunuz. Ne kadar şimdi sayfa efendim ya, yanlış söylemedim değil mi? Basın İlan Kurumu...

TİGAD GENEL BAŞKAN YARDIMCISI BAYRAM POLAT – İnternet haber sitesiyiz, bizim herhangi bir gelir kaynağımız yok.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Dur, tamam, senin gelir kaynağınla ilgili söylemedim, üretim maliyetiyle ilgili söyledim. Kâğıt alıyor musun? Gazete kâğıdı mı alıyorsun? Matbaaya para mı veriyorsun?

Şimdi, efendim, yapılması gereken şey şu: Hakkaniyeti gözetmek gerekiyor. Burada bir tane pasta var, şimdi pastanın büyüklüğü aynı, isterseniz onu internete verin, televizyona verin, radyoya verin, nereye vererseniz verin, çocuk bodur kalır, beslenemez; beslenemeyen demokrasi hiçbir şey üretemez; Türkiye'nin durumu budur.

Nedir efendim dezenformasyon? Nedir “disinformation” “misenformasyon”? Tamam, bunların hepsini tartışalım arkadaşlar, halkın da buna ihtiyacı var. Ben kendimden size örnekler anlattım geçen seferki Komisyonda, aynı şeyi tekrarlayacağım: “Abdullah Öcalan'ın Türkiye'ye getirilmesinde CIA'yla yapılan anlaşma var.” diye yayın yaptım, bu konuda kitap da yazdım, 5 maddelik anlaşmayı gördüm ama belgesi bana verilmediği için yazamadım. Tam sekiz yıl boyunca Cumhurbaşkanı yalanladı, Başbakan yalanladı, Genelkurmay Başkanı yalanladı, bana metni gösteren MİT'çi yalanladı, herkes yalanladı. Cezaevine düştüm -Allah rahmet eylesin- Mehmet Ali Birand'ın programını seyrediyorum, programda bir belge, benim gördüğüm belge; CIA'yla Türkiye arasındaki teslim anlaşması metni. Dezenformasyonu kim yaptı? Kim halktan yana -hani öyle değerlendireceksek- kim halk düşmanı? Şimdi kim suçlu? Burada yalanlayanlar devletin bütün kadrosu; hakikati söyleyen de benim.

Arkadaşlar, bakın -burada gazeteci arkadaşlar var- gazeteci 1 kere yalan haber yapabilir, 2 kere yapamaz. O bir kere yalan haberi yaptığı gün işi biter.

Şimdi, ben soruyorum: Siyasetçi dezenformasyon vermeyecek, bürokratik kadro, bürokratik oligarşi vermeyecek, bu adam bunu nereden alacak? Nereden alacak bu kaynağı, bunu nereden alacak? Sabah toplantısı var, akşam toplantısı var. Mantiğa aykırı gelen her şey masadan atılır.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Üretir.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Üretemez, bir kere üretir, 2'nci kez üretemez. Sayın Feti Yıldız'la ilgili bir gazeteci hayatı boyunca bir kere yalan haber yapar, 2 kere yapamaz.

Dezenformasyon başka, bambaşka bir şey. Ben, size geçen sefer bilgi verdim. Kahramanmaraş olayları varken, Çorum olayları varken, Malatya olayları varken, Sivas olayları varken internet mi vardı arkadaşlar?

HAYATİ ARKAZ (İstanbul) – 28 Şubat...

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – 28 Şubatta internet mi vardı arkadaşlar? Ne vardı arkadaşlar? “Bilgi” dediğiniz şey, özgürce dolaşan bir şey, onunla ilgili kaynağında böyle bir kurutma işlemine gidersek o zaman çok yanlış yaparız.

Maddeyle ilgili olarak size çok saygı duyduğum için... Bana dediniz ki: “Siz gazeteci kökenlisiniz,

biz hukuki tabir olarak bunu koyduk, onu anlamakta sen zorlanıyorsun.” Saygıyla karşıladım, hukukçu arkadaşlarıma sordum, benim gibi düşündüklerini söylediler. 6 hocayla konuştum. Hatta Hasan İşgüzar Hocaya -çünkü 1982 yılında ondan almıştım basın hukuku dersini- dedim ki: “Hocam, seni acaba Meclise çağırırsam, bir görüşme imkânı olursa gelip görüşlerini söyler misin?” “Olur, senden haber bekliyorum.” dedi. Ben diyorum ki: “Bu yasa maddesi gazeteciye ‘Haber kaynağını açıkla.’ diyor.” ben bunu böyle algılıyorum. Bu algıda benim yanlışladığımı söyleyen hocalar var, arkadaşlarım da benimle birlikte aynı görüşteler. Öyle mi Zeynel Bey?

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Tuncay Bey, bunun cevabını vermiştik ama...

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Ben şimdi... Bu konuda biz değişiklik yapmayacağız, görüşümüz bu konuda dediniz...

AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – Turan Aydoğan aynı görüşte mi?

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Turan Aydoğan da aynı görüşte, bana öyle söyledi kendisi.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Sıram gelince anlatırım tabii.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Turan Aydoğan da aynı görüşte.

Şimdi, efendim, o zaman bir yol açalım, ya bir yol bulacağız ya bir yol açacağız. Türkiye Büyük Millet Meclisinin önünde bir duvar, bir engel kabul edilebilir mi? Biz yasa yapıcıyız, o zaman ya bir yol bulacağız ya bir yol açacağız.

Özgür Bey’in teklifine geliyorum, diyorum ki: Biraz daha değerlendirelim, konuşalım. Meşveretinizden, bu işle ilgili ortaya yaydığımız güzel enerjiden dolayı teşekkür ederim. Ama eksiği gidermek noktasında mutlaka bir şey yapmalıyız.

MİT’le ilgili düzenlemelerin tamamını tutuyorsunuz. Millî İstihbarat Teşkilatı kartını gösterse, içeri girse, şurada hepimizi öldürse çıksa haber yapılamaz, haber yapılamaz. Şimdi, tekrar soruyorum size: Neden? Dünyadan örnekler verdim, bir sürü skandaldan. İşte, bu yasaya Millî İstihbarat Teşkilatı neden gerek duyuyor? Niçin bu var? Efendim, Libya’da bir görevlimiz öldü, gazeteciler onu yayımladı, e... Cenan Kocahakimoğlu, PKK’nın Kuzey Irak’taki yerlerini belirlemede çok büyük yararlılıklar gösterdi, Allah rahmet eylesin, şehidimiz; pusuyu düşürüldü ve şehit edildi Kuzey Irak’ta, cenazesini Maltepe Camisi’nden sadece devlet değil, millet de uğurladı. Bunda ne var? Canla başla çalışmış, görevini yerine getirmiş, şehitlik mertebesine ulaşmış, üstelik de alçakça, pusuya düşürülerek öldürüldü.

Şimdi, Cenan Kocahakimoğlu’nun cenazesini sessiz sedasız gömmekten bu devlet ne anlar? Ne meramı var? Aklına, yüreğine bunu nasıl sindirebilir? Şimdi, soruyorum: Bakın, bütün bu soruları Millî İstihbarat Teşkilatı üzerinden araştırma yapmış, kitap yazmış biri, Türkiye’deki tek araştırmamanın sahibi olarak söylüyorum. Bunlar yanlıştır.

Güvenlikle özgürlük dengesini bozduğunuzda... Bir polise sorarsanız “Bu yasa nasıl olsun?” diye... Hadi, polisten örnek vermeyeyim. İtfaiye erine sorarsanız “Nasıl bir yasa çıkaralım?” “Kibriti yasaklayın, çakmağı yasaklayın.” der. Yasaklayabilir miyiz? “Millî İstihbarat Teşkilatı istiyor.” diye bütün bunları nasıl verebiliriz arkadaşlar? Vatanını, milletini seven insan bunların açığa çıkmasını ister, yayımlanmasını, tartışılmasını ister, bunların gizli kapaklı kalmamasını ister.

Şimdi biz Millî İstihbarat Teşkilatına “Al kardeşim, sana bir örtü veriyoruz, üstünü ört, sana bundan sonra kimse, hiç kimse ulaşamaz” diyoruz, neden? Niçin arkadaşlar? Amacımız ne? Buradaki muradımız ne?

Bürokratik oligarşi ister güvenlik biriminden olsun ister İletişim Başkanlığından olsun mutlaka yıkılmalıdır. Seçilmişlerin, Türkiye Büyük Millet Meclisinde yasa yapıcıların kararlılıkla çocuklarımızı,

gençlerimizi, kadınlarımızı koruması gerekir.

Bilgi Teknolojileri Başkanlığına nasıl verirsiniz efendim bu yetkiyi? Hiçbir yargıç böyle bir şeyi imzalayamaz? İmzalayabilir mi Feti Başkanım, buyurun söyleyin. 85 milyonun hangi siteye girip çıktığı, nerede bulunduğu ne olduğu hepsi bir elde toplanabilir mi? Bunu Fetullahçılar yapmaya çalıştılar, on bin tane numara çektiler, onu bile engelledi yargı kendi içinde. Şimdi biz idare olarak “Her şeyi takip et, her şeyi izle, her şeyi gözle.” diyoruz. Bunun ne anlamı var efendim; bunun özgürlükle, özgürlük alanını genişletmekle ilgisi nedir? Ben şimdi soruyorum, diyorum ki: Arkadaşlar, çok iyi yönetiyorsunuz ama yasa yapıcının size vermediği yetkiyi nasıl kullanıyorsunuz ya? Türk milletinin bize verdiği yetkiyi dört başı mamur hâle getirmemiz lazım.

Bu yasa bugünün yasası değil arkadaşlar, bu yasa geleceğin yasası. O yüzden siyasi partilerin daha bir üstenci bakışla, halkın yararlarını düşünerek bunun altına imza atması gerektiğini düşünüyorum. Siz farklı düşünüyorsunuz demiyorum, sizin hazırladığınız şey bunları karşılamıyor belirli alanlarda diyorum ama birlikte daha güzelini yapabiliriz diyorum. Gelin el birliğiyle, akıl birliğiyle, hep beraber daha güzelini üretelim.

Şimdi, sağlık alanından bir şey vermek istiyorum: Bir yakınım geldi bana, dedi ki: “Ya, sen grip oluyorsun galiba.” “Evet, ya, biraz sesim çatlak.” dedim. “Ya, sirke çek burnuna.” dedi. “Ne yapayım?” dedim. “Burnuna sirke çek, elma sirkesi bul, çek.” dedi. “Nereden duydun, hani, anneannen mi söyledi, babaannen mi, sana bunu kim söyledi?” “İnternette okudum.” dedi. “Ya, nasıl olur acaba? Yani, hani, sirke de kötü bir şey değil ama sonuçta asit.” dedim. İnternette sordum, hakikaten böyle bir şey var mı? Var. “Zararları nedir?” diye sordum. 3 tane hoca “Asidik olduğu için mukozaya zarar verir. Bu, çok tahriş edici bir şeydir. Aman, sakın buna uymayın.” diyor. Şimdi, bir şey hem şifa hem zehir olabilir. Ama biz zehir tarafını görüp şifa tarafını ortadan kaldıramayız.

HAYATİ ARKAZ (İstanbul) – Dengeli kullanmak lazım.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Sizi destekliyorum.

İşte diyorum ki o dengeyi yaratalım, bu işi beraber halledelim. Biz eğer yıldıran sağdığımız zehirle yılanın bize verdiği zehri ortadan kaldıracabiliyorsak, bu internet dediğimiz şey kocaman bir dünya, bu dünyayı öyle özgürleştirip öyle güzelleştirelim ki zehirli tarafını küçültelim. Şimdi biz bu küçük zehirli taraf nedeniyle yararlı tarafları yok ediyoruz.

Size bir anımı anlatacağım.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Toparlamayla beraber, değil mi Tuncay Bey?

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Siz nasıl isterseniz öyle yaparız efendim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Yani hayır, şöyle: Yemeğimiz saat yedi buçukta da.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Uyarınızı dikkate alacağım efendim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Peki, teşekkür ederiz.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Teşekkür ederim Başkanım.

1982 yılında mesleğe başladım, 1983 yılında beni Güniz Sokağa verdiler. Güniz Sokak’ta Süleyman Bey’in evinin önünde bekliyorum, gelenleri, kimler geliyor diye yazıyorum, yazdıklarımı içeride Süleyman Bey’in konuşmalarıyla zenginleştiriyorum. “Süleyman Demirel bugün Siyasal Bilgiler Fakültesinden gelen öğrencileri kabul etti, şunları söyledi.” falan diye gönderiyorum. Yasak geliyor çünkü biz her haberi sıkıyönetim komutanlığına soruyoruz. Bazen yasak o kadar geç saatte geliyor ki sayfa boş kalıyor. Hatırlarsınız, mesela Cumhuriyet gazetesinde çalışıyorum o zaman, Cumhuriyet gazetesinin bazı sütunları boş, beyaz çıkıyor çünkü yasakla ilgili bilgi geç gelmiş, baskı dönmüş, o

sırada boş kalıyor. Süleyman Demirel bana “Sen kimsin?” dedi. Ben de rahmetli Cumhurbaşkanımıza “Ben Tuncay Özkan’ım, Cumhuriyet gazetesinin muhabiriyim.” dedim. “Bir otur, biraz çay içelim.” dedi. Çay içerken bana dedi ki: “Sen çok iyi bir gazeteci olacaksın.” Genç gazeteciğim, Süleyman Demirel bana diyor ki: “Sen çok iyi bir gazeteci olacaksın.” Merak ettim, “Neden çok iyi bir gazeteci olacağım?” dedim. “Gazetecilik soru sorma zanaatidir, sen bu işi iyi biliyorsun.” dedi. Meslekle ilgili bir bilgi edindim.

Şimdi biz dönüp geliyoruz, bu yasayla soru soran iyi gazeteciye cezalandırıyoruz. Bugüne kadar hiçbir haber kaynağını açıklamadım. Size Cüneyt Arcayürek ustamdan bir örnek vereceğim: “Johnson mektubu” diye bir mektup var, ona İnönü’nün, Sayın Cumhurbaşkanımızın, 2’nci Cumhurbaşkanımızın bir yanıtı var “Yeni bir dünya kurulur, Türkiye de oradaki yerini alır.” diye. İhsan Sabri Çağlayangil anılarında diyor ki: “Ben bu mektubu Cüneyt Arcayürek’e verdim, o da yayınladı.” Öldüğü güne kadar hiç kimse Cüneyt Arcayürek’e “O mektubu ben İhsan Sabri Çağlayangil’den aldım.” dedirtemedi. Şimdi bu yasa diyor ki gazeteciye: “Söylemezsen üç yıl daha yatarsın.” Yatar ama bu zulüm olur, ama bu zulüm olur.

Gelin kötü uygulama nedeniyle iyi iş yapan, doğru iş yapan...

Nazmi abi, yüzlerce örneği yok mu böyle?

Bakın, İstanbul Gazeteciler Cemiyetinden Sibel Hanım burada, size benim anlattığım şeylerin yüzlercesini anlatır. Arkadaşlarımın hiçbirisi kaynağını açıklamaz, içeride yatarlar ama zulüm olur. Kaynağı açıklama maddesi efendim, 29’un alt bendi. Bu bentle ilgili olarak kaygımı nasıl gideririm? Altına yazalım, “Gazeteci haber kaynağı açıklamaya zorlanamaz.” diyelim, bitsin gitsin. Zaten Basın Kanunu’nda var, zaten Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin içtihat kararlarında var.

Şimdi, efendim, ben yaptığınız çalışmaya saygıyla ve sizin vicdanınıza hürmetle şunu söylemek istiyorum: Mesleğimi otuz sekiz yıl boyunca yaptım. Bütün liderleri tanıdım, devletin bütün kadrolarındaki insanları tanıdım. Evim bir sabaha karşı basıldı, her şeyim yağmalandı, bütün her şeyim yağmalandı. En çok beni üzen şey nedir, biliyor musunuz: 338 tane el defterim var. “El defteri” ne demek? Gazetecilik alışkanlığı, not almak zorundayım, öyle terbiye gördüm. Kravat takmak zorundayım, öyle terbiye gördüm. Günde 2 kez sakal tıraşı olmak zorundayım, 17 yaşından beri bu terbiyeyle büyütüldüm. Şimdi bu da benim “akıl defteri” diyoruz biz buna- gazetecinin cep defteri. Benimle birlikte burada çalışmış arkadaşlar var. Bunları aldılar, bana vermiyorlar. Ben beraat ettim, temyizsiz olarak beraat ettim, bunları bana vermiyorlar. “Niye vermiyorsunuz?” diye sordum, “İçinde çok gizli bilgiler var.” dedi. Ya, bunları kimse yazmadı ki ben yazdım, bu notlar benim notlarım. Konuşurken yazmışım, bir yerden yazmışım, aklıma gelmiş yazmışım; buradan ceza çıkartamazsınız, bu notlar nedeniyle bu arkadaşlara ceza verilemez. Aksine, bu arkadaşları korumak lazım. Bakın, ne kadar çok özgürlük, ne kadar çok demokrasi, o kadar büyük barış, o kadar büyük başarı.

Bitiriyorum, son üç dakikam Başkanım.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Teşekkür ederiz.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Hayatını bu işe adayan insanlarsınız, hepinizin hukukçu kimliğine saygı duyuyorum ama gazetecilik de çok saygın bir meslektir. Hayatlarını bu işe adayan insanların, saçının akında bu ülkenin tarihinin kaydı bulunan insanların kayıtlarını silmeye çalışmayın. Bırakın onları, o kayıtlarla birlikte büyüsünler.

Bu yasa teklifine Nazmi abi niye karşı çıksın, neden karşı olsun? Siz öyle bir şey getirirsiniz ki Nazmi abi de ayağa kalkar, sizi alkışlar. Yolu nedir? Nazmi abiyle oturacaksınız, konuşacaksınız, işi yürütecek; Sibel Hanım’la oturacaksınız, konuşacaksınız, işi yürütecek. İşte orada kardeşlerim, bakın,

Parlamento Muhabirleri Derneği Başkanımız burada, internet temsilcilerimiz burada, bakın, orada Nuri Beyler, arkadaşlar. Bu arkadaşların çoğu benim birlikte olduğum pek çok arkadaş dünya görüşü olarak benimle birlikte değil, aynı şeyleri düşünmüyoruz ama mesleğimiz için aynı hayali kuruyoruz, aynı hayale uyanıyoruz. O nedenle Özgür Başkanın teklifini lütfen değerlendirelim.

Size gazetecilikle ilgili, gazetecinin nasıl yetiştiğine dair benim kendimle ilgili bir şey anlatıp konuşmamı bitireceğim. Konyalı Sofu Tuğrul, Sofu Baba... 1982 yılında gittim Cumhuriyetin Ankara Bürosuna, herkes orada, büyük, dev isimler orada. Fikret Otyam orada, müthiş insanlar orada, birçok büyük gazeteci orada. Yaşar Kemal geliyor, bir sürü insanla tanışıyorum, aklım almıyor yani, o kadar büyük isimler var. Sofu Baba benden sorumlu istihbarat şefi. Bizde istihbarat şefi her şeyden sorumlu.

1983 yılında beni Millî Eğitim Bakanlığı muhabirliğine terfi ettirecekler. Sayın Vehbi Dinçerler Millî Eğitim Bakanı, bu, “Evrim yoktur.” diye bir açıklama yaptı, çok büyük açıklama. “Ders kitaplarından falan bunların hepsini temizleyeceğiz, atacağız.” diye bir basın toplantısı düzenledi. Ben izledim ama 3 tane daha başka büyük muhabir de izledi. Ben geldim, Sofu Baba bunu 3,5 sayfa yazmamı istedi. Sofu Babanın, Sofu Tuğrul’un isteği üzerine 3,5 sayfa yazdım. “Bunu ters piramit şeklinde yaz.” dedi, ters piramit şeklinde yazdım. “Bunu düz piramit şeklinde yaz.” dedi -bunlar yazım teknikleri- öyle yazdım. “Bunu analitik yaz.” dedi, yazdım. Saat 14.00’te başladığım yazım çalışmasını Sofu Baba 3 satıra indirdikten sonra kabul etti, “Aferin, yarından itibaren Millî Eğitim muhabirisin.” dedi. “Ağabey, bana bu zulmü niye yaptın ya?” dedim; Sofu Baba dedi ki: “Sınanmayan her şey sonra çok büyük dert açar.” Bakın, sınanmış bir hayat hikâyesinden size çok şeyler anlattım, Fetullahçıların neler yatığını anlatım, meslek sırasında başıma gelenleri anlattım, şimdi size diyorum ki: Bu hayat yüklerinden bir yasa çıkarın, o yasa çocuklarımızın yasası olsun, hep beraber alkışlayalım.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum efendim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Teşekkürler Sayın Özkan.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Darwin’le ilgili yazdığınız 3 cümle neydi?

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – “Millî Eğitim Bakanı Vehbi Dinçerler, bugün Ankara’da düzenlediği basın toplantısında Darwin’in yalancı olduğunu, evrim diye bir teorinin gerçek olmadığını söyledi.” Bu kadar.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Teşekkür ediyoruz Sayın Özkan.

İYİ Parti Antalya Milletvekili Hasan Subaşı.

Sayın Subaşı, buyurun.

HASAN SUBAŞI (Antalya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Ben, yasa teklifinin hazırlanmasında emeği geçen Sayın Yıldız’ı ve Ahmet Bey’i kutluyorum, emekleri için teşekkür ediyorum. Mutlaka iyi niyetle bir girişimde, çalışmada bulunulmuş.

Dün bahsetmiştim, Adalet Bakanı Sayın Gül’ün Yargı Reformu Strateji Belgesi’ne başlarken de ne kadar iyi niyetle bir çalışma yapıldığından söz etmiştim çünkü orada hedefler konulmuştu; yargı bağımsızlığı, tarafsızlığı, insan hakları uyumundan söz edilmiş hatta tutuklamanın tedbir olduğu belirtilmiş ve Türkiye’de uygulanan yanlış uygulamaların kaldırılması hedeflenmişti ama peş peşe ortaya çıkarılan 6 tane yasa teklifinin reform sayılamayacağını izah etmeye çalışmışım çünkü gösterilen hedeflerin çok gerisini düşülmüştü. Sayın Gül ne kadar iyi niyetli olsa da Türkiye’deki uygulamalarla yargımızı ve hukukumuz çok sıkıntılı bir sürece girmişti.

Şimdi, Tuncay Özkan çok güzel bir konuşma yaptı, “Kötüden kurtulmak için milyonlarca iyiden mahrum mu olmalıyız?” derken çok da haklıydı. Bugün internette milyonlarca bilgiye bu kadar süratle

ulaşabilmek çok kıymetlidir insanımız için, gençlerimiz için ve insanımız da bunun içindeki yanlış bilgiyi de doğru bilgiyi de zaman içinde rahatlıkla ayırt edebilmekte ama “Bunları cezai yöntemlerle ayıklayalım, zorlayalım.” dediğimiz zaman bundan önemli bir fayda sağlanacağını da zannetmiyorum.

Diğer taraftan, tabii ki demokrasi ve özgürlükler son derece kırılmıştır. Bu tür yasaları yaparken çok dikkatli yapmak lazım. Hatta anayasalar insan hak ve özgürlüklerini korumak için tesis edilir ve en önce de işin özünde devletten korumak söz konusudur yani bireyin hak ve özgürlüklerini korumak o kadar kıymetlidir ki kendi devletinden korumak için anayasalar ortaya çıkmıştır. Bu yasa teklifinin gerekçelerine baktığımız zaman birçok satırında bireyimizin hak ve özgürlüklerini korumak için devletin tedbir alması gerektiğinden söz edilmekte; oysa, işin özünde bireysel hak ve özgürlükleri çoğu zaman devletten korumak icap eder. Bugün Türkiye’deki birçok sorunun altında yatan da demokrasiye, insan haklarına ve bireysel özgürlüklere yeterince değer veremememizden kaynaklıdır. Ben, tabii ki “Devletten korumak için anayasalar ihdas edilmiş.” derken bugünkü Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemimizde kendisini devletle özdeşleştirmiş bir sistem söz konusu olduğuna göre çok daha dikkatli olmamız lazım. Hatipler bahsettiler, verilen cezalar; hapis cezaları, soruşturmalar... RTÜK’ün basına ve televizyonlara verdiği cezaların hemen hemen tamamına yakınının muhalif olanlara verildiğini görüyoruz. Şimdi, hâl böyle olunca, yasalar yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığına siyasi gücün ve siyasi baskının sonucu yeterince adil olamadığı, yargı yeterince görevini yapamadığı için bunlar ortaya çıkıyor. Bakın, yaşadığımız deneyimlerde bugün, Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu’nun beyanları nedeniyle 4 televizyon ceza aldı RTÜK tarafından, oysa son derece doğaldı bir ana muhalefet liderinin beyanını haber yapmaları oysa Kemal Bey’in de çok rahatlıkla bir vakıf aracılığıyla Amerika’ya para gönderilmesini de haber yaptırması, eleştirmesi de son derece doğaldı. Asıl eleştirilmesi gereken bu kadar erke sahip, bu kadar güce sahip bir Cumhurbaşkanının ailesinin vakıflar aracılığıyla bağış toplaması -hangi amaçla olursa olsun- eleştiriden muaf olamaz. Dünyanın hiçbir demokratik ülkesinde bir cumhurbaşkanının, bir siyasi liderin yakınlarının parasal ilişkiye girerek bağış toplama ilişkisi etik değildir ve bunu da eleştirmek çok doğal olmasına rağmen, bir vakıf aracılığıyla ABD’ye milyonlarca doların gönderilmiş olmasını beyan etmek son derece doğalken sadece haber yazarların cezalandırılması da Türkiye’de bu işin çok yanlış mecrada olduğunu göstermekte.

Türkiye’de her ne kadar sürekli yargı reformları yapsak da bu sistem, Türkiye’nin en önemli soruşturmasında, FETÖ soruşturmasında, terör soruşturmasında bir milat açıklamak suretiyle yargıya çok ciddi bir talimat niteliğinde bir beyanla yargıyı böyle bir konuda bile rahatlıkla çalışamaz hâle getirmiştir. Gezi olaylarında yaşadığımız deneyim yargının artık kesinlikle bir taraf olduğunu bize göstermekte hatta Anayasa Mahkemesine, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine uymayan yargıçların terfi ettirildiğini görmek bile Türkiye’de demokrasinin geldiği nokta için ibret vericidir ve hukuktaki, yargıdaki dehşet verici birtakım soruları ortaya koymaktadır.

Biz, daha dün noterlerle ilgili yasayı konuşurken Noterler Birliğinin ve noterlerin bu konuyla ilgili hiçbir fikrinin alınmadığını hep birlikte burada izledik. Çoklu baro eylemlerini hatırlıyoruz. Anayasa’mızdaki özgürlük alanlarının artık ne kadar daraldığını görüyoruz. Avukatlarla ilgili bir yasa hazırlanırken avukatları biz Ankara’ya sokmadık ve gösteri ve yürüyüş haklarını engelledik.

Şimdi, söylemek istediğim, sonuçta, her ne kadar iyi niyetle yasalar yapılsa da bu sistem yüzünden, Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin kendisini devletle özdeşleştirmesi sonucunda özgürlük alanları, siyaset alanları giderek daralmaya başlamıştır. O nedenle, bütün hatiplerin de ileri sürdüğü gibi, bu yasanın çok iyi tartışılarak özgürlük alanını daraltmadan, basının hak ve özgürlüklerini kısıtlamadan ele alınmasında yarar görürüz, hele 29’uncu maddenin -diğer hatiplerin de belirttiği gibi- çekilmesinin çok doğru olacağını ben tekraren belirtmek isterim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Teşekkür ediyorum Sayın Subaşı.

Züleyha Hanım, buyurun.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Evet, ben biraz, alanda basın emekçileri ne yaşıyor orayı anlatayım, belki bir bilginiz olur, gerçi yakından biliyorsunuzdur talimatı siz verdiğiniz için.

Bir basın açıklaması yapılacağı sırada gazeteciler, basın çalışanları geliyor “Yasaktır.” deniliyor, basın açıklamasına hukuksuz bir şekilde “Yasaktır.” deniliyor. Bunun görüntüsünü almak elbette ki gazetecilerin en doğal hakkı herhâlde, eylemin kendisi yasaklanmış olsa da basın emekçileri yasak süresince yaşananları haber yapma, bunu yayma hakkına elbette ki sahipler. Ama ne oluyor? Basın emekçileri gazla karşılanıyor, coplarla karşılanıyor, şiddete uğruyorlar yetmiyor, çoğu kez de gözaltına alınıyorlar ve bu gözaltılarda kameralarına el konuluyor, telefonlarına el konuluyor ve bir daha da geri almaları mümkün olmuyor. Yıllar sonra, işte, soruşturma bitecek de dava açılacak da arkadaşlarımıza kameraları iade edilecek yani işlevsiz hâle geldikten sonra iade ediliyor. Bir yandan haber yapma hakları engellenirken diğer yandan da ekonomik zor yoluyla aslında arkadaşlarımızın çalışma koşulları ortadan kaldırılıyor. Bugüne kadar, basın çalışanları bu şiddet dalgasından dolayı çoğu kez şikâyetle bulundular, suç duyurusunda bulundular ama bugüne kadar bunlara ilişkin bir tane bile cezai müeyyide yok.

Şimdi böyle bir yargı var karşımızda. Polisin şiddeti karşısında, polisin gazetecileri engellemesi, basın özgürlüğünü engellemesi karşısında hiçbir karar vermeyen, çoğu kez “Soruşturma açılmasına gerek yok.” diyen ya da dava açılrsa bile cezasızlıkla ödüllendirilen bir yargı sisteminden bahsediyoruz. Şimdi, buna dair hiçbir çözümünüz yok. Gazeteciler, basın çalışanları gerçekten nasıl çalışacaklar alanda, buna dair hiçbir çözüm yok ama daha fazla yasak olan bir düzenleme için varınız.

Gazeteci arkadaşlarımıza, işte, malum basın kartları verilmediği için birçok yere alınmıyorlar, haber takip etme şansları olmuyor, toplantıları izleme şansları olmuyor, açıklamaları izleme şansları olmuyor. Bunu düzelterek hiçbir düzenleme var mı? O da yok ama siz yasak getirmeye gelince varınız.

Şimdi, bir yargıdan bahsediyorsunuz; yargının bu yazdığımız maddeleri değerlendireceğini, çok demokratik olacağını, kesinlikle Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarına uygun karar vereceğini falan anlatıyorsunuz ya bize sizin bu yargınızı, bizim Eş Genel Başkanımızın açıklama yaptığı sırada orada bulunuyor olup Eş Genel Başkanımıza açıklamalarından dolayı müdahalede bulunmadığımız için hakkımızda soruşturma açıp bizim dokunulmazlığımızı kaldırmak üzere fezleke göndermiş bir yargıdan bahsediyorsunuz. Böyle bir suç olabilir mi? Ben, Eş Genel Başkanım basın toplantısı yaparken, basın açıklaması yaparken onu susturmakla mı görevliyim? Şimdi, böyle bir yargı için diyorsunuz ki: “Siz güvenin, gelin, bu yasal düzenlemeyi çıkaralım, vallahi çok güzel uygulayacaklar. Çok kriter de koyduk; kamu güvenliği, esenlik, barış, şu, bu -toplumsal barış demiyorsunuz, başka bir kelime söylüyorsunuz- bunlar, bir sürü kriter var. Bu suçun oluşabilmesi çok zor, öyle kolay değil.” deyip bize bu maddeyi getiriyorsunuz.

Uygulamada ne var? Uygulamada; helikopterden insanları atılan bir ülkede, atıldığı haberini yaptığı için bu ülkede gazeteciler tutuklandı, cezaevinde şu an. Bu ülkede “Kadınlar, erkek-devlet şiddetine maruz kalıyor.” ve “Cezasızlıkla ödüllendiriliyor.” diyen gazeteciler veya vatandaş susturuluyor, cezalandırılıyor. Bu ülkede “Açlık var, yoksulluk var.” diyenler, “Dolar 10 lirayı bulacak.” diyenler soruşturmalara maruz kalıyor, davalar açılıyor haklarında. Şimdi siz bize diyorsunuz ki: “Vallahi bu dezenformasyonu engellemek için, yalan haberi engellemek için.”

Sizin isteğiniz şu, çok açık... Bunu yani bugün hukukla tartışıyoruz ama hukuku tartışabilmek

için bağımsız bir yargı olmalı ki bir hukuk tartışması yapabilesiniz, ülkede demokrasi olmalı ki hukuk tartışması yapabilesiniz, ülkede gerçekten basın özgürlüğü olmalı ki demokrasi tartışması yapabilesiniz. Bunların hiçbirisi yok, talimatlı yargınıza bizim güvenmemizi ve adil bir karar vereceğini beklememizi istiyorsunuz. Yani bu gerçeklik değil ki bunu nasıl bekliyorsunuz gerçekten inanılır değil. Hiç üstünü kapatmaya gerek yok, gaye şu: İktidarın uyguladığı hukuksuzlukları, işkenceyi, adaletsizliği, yoksulluk dayatmasını, doğanın talanını; işçiye, emekçiye nasıl zulmettiğini; kadına yönelik şiddeti nasıl artırdığını, erkek egemenliğini nasıl büyüttüğünü, LGBTİ+’lara yönelik nasıl nefret suçlarına zemin hazırladığını; Kürt sorununda nasıl antidemokratik uygulamaları, savaş politikalarını dayattığını; iktidarın söylemi sonucu Kürtlerin nasıl bu ülkede linç girişimlerine maruz bırakıldığını, bunların hepsi yazılmasın istendiği için bu yasalar çıkıyor. Bir tek bu yasa da değil, daha önce çıkardığınız benzer yasaların hepsi de aynı gerçekçyle çıkıyor, hiçbirisi gerçekten ülkede yalan haberi engellemek için çıkmıyor.

Bu yasal düzenleme geldiğinde ne olacak? Muhalefet aleyhine yapılan bütün yalan haberlere hiç ses çıkarılmayacak; hiçbir yargı, hiçbir savcı, hiçbir mahkeme bununla ilgili herhangi bir işlem yapmayacak. Ama mesele iktidar olduğunda; iktidarın yaptıklarını, gerçek olanı haber yaptıklarında anında yargıyla karşı karşıya bırakılacaklar ve bugün iktidarın ihtiyacı olan şey de bu çünkü şunu görüyor: Ne kadar yandaş medya yaratsa da ne kadar her türlü zora dayalı koşullarla muhalif basını susturmaya çalışsa da bunu başaramadı. Öyle veya böyle, o yöntemle veya bu yöntemle, sosyal medya aracılığıyla ya da televizyonlarda muhalif kalan birkaç yayın aracılığıyla da olsa topluma gerçeklerin sesi ulaştırılmaya devam ediliyor. Öyle bir noktaya geldi ki -siz de biliyorsunuz, her gün araştırma yaptırıyorsunuz, bunu kamuoyuna açıklamasınız da biliyoruz- iktidara oy verenler dahi artık yandaş medyanızı değil, sosyal medyayı izliyor gerçekleri öğrenmek için. Çünkü yandaş medyanın gerçeği yansıtmadığını, gerçeği söylemediğini herkes çok yakından biliyor.

Şimdi, siz diyorsunuz ki: “Acaba sosyal medyayı da nasıl ortadan kaldırırsınız? Gerçeğin sesinin topluma ulaşmasını, ifade özgürlüğünü, basın özgürlüğünü, örgütlenme özgürlüğünü, haber alma hakkını, özgürlüğünü nasıl ortadan kaldırırsınız?” Gerçekten sorunu çözmek gibi bir derdiniz varsa önce, bugüne kadar yaptığınız antidemokratik, insan haklarına, temel haklara aykırı uygulamalardan vazgeçin, ülkeye bir demokratik zemin sağlayın, kendinizin eleştirilmesine de bu kadar öfkelenmeyin. İktidarsanız, siyaset üretiyorsanız eleştirileceksiniz hatta en ağır eleştirilerle de karşı karşıya kalacaksınız. Hukuksuzluk yapıyorsanız bu da açığa çıkacak, bu da deşifre edilecek. Bunları istemiyorsanız iktidardan vazgeçin, o zaman iktidar olma iddiasında bulunmayın. Hem “Yetki bende olacak.” diyeceksiniz hem de yetkiden dolayı sorumlulukları kabul etmeyeceksiniz. Böyle bir düzen; demokratik bir düzen değil, antidemokratik bir düzen. Siz bu zemini, zaten ortada demokrasinin “d”sinin kalmadığı bir zemini daha da nasıl darlaştırırım, bunun yasalarını çıkarmaya çalışıyorsunuz yani bu yasa başka bir yasa değil. Daha yakınlarda, iki gün önce gazetecilere Diyarbakır’da operasyon yaptırdınız. Niye? Çünkü gerçeğin sözünü, sesini duyurdukları için yaptınız. Rahatsız oluyorsunuz çünkü “Nasıl oluyor da bütün engellemelerimize rağmen hâlen bizim açıklamamız ortaya çıkarılıyor?” diyorsunuz. Şunlardan hoşlanmıyorsunuz: Bir görevlinizin 6-7 maaş aldığının haberinin yapılmasını istemiyorsunuz, nasıl yolsuzluklar yapıldığının haberinin yapılmasını istemiyorsunuz, cezaevlerinde insanların nasıl katledildiğinin, işkenceye maruz kaldığının haberinin yapılmasını istemiyorsunuz.

Bir örnek anlatayım: Silivri Cezaevi, orada bir katliam yaşandı, bir şiddet vakası yaşandı; orada adli mahpuslar intihar etmeye zorlandı ve bunu basın ilk açıkladığında hemen Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünden açıklama geldi “Böyle bir olay yok, tümüyle yalan haber.” denildi. Sonra ne oldu? Ferhat Yılmaz’ın bu şiddet dalgası içerisinde öldüğü bilgisi geldi. Ondan sonra yeni bir açıklama geldi: “Soruşturma titizlikle yürüyor.” Kim yalan söyledi? Basın mı yalan söyledi, Ceza ve Tevkifevleri

Genel Müdürlüğü mü yalan söyledi? Peki, onunla ilgili hiçbir işlem yapıldı mı? Hayır. Ferhat Yılmaz’la ilgili bir soruşturma sürüyor, bu soruşturmadan bir şey çıkacak mı? Hiç sanmıyoruz çünkü bu kadar koruma kalkanının olduğu, bu kadar cezasızlığın olduğu, zaten talimatla yürüyen bir zeminde bir yargıdan sonuç çıkması beklenmiyor. Siz de buna güveniyorsunuz “Zaten yargı bizim elimizde, vallahi istediğimizi yapıyor; öyle ise bu yasa çıktığında bizim yapacağımız, gerçekleştireceğimiz suçlara ilişkin hiçbir şey olmayacak, muhalefete zaten gözdağı verilecek; bunu da çıkaralım, yapalım.” diyorsunuz ama devran dönecek, bir gün siz de bu yaptıklarınızın hesabını vereceksiniz.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Sayın Gülüm’e çok teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Erel.

AYHAN EREL (Aksaray) - Teşekkür ediyorum.

Bu yasa metninin görüşüleceğini duyan bu yasa paydaşlarından birisi diyor ki: “Bilindiği gibi, ülkemizde sosyal medya alanında çok büyük bir kargaşa yaşanmaktadır, toplumun tüm kesimleri bu durumdan rahatsız. Özellikle basın sektöründe 1.000 TL’ye “web” sitesi kuran herkes basın mensubu olmaktadır. Sektörün düzene girebilmesi için Basın İlan Kurumu, haber sitesi kurmak isteyenlerden Türk Patent Enstitüsünden marka tescili isterse sektördeki birçok olumsuzluk kendiliğinden düzene girecektir. Bunu daha önce 2013 yılında RTÜK yaptığı TV frekans ihalesinde uygulamıştı. Komisyon çalışmalarında bu konuyu dile getirirseniz ülkemiz için hayırlı bir iş olacağını düşünüyorum.”

Yine -gerçi Ahmet Bey ifade etti ama- bu radyo ve televizyonlarda kamu ilanlarından dolayı, reklamdan dolayı bir para, bedel, ücret talepleri var. İlerleyen zamanlarda bunu düzenleyeceklerini söylediler.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Sayın Erel, teşekkür ediyoruz; bu da notlara geçti.

Değerli milletvekillerimiz, ara vereceğiz, ondan sonra Mehmet Ruştı Tiryaki’yle başlayacağız ve o süreci bitirmiş olacağız. Sonra, Cumhuriyet Halk Partisinin kendi sunduğu konuşma sıralaması var, oradan devam edeceğiz.

Toplantıya 20.30’a kadar ara veriyorum.

Teşekkür ediyorum.

Kapanma Saati: 19.25

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 20.41****BAŞKAN: Abdullah GÜLER (İstanbul)****BAŞKAN VEKİLİ: Ramazan CAN (Kırıkkale)****SÖZCÜ: Gülay SAMANCI (Konya)****KÂTİP: Belgin UYGUR (Balıkesir)**

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Evet, Adalet Komisyonunun değerli üyeleri, toplantı yeter sayımız vardır, toplantıya başlıyorum.

Mehmet Ruştü Tiryaki’de kalmıştık. Daha sonra da Cumhuriyet Halk Partisinin Komisyon üyelerimize ve bize iletmış olduğu sıralamaya göre konuşmalarımıza devam edeceğiz.

Mehmet Ruştü Tiryaki, buyurun.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Teşekkür ediyorum Başkan.

Öncelikle şunu ifade edeyim: Basın Yasası’nın bir dizi eksiklik içerdiğini bizler de düşünüyoruz. Özellikle internet haberciliği konusunda yasal boşluklar var. İnternet haberciliğinin de yasal güvenceye kavuşturulması, basın özgürlüğünden yararlanması için de yasal düzenleme yapılması gerekiyordu. 5187 sayılı Yasa’ya internet haberciliğinin de eklenmesinin olumlu olduğunu düşünüyoruz. Bu konuda herhangi bir tereddüt yok.

Sizin döneminizde çıkarılan, yani 2004 yılında çıkarılan, Adalet ve Kalkınma Partisinin iktidarı döneminde çıkarılan 5187 sayılı Basın Kanunu’nun 1’inci maddesi aynen şöyle:

“Bu Kanunun amacı, basın özgürlüğünü ve bu özgürlüğün kullanımını düzenlemektir.

Bu Kanun basılmış eserlerin basımı ve yayımını kapsar.”

Dolayısıyla basın özgürlüğünün hilafına olacak her düzenleme hem 5187 sayılı Yasa’nın amacına hem de Anayasa’nın 28’inci maddesiyle güvence altına alınan basın özgürlüğüne aykırı olacaktır.

Şimdi, 5187 sayılı Yasa’nın 1’inci maddesinde düzenlenen bu amacı koruyarak kapsamını genişletmenizle, internet haber sitelerini de yasa kapsamına almanızla, basın özgürlüğüne dair hem anayasal hem de uluslararası sözleşmelerle güvence altına alınan haklara kavuşturulması amacını taşıdığınıza inanmak istiyoruz. Ancak basın özgürlüğünün kullanımının yanına basın kartlarını da eklemenizi doğru bulmuyoruz. Yani Basın Kanunu’nun amacı sadece basın özgürlüğünü güvence altına almak olmalıdır. Bu konuda illa bir düzenleme yapacaksanız basın kartının tanımını değiştirmeniz “Başkanlıkça verilen kart” tanımını yerine “basın meslek örgütlerince verilen kart” tanımını getirmeniz yeterli ve yerinde olur.

Doğrusunu söylemek gerekirse, cumhuriyet savcılığı yerine beyannamenin Basın İlan Kurumuna verilmesine de ilkesel olarak karşı değilim. Türkiye’deki cumhuriyet savcılıklarının tamamının bağlı olduğu bir merkezî başsavcılık kurumu yok, böyle bir makam yok. Basın kuruluşlarının iş ve işlemlerinin ayrı ayrı savcılıklarla tutulması yerine tek bir merkeze bağlı olarak tutulmasının da daha doğru olacağını düşünüyorum, tıpkı siyasi partilerle ilgili kayıtların Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına tutulması yerine Yüksek Seçim Kurulu tarafından tutulmasını doğru bulduğum gibi. Ancak soru şu: Basın İlan Kurumu bir kamu kurumu olmaktan çok Hükûmetin yan kuruluşu gibi, başında Cumhurbaşkanlığı Sosyal Politikalar Kurulu Üyesi, Adalet ve Kalkınma Partisi Medya ve Tanıtımdan Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı ve eski AKP milletvekili var, Başkan Vekili de Cumhurbaşkanı Başdanışmanı,

Genel Kurulun üçte 1'ini Cumhurbaşkanı atıyorsa bu Basın İlan Kurumu kamu adına mı çalışıyor yoksa Adalet ve Kalkınma Partisi adına mı çalışıyor insanların kafasında doğrusu kuşku oluşuyor yoksa Basın İlan Kurumu tarafından bu kayıtların tutulması yanlış olmaz.

Şimdi “basın kartı” mevzusuna gelince, çok açık söyleyeyim: Bir kişinin basın mensubu olup olmadığına adı “Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı” olan ama esasen Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanının propaganda başkanı gibi çalışan bir kişinin başında olduğu kurum karar veremez, vermemelidir. Bunun AKP’yle ilgisi yok, bunu bir başka parti yapacak olsa hep birlikte ona da karşı çıkmalıyız. Basın özgürlüğü denildiğinde akla gelen ülkelerin neredeyse tamamında basın kartlarını hükümetler, hükümet kuruluşları değil, basın mensuplarının üyesi olduğu basın meslek örgütleri veriyor. Bunun dışındaki her yöntem antidemokratik olacaktır. Şimdi, basın kartına dair bir düzenleme yapılacaksa mutlaka medya kuruluşlarına bağlı olarak çalışmayan veya serbest gazeteci olarak çalışmayan bürokratlara, enformasyon görevlilerine basın kartı verilmesi uygulamasından vazgeçilmesi gerektiğini biz de düşünüyoruz.

Basın kartına ilişkin çok sayıda hükmü Basın Kanunu’na ekliyorsunuz, âdeta yasayı yönetmeliğe çeviriyorsunuz. Yönetmelikleri yasaya uydurmak yerine yüksek mahkemece yürütmesi durdurulan veya iptal edilen yönetmelik hükümlerini yasal güvenceye kavuşturuyorsunuz. Adalet ve Kalkınma Partisinin çok... Yani bunu içten söylüyorum, yakından takip ettiğim, daha önce çok sayıda genelge ve yönetmeliğin iptali için dava açmış birisi olarak söylüyorum: Adalet ve Kalkınma Partisi istikrarlı olarak bunu yapıyor. Bir genelgenin hukuka aykırı olduğu için iptali istemiyle dava açılıyor. Yüksek yargı, diyelim ki o genelgenin yürütmesini durduruyor ve iptal ediyor, ardından Adalet ve Kalkınma Partisi bunu bir yönetmeliğe kavuşturuyor. Yönetmelikle ilgili bir dava açılıyor; yüksek yargı, Danıştay bu yönetmeliği iptal ediyor veya yürütmesini durduruyor. Bakıyorsunuz birkaç ay sonra veya birkaç yıl sonra Adalet ve Kalkınma Partisi yargı kararlarına saygılı olmak yerine, hukuka saygılı olmak yerine o mahkeme kararlarını boşa çıkarmak için bir üst hukuksal düzenlemeyi değiştiriyor tıpkı burada yaptığı gibi. Basın kartlarına ilişkin yargı makamlarının verdiği kararları boşa çıkarmak için basın kartı kanunu hâline getiriyor Basın Yasası’nı.

Şimdi, şunu bir hatırlayalım, başka kimse söyledi mi hatırlamıyorum ama söylenmiştir. Şimdi, bu Danıştay yürütmenin durdurulması kararı verdi ya bu basın kartlarına ilişkin olarak, Fahrettin Altun aynen şöyle bir “tweet” atmış. Diyor ki: “Basın kartı yönetmeliğimizin bazı maddeleri Danıştay tarafından iptal edilmiş. Daha iyisini yapmak için derhâl çalışmaya başladık. Görevde olduğumuz müddetçe ‘gazetecilik’ adı altında terörizm propagandası yapanlarla mücadele edeceğiz. Terör seviciler boşuna sevinmesinler.” Şimdi, Danıştay bu kararı ne zaman verdi? Yani hani, şimdi diyebilirsiniz ki, eskiden olsa, bu 15 Temmuz darbe girişiminden önce Danıştay tarafından böyle bir karar verilmiş olsa bu Fahrettin Altun diyebilir ki şimdi: “Hadi o zaman Fetullahçılar vardı, böyle bir karara imza attı.” Bu yakın tarihli bir karar. Yani Fahrettin Altun öyle bir demagoji yapmış oluyor ki şunu söylüyor: “Danıştay ‘gazetecilik’ adı altında terörizm propagandası yapılmasına geçit verdi.” Bunu demiş oluyor böyle bir açıklama yaptığında, bunun başka bir anlamı yok. Bunun yerine gerçekten Hükümetin, milletvekillerimizin yargı kararlarına saygılı olması gerektiğini düşünüyorum. Kaldı ki bu terör meselesi o kadar büyük bir sorun ki yani Hükümet adına bir konuşma yapan birisi ne zaman sıkışsa bir biçimde meseleyi teröre, terör örgütü üyeliğine, terör propagandasına getiriyor. Ya, bin defa söyledik, başka argümanlar da geliştirebilmelidir siyasiler, bunun dışında şeyler de söylemeli.

Sonuçta mevzu şu: Basın kartlarının kimlere verileceğine dair bir yönetmelik çıkarıyorsunuz, bu yönetmeliğin iptali için basın kuruluşları bir dava açıyorlar ve Danıştay bununla ilgili yürütmenin durdurulması kararı veriyor. Diyor ki: “Bu sınırlama anayasal ilkelere, uluslararası sözleşmelere

aykırı.” Ne diyor başındaki kişi, İletişim Başkanı diyor ki, şunu söylemiş oluyor: “Danıştay ‘terörizm’ propagandası yapılmasına geçit verdi.”

Bu “terör” kavramı gerçekten tartışmalı bir kavram; evrensel, bütün ülkelerin, bütün insanların ortaklaştığı bir terör kavramı yok. Sıkıştığımızda arkasına sığınabileceğiniz bir kavramdan başka bir anlam ifade etmiyor. Hamas’a İsrail “terör örgütü” diyor; Hamas’ın lideri geliyor, Adalet ve Kalkınma Partisinin kongresine katılıyor. İşte Doğu Türkistan’ın özgürlüğü için, hakları için orada insanlar mücadele ediyorlar, Çin’e sorarsanız bu Uygur’daki Türklerin her tür mücadelesi terörizm ama Türkiye’de bir insana sorarsanız doğal olarak oradaki mücadeleyi kahramanlık olarak görecektir veya İrlanda Kurtuluş Örgütüyle ilgili olarak da böyle, ETA’yla ilgili olarak da böyle. Bu terör kavramı böyle anlaşılabilir...

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Türkiye’ye doğru yaklaş biraz.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Ben söyleyeyim, Türkiye’den de örnek vereyim. Bakın, Türkiye’yi söyleyeyim Feti Başkan. PYD’ye, YPG’ye Türkiye dışında “terör örgütü” diyen yok. Bu o kadar zamana göre değişiyor ki. Bu PYD’nin, YPG’nin başındaki kişi Türkiye’ye geldi, diplomatik pasaportlarla devlet konukevinde kaldı. Bunu bu Hükümet yaptı. Şimdi Salih Müslim’e bugün “terör örgütü” diyen de bu Hükümet, dün diplomatik pasaportla devlet konukevinde ağırlayan da bu Hükümet. Türkiye o YPG’ye, o PYD’ye “terör örgütü” der, gider o PYD’nin yöneticileri Amerika’nın bütün Suriye temsilcisi ve Orta Doğu temsilcileriyle görüşür. Türkiye “terör örgütü” der, Fransa’da Elysee Sarayı’nda ağırlanırlar. Dolayısıyla sorunları sadece “terör”, “terörizm” diyerek çözemeziz. Ortada bir sorun var, basın kartlarının dağıtılmasına ilişkin bir ilke ortaya koyuyor yönetmelikle İletişim Başkanlığı, Danıştay da bunu iptal ediyor. Söyleyecek hiçbir sözü yok mu? Yok demek ki Fahrettin Altun’un. Çıkıp Danıştaya “Terör propagandasına geçit verdi.” demiş oluyor. Ben bunun için söylüyorum yoksa başka bir amacım yok.

Şimdi, bir şey daha, başta da söyledim, internet haber sitelerini Basın Kanunu’na eklemeniz, onlara da basın kuruluşu hüviyeti tanımanız -zaten öyleler de- yasal olarak tanımanız doğru. İlan gelirlerinden yararlandırmanız da anlaşılır bir şey fakat yani çokça tartışılıyor, bu durum özellikle yerel medyanın ayakta durmasını engellememeli. Evet, bunları da basın kuruluşu olarak tanıyın, gelirlerden, ilan gelirlerinden bunları da yararlandırın fakat özellikle yerel gazeteciler bundan olumsuz etkilenmemeli.

Kâğıt gazeteciliği zor bir dönem yaşıyor, dünyanın büyük gazeteleri bile internet medyasına dönüşmüş durumda ama hâlâ yerel gazeteler var ve çok etkililer. Ben Batman Milletvekiliyim, yani öyle bizim propagandamızı falan da yapmıyor. Batman’da çok sayıda yerel gazete var ve gerçekten etkili bu gazeteler yani kamuoyunu etkileyebiliyorlar, neredeyse her iş yerinde bunlardan bir veya birkaç tanesi var ama ayakta kalmakta o kadar zorlanıyorlar ki eğer valilikten bir gelir elde etmezlerse, eğer belediyeden bir gelir elde etmezlerse, onların ilanlarına yer vermezlerse belki o gazeteyi çıkaramayacak hâle gelecekler. Bakın, herhangi bir milletvekili gidip yerel gazeteleri ziyaret edebilir. Ben Batman’da gezdiğim için biliyorum, daha önce muhabirleri vardı, neredeyse hiçbir yerel gazetenin muhabiri kalmadı. Daha önce kocaman dairelerde kalıyorlardı, şimdi 1+1 yerlerde kalıyorlar. Daha önce günlük gazete çıkarıyorlardı, yüzde 90’ı haftalık veya on günde bir gazete çıkarır hâle geldiler. Matbaaları vardı, gazete basıyorlardı, şimdi bu gazetelerin matbaalarında kartvizitler, düğün davetiyeleri basılıyor. Başka şekilde ayakta duramıyorlar. Dolayısıyla bu yerel gazetelerin bu konudaki taleplerine teklif sahiplerinin kulak vermesi gerektiğini düşünüyorum.

Şimdi, 29’uncu ve 30’uncu maddelere ilişkin Anayasa’ya aykırılık konusunda düşüncelerimi önce sizinle paylaşmıştım, tekrar etmeyeceğim, tekrar aynı konuya girmeyeceğim fakat şunu söyleyeyim:

Bu düşünce, ifade özgürlüğü meselesi gerçekten hassas bir mesele. Hani biz hep Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarından falan bahsediyoruz ama Türkiye’de Anayasa Mahkemesinin de verdiği çok sayıda karar var. Anayasa Mahkemesinin ilk bireysel başvuru aldığı 2012 yılından bugüne, yaklaşık on yıllık süre içerisinde 392.758 başvuru almış. Bu kendi sitesinde yayınlanıyor, bu, mayıs ayı verileri. 311.097 başvuruyu sonuçlandırmış. Bunların neredeyse yüzde 10’unda mutlaka bir ihlal kararı verilmiş, en az bir ihlal kararı verilmiş ve bu ihlal kararları verilenler içerisinde 2’nci sırada düşünce ve ifade özgürlüğüne ilişkin ihlal kararları geliyor. 1’nci sırada adil yargılanma ilkesinin ihlali, ardından gelen ihlal kararları da düşünce ve ifade özgürlüğüne ilişkin ihlal kararları. Türkiye’de Anayasa Mahkemesi de düşünce ve ifade özgürlüğüne ilişkin ciddi ihlal kararları veriyor. Bildiğim kadarıyla 2.500’ün üzerinde ifade özgürlüğüne ilişkin ihlal kararı var.

Şimdi, bu özgürlüklere ilişkin endekslerde Türkiye’nin yerine dair çokça şey söylendi, ben onları tekrar etmeyeceğim. Yalnız, bir tanesini söyleyeyim, bu yeni bir liste, Sınır Tanımayan Gazeteciler yayınlamış, diyor ki: Basın Özgürlüğü Endeksi’nde 180 ülke arasında 149’uncu sıradaymış Türkiye. 180 ülke içerisinde 149’uncu sırada. Hani, şimdi Türkiye Adalet ve Kalkınma Partisinden önce öyle çok üst sıralarda, böyle basın özgürlüğünün en üst düzeyde olduğu ülkeler arasında değildi fakat her geçen gün geriye gidiyor. 2005 yılında Türkiye 98’inci sıradayken 2022 yılında 149’uncu sıraya gerilemiş yani 51 sıra birden gerilemiş. Üstelik, geçen yılla bu yıl arasında 4 sıra yükseldiği hâlde bu olmuş. Cezaevinde çok sayıda gazeteci var, rakam Türkiye Gazeteciler Sendikasının söylediğinden çok daha yüksek fakat onların raporlarında bile deniliyor ki: “En az 26 gazeteci sadece gazetecilik çalışmaları nedeniyle cezaevinde.” Bunu Türkiye Gazeteciler Sendikası söylüyor. İki gün önce Diyarbakır merkezli bir operasyon yürütüldü. Tamamı gazeteci olan, ekmeğini bu işten kazanan, sadece gazetecilik yapan ve ekmeğini bu işten kazanan 21 gazeteci gözaltına alındı; tamamı muhalif, tamamı muhalif Kürt gazeteci olarak biliniyor. Dolayısıyla gerçekten muhaliflere yönelik, muhalif gazetecilere yönelik sindirme, susturma, gözaltına alma, tutuklama operasyonları devam ediyor ve emin olun Basın Özgürlüğü Endeksi’nde bu gazetecilerin tutuklanması, gözaltına alınması sıralamayı ciddi etkileyen bir şey. Ben bunların da bir an önce özgürlüğüne kavuşmasını diliyorum.

Şu basın kartıyla ilgili son bir şey söyleyeceğim, unutmak istemem, anmak için söyleyeceğim aslında bunu. Toprağı bol, mekânı cennet olsun Aydın Engin ağabeyin. Elli iki yıllık gazeteciyydi Aydın Engin, yirmi beş yıldır sürekli basın kartı taşıyordu ve İletişim Başkanlığı Aydın Engin’e bile sarı basın kartı vermedi. İşte, bu tam, iktidarın muhalif gazetecilere bakışını göstermesi açısından önemlidir diyorum.

Umarım uzatmamışımıdır.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Teşekkür ediyoruz Sayın Tiryaki.

Yaklaşık 10 kişi var, biraz daha seri olursak çok memnun oluruz.

Sayın Aydoğan...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Teşekkür ediyorum.

Kolay gelsin diyorum bütün arkadaşlara.

Anayasa’nın 81’inci maddesindeki yeminimizin son kısmını hatırlatarak konuşmamı yapmak istiyorum: “...Anayasaya sadakattan ayrılmayacağıma; büyük Türk Milleti önünde namusum ve şerefim üzerine andiçerim.” Bu, bizim yeminimizin son kısmı. Oldukça da güzel tabii, sadakattan de ayrılmayalım.

Ama şimdi elimdeki notlarda -tabii ki hukukçu olarak herkesin müellif olarak bakış açısı farklı

olabilir- baktığım yerden, Anayasa'nın başlangıç hükümleri, 2, 5, 7, 10, 13, 20, 22, 25, 26, 27, 28, 36, 38, 48, 60, 90, 123, 125, 153'üncü maddeleri ve 90 göndermesiyle Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 7, 10 ve benzeri maddelerini bertaraf eden bir düzenlemeyle karşı karşıyayız. "Nasıl becerdiniz bunu?" diye soracağım, "Elinize sağlık." demem kusura bakmayın ama elinize sağlık her zaman, o ayrı bir konu. Bir emek getirildiği zaman ona "sağlık" demek lazım ama fikirlerimizi de netçe burada ortaya koymamız gerekiyor.

Buradan yola çıkarak şunu soracağım: Bir gazeteci arkadaşımız -başkaları da bunu söylemişti, parlamenterler de var haklarında fezleke gelen bu konuyla alakalı- "Dolar 10 TL olacak." dedi diye yargılanıyor, biliyorsunuz değil mi, yargılanmaya çağırıldı. Bizim parlamenter arkadaşlarımızla alakalı da fezlekeler var, bu konuyla alakalı. Yalan konuşmuş, doğru, dolar 17,5 TL oldu. Yasaları yaptığımızda eğer ifadeler muallaksa, her önüne gelenin kendisinin bildiği şekilde yorumlayacağı şekilde yasa yapıyorsanız, yasa objektif değilse, soyut değilse, tipik anlamda doğru tarif edilebilir değilse, her tutanın elinde kalacak yasa metni yaparsanız "Dolar 10 lira olacak." diyen gazeteciyi çağırırlar, hakkında soruşturma ve kovuşturma yaparlar, ilk ifadesini almadan da dolar 16 lira olur. Hatırladığım kadarıyla 16 lira olmuştu.

Bu, biz hukukçuların ayıbı, uygulayıcıların ayıbı; eşleşsin-eşleşmesin anlamında söylemiyorum. Yasama organı, işini dikkatli yapmak zorunda, yasaları gerçekten toplumun ihtiyaçlarına göre ve kamu yararına uygun olarak yapmak zorunda; uygulayıcıyı da Anayasa'nın 138'inci maddesindeki vicdaniyla baş başa bırakmak zorunda, işin aslı bu. O uygulayıcı nereden faydalanacak? Bizim bugün buradaki tartışmalarımızdan faydalanacak, yasanın gerekçesinden faydalanacak, yasanın dibacesini oluşturan her türlü görüşlerimizden faydalanacak; o yüzden bugün burada görüşlerimizi buraya şerh etme yükümlülüğümüz var bizim. Çünkü biz bu kanun maddeleriyle ilgili tartışmayı açtığımız zaman kanun teklifini getiren arkadaşlarımız ve destekleyen arkadaşlarımız da kanun teklifinin amacını tariflemeye çalışıyorlar. Birbirimize aslında ileride uygulamayla ilgili de yardımcı oluyoruz. O yüzden, buradaki tartışmalara karşılıklı emek vermemiz gerekiyor, saygı duymamız gerekiyor. Yasa böyle de geçse, değişerek de geçse bu yasayla murat edilenin ne olduğunun doğru anlaşılması gerekiyor.

Şimdi, sosyal medyayla ilgili ve diğer, basınla alakalı düzenlemelerin ihtiyaç olduğunu herkes söylüyor; basın kuruluşları da söylüyor, meslek kuruluşları da söylüyor, siyasi partiler de söylüyor, sokaktaki vatandaş da söylüyor ama bu düzenleme böyle tek top oynayarak yapılmaz ki. Bakın, burada arkadaşlarımız söylediler, çok üstüne gidip böyle hani köpürtmek istemiyorum ama bir dünya basın meslek kuruluşu var yani Gazeteciler Cemiyeti var, sendikalar var, farklı konfederasyonlar var, çeşitli meslek örgütleri var. Bu arkadaşlarımızın talepleri buradaki yasaya göre çok farklı. Eğer onların talepleriyle uyuşmayan bir yasa yapıyor isek ve onlarla da bir istişare sürecini doğru götürememiş isek o birinci ayak sıkıntılı oluyor işte, burada sürekli emek vermek zorunda kalıyoruz fazladan. Umarım onların da istekleri burada tatmin olur çünkü onları ilgilendiriyor bu yasa, onları da tatmin etmesi gerekir. Hatta dünyanın her tarafında meslek kuruluşları kendi çürükleriyle kendileri hesaplaşırlar yani basına ilişkin platformlar kendi içlerinde kendi hukuksuzluklarını, kendi meslek ilkelerine aykırılığı, etik ihlalleri kendileri hallederler. Hatta arkadaşlarımız burada örnek verdi -Ahmet Bey olsaydı iyi olurdu ama sanıyorum bir işi var- Avrupa'dan da bu yasaların düzenlendiği yönünde örnekler verdiler. Evet, var, Almanya'da da var, Fransa'da da var, İngiltere'de var. İngiltere'de Brexit döneminde, ABD'de özellikle Rusya'nın ABD seçimlerinde etkili olduğu yönü ortaya çıkınca -İngiltere kendisini garantiye alma anlamında da- düzenlemeler yaptılar ama İngiltere'de yapılan düzenleme, sosyal medya okuryazarlığını geliştirmek yönünde bir düzenleme, önüne gelene ceza vermekle alakalı değil. Fransa'da yapılan düzenlemeyi hocam anlattı, tekrarlamak istemiyorum ben, kendisi anlattı. Almanya'da nefret suçu esas alınarak yapılan bir düzenleme var ve Almanya'da hukuk ihlali

olduğunda sosyal medya platformunun kendisinin o ihlalden kaynaklı işlem yapması süreci başlıyor; çekebiliyor, yargı yoluyla daha sonra tekrar içerik oraya konulabiliyor, ondan sonra gerekirse cezaya muhatap oluyor. Avrupa ülkelerinde esas alınan para cezaları. Ha, başka ülkelerde para cezası dışında cezalar var mı? Var; Bangladeş'te var, Kamboçya'da var, örnek alırsanız Türkmenistan'da var. Biz "İlla Avrupa'ya bakalım, aynısını yapalım." demiyoruz ama özgürlükler ile tedbirler arasında bir dengeyi ortaya koyabilirsek milletimizin menfaatinedir, insanlarımızın menfaatinedir ve gerçekten yürüyeceğimiz yolun menfaatinedir. Dünya sadece hukuka bakıp işte, "Bu, kuru kuruya bir hukuk kuralı." demiyor; yatırımlar böyle yapılıyor, insan ilişkileri böyle kuruluyor, devletlerin itibarı böyle oluyor, yurt dışındaki kredibiliteniz de bunların üzerinden oluyor. Ne kadar insan haklarını teminat altına alabiliyor iseniz, ne kadar huzurlu ve refah toplumu yaratabiliyor iseniz kredibiliteniz de o kadar yüksek oluyor ve başkalarının yarımına aldığı krediyi 8,5'la almıyorsunuz, 9'la almıyorsunuz. Bunlar önemli şeyler, o yüzden burada yapacağımız düzenlemelerde bu dengeyi tutturmak zorundayız. Toplumun gerçekten barış içinde yaşayabileceği bir süreci yasalarla kotarabiliriz ama aynı zamanda toplumun hukuksal güvence altına alındığı, özgürlüklerin de bir şekilde güvenlik için yok edilmediği bir süreci güvence altına almamız gerekiyor. O yüzden Avrupa ülkelerini örnek verdim.

Sivil toplumla alakalı burada istişare süreci tam işletilmemiş anladığım kadarıyla, bu yasanın orası burası falan diye arkadaşlarımızın söylediklerini tekrar söylemek istemiyorum ama bu teklifi baştan sona değerlendirdiğimizde şöyle bir tabloyla karşı karşıya kalıyoruz: Çoğu zaman yargının, bazen diğer erklerin kullanacağı yetkiler, yürütme içerisinde, üstelik çok sıkıntılı kurum ve kurullara verilmiş vaziyette. Bakınız, BTK'den bahsediyoruz, bizim Genel Başkan Yardımcımız Onursal Adıgüzel daha dün açıkladı; BTK'nin, internet sağlayıcı firmalardan milyonlarca vatandaşla ilgili bilgileri izinsiz olarak aldığı ve kullandığını açıkladı. Bu, BTK'nin kendi davasında vermiş olduğu cevaplardan ortaya çıkıyor. BTK'ye karşı şirketler dava açıyorlar, BTK savunmasını yaparken bu bilgileri aldığını söylüyor. Şimdi, bu kurumların tamamı bize lazım, biz hiçbir demokratik kurumu karalamak istemeyiz ama bu kurumların içerindekiler kişisel verilerle alakalı izinsiz kullanarak suç işliyorlar. Eğer siz tasarrufu kişilerin eline bırakırsanız kişiler bu suçları işlerler, bundan daha fazla yetkiyi denetimsiz bir biçimde kişilerin ellerine vererseniz yarın başka suçları da işlerler. Şimdi biz burada diyoruz ki: "BTK Başkanı suç şüphesi gördüğü yerde 'içerikten çıkarma' 'erişimin engellenmesi' gibi yetkileri kullansın." Aha BTK Başkanlığı yaptı, Sayın Onursal Adıgüzel bunu açıklıyor. Arkadaşlar, idarenin bütün eylem ve işleminin sıkı sıkıya yargı denetimi altında tutulamadığı bir ülkede hiçbirimizin hiçbir anayasal hakkı güvence altında değildir, sıkıntıdır bu. Bu BTK Başkanı hâlâ orada oturuyor ise, bu kişisel verilerle ilgili ihlali yapmasına rağmen Sayın Cumhurbaşkanı -ki tek yetkili odur bunların atanmasıyla ilgili, alınmasıyla alakalı- hâlâ onu orada tutuyor ise, tedbiren bile onu görevden almamışsa burada yapılan işlemlerin selameti açısından -ki kendi elleriyle bu cevapları verdiler yani- e o zaman bizde bir sorun var, bizde bir gariplik var, bu BTK'ye biz suç şüphesini takdir yetkisi veriyoruz. Suç şüphesini takdir yetkisi idarenin eline verilir mi, olabilir mi böyle bir şey? Dünyada bunun örnekleri var. Burada Grup Başkan Vekilimiz söyledi, iyi niyetle söylüyoruz, ne olursunuz iyi niyetimize inanın, gerçekten inanın; biraz bekletin bu yasayı, çalışalım üzerine, gerçekten ülkemizin ihtiyacı olan yasayı getirelim, biz de emek verelim; dünyada bunun örnekleri var, ülkemize onları uyarlayabiliriz ama bu yaptığımız doğru değil. Bakın, bir idari kurumun eline bir yargısal tasarrufu veriyoruz; suç şüphesi, durdurdum, hop böyle, hop böyle. Böyle bir tanımla beraber yol yürümenin doğru olmadığını düşünüyoruz biz.

Aynı şekilde, basın kartıyla alakalı ve basın kartı alabilecek kişilerin tanımlanmasıyla alakalı hükümler içerisinde de yine bu sıkıntılar var hatta basın çalışanlarının haklarıyla alakalı da var. Daha önce Anayasa Mahkemesinin vermiş olduğu bir karar var. Basın çalışanı -basın kartı ilişkisiyle alakalı orada Anayasa Mahkemesi kararının etkililiğini azaltarak, yeniden ilişki kurarak bir düzenleme

yapmaya çalışıyorsunuz. Basın çalışanının oradaki tazminatı, şuyu buyu, ilişkili olduğu, emeğiyle alakalı konuları basın kartına tabi tutmak Anayasa'daki çalışma hakkıyla çelişen bir şeydir, bunları düzeltmemiz gerekir bu kanunda.

Kartın nasıl verileceği meselesi var. Arkadaşlar, bir kamu görevlisi düşünün -ben İletişim Başkanının şahsiyetinden öte alıyorum, ismini anarak söylemeyeceğim; dedim ya, kimseyi burada yıpratma gibi bir derdim yok- bir devlet memuru düşünün, bir kamu görevlisi düşünün; sürekli bir siyasi partinin genel başkanına çatıyor, bir siyaset organı gibi... Bürokrat, sarayda bürokrat, ben onu küçümsemiyorum, öyle değil, ciddi bir yerde bürokrat ama kardeşim, sen her gün Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanına buradaki siyasilerin bile ağzına almadığı, saygı gösterdiği, ölçülü durduğu konumda ölçünü kaybederek geliyor isen sana verilecek yetkilerde ölçülü olacağını düşünebilir miyiz biz? Ama bu şahsa bağlı da bir şey değil ki. Biz diyoruz ki: Bir demokratik ülkede olması gereken demokratik refleksleri verelim bu yasayla beraber. İletişim Daire Başkanı sarayda bir memur. Burada Grup Başkan Vekilimiz söyledi, yarın değişir biz oraya bir adam getirirsek, aynı yöntemleri biz uygularsak olur mu? O kurul burada sayıldı, içindekiler sayıldı, ya benim yüzüm kızardı ya; insan ayıp olmasın diye içine böyle biraz muhalif bir kimlik koyar ya, "Oy hakkı olsun ama çoğunlukta olmasın." diyebilir ya, biraz daha uyutabilir bizi. Böyle kurulların içerisinde bütün gazetecilere ilişkin basın kartı uygulamasında objektif bir sonuç bekleyeceğiz! Zaten yapmıyorlar ki, ben biliyorum, yüzlerce insan bu mesleği yaptığı hâlde İletişim Başkanlığının şu anda vetosunu yemiş vaziyette; hiçbir yere çağrılmıyorlar, basın kartları verilmiyor, kendileri aforoz edilmiş bir şekilde yaşıyorlar. Şimdi, bu tablonun içerisinde biz hâlâ "İdarenin içerisinde böyle bir organa bütün yetkileri verelim." diyemeyiz, bunu bizden beklemeyin. Geçirebilirsiniz, çıkarabilirsiniz. Ben size söyleyeyim, biz gelirsek yetkiler bizde olduğu zaman biz yine bunu değiştireceğiz. İstemiyoruz böyle bir yetkiyi ya, istemiyoruz, demokrasinin özüne uygun olarak işler olsun. Oradaki basın kuruluşları, farklı kesimlerden gelen insanların oluşturabileceği komisyonda, meslek kuruluşlarının etkili olacağı yerlerde bu arkadaşlarımızın kartları verilebilir. Derseniz ki illa... Burada sendika sözü edildi, Sayın Yıldız "Sendikaya ama hangi sendikaya?" diye soru sordu. Müphem kalıyorsa bu nokta oturur onları da konuşuruz. Tek bir sendika olmaz, başka temsilcilerin içerisinde olduğu, gerçekten bu dünyayı kapsayan bir kurul olur burada, buna hiçbirimiz bir şey demeyiz yani objektifliği olacak olduktan sonra buna hiçbirimiz hiçbir şey söylemeyiz. Bunun gibi başka şeyler yapıldı burada. Mesela, arkadaşlarımız gerekçede cumhuriyet savcılıklarında evrakların çok biriktiğini ve iş hacminin çok olduğunu söyledi. Önce, sadece İstanbul Cumhuriyet Savcılığına olayı bağladılar. Sanıyorum öyle bir düzeltme olacak değil mi Sayın Yıldız? Böyle bir beyan oldu burada, bilemiyorum ama oraya haksızlık etmek istemiyorum bütün savcılıklar yetkili olacak.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Evet.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Teşekkür ediyorum.

Doğrusu ceza mahkemesi açısından... Ha, savcılıklar var mı bilmiyorum ama ceza mahkemesi açısından bütün ceza mahkemeleri olacak. Savcılık, tek bir savcılığa topladınız...

FETİ YILDIZ (İstanbul) – "İstanbul"u kaldırdık, evet.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – İstanbul... Yani onunla alakalı şöyle: Cumhuriyet savcılıklarında evrak çok birikiyor, Türkiye'nin her tarafında cumhuriyet savcılıklarına beyanname verirken -sürelili yayınlar- gelsin, Basın İlan Kurumuna versin. Ya, böyle bir şey olur mu ya? Böyle bir şey olur mu? Bu işlemlerin tamamı bizim Avrupa uyumumuzun üzerinde oturduğumuz işlemler yani cumhuriyet savcılığı yargının bir parçası; orada idarenin bir parçasını alacağız, bütün evrakları vereceğiz, o bütün evrakları kontrol altında tutacak, sonra kendi delegasyonunu oralardan oluşturacak, üstüne RTÜK'ten de 2 kişi, 4 kişi gelecek, Basın İlan Kurumunun Genel Kurulu 42 kişiye çıkacak; anlaşılabilir bir yanı

yok ya, daha fazla bunu anlatmak istemiyorum yani hakikaten anlaşılabilir bir yanı yok. Basın İlan Kurumu...

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Peki, toparlıyoruz.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Hayır, hayır bu konuyu değil, daha bitmedi, bir dakika, bir dakika. Sen beni göndermek istiyorsun da Basın İlan Kurumuyla...

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Yok, daha sırada çok var.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Tamam uzatmayacağım, uzatmayacağım.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Onlara da nezaketen hak verelim yani.

ABDULKADİR ÖZEL (Hatay) – Allah’tan anlatılır yanı yok.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Şimdi, Basın İlan Kurumunun işi bu değil. Basın İlan Kurumunun işini doğru yapmasını istiyor isek burada, internet ortamında yayın yapanlara da verilecek ilanlar var; önergemiz var o konuyla alakalı, versin, işi odur, o ilanları versin ama sitesinde de ilan etsin, şeffafça görelim Basın İlan Kurumu kimlere ne veriyor, toplumun denetimine açık olsun sonuç itibarıyla.

Basın mesleğiyle ilgili tanımlar var. Gazeteci ve basın mesleği, basın kartı tanımı yapılırken “enformasyon görevlisi” olarak işlenmiş bir yerde, “sendika ve vakıflarda çalışanlar” diye işlenmiş. Bizim bildiğimiz, bizim bugüne kadar tanım olarak algıladığımız ve bu meslekten bize gelen tanım, münhasıran bu işi yapan kişilerdir. İstirham ediyoruz, bunu bozmayın. Bunu bozarsanız bu mesleğin içerisine garip garip insanlar girer ve bu mesleğin rengi bulanıklaşır. Ayrıca, yine meslek tanımı içerisinde daha önce ticaretle iştigal vesaire meselesi tanımı vardı, şimdi öyle bir tanım hâline geldi ki sınai ve zirai işlerle uğraşanlar da herhâlde bu meslekten sayılabilecek buradaki tanıma göre onun da sınırlandırılması gerekiyor. Doğrusu, gazeteci gazetecidir; bakın, yıllardır böyledir benim hatırladığım. Feyyaz Uçar’dan örnek vereceğim, teknik direktörlük yapmıyordu, “Benim münhasıran gazeteci sayılabilmem için yapmam gereken iş sadece gazeteciliktir.” diye gerçekten gazetecilik ahlakına uygun çalışıyordu. Gazeteciler kendi meslekleri dışında başka işlerle iştigal eder hâle geldiği zaman bu mesleğin özgünlüğünü koruyamaz hâle geliriz.

Temel itibarıyla, buraya baktığımız zaman, Anayasa’daki haberleşme özgürlüğü, basın özgürlüğü, hukuk devleti, temel hakların sınırlandırılmasındaki ölçülülük ilkesi, kanunilik ilkesi vesair gibi birçok alana aykırılık taşıyan bir teklifi burada konuşuyoruz.

Ben arkadaşlarıma alan kalsın diye sözümü bitireceğim, maddelerde yine devam ederiz, yoksa söyleyeceklerimiz çok fazla. Beni dinlediğiniz için teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Teşekkür ederiz Sayın Aydoğan.

OĞUZHAN KAYA (Çorum) – Başkanım, konuşmacıların bir kısmı da maddelerde konuşsa.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Evet, İstanbul Milletvekili...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Vallahi, sen de konuşsan iyi olacak. Biraz da sen konuş, seni görelim. Ne diyorsun, ne yapıyorsun bir görelim yani.

OĞUZHAN KAYA (Çorum) – Ağabey, bizim görüşümüzü arkadaşlar yansıttı.

MURAT EMİR (Ankara) – Katkınızı bekliyoruz, somut katkınızı bekliyoruz.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Bir dakika, arkadaşlar, tamam.

İstanbul Milletvekili...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Özür dilerim, 29’uncu maddeden bahsetmedim çünkü bir istişare oluştu o arada, o yüzden hiç girmedim ona ilişkin eleştirilere.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Teşekkür ederim. Tamam, o zaman geldiğinde...

Sülüman Bey, teşekkür ediyoruz.

İstanbul Milletvekili Yunus Emre, buyurun.

YUNUS EMRE (İstanbul) – Evet, Sayın Başkan, teşekkür ederim. Gerçekten...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Süleyman’ı öğrenemedi gitti, Başkanlık yapıyor ya! Değil mi Başkanım?

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – “Sülüman Bey” dedik.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Süleyman.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Bey.

MAHMUT ATILLA KAYA (İzmir) – Ama Aydın ağzı yapıyor işte ya, Aydın ağzı yapıyor, Sivas ağzı değil.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Hayır, nereli olduğu öğrenemedik gitti ya.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Süleyman.

Yani hızlı çıkınca... O zaman, Sayın Bülbül diyeceğiz, o zaman soyadıyla, eyvallah.

Sayın Emre, buyurun.

YUNUS EMRE (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, değerli konuklar; çok önemli bir konuyu değerlendiriyoruz. Kamuoyunda “dezenformasyon yasası” olarak bilinen düzenleme gerçekten çok kapsamlı demokrasi ve ifade özgürlüğü sorunları yaşayan ülkemizde bu sorunların daha da derinleşmesine neden olacak bir düzenleme. Değerli arkadaşlarım, öncelikle şunu belirtmek istiyorum: Bakın, dezenformasyon konusu tabii ki sadece ülkemiz için değil, bütün dünyada çok ciddi bir mesele ve yine, Türkiye’de muhalefet kesimleri olarak en fazla dezenformasyona maruz kalan kesim bizleriz aslında ancak burada çok temel problem şu: Dezenformasyonla mücadele konusunda yapılabilecek çok şey varken gerçekten etkili olacak, olabilecek çok şey varken bunların hiçbirini yapma yoluna gitmiyorsunuz, sadece ceza yoluyla dezenformasyonu engelleyeceğinizi söyleyerek, tek yol olarak bunu öngörerek bir düzenleme getiriyorsunuz. Ki bu düzenlemede son derece muğlak ifadeler yer alıyor, örneğin “gerçeğe aykırı bilgi” gibi, “ülkenin iç ve dış güvenliği” gibi bu türden muğlak ifadeleri gördüğümüz zaman değerli arkadaşlarım, açıklıkla söylemek istiyorum -lütfen kusura bakmayın ama- buradaki motivasyonun, bu düzenlemenin Meclisin gündemine getirilmesinin arkasındaki niyetin dezenformasyonla mücadele olmadığını, seçimlere gidilen bir ortamda Türkiye’de özellikle internet gazeteciliğinin yapılmasının ve sosyal medyanın kullanılmasının önüne engeller çıkarılması olduğunu düşünüyoruz, bunu görüyoruz.

Şimdi, değerli arkadaşlarım -az önce ifade ettim- dezenformasyon gerçekten büyük bir sorun; bu doğru diye söyledim. Tabii, bunu yaratan bir iklim var. Yani benden önceki konuşmacılar da bunları söylediler, üzerinde çok durdular ama bir konuyu açmak istiyorum. Bakın, niçin insanlar acaba sosyal medya üzerinden ve internet gazeteciliği üzerinden bilgilenmeyi bu kadar fazla tercih ediyorlar günümüzde özellikle Türkiye’de? Bakın, gerçekten bu kanunu ciddiyetle yapacaksa eğer bunları sormamız ve yanıtlamamız gerekiyor. Çok açık bir nedeni var değerli arkadaşlarım, çünkü Türkiye’de iktidarın basın üzerinde bir baskısı olduğu için, ayrıca, kamu yayıncılığı yapan ve tarafsız olması gereken yayın kuruluşları -başta TRT olmak üzere- bu vasfını kaybettiği için yurttaşlarımızın yegâne alternatif bilgiye erişim kaynağı, mecrası sosyal medya oldu, internet gazeteciliği oldu. Bu nedenle, bu mecralar büyük önem taşıyor ve bizler bu meselelere bakarken -az önce ifade ettiğim- sizin son derece muğlak değerlendirmelerinize göre değil, Türkiye’de ifade hürriyetinin ve halkın doğru bilgilenme

hakkının korunması penceresinden bakmak durumundayız.

Şimdi, böyle baktığımızda, gerçekten, Türkiye’de bilindik medyanın, geleneksel medyanın ve kamu yayıncılığının bir çöküşle karşı karşıya olduğunu görüyoruz. Yani daha önceki konuşmacılar söylediler, RTÜK’ün nasıl cezalar verdiğini biliyoruz. Türkiye’de birtakım gazetelere devletin bankalarının nasıl ilanlar verdiklerini ama başka gazetelere vermediklerini biliyoruz. Türkiye’de nasıl bir medya ortamı olduğunu çok iyi biliyoruz. İşte, bu sebeplerle hepimiz için, bütün yurttaşlar için sosyal medyanın bir alternatif bilgi mecrası olarak korunması çok önemli.

Yine, bu kapsamda belirtmek istiyorum, gerçekten son derece muğlak ve siyasi amaçlarla kullanılmaya çok müsait bir düzenleme getiriyorsunuz. Buradan hareketle yarın öbür gün, beğenmediğiniz, siyasi amaçlarınıza uygun görmediğiniz bilgileri dezenformasyon olarak değerlendirip bunların hakkında soruşturmaların yapılmasının önünü açıyorsunuz.

Değerli arkadaşlarım, bakınız, benden önceki konuşmacılar da bir bahsi hatırlatmışlardı, biraz açmak istiyorum. Şimdi, bu yalan haber konuları tartışılırken 3 kategori gündeme geliyor. Bunlar aslında Avrupa Konseyinin hem Bakanlar Komitesinde hem Parlamenter Asamblede kabul ettiği birtakım kararlara dayanan 3 farklı yalan haber kategorisi. Şimdi, biri, bu konuştuğumuz dezenformasyon ama bir diğeri, adına “misinformation” ya da “mezenformasyon” denen, aslında halkı kandırma niyeti olmayan ama doğru olmayan bilgi. Şimdi, bir defa, bu ayrımlar nasıl yapılacak yarın öbür gün? Hiç bunları düşündük mü yani bu doğru olan bilgi, doğru olmayan bilgi, gerçeğe aykırı bilgi, bu kime göre böyle olacak? Ya da toplumun kışkırtılması, yine burada ifade edildiği gibi dezenformasyon olarak değerlendirilecek kapsamda düşünülmesi, bunlar nasıl mümkün olacak, Allah aşkına bunları hiç düşünmüyor musunuz? Ya da yine o kapsamda bir başka doğru olmayan bilgi olarak söyleyelim, “malenformasyon” denen şey, yani şimdi orada bilgi yanlış, tamam doğru değil, gerçeğe aykırı ama halkı kandırmak gibi amaçlar da taşıyabiliyor o bilgi. Şimdi, bunların hepsi yarın öbür gün nasıl ceza hukukunun konusu olacak? Gerçekten bu kadar objektif olmaktan uzak, bu ayrımların hiç belirgin olmadığı bir ortamda bunlar nasıl yarın öbür gün ceza hukukunun konusu olacak ve mahkemeler bunları görecekler?

Değerli arkadaşlarım, bunların yanında yani öyle ifadeler, öyle açıklamalar oluyor ki ben gerçekten anlamakta güçlük çekiyorum. Yani başlangıçta sunuş konuşmalarını dinledim. Şimdi, bir defa, dünya örneklerine bakıldığında, bu kadar büyük bir literatürün içerisinde sadece “Almanya’da da ceza var.”ın seçilip bize burada sunuluyor olmasını ben anlayamadım, bu korkunç bir şey, kusura bakmayın. Yani Avrupa Konseyinin de, AGİT’in de, Avrupa Birliğinin de, birçok uluslararası örgütün bu konuda çalışmaları var, raporları var, çok farklı ülke örnekleri var. Ya bunların arasında... Bakın, önümde açık duruyor, Avrupa Birliğinin bu konuda son derece kapsamlı bir nizamnamesi var. Bu konudaki, dezenformasyon konusunda ülkelerdeki ayrı bir dokümanda iyi uygulamaları kayıt altına aldığı kararları var. Şimdi, bunların hiçbirini görmeyeceksiniz, bunların hiçbirini bir örnek olarak kendinize almayacaksınız, sadece “Almanya’da bununla ilgili ceza var.” diye bize bunu anlatacaksınız. Rica ederim yani siyaset ve yasa yapmak bu kadar basit olmamalı, ciddiyet gerekiyor.

Değerli arkadaşlarım, şimdi, bakın, birçok şey yapılabilir yani Türkiye’de biz bu kanunları gerçekten ciddiyetle yapıyor olsak dünyadaki birçok iyi örneği Türkiye’ye getirebiliriz. Yani şimdi bir örnek olarak söyleyeceğim size. Uluslararası standartları biz kendimize temel alacaksak eğer, gerçekten uluslararası standartlarla bu konuların yönetilmesini, bu yönde bir kurumlaşmayı temel alacaksak eğer çok ciddi bir örnek var “internet ombudsmanlığı” diye birçok ülkede devreye sokulan bir kurum var. Allah aşkına, yani biz dezenformasyonu gündemimize alıyorsak ve bunu engellemek istiyorsak niye internet ombudsmanlığını gündemimize almıyoruz arkadaşlar, niye bunu almıyoruz?

Ya da biliyorsunuz, özellikle Avrupa Birliğinde Bologna Süreci’nden sonra gündeme gelen önemli bir kavram var, hayat boyu öğrenme. Şimdi, bu, internetle ilgili bilgilerin ve dezenformasyondan korunmanın karşısında en etkili araçlardan biri tabii ki bu konuda eğitimlere ağırlık verilmesi. Yani bunlarla ilgili Türkiye’de neler yapılabilir? Biz bunları niye gündemimize almıyoruz Allah aşkına? Yani sadece ceza yoluyla mücadeleyi gündeminize alıp ve onu da son derece muğlak tanımlayıp kendi siyasi amaçlarınız için kullanmak gerçekten dürüstçe bir tutum mu arkadaşlar? Bunu sormak istiyorum.

Tabii ki şirketlerin sorumlulukları var yani özellikle bu konuda hem sosyal medya alanında hem diğer alanlarda çalışan şirketlerin sorumlulukları var, kişisel verilen mahremiyeti tabii ki çok ciddi mesele ve burada da insan hakları bakımından çok ciddi bir alan var önümüzde üzerinde çalışılması, değerlendirilmesi gereken ama tekrar ifade etmek istiyorum: Biz meseleye insan hakları temelinde bakmalıyız arkadaşlar, yani sadece -burada yazılan ifadeyle- devletin, ülkenin iç ve dış güvenliği diye hareket ettiğiniz zaman kusura bakmayın ama yani bu ifadeler Türkiye’de 12 Eylülün mirasıdır yani bütün meseleleri buradan görme anlayışı 12 Eylülün kafasıdır.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Sayın Emre, on beş dakika, diğer arkadaşlar da riayet etti, sizin iki dakikanız var, onu da hatırlatalım, ortalamayı tutturalım diye söylüyorum, daha çok arkadaşımız var.

Teşekkür ediyorum.

YUNUS EMRE (İstanbul) – Peki. Yani ben saygısızlık yapmak istemem benden sonraki arkadaşlarıma Sayın Başkanım, size de...

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Diğer arkadaşlar on beş dakika başlayınca makul bir hatırlatma oldu.

YUNUS EMRE (İstanbul) – Birkaç noktaya o zaman toparlamak istiyorum.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Teşekkür ederim.

YUNUS EMRE (İstanbul) – Yani sadece ceza bir araç değil diye ifade etmiştim ama kullandığınız tek araç olduğunu söylemiştim.

Bir başka durum, bu Batı dillerinde adına “fake hacking” dedikleri doğruluğu teyit mekanizmaları. Bakın, Türkiye’de bunu gönüllü olarak yapan aslında birçok arkadaşımız var, “Doğruluk Payı” diye bir yer var Twitter’da görmüşsünüzdür, “teyit.org” diye bir “web” sayfası var. Bunları desteklemeyi niye gündemimize almıyoruz? Ya da bakın, İngiltere’de bu doğruluğu teyit eden en önemli kuruluş aslında “BBC Reality Check” diye BBC’nin gerçeklik, doğruluk kontrolü yapan kendi hesabı var. Yani kamu yayıncılığına biz Türkiye’de niye itibar kazandırmıyoruz arkadaşlar? TRT niye bu hâlde? Yani dünyanın parasını topluyor TRT, dünyanın parasını harcıyor ve düşünün itibarını. Niye, hepimizin yani sadece iktidar mensuplarının değil, hepimizin güvendiği bir kuruluşumuz niye yok? Bu olmadığı için doğru bilgi yok orta yerde arkadaşlar, bu olmadığı için yok, cezayla bunu çözeceksiniz, rica ediyorum.

Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; yasaklar koymakla değil, bu meseleleri uluslararası standartların hem oluşmasına da yardımcı olarak, onları sahiplenerek çözebiliriz. Bu nedenle yani başta da ifade ettim, konuşacak çok şey var ama gelin, bu meseleyi seçim ortamında, Türkiye’nin hızla seçime gittiği bir ortamda siyasi amaçlarla ele almak yerine Türkiye’nin ihtiyaçları bakımından farklı bir değerlendirmeye ve başa da tabii ki eğitimi koyarak, yarın öbür gün Türkiye’de bu konuda gerçekten başarılı olabilecek, dezenformasyonda da bütün bu alanlardaki mücadele alanlarıyla da başarılı olabilecek bir düzenlemeyi yapalım ama onun yolu bu değil değerli arkadaşlarım.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Teşekkür ederim Sayın Emre.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Sayın Başkanım, arkadaş başlamadan önce, ne kadar süre çalışmaya devam edeceğiz?

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Feti Bey, buyurun.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Ne kadar çalışacağız diyorum, saat kaçta kadar?

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Şimdi, geneli üzerinde Alpay Bey’den sonra, işte, onar dakika olursa 9 arkadaşımız var. Dolayısıyla ne kadar az konuşurlarsa yani kendi disiplinleri açısından, o kadar, maddelerin oylamasına geçeceğiz sonra.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – On birde falan biter.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Evet, tahmin ediyorum on ikide de zaten Genel Kurulda elektronik oylama var.

Sayın Antmen, söz sizde efendim.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar; önümüzde 40 maddelik bir kanun teklifi var. Yine kanun yapma tekniğine aykırı bir şekilde, bir çuval şeklinde getirilmiş. Pek çok arkadaşımız konuşarak bu kanun teklifinin ne kadar hatalı olduğunu anlattı. Anayasa’ya hangi maddelerden, hangi açılardan aykırılık olduğu anlatıldı. Ben tekrara düşmek istemiyorum. Sanıyorum teklif sahipleri de bazı maddelerde düzeltme yapacaklar ve yapmalılar, yapmak zorundalar.

Şimdi, bakın, bir yıl sonra -en geç- yapılacak bir seçimde iktidara gelmeye namzet ve bize göre iktidara gelecek bir parti olarak söylüyoruz, sizin getirdiğiniz bu kanunlarla, bu antidemokratik kanunlarla biz bu ülkeyi yönetmek istemeyiz ve bir yıl içinde İletişim Başkanını da biz atayıp bu hükümlerle basın kartlarını elinde Demokles’in kılıcı gibi tutarak basın emekçilerinin üzerinde bir baskı aracı olarak kullanmasını istemeyiz, basın reklamlarının sadece yandaş kanallara verilmesini istemeyiz. O yüzden lütfen gelin, yol yakinken bu antidemokratik hükümlerinizi biraz düzeltin.

Burada, benim bir hukukçu olarak anladığım kadarıyla, bu kanunun üç önemli temeli var. İnternet haber sitelerinin basılı gazeteler gibi reklamlardan pay alması düşünülmüş, basın kartları konusunda aleyhe hükümler getirilmiş ve özellikle dezenformasyon konusunda 29’uncu maddeyle hükümler getirilmiş.

(Uğultular)

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Arkadaşlar...

Evet, devam edelim Sayın Antmen.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Şimdi, değerli arkadaşlar, unutulmuş bazı şeyleri ben hatırlatmak istiyorum. Yerel gazeteler, Basın İlan Kurumundan resmî ilan alabilmek için sanıyorum -yanlış olabilir, düzeltirsiniz- yeni sigortalı personel çalıştırmak zorunda. Bu resmî ilan ve reklamları bir pasta olarak düşünüyorsak yerel basın ile internet haber sitelerinin arasındaki dengeyi de lütfen kurun, yerel basına burada büyük bir haksızlık yapmayalım. Tabii ki internet haber siteleri, işini doğru düzgün yapan internet haber siteleri resmî ilan ve reklam alsınlar ama yerel basını yok etmeyelim. Hepimiz siyasetçiyiz, kendi illerimizde siyaset yaparken yerel basının bizlere ne kadar destek olduğunu veya haberlerimizi verdiğini biliyorsunuz.

Bu kanunun en problemli maddelerinden biri basın kartları konusu ve belki binlerce, belki 10 bin civarında basın emekçisi olmayan kişiye basın kartı verilmiş olmasına rağmen “Daha da çok nasıl verilir?” diye düzenleme getiriliyor. Bırakın, sadece basın emekçiliği yapan insanlar basın kartı taşınsın. Ben avukat kimlik kartımın, doktor sayın milletvekili, doktor kimlik kartının, buradaki Emniyet

görevlisi polis arkadaşlarımız, polis kimlik kartlarının bu işi yapmayanların elinde olmasını istemez. Bu anlayıştan vazgeçilmesi gerekiyor.

Peki, bir hüküm getirmişsiniz cezayla ilgili, zaman aşımı meselesi suçluya göre düzenlenmiş. Dünya hukuk tarihinde, ceza hukuku tarihinde böyle bir şey yok, umarım bunu düzeltirsiniz ve özellikle Basın Kartı Komisyonunu da lütfen demokratik hâle getirin bunu yaparken.

Ben maddeler üzerinde detaylı olarak konuşacağım için özellikle 4 maddeye değineceğim. Yani bu 4 madde 29, 32, 34, 37, Anayasa'nın en az 40 maddesini ihlal ediyor; çok büyük bir başarı, bunu nasıl başardınız bilemiyorum(!) Özellikle 32'ye ve 34'e bakmanızı rica ediyorum. Bunları zamanı gelince de konuşuruz ama BTK Başkanına yargı yetkisini nasıl veriyorsunuz? Anayasa'nın devredilemez yargı yetkisini bir bürokrata, bir kurul başkanına veriyorsunuz; e, mahkemeyi de kursun, cezayı da versin, ceza infaz koruma memuru olarak hapse de atsin, başında da dursun; madde 32. Madde 34, çok ciddi olarak Anayasa'ya aykırı pek çok hüküm içeriyor. Yine, burada da yargı yetkisini bir kurula, kurul başkanına veriyorsunuz; idari para cezaları, ceza uygulanması, iletişim yasakları, bir sürü yasak. Ve en önemlisi madde 37. Yani 32, 34 ve 37'nci maddeleri tekliften çekmeniz gerekiyor. 29, 32, 34, 37 eğer hükme bağlanırsa Anayasa'ya pek çok açıdan aykırı hüküm getireceksiniz ve bu da kesinlikle Anayasa Mahkemesinden dönecek.

Siyasi yorum yapmak istemiyorum. Seçim sathımailine girilmiş bir ülkede bu kadar yasaklı zihniyetle bir kanun getirildiğini düşünmek istemiyorum. Verilen bir emek var ama bu emeğin boşa gitmemesi için teklif sahiplerinin oturup bu 40 madde üzerinde tekrar çalışmalarını ve özellikle Dijital Mecralar Komisyon raporundaki ve Cumhuriyet Halk Partisinin muhalefet şerhine ve diğer siyasi partilerin muhalefet şerhine bakarak, bugünkü konuşmalardan da yararlanarak düzeltmeler yapmanızı talep ediyorum.

Pek çok konu konuşuldu, tekrar etmemek ve tekrara girmemek açısından sözlerimi burada noktalayacağım. Maddeler üzerinde ayrı ayrı konuşuruz diyorum.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Teşekkür ederiz Sayın Antmen.

Ankara Vekilimiz Sayın Emir, buyurun.

MURAT EMİR (Ankara) – Teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar, ben de olabildiği kadar kısa konuşmaya gayret edeceğim ve eleştirilerimi 29'uncu maddeyle sınırlı tutmaya gayret edeceğim.

Bir defa, hukuki açıdan baktığınızda, yeni bir suç tipi tarif ediliyor ancak bu suç tipi ne öngörülebilir ne hukuki kesinlik açısından iyice düşünülerek yazılmış ne de keyfiliği önleyen bir durumda değil. Yani sizin yargıçlarınızın elinde son derece keyfî bir şekilde kullanılmaya açık ve sonuçta da ülkemizde son derece ağır sonuçlar doğurabilecek hatta yargımızı belki de milyonlarca dava, soruşturmayla baş başa bırakabilecek bir düzenlemeyle karşı karşıyayız.

Bir defa, değerli arkadaşlar, bir özel kasıt ihdas ediliyor, “sırf halk arasında endişe, korku veya panik yaratmak saiki” deniliyor. Şimdi, burada bir niyet var çünkü diğer haber yaymalardan ayırmak ya da ayırmış gibi görünmek gayesi var burada; bunu anlıyoruz, o yüzden “sırf” denmiş. Ama baktığınız zaman, bir kişinin bu kanunda, bu suç tanımında yer alan fiili bu saikle işlediğini ama aynı zamanda başka saikleri olabileceğini de öngörmemiz gerekir yasa koyucu olarak. Yani eğer bu kişinin veya kişilerin bunun yanında yani halk arasında endişe, korku veya panik yaratmak yanında başka saikleri de var ise bu kişi nasıl yargılanacak? Mesela bu kişiyi diyelim ki cezalandırdınız, bu kişi de savunmasında Yargıtayda dedi ki: “Evet, benim bu saikim var ama başka saiklerim de var.” İnsanlar sadece halkı

panik, korkuya sevk etmek istemez ki, örneğin, bunun üzerinden para kazanmak istiyor olabilir, hatta para kazanıyor olabilir, ne yapacaksınız o zaman? Ya, ben şimdi meslekten hukukçu değilim.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Söylediğinin hiçbir manası yok.

MURAT EMİR (Ankara) – Peki, siz öyle düşünün.

Ama bakın, siz “sırf” dediğiniz zaman “sadece” dediğiniz zaman bunu sadece bununla şey yapıyorsunuz. Dolayısıyla, bundan başka saikleri olursa ne olacak? Bu bir.

İkincisi, değerli arkadaşlar, bakın, burada “genel sağlığı ile ilgili gerçeğe aykırı bir bilgiyi, kamu barışını bozmaya elverişli şekilde alenen yaymak” diyor. Burada da baktığınız zaman, aslında son derece müphem bir yaklaşım söz konusu.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Elverişli olmasını unutmadan sözünüze devam ederseniz daha manalı olur.

MURAT EMİR (Ankara) – Buyurun.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Elverişli olacak şekilde...

MURAT EMİR (Ankara) – Evet, anlıyorum, anlıyorum.

Şimdi, bir örnek üzerinden bu görüşümü ifade etmeye çalışayım. Gerçeğin ne olduğu, doğru haberin ne olduğu, bu haberi yayanların gerçek saiklerinin ne olduğu veya bir an için bu kanunu yayanların düşüncesine katılırsak, “sırf” amaçlarının ne olduğu zamana ve duruma göre değişebilecek şeylerdir. Bakın, Türkiye’de ağır bir pandemi yaşandı ve bu pandemi sürecinde -anımsayacaksınız- 30 Eylül gününe kadar Sağlık Bakanı günde ortalama 1.500-2.000 vaka sayısı açıkladı ve “Ya, gerçek bununla örtüşmüyor, gerçek başka; yoğun bakımlar dolu, hastaneler dolu, yataklar dolu, ölümler fazla.” diyenlere de “Sen halkı paniğe sevk ediyorsun.” dendi. Bu yaşandı değil mi? Ve biz belgesini çıkardıktan sonra o gün Sağlık Bakanı çıktı “30 bin vaka var.” dedi. 20 kat düşük söylüyormuş, öbür gün 20 kat fazla söyledi; bu yaşandı Türkiye’de. Yani bu kanun eğer 30 Eylül’e kadar olsaydı ben suçluydum çünkü her gün bunu söyledim, 30 Eylülden sonra da Fahrettin Koca suçlu olmuş olmuyor mu arkadaşlar? Bakın, genel sağlığı bozdu, vaka sayılarını gizledi ve sonuç olarak insanların pandemiden korunmaları için alabilecekleri önlemlerin bir şekilde önüne geçti. Dolayısıyla da burada böyle bir kanun yazdığımız zaman, böyle bir kanunu hele hele sizin hâkimlerinizin eline verdiğiniz zaman bunun nerelere varacağını hiç kimse kestiremez.

Devam ediyorum, şimdi 217’ye bir ek yapıyorsunuz, “halkı kanunlara uymamaya alenen tahrik” bu onun devamı gibi düşünmüştünüz; tamam, bu olabilir ama baktığınız zaman, 218’de de bir ceza maddemiz var ve yanılmıyorsam, bu 218’deki ceza maddesini biz 2018’de ek maddeyle düzenledik. Çünkü o sırada yani basın ve yayın yoluyla işlenen suçlar bakımından ifade hürriyetinin çok fazla sayıda cezai takibata, soruşturmaya konu olmasından dolayı, buraya yargı reform paketi kapsamında şu maddeyi ekledik: “Haber verme sınırlarını aşmayan ve eleştiri amacıyla yapılan düşünce açıklamaları suç oluşturmaz.” Hatta biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak dedik ki: Bakın, aslında haber alma hakkı anayasal bir hak olduğu için, düşünce ve ifade hürriyet anayasal bir hak olduğu için ve Ceza Yasası da ondan kaynağını aldığı için zaten bir haberi vermek ve haber sınırını aşmayan bir şey ve eleştiri amacıyla yapılan bir şey elbette ki suç değil. Bunu yazmak bile aslında abes ama Türkiye’deki yargı öyle bir yere geldi ki, öylesine sarayın ağzının içine bakan bir yargı var ki, öylesine muhalefeti susturmak, Türkiye’yi tek sesliliğe götürmek isteyen bir iktidar var ki, “Evet, bu madde de yazılsın.” dedik. Bakın, aslında normalde, aklı başında bir adam bu maddeye, bu yazıya baktığı zaman “Haber verme sınırlarını aşmayan ve eleştiri amacıyla yapılan düşünce açıklamaları suç oluşturmaz.” cümlesinin bu kanunda niye olduğuna şaşırır ama Türkiye’yi bilen bir kişi şaşırmaz.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Bu ortak hüküm. 216, 217, 218.

MURAT EMİR (Ankara) – Biliyorum, işte onu ifade ediyorum. Bakın, niye? Çünkü Türkiye’yi biliyor. Türkiye’de bu hükmün sizin savcılarınızın ve hâkimlerinizin elinde ne hâle geldiğini hepimiz biliyoruz. Ve “yargı reform paketi” deyince bunu söylüyoruz. Şimdi, bu konuya, 218’e niye geldim? İki sebebi var. Birincisi, böyle bir öngörülemez, kesinliği olmayan, muğlak kavramlarla, “sırf”lar “sadece”ler işte, “elverişli” vesaire gibi kavramlarla yazılan bir metin, sizin yargınızın eline verildiği zaman nereye gideceği belli olmaz. Ama şunu da bilin: Keser döner, sap döner; onu da bilin.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Ortak hükmü ne yapacak yargıç?

MURAT EMİR (Ankara) – Biliyorum, bir saniye, cevap vereyim.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Yargıç ne yapacak o 218’i?

MURAT EMİR (Ankara) – Efendim?

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Yargıç 218’i görmeyecek mi?

MURAT EMİR (Ankara) – Görecek canım.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – E, o zaman? O zaman suç oluşmaz...

MURAT EMİR (Ankara) – Hayır, biz şunu söylüyoruz: Bu olmazsaydı bile zaten yargıç düşünce açıklamasına ceza mı verecekti Türkiye’de? Ama veriyordu ki bunu yazdık çünkü veriyordu, siz de biliyordunuz, biz de biliyorduk, sizin gönderdiğiniz Adalet Bakanı biliyordu, o yüzden getirdi bunu. Yargı reform paketi idi bu, demokratik açılımdı bu, biz de katkı verdik o zaman; bunu ifade etmeye çalışıyorum. İkinci sebebi de arkadaşlar, bunu gündeme getirmemin ikinci sebebi, bence önemli bir yanlışlık var burada. Bakın, 218’in başı şöyle diyor: “Yukarıdaki maddelerde tanımlanan suçların basın ve yayın yoluyla işlenmesi hâlinde, verilecek ceza yarı oranına kadar artırılır.” Hoppala! Şimdi, bakın, bir ceza yazıyorsunuz -fark ettiniz mi bilmiyorum- 217’ye bir şey yazıyorsunuz, basın yayın yolunu düzenliyorsunuz -ya gülüyorsunuz ama bakın, gerçekten önemli bir şey söylüyorum- basın yayın yoluyla, iletişim yoluyla, internet yoluyla, sosyal medya yoluyla yapılabilecek bir suçu tanımlıyorsunuz, tanımlamaya çalışıyorsunuz daha doğrusu, sonra “bir yıldan üç yıla kadar ceza” diyorsunuz; e, sonra da 218’de “yarı oranında artırılır” diyorsunuz. Bilmiyorum fark ettiniz mi. Bu da son derece yanlış, mutlaka düzeltilmesi gereken bir durum.

Şimdi, değerli arkadaşlar, çok uzatma niyetinde değilim. Önemli bir nokta, Sayın Emre de işaret etti, dezenformasyon var mı? Var. Bununla mücadele etmek gerekir mi? Gerekir. Bu dezenformasyon yoluyla hele de iletişimin bu kadar arttığı bir dünyada toplumlar çeşitli yanlış yerlere sürüklenebilirler mi? Sürüklenebilirler. Ama bunu yapacağınız kanunun gerçekten demokrasiyi içine sindirmiş, içinde ifade hürriyeti olan, düşünce ve ifade hürriyetini en azından sınırlamayan ve en azından nerede başladığı, nerede bittiği belli, somut kavramlardan hareket eden, açık bir madde olması son derece önemli. Bunu yapmadığınız sürece bu bir Demokles’in bir kılıcıdır, bu sizin elinizde bir sopaya dönüşür ve bu da tek sesliliğin çabasıdır. Ama ne yaparsanız yapın, özellikle de böyle bir düzenlemeyle Türkiye’deki muhalefetin çılgınlığını bastıramazsınız.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Teşekkür ederim Sayın Emir.

Sayın Zeybek...

RAFET ZEYBEK (Antalya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım, değerli katılımcılar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlarım, yargının çok ciddi sorunlarından biri, Türkiye’de çok iyi yasalar olmasına rağmen çok kötü uygulama sonucu adalet bitiriliyor. Bunu sıkça gördük ama bu kanun maalesef kötü, bir de kötü uygulayıcının eline düştüğü zaman, inanın o kadar kötü olacak ki yani bir gün siz de göreceksiniz “Ya, bu kadarına da pes!” diyeceksiniz.

Şimdi, değerli arkadaşlarım, bakınız, bu kanunu kim uygulayacak? Hâkim. Savcı soruşturmasını yapacak -o yapar, sonuçta o iddia edecek- ama hâkim karar verecek. Nasıl karar verecek? Ya da yalan haberi nasıl değerlendirecek? Yalan haber ne? Tamamen hâkim değerlendirecek bunu, bakacak yalan mı değil mi diye. Eğer -gerçi siz kabul etmiyorsunuz ama- yargı bağımsız ve tarafsız değilse yalan haberi değerlendiremez arkadaşlar, o iradesi yoktur. O nedenle açıkçası, hâkim ve savcıya verilen bu kadar takdir yetkisini ben çok yanlış görüyorum.

Şimdi, değerli arkadaşlarım, bakın, devlet yalan söyler hâle geldi, devlet. Yani yalan öyle bir noktaya geldi ki devlet yalan söylüyor. Bugün, hatta ben de Emniyette ziyaret ettim, BİRLEŞİK KAMU-İŞ Genel Başkanı önceden de bir bilgi vermek şartıyla bir basın açıklaması düzenledi, basın açıklaması sırasında yaptığı konuşmada da “TÜİK’in açıklamış olduğu enflasyon gerçekleri yansıtmıyor, bu nedenle de işte, memur maaşlarına, işçi maaşlarına falan yapılan zamlar düşük oluyor.” dedi ve TÜİK’i gerçek enflasyonu açıklamaya çağırdı. Hemen polis arkadaşlar geldiler, yerlerde sürükleyerek aldılar, götürdüler Emniyete. Beş saat kadar orada durdu, ifadesini aldılar. Şimdi buradaki suç ne, yalan söylemek mi? Ya, ben diyorum ki: TÜİK yalan söylüyor. Ama o yalanı söyleyen kuruma “Ya, sen gerçeği...” Bir de “Yalan söyledin.” de dememiş, “Gerçeği söylemiyorsunuz, yanıltıyorsunuz.” diye açıklama yaptı diye eğer bir sendikanın, bir konfederasyonun Genel Başkanı gözaltına alınıyorsa bu yasayı çıkarmayın arkadaşlar, çıkarmayın; herkes gözaltına alınır, bir gün siz de gözaltına alınırsınız.

Değerli arkadaşlarım, basının, biliyorsunuz, yüzde 95’i öyle ya da böyle iktidarın kontrolü altında ama TRT dâhil, TRT dâhil o kadar yalan haber dinliyoruz ki bütün basında da var, gazeteler veriyor, televizyonlar veriyor -yani televizyon ismi, gazete ismi vermeyeceğim- yalan haberler veriliyor, veriyorlar. Yargılanıyor mu? Yargılanmıyor. Yarın yargılanır mı? Yargılanmaz. Bakın, işimize gelenleri yargılarız, ceza veririz; işimize gelmeyenleri yargılamayız. Kim yapacak “Ya, bu, yalan haber.” tespitini? Savcı soruşturma açacak, açmaz arkadaşlar, açmaz, açmıyor. O kadar sabit suçlar işlendi bu ülkede, açılmadı davalar. Bakın, İçişleri Bakanı: “Bir siyasetçi ayda 10 bin dolar rüşvet alıyor.” dedi yani bir İçişleri Bakanı, bu işlerden sorumlu bir Bakan...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Almıyormuş demek ki ağabey, yalan konuştu.

RAFET ZEYBEK (Antalya) – Yalan söyledi ama yargı da hiçbir şey yapmadı, yapılmıyor arkadaşlar. Yani bu gerçeklere eğer gözünüzü kapatırsanız inanın bu ülke felakete sürüklenir. Onun için diyoruz: Adalet mülkün temeli. Devletin temeli adalettir, ya, bunu lütfen koruyun. Bu iktidar gelip geçicidir, kalıcı olmaz ama bu ülke kalıcıdır. Bu ülkeye bu yanlışları yapmayın. Bakın, Serik’te 2 bakan “Serik Belediye Başkanı bir yıl önce 500 bin lira rüşvet aldı.” dedi yani 2’si de doğruladı. Biz onun üzerine hatta suç duyurusunda bulunduk -yani resen bir şey yapılmıyor zaten, o yapılmaz- arkadaşlar, tam iki yıl oldu, hiçbir şey yapılmadı, soruşturma öylece duruyor. Şimdi, siz buna adalet diyebiliyor musunuz? O iddia edilen rüşvet olayını yapan belli, ihbar eden Belediye Başkanı, kendi dedi ki: “Ya, böyle böyle konuştu bakanlar, kimse bunu bulun.” Bak, o da AK PARTİ belediye başkanı ama dürüst bir insan. Daha o Başkanı bile dinlemedi arkadaşlar, hiçbir işlem yapmadı. Buna siz “bağımsız, tarafsız yargı” falan demeyin. Yani bu millete ya da bu ülkeye bu yanlış... Yani artık bu kadar yargı ayyuka çıkmış, tam bir... Yani “yandaş” kelimesini çok sevmiyorum ama sanki bir siyasetçi gibi çalışan bir yargıyı, bağımsız mağımsız diyerek korumayın, yapmayın, hesap sorun.

Bu yasayı, arkadaşlar, bakın, bizim iktidarımızda elbette değiştiririz ama önümüzdeki seçimler ne

zaman olursa olsun, o seçimler öncesinde yandaş olmayan basına büyük bir baskı kurulacaktır. Örneğin, çok ilginçtir, 29'uncu maddede ceza düzenleniyor. Ne kadar ceza? Bir yıldan üç yıla kadar. Neden bir yıldan üç yıla kadar? Çünkü iki yıl ve aşağısı cezalarda tutuklama yasağı var yani iki yıl olursa tutuklanmayacak, tutuksuz yargılanacak. Bakın, göreceksiniz, uyduruk bir yalan haber bahanesiyle tutuklanacak gazeteciler.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Üst sınırdan mı verecek bütün hâkimler?

RAFET ZEYBEK (Antalya) – Üst sınırdan vermeyecek, tutuklayacak; üç ay, altı ay, neyse yani gidip de iki yıl yatıracak değil, salacak ama ya, iki yıl yapın. İki yıl az bir ceza mı? Onu bilinçli olarak... Üç yıl olsun, iki yıldan aşağılar tutuklanmıyorlar çünkü.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Hiç yapmasınlar ağabey ya! Ne iki yılı ya!

RAFET ZEYBEK (Antalya) – Ya, işte tutuklanmasın, tutuksuz yargılsın.

MURAT EMİR (Ankara) – Hiç olmasın.

RAFET ZEYBEK (Antalya) – Yargılanıp beraat ediyor. Bak, tutuklanacak, herkes şahit olsun.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Arkadaşlar, dinliyoruz hatibi.

RAFET ZEYBEK (Antalya) – Bakın, 29'uncu maddeden tutuklanan gazeteciler olacak. Tutuklamayın arkadaşlar, yargılayın, eyvallah haydi, bir yargılayın. Bu ülkede cezaevlerinde kalıp beraat eden çok insan oldu, yazık değil mi?

FETİ YILDIZ (İstanbul) – “Örgütlü olursa temel ceza 1 misli artırılır.” diyelim mi?

RAFET ZEYBEK (Antalya) – Deyin ama yani o tutuklama şeyini koymayın yani “iki yıl” deyin. Ha, öbürüne “...yarı oranda artırılır.” dediniz zaten.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Herkes “örgüt, örgüt” diyor, “örgüt” o kadar geniş tutuluyor ki onu dediğin zaman kimse kalmaz dışarıda.

RAFET ZEYBEK (Antalya) – Vallahi, çiftçiler de bir açıklama yapıyor “Örgüt üyelerinin açıklaması bu.” diyorlar. Örgüt kim, bilmiyoruz ki yani.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Değerli milletvekilleri, dinliyoruz hatibi.

RAFET ZEYBEK (Antalya) – Hayatında eline silah almamış adama “örgüt üyesi” diyoruz yani.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Rafet ağabey, örgüt yanında oturuyor, Tuncay Özkan örgütten yargılandı ağabey, yanında oturuyor, milletvekili.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Turan Bey...

Evet, tamamlıyoruz Rafet Bey.

RAFET ZEYBEK (Antalya) – Sayın Başkan, bitiriyorum.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Evet, buyurun.

RAFET ZEYBEK (Antalya) – Yani burada, arkadaşlar, bakın, inanın, hiçbir abartı yapmadan gerçekleri söyledim. Yapmayın, hiç öyle itiraz falan etmeyin. Bu gerçekleri siz de biliyorsunuz. Ben çok değerli hukukçu arkadaşlar olduğunu biliyorum AK PARTİ’de de MHP’de de ama bu gerçekleri görmezlikten gelmeyin diyorum yani feryadım onun içindir. Adalet herkese lazımdır, lazım olacaktır.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Ben teşekkür ediyorum.

Sayın Süleyman Bülbül, buyurun.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, yine güvenlikçi bir yasa teklifi önümüze geldi. Adalet Komisyonuna gelen artık seçim sathumailinde güvenlikçi yasa tekliflerinden biz bıktık, sizler bıkmadınız. Tekliflere bakıyoruz, önceki hafta gelen Avukatlık Kanunu, daha sonra gelen, yine, ceza kanunlarında değişiklikle ilgili yani hep güvenlikçi, güvenlikçi, güvenlikçi... Acaba neden? Çünkü artık ülkeyi idare edemiyorsunuz, Cumhuriyet ülkeyi idare edemiyor. Mazot 28 lira, benzin 27 lira -yarından sonra mazota ve benzine 1 lira 52 kuruş zam geliyor, dün 1,93 geldi mazota- dolar 17'yi aşmış; memleketi idare edemiyorsunuz, vatandaş bağıyor.

Dün telefon geldi bana, çiftçi telefon ediyor Nazilli'den, diyor ki: "Ben traktörümü çalıştıramıyorum. Ben nasıl üreteceğim?" Esnaf elektrik faturasını ödeyemiyor, çiftçi tarımsal sulamadan doğan elektrik faturasını ödeyemiyor. Artık KYK'den burs almış, kredi almış 400 bin öğrenci icrada. Her evde genç kız, genç erkek denilen işsiz gençler var, geleceğini kuramıyor ve o gençler hakkında bir araştırma yapılıyor. Bu araştırmada "Yurt dışında imkânınız olsa yaşamak ister misiniz?" sorusuna -bunun içerisinde Cumhuriyet'te bulunan MHP'li ve AK PARTİ'li gençler de seçmen de olmak üzere- "Yurt dışında çalışma imkânım olsa gidebilirim." diyor. Yani memleketi idare edemiyorsunuz. Memlekette ekonomi bitmiş, eğitim bitmiş, sağlık bitmiş, Ne yapmanız lazım? Tabii, diğer otokrat iktidarlarda olduğu gibi, tarihte bakıldığı zaman, ne yapılması lazım? Güvenlikçi politikalarla yasa teklifleri getirmeniz lazım. Üç kişi toplandığı zaman, yok, Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'na muhalefetten göz altına al. BİRLEŞİK KAMU-İŞ, haklarıyla ilgili, 3600, göstergelerle ilgili bir açıklama yaptığı zaman çıkıyorsunuz, onları basın açıklaması yapmadan şiddetle gözaltına alıyorsunuz. Geçmiş olsun diyorum BİRLEŞİK KAMU-İŞ Konfederasyonu Genel Sekreterine, kalp krizi geçirmiş. Geliyor Soma işçileri, içeride AK PARTİ Grup Başkan Vekiliyle görüşüyor, Dikmen kapısının önünde bir açıklama yapmak istiyorlar yani hakları konusunda gerekli çalışmaların yapılması konusunda söz verildiğini açıklamak istiyorlar, gözaltına alınıyorlar.

Bu korku ikliminde güvenlikçi politikalarla demokrasi ve özgürlükleri bir kenara itip anayasal hak ve özgürlüklerin kullanılmasına engel olarak yeni yeni düzenlemeler getiriyorsunuz. "Çoklu barolar" dendi; "noterler" dendi, yeni atama düzenlemeleri; "hâkim, savcılar" dendi. Zaten hâkim, savcıların şu anda saray talimatı olmadan siyasi davalarda ne karar verdiği belli. Daha dün demiştik; 2 Bakan Yardımcısı var, isim de verdim, Akın Gürlek ve Hasan Yılmaz; onlar hakkında, suç işledikleri konusunda işlem yapılmadan Türkiye'de siz adaletten, özgürlükten bahsedemezsiniz. Biri çıkmış, Sezgin Baran Korkmaz'ın üzerinde bulunan yurt dışına çıkış tedbirini kaldırıyor ve mal varlığı üzerindeki tedbiri kaldırıyor; ondan sonra onu başarı gibi getiriyorsunuz, Bakan Yardımcısı yapıyorsunuz, ödüllendiriyorsunuz. Savcılığa vermiş olduğumuz suç duyurularını dahi kale almıyorsunuz. Akın Gürlek denen vatandaş ise gezici mahkeme, girmedikleri dava yok -sözcü davasından tut Demirtaş davasına kadar, Canan Kaftancıoğlu davasına kadar, Tabipler Birliği davasına kadar- o da görevini yerine getiriyor; onu onurlandırıp Bakan Yardımcısı yapıyorsunuz. Yargının durumu bu.

Yargının durumu buysa basının durumu ne, getirdiğiniz teklifin durumu ne? Ya, zaten basının özgür olmasını istemiyorsunuz. Yargı tarafsızsa, bağımsızsa zaten o memlekette basın özgür olur. 25, 26'ncı maddede geçen ifade özgürlüğü, kanaat açıklama özgürlüğü gibi birçok anayasal madde o ülkede uygulanıyorsa o ülkede yargı tarafsızdır, yargı bağımsızdır. Ülkede hukuk devleti yok, ülkede demokrasi yok, ülkede özgürlükleri kullananlara cezaevi yolu gösteriliyor. Şu anda cezaevinde bulunan 23 gazeteci var. İfade özgürlüğünü kullanmak isteyen gazetecilere "Basın İlan Kurumu" denilen, "RTÜK" denilen... İktidarın sopasıyla bir taraftan ilan ve reklam cezası veriyorsunuz, bir taraftan kapatma cezası veriyorsunuz, bir taraftan yüzde 3'e varan para cezaları veriyorsunuz; ondan sonra çıkıyorsunuz, önümüze Basın Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ni getiriyorsunuz.

Arkadaşlar, burada iki husus var. Bu düzenleyici ve denetleyici kurumlara çok mu güvendi de vatandaş, bütün muhalif basını susturan kurumlara çok mu güvendi de bu kadar yetkiyi nasıl vereceksiniz arkadaşlar? Basın İlan Kurumu işi gücü bıraktı, bütün görevlerini çok iyi yerine getiriyor, ondan sonra ona siz diyorsunuz ki: “İnternet sitelerindeki reklam ve ilanları düzenle, internet sitelerindeki süreli gazete yayınlarını düzenle, cumhuriyet savcılıklarından yetkiyi al, sen kullan.” Neyi kullanacak? Şunu kullanacak... Bu kadar yetki veriyorsunuz Basın İlan Kurumuna ve Basın İlan Kurumu, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçildiğinden beri Kurumun faaliyet raporlarının yayımlanmasına son verdi arkadaşlar; artık Basın İlan Kurumu size hesap vermiyor. Ha, vatandaşa hesap vermiyor, vermiyor. Bakın, elimizdeki son rapor 2020 yılına ait. Nerede 2021? Nerede 2022?

Arkadaşlar, 2020 yılında 416 milyon 182 bin TL ilan reklam vermiş bu “BİK” denilen iktidarın sopası. 182 milyon 492 TL’si ulusal yayın yapan 30 gazeteye gitmiş, bu paranın yüzde 78’i ise yandaş ulusal basına verilmiş. Bunun yanında da muhalif basına sekiz yüz sekiz gün ilan kesme cezası verilmiş, bu cezanın yüzde 97’si Evrensel, Cumhuriyet, Birgün, Sözcü ve Korkusuza verilmiş. Ondan sonra “İnternet sitelerindeki reklam parasını, ilan parasını dağıtın.” diyorsunuz. Kime dağıtıracaksınız? Basın İlan Kurumuna. Basın İlan Kurumunun Yönetim Kuruluna bakın, AK PARTİ’nin has adamları orada, sarayın has adamları orada; basın özgürlüğüne aykırı davranışlar ve özgürlüğü...

(Uğutular)

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Turan Bey, lütfen...

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Sayın Bülbül, devam ediyoruz.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Ondan sonra, BİK’in üye sayısını 42’ye çıkarıyorsunuz, içine RTÜK’ten de 2 üye koyuyorsunuz.

Şimdi, RTÜK’ü araştırdım, düzenleyici ve denetleyici kuruluşun görevleri arasında basın ilamıyla ilgili bir tek husus yok arkadaşlar ya. Yani 42’ye çıkardığınız yerde RTÜK’ün 2 tane üyesine niye ihtiyaç duyuyorsunuz? “Hep bizden olsun, hep bizden olsun.” Güvenemiyorsunuz çünkü. Nasıl -Gezi davasında yaptığınız gibi- diğer hâkimlere güvenemediniz ve avukatlıktan, AK PARTİ üyeliğinden geçen bazı hâkimlere de güvenemediniz; gittiniz, Samsun’da AK PARTİ milletvekili adayı olan vatandaş getirdiniz, Gezi davasına hâkim diye koydunuz. Artık kimseye güvenemiyorsunuz çünkü sandalye gidiyor, iktidar gidiyor; anketler geliyor, vatandaş “hayır” diyor; onun için, bu güvenlikçi yasaları getiriyorsunuz.

Arkadaşlar, bakın, yani getirdiğiniz yetkilerde... Çıkımsınız, Basın İlan Kurumuna yönetmelik düzenleme yetkisi vermişsiniz. Yani bu internet haber sitelerinin taşınması gereken vasıfların ve sorumlulukların BİK tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenmesi yetkisini veriyorsunuz arkadaşlar; böyle şey olmaz. Anayasa açık, Anayasa’da düzenleme yetkisi sadece kanunla olabilir; bu kadar açık ve net.

Sonra, 29’uncu madde var, tartıştığımız 29’uncu madde. Neden var 29’uncu madde? Şundan var: Yahu, şimdi, enflasyon kaç arkadaşlar? TÜİK’de...

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Sayın Bülbül, toparlıyoruz. Ortalama...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Toparlanacak bir şey yok, ben bu Komisyonda üyeyim, bu saate kadar bekledim ve konuşma sürem sınırlandırılmasını kabul etmiyorum. Şu anda da yani konuşmayı...

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Diğer arkadaşlarımıza şey olmasın, nezaket...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Diğer arkadaşlar izin verir bize, izin verir, siz merak etmeyin.

Değil mi arkadaşlar izin verirsiniz? Bir sıkıntı yok.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Saat ilerledi.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Bir sıkıntı yok arkadaşlar, biz devam ediyoruz.

Şimdi, arkadaşlar, bakın...

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Sayın Bülbül, biliyorsunuz, bizim Komisyonumuzun yani geniş bir şeyi var...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Yani Başkanım, şu anda tam konunun içerisine girdik, dağıtıyoruz ama, lütfen...

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Tamam.

Toparlayalım.

Buyurun.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Değerli arkadaşlar, 29’uncu madde var. 29’uncu maddenin getirilme nedenlerinden biri ne? 29’uncu maddede ne diyorsunuz? Yeni bir suç isnadı getiriyorsunuz, teşkili yapıyorsunuz, burada “yalan haber yayma” diyorsunuz. Bu çerçevede dezenformasyonla yani yanlış, yalan bilgiyle mücadele etmekle ilgili bir konu getiriyorsunuz. Kardeşler, sizin işinize gelmeyen her türlü bilgi, belge, rapor, istatistik bilinmesin, yayılmasın istiyorsunuz.

Şimdi, enflasyonla ilgili veriler var, enflasyonla ilgili verilere karşı... İTO’nun da verileri var, “yüzde 87” diyor ama TÜİK ne diyor? “Yüzde 73,50” diyor. Ama ENAG ne diyor? O da diyor ki: “Yüzde 156.” Siz ne yapmaya çalıştınız? Bundan bir ay önce bir yasa teklifi getirmeye çalıştınız, ENAG gibi farklı bilgileri veren kuruluşları susturmak istediniz. Ama onu getiremediniz, şimdi bunu getiriyorsunuz, bunun içerisine sokup ne yapacaksınız? Bu maddelerle o, halkın haber alma hakkını kullanmasını sağlayıcı haberleri yapan basını cezalandıracaksınız, ilan vermeyeceksiniz, ceza vereceksiniz ya da vatandaş bu konuda bir “tweet” attığı zaman ya da paylaştığı zaman vatandaşın hakkında gerekli cezaları vereceksiniz. Tabii, gazeteci de bundan cezayı alacak, vatandaş da bundan gerekli cezayı alacak.

Bakın, arkadaşlar, bu yasa teklifi seçime hazırlık yasası teklifi kısacası. Bu yasa teklifi sansür yasası teklifi. Bu yasa teklifi Anayasa’nın 10 maddesini ihlal eden bir yasa teklifi. Bu teklifle 9’uncu madde yargı yetkisi, 10’uncu madde eşitlik ilkesi, 11’inci madde Anayasa’nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü, 12’nci madde temel hak ve hürriyetlerin niteliği, 13’üncü madde temel hak ve hürriyetlerin sınırlanması, 14’üncü madde temel hak ve hürriyetlerin kullanılmasının durdurulması, 22’nci madde haberleşme hürriyeti, 25’inci madde düşünce ve kanaat hürriyeti, 26’nci madde düşünceyi açıklama hürriyeti ve 28’inci madde basın hürriyeti hükümleri açık ve net ihlal edilmektedir.

Okuyanlar bilecektir, okumayanlara şiddetle tavsiye ediyorum: George Orwell’in “1984” isimli bir kitabı var. Oradaki otokrat yönetim tarzını bugün getirdiğiniz bu yasa teklifleriyle açık ve net Adalet Komisyonundan geçirmeye çalışıyorsunuz. “Basın hürdür, sansürlenemez.” hükmünü içeren Anayasa’yı öyle bir rafa kaldırıyorsunuz ki bu teklifle birlikte basının hürlüğüne bırakın, basının varlığından dahi bahsedilemeyecek. Halkın haber alma hakkını uzak tuttuğunuz bu teklif âdeta 1984 kitabındaki gibi distopyayı yaratacak; herkes algıyla yönetilecek, gazeteciler haber yapamayacak, yaptıkları haber nedeniyle basın kuruluşu ceza alırsa basın kartları ellerinden alınacak, TCK uyarınca da ayrıca yargılanacaklar. Hem sosyal hem hukuki olarak korku iktidarının yaşandığı bir ülke hâline getirecek bir kanunu kaleme almışsınız.

Hak ihlallerinde olduğu gibi, bakacaksınız... Dün Rusya’nın yaptığı gibi, siz de AİHM

mahkemesinden kurtulmak amacıyla -hak ihlalleri nedeniyle- AİHM'den çekilmeyi dahi düşünmeye çalışacaksınız. Arkadaşlar, basın mesleğini doğrudan etkileyen bu teklifle ilgili hangi gazetecilik örgütünün görüşü alındı? Ya da şunu sorayım: Bu yasa teklifiyle ilgili bir tane meslek örgütünden olumlu görüş aldınız mı? Hayır, alamazsınız. Çünkü hiçbir basın meslek örgütü bunu kendi boynuna asmaz. Bir araştırdım, TGS'ye sordum, Parlamento Muhabirleri Derneğine sordum. Parlamento Muhabirleri Derneği Başkanı burada, zannedersem, haberi var mı? Yok. ÇGD'ye sordum; yok. Gazeteciler Cemiyetine sordum, yok. Foto Muhabirleri Derneğine sordum, yok. Özellikle MEDYA-İŞ'e sordum, MEDYA-İŞ'e; Başkanını aradım MEDYA-İŞ'in, Başkanını; "Bizimle herhangi bir görüşme yapmadılar." dedi. Yani bu nedir? Yani bir grup siyasetçi ve bürokrat tarafından hazırlanan ve Mecliste şu anda görüştüğümüz bu yasa teklifi açıkça sansür ve otosansür teklifi değil de nedir arkadaşlar?

Yani arkadaşlar, bakın, bu işin çözümü çok basit. Bu getirdiğiniz yasa teklifini, özellikle 29'uncu maddeyi ve Basın İlan Kurumu ve İletişim Başkanlığına verilen yetkileri kesinlikle çekin; çekmediğiniz takdirde biz iktidara geliyoruz, sandık geliyor, ya kasımda ya gelecek yıl; çoklu baroyu kaldıracağız, getirdiğiniz bu güvenlikli yasaların tümünü kaldıracağız. Ondan sonra, zaten geldiğimiz zaman yarın gelmeyecek; bizim Millet İttifakı'nda bu işlerin hepsini çözeceğiz, "Basın hür ve özgür." diyeceğiz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Teşekkürler Sayın Bülbul.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Biraz kısalttım Başkanım.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Sayın Özdemir...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Başkanım.

Görevinizde de tekrar başarılar diliyorum Başkanım.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Çok teşekkür ederim, çok sağ olun.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – İlk konuşmam olduğu için atıf yapmak istedim.

Evet, ben de iyi akşamlar diliyorum.

Tabii, yine -çalışma saatleriyle ilgili- geç saatler oldu ve herkes de yorgun oluyor ama bu da verimlilik açısından ve detaylı tartışmak açısından da bizleri baskı altında bırakıyor.

Ben de kısaca toparlamak istiyorum. Evet, yine önemli bir sorun alanı ve önemli bir konu -hepimizin gerçekten- ve toplumsal olarak da bir düzenleme gerektiren bir alan elbette. Yani teknolojinin gelişmesi ve yeni iletişim araçlarının gelişmesiyle beraber oluşan sorunlar var. Ama yine tabii, detaylı çalışmamız gereken, Meclis olarak detaylı ve iyi bir yasa yapmamız gereken bir alanda yine 2 siyasal parti tarafından yine kapalı kapılar arkasında hazırlanan ve yine katılımcılıktan uzak bir yasa teklifiyle karşı karşıyayız. Olumlu bir tarafı, Dijital Mecralar Komisyonunda detaylı tartışılması. Bir tali komisyon olarak orada detaylı çalışılması önemli bir gelişme çünkü teklif sahibi Sayın Yıldız da o Komisyona atıf yaptı konuşmasının başında ve detaylı çalışıldığını hatta bazı öneriler alındığını... Yani bize bu da şu örneği veriyor: Ne kadar detaylı çalışırsak, istişare edersek iyi bir yasa çıkarabiliriz. Umuyorum, Adalet Komisyonunda başarılabilecek bu.

Şöyle ki: Çok değerli Sayın Tuncay Özkan gerçekten alanla ilgili, uygulamayla ilgili çok detaylı bir perspektif ortaya koydu bugünkü konuşmasında. Hepimiz için gerçekten bu yasayı neden ve nasıl yapmamız gerektiğini de ortaya koydu. Buradan bence değerli bir çıkarım yapabiliriz.

Tanım konusu var açıkçası. Gerçekten yasada bir muallaklık var ve dezenformasyonu nasıl tanımlayacağız. Sayın Yunus Emre de -uluslararası kurumların- ben de o raporlara özellikle baktım çünkü Avrupa Birliği Uyum Komisyonu üyesiyim ve bu raporları yakından takip ediyoruz. Ve gerçekten

de en ciddi geriye gittiğimiz alan basın özgürlüğü ve ifade özgürlüğü alanında son dönemde yaşanan gerçekten uygulamaya dönük sorunlar. Burada gerçekten bu tanımı nasıl belirleyeceğiz? Yasa bunu, bu sorun alanını çözüyor mu? bunu çözmiyor yasa. Yasadaki maddeler aksine daha fazla bir otosansür ve daha fazla bir baskı ortamına sebebiyet verecek bir durumu da ortaya çıkarıyor. Ki kanunun Meclis gündemine geleceği ve bir hazırlık yapıldığı çalışması duyulduğu andan itibaren gerçekten toplumda bir endişe ya da basın kuruluşları ya da basın mensupları arasında ya da basın çalışanları arasında dahi konuşulmaya başlanması dahi bir kaygı ve endişe yarattı. Bunun da sebebi, aslında bugünkü bütün konuşmaların satır arasında ve temelindeki sorun alanı kurumlara olan güvensizlik. Başta adalet mekanizmamız, yargı sistemimiz ve basınla ilgili bugün atf yaptığımız, işte İletişim Başkanlığı, BTK, Basın İlan Kurumu, Basın Kartı Komisyonu -ki Komisyonun yapısını bugün hepimiz gördük, kimler görev yapıyor bu yapılarda, bu komisyonlarda- kişiselleşen ve siyasallaşan kurumlarımız ve bağımsız, özerk ve anayasal olarak bütün topluma hitap eden, koruyan bütün özgürlükleri koruyan kurumsal yapılarımızda yaşanan tahribat ve bu kurumların özgürlüklerini ve bağımsızlıklarını yitirmesi ve bu kurumların gerçekten toplumun tüm kesimlerinin haklarını koruyacak yapılardan uzaklaşması... Biz o Avrupa ülkeleriyle, bugün örnek verdiğimiz, atf yaptığımız Fransa, Almanya ya da Avrupa Birliği mevzuatı yani onlarla benzer yasaları çıkarsak dahi bu kurumsal yapılar içerisinde biz başarı sağlayamayacağız. Bunu ciddi anlamda tartışmalıyız diye düşünüyorum ben.

Bunun yanında, tabii ki baktığımız zaman, sadece ceza odaklı bir düzenleme yapıyoruz. Bu da bir çözüm değil tabii ki. Baktığımız zaman... Avrupa Birliğinin düzenlemelerine baktım ben, özellikle, yapılan çalışmalarda medya okuryazarlığı anlamında eğitim sisteminde ya da eğitim noktasında ve telafi mekanizmaları yani “Dezenformasyonla mücadele temel sorun ama bunu özgürlük alanını da daraltmadan nasıl yapabiliriz?” tartışmaları yapılırken biz bu tartışmaları hiç yapmadan, yok sayarak doğrudan “Bir ceza sistemini nasıl getirebiliriz?” tartışması yapıyoruz. Bu da bir çözüm getirmeyecek.

Sayın teklif sahibi Feti Yıldız “Hukuk dışı bizden çıkmaz.” gibi bir cümle kurdu bugün. Ya, mutlaka böyle olmalı ve önemli bir teori de ortaya koydu. Ama bu bizim o, uyumlaştırmaya çalıştığımız uluslararası kurumlar, uluslararası ülkeler ya da Avrupa Birliği mevzuatıyla bu hukuk sistemi içerisinde çözüm olmayacak bu mevzuat, bu düzenleme. Burada tabii ki ciddi anlamda bir tartışma ortamının yapılması, ilgili kurumların görüşlerinin dikkatlice alınması ve “Gerçekten çoğulcu bir yapıyı nasıl sağlayabiliriz?”i tartışmamız gerekiyor.

Bakın, Avrupa Komisyonu raporu elimde. Gerçekten buradaki cümleleri burada tekrar kullanıp da raporda ülkemizle ilgili neler söylendiğini tekrar tutanaklara geçirmek istemiyorum. Ama bizim parlamenterler olarak görevimiz, bu yasayı, gerçekten “Sosyal medya ortamında, bütün toplumun ihtiyaç duyduğu, hepimizin ve özellikle de basın, medya kuruluşlarının ciddi anlamda baskı altında olduğu bir ortamda bunları nasıl çözebiliriz?”i iyi tartışmamız gerekiyor. Baktığımız zaman, maddeler gerçekten sorunlu. Bizim Dijital Mecralar Komisyonunda partimizin, Cumhuriyet Halk Partisinin yapmış olduğu muhalefet şerhi gerçekten çok detaylı şekilde, her bir maddenin -belki maddelerde konuşulacak- gerçekten yaratacağı sakıncaları, otosansürü ve baskı ortamını daha da derinleştireceğini ortaya koyuyor.

Ben çok daha fazla zamanınızı almak istemiyorum. Ama gerçekten nitelikli ve toplumun beklediği bir yasayı iyi bir mutabakatla çıkarabileceğimizi düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum sabrınız için.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Sayın Özdemir, çok teşekkür ediyoruz.

Sayın Mansur Kılınç...

YÜKSEL MANSUR KILINÇ (İstanbul) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Değerli milletvekilleri, değerli konuklar, değerli katılımcılar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Basın Yasası’nda değişiklik teklifinin içeriğinde bir taraftan “İnternet medyası düzenleniyor.” deniyor, diğer taraftan bu yasayla “Dezenformasyonu engellemeye yönelik tedbirler alıyoruz.” deniyor. İçeriğine baktığımızda basın kartlarıyla ilgili düzenlemeler var, Basın İlan Kurumuyla ilgili düzenlemeler var. Tümünü değerlendirdiğimizde, eğer bu yasa internet medyasını düzenlemeye yönelik bir yasaysa, diğer unsurları içine alması durumunda, düzenlemenin tümüne baktığımızda internet medyasını düzenlemeye yönelik bir yasa olmadığını çok net bir biçimde söyleyebiliriz. Eğer internet medyasını düzenlemek istiyorsak, evet, yasa teklifinin içeriğindeki bazı unsurlarla beraber bu alanın altyapısının nasıl oluşturulacağını, nasıl destekleneceğini ve güvenliğinin nasıl sağlanacağını teknik olarak ele alınmasını da içeren geniş ölçekli bir internet yasası olmalıydı. Burada “İnternet yasasını düzenliyoruz.” diyoruz. “İnternet siteleri merdiven altı olmaktan çıkacak, bir de onlara Basın İlan Kurumu vasıtasıyla ilanlar vereceğiz.” diyoruz, havucu da gösteriyoruz, arkasına başka şeyler gizliyoruz.

“Dezenformasyonu engellemeye yönelik bir yasa” deniyor. Dezenformasyonu engellemenin en önemli yolu, bilgiyi kaynağından en doğru ve en hızlı biçimde yaygınlaştırmasını sağlayacak bütün araçlara sahip olarak, bunları devletin gücüyle ama en önemlisi de özgür basının birikimlerinin geliştirilmesi ve korunmasıyla yapabiliriz yani bir yerde yanlış bilgi varsa, bir yerde yanlış bilgiyle bir politika yürütülmeye çalışılıyorsa bunu ancak doğru bilgiyi kaynağından en hızlı şekilde yaygınlaştırarak yapabilirsiniz. Bu, Türkiye’nin bir ihtiyacı mı? Evet. Bu konuda Türkiye çok geri bir noktada mı? Evet. Bu konuda Türkiye risk ve tehditlerle karşı karşıya mı? Evet. Peki, Türkiye’de dezenformasyonu engellemeye yönelik Türkiye Cumhuriyeti’nin asli kurumları kimlerdir ve bunlar hangi sorumluluklarla karşı karşıyadır? Bunları da biliyoruz.

Şimdi, yapılmaya çalışılan şey şu: Biz yükü kediye yüklüyoruz. Diyoruz ki: “İnternet medyasını düzenleyeceğiz, sosyal medyayı da kontrol altına alacağız, böylece dezenformasyonu engelleyeceğiz.” Dezenformasyona neden olan olaylara baktığımızda, günlük olaylar değil, dezenformasyon yapma gücüne sahip büyük güçlerin yaptığı organizasyonlardır. Bunları bu yasayla bırakın engellemeyi, görevleri bu olanların yani halkımızı korumak, tarihimizi korumak, kültürümüzü korumak, birikimlerimizi korumak, dinamiklerimizi büyütmek, bunları yaygınlaştırmak olanların asli sorumluluklarını gölgelemek için ortaya attıkları bir şeydir. Peki, o zaman bu yasayla ne yapılmaya çalışılıyor? En önemlisi şu: Bir kere, mevcut iktidar eline bir yargı sopası almış durumda. Bu yasa yargıda paralel bir gücün oluşmasına neden olacak. Bu yasa eğer böyle çıkarsa, aynı zamanda, medya dünyasını operasyonlarla yönetenlerin Türkiye Cumhuriyeti içinde paralel örgütlenmelerini büyütme ve bunu bir güce dönüştürerek kendi çıkarları doğrultusunda, gerekirse ülkenin çıkarlarını da feda ederek kullanmalarına neden olacak bir düzenleme.

Şimdi, bunu nereden görüyoruz? Basın İlan Kurumunun yapısıyla ilgili yapılmak istenenden görüyoruz; bunu sosyal medyayla ilgili yargı sopasını diğer alanlarda da daha fazla geliştirmeye çalışan ve onun merdivenlerini döşeyen maddelerden görüyoruz, içeriklerden görüyoruz; basın kartlarıyla ilgili hem yapı hem basın kartlarının verilebileceği kişilerle ilgili düzenlemelerden görüyoruz yani bu yasa, bir şehit cenazesinde Cumhurbaşkanı’nın bile önce, devlet protokolünü hiçe sayarak, bırakın muhalefetin liderlerini, Cumhurbaşkanı Yardımcısından önce de bakanlardan önce de hatta Milli Savunma Bakanlığından önce mesajını yayınlananların, Türkiye Büyük Millet Meclisinin önüne getirdiği –devamen söylemiş olayım ki- Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri eliyle Türkiye Büyük Millet Meclisine kumpas yasasıdır. O nedenle, bu yasaya interneti düzenleyici bir yasa olarak

bakamayız; bu yasaya Türkiye'nin ihtiyacı olan, dezenformasyonu engellemeye yönelik bir düzenleme olarak bakamayız; bu yasaya Türkiye Büyük Millet Meclisinde bulunan siyasi parti gruplarının bırakın ortaklaşa olmayı, iktidar tarafının bile düzenlediği bir yasa olarak bakamayız.

Şimdi, bir yanıyla da değerlendirdiğimiz de şunu görüyoruz: Evet, Türkiye'de yeni medya, medyada yeni gelişmeler, dijital medya, teknolojiler, arka planında platformlar; bunlarla ilgili birçok düzenlemeye ihtiyaç var yani İnternet Yasası'nı düzenliyorsanız aynı zamanda servis sunucularıyla ilgili, platformlarla ilgili, altyapılarla ilgili değerlendirme yoksa zaten bu anlama gelmez. Tüm bu açılardan bakıldığında, bu yasayla ilgili maalesef olumlu bir değerlendirme yapamıyoruz.

Şimdi, gerek internet medyası gerekse geleneksel medyamız yani radyolar, televizyonlar, gazeteler, yerel gazetelerle ilgili Türkiye Büyük Millet Meclisinin Genel Kurulunda AK PARTİ'li arkadaşlarımızın bazen gündem dışı konuşmalarında, bazen bu konular gündeme geldiğinde yaptıkları değerlendirmeleri ve taleplerini biliyoruz, görüşlerini biliyoruz. Bir hafta önce yapılan bir gündem dışı konuşmaya bakın, iktidar partisi olmasa da ortağı olan partinin bir milletvekilinin, oradaki hiçbir şey yok burada, hiçbir şey yok; yerel medyanın ihtiyaçları yok, gazetelerin talepleri yok, televizyonların talepleri yok, radyoların talepleri yok, internet medyasının talepleri yok; AK PARTİ'li milletvekillerinin de çeşitli vesilelerle yaptığı açıklamalara baktığımızda o talepler de yok. Tüm bunlar göstermekte ki bu yasa teklifi olumlu bir yasa teklifi değildir. Şimdi, radyolarınız var, milletvekillerinin illerinde onlarla yakın temas içerisinde olan, hatta birçoğu siyasi olarak da o arkadaşlarımıza yani iktidar partisine yakın, milletvekillerimizin arkadaşları olan radyocular, televizyoncular, yerel gazeteciler var; onların radyolarına çıkıyorsunuz, televizyonlarına çıkıyorsunuz, internet medyasında haberleriniz oluyor; e, onların değerlendirmeleri, onlar burada var mı? Onlar da burada yok.

Şimdi, örneğin, Dijital Mecralar Komisyonunda değerlendirdiğimiz, Basın İlan Kurumunun ilan ve reklamlarından radyo ve televizyonların yararlanmasıyla ilgili düzenlemeye sıcak bakıldığını gördük, onun için de bu olumlu yaklaşımın önemli olduğunu tespit etmiş olduk ama şimdi görüyorum ki buna da çok sıcak bakılmıyor. Efendim, radyolarda ve televizyonlarda ilanlar ve reklamlar yayınlanamazmış, Radyo ve Televizyon Üst Kuruluna sordunuz mu? Bir kamu kuruluşu, devletin kuruluşu, düzenleyici bir kuruluş yani Radyo ve Televizyon Üst Kuruluna bu konuyla ilgili; bırakın meslek birliklerini, meslek kuruluşlarını, kamu kuruluşumuz, düzenleyici bir kuruluş, Radyo ve Televizyon Üst Kuruluna “Radyo ve televizyonların ilan ve reklam yapabilmesiyle ilgili bir zorunluluk var mı? Bu konuda görüşünüz nedir?” diye sordunuz mu? Bilmiyorum, Başkanım yani böyle bir soru varsa bunun cevabının da Komisyonunda konuşulması yararlı olur.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Mansur Bey, toparlayalım lütfen.

YÜKSEL MANSUR KILINÇ (İstanbul) – Ben sözlerimi toparlarken... Türkiye'nin özgür bir medyaya ihtiyacı var, medya operasyonlarına değil. Türkiye'nin özgür ve demokratik bir medya örgütlenmesine ihtiyacı var. Medya örgütlülüğü sağlanmadan medya özgürlüğü sağlanamaz. Bu düzenlemelerin, eğer eleştiriler ve öneriler kabul edilmezse çok bir anlamının olmayacağını, gerek ulusal basınımızda gerek yerel basınımızda gerek geleneksel medyamızda gerek yeni medyamızda çok da karşılığının olmayacağını düşünüyorum. Hangi sopayı kullanırsanız kullanın Türkiye'nin demokrasi birikimleri de basın birikimleri de gazetecilik birikimleri de onları gerisinde bırakmayı her zaman bilmiştir, bundan sonra da gerçekleştirecektir.

Hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Teşekkür ederiz Sayın Mansur Kılınç.

Sayın Utku Çakırözer...

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

On altı saat aralıksız bu teklifi gördük Dijital Mecralar Komisyonunda. Orada da söyledik, bir kere daha söyleyeceğim: Birincisi, muhalefetle, meslek örgütleriyle, akademisyenlerle hiçbir şekilde müzakere edilmeden getirilmiş bir kanun. Gerçekten de tek adam yönetiminin özgürlükleri kısıtlayıcı bir başka uygulaması olarak karşımızda. Dezenformasyon meselesi tüm dünyada olduğu gibi tabii ki bizim ülkemizde de önemli bir mesele ama biz teklifin geneline baktığımızda “dezenformasyon” denilince teklifi hazırlayanların aklına ifade ve basın özgürlüğünün engellenmesi gelmiş, sansür gelmiş; onu görüyoruz.

“Dezenformasyon” ve “niyet” tanımının bu kadar muğlak bırakıldığı böyle bir yasa teklifi Türkiye’de milyonlarca internet kullanıcıını -sadece gazetecileri değil- iktidarın onaylamadığı bilgileri paylaştığı için cezai işlem riskiyle karşı karşıya bırakmakta. Zaten siyasi etki altındaki yargının elinde bu yasa gazetecileri, vatandaşları taciz etmenin, sindirmenin, gözdağı vermenin aracı hâline gelecektir.

Türkiye’de gazetecilerin içinde bulunduğu durumu anlatmaya çalışayım. Bu yılın ilk beş ayında gazeteciler tam 300 kez hâkim karşısına çıktı. Adliyelerde haber peşinde koşması gereken meslektaşlarımız maalesef kendi haberlerini savunmak zorunda bırakılıyor. Yine, yılın ilk beş ayında en az 35 gazeteci gözaltına alındı, gazeteciler tehditle, engellemeyle her gün karşılaşmakta. İşte, bugün, biz burada Basın Kanunu’nu konuşurken Diyarbakır’da 21 gazeteci dünden beri gözaltında tutuluyor, avukatlarla görüşmelerine dahi izin verilmiyor. Yine, bu sabah -az önce de meslektaşlarımız değindi- bir sendikanın kendi hak ve özgürlüğü bağlamında yapmaya çalıştığı açıklamayı izlemeye çalışan gazeteciler yine polis tarafında engellendi. Şimdi, böyle bir ortamda getirilen 29’uncu madde bu daraltılmış özgürlük alanını; basın özgürlüğü, ifade özgürlüğü alanını daha da daraltacak, yeni bir suç tanımı teşkil edecek ve ülkemizde sansürü, baskıyı maalesef artıracak unsurlar içermekte. Ayrıca tam da yaratılan bu suç maddesiyle ilgili, bu kez sosyal medya ağ sağlayıcılarına da ellerindeki bilgileri devletle paylaşmaları zorunluluğu getiriliyor, yapmazlarsa yayın durdurmaya kadar gidecek yaptırımlar söz konusu. Bunu Dijital Mecralar Komisyonunda olan milletvekilleri hatırlayacaktır, oraya gelen ağ sağlayıcısı şirketler -çok da değildi ama 2 taneydi- onlar da ifade ettiler kendileri için çalışma alanı anlamında çok büyük güçlük yaratacağını. Yani milyonlarca vatandaşın internet erişimi, ifade özgürlüğü engellenme riskiyle karşı karşıya.

Sosyal medya platformlarının etkin denetimi, yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığının sağlanmış olmasını ve denetlemeyi yapacak düzenleyici-denetleyici kurumların yürütmeden ve denetlediği alandan bağımsızlığını gerektirmektedir. Türkiye’de ise durum tam tersi olduğu için bu kadar karşı çıkmaktayız. Böyle olmadığı için de temel hak ve özgürlüklerde çok net bir geri gidişe neden olacağı endişesini sadece biz değil, basın örgütleri, dijital hayatla ilgilenen sivil toplum örgütleri de paylaşmakta.

Erişim engelleri meselesi Türkiye’de hem basın özgürlüğünü hem yurttaşların haber alma hakkını engelleyen önemli bir unsurdur. Türkiye’de gazetecinin saldırıya uğraması, yargılanması, hapsedilmesi basın özgürlüğünü ne kadar ortadan kaldırıyororsa haber kuruluşlarının sitelerine, haberlere getirilen erişim engelleri de aynı ölçüde ifade ve basın özgürlüğünü, halkın haber alma hakkını yok etmektedir. Bakın, Türkiye’de Wikipedia, “sendika.org” -yıllarca erişimi engellendi- OdaTV, Independent Türkçe hâlâ sadece başka isimlerle erişilebilen haber siteleri. EngelliWeb -ifade özgürlüğü alanında çalışmakta olan bir sivil toplum örgütü- verilerine göre Türkiye’de 2020 sonu itibarıyla 58 bin alan adı, 5.600 haber adresi erişime engellenmiş; 2022 yılı itibarıyla -yeni bir rakam bu- 510 bin “web” sitesi ve internet sayfasına erişim engeli bulunmakta.

Bu erişim engellerinde karşımıza çıkan ilginç bir unsur var maalesef. Genelde erişim engeli kararı

alınırken gerekçe hep kişilik haklarının ihlal edilmesi. Mesela bir yılda 1.097 haberde kişilik haklarının ihlal edildiği gerekçesiyle erişim engeli kararı alınmış ama içeriğine baktığınızda 675'i yolsuzluk, usulsüzlük; 466'sı ise görevin kötüye kullanılması iddialarına ilişkin. Yani ülkemizde ağırlıklı olarak yolsuzluk, usulsüzlük, rüşvet, görevi suistimal, cinsel taciz haberlerine yönelik erişim engeli kararları getirilmekte.

Üstüne, bu erişim engellerinde şöyle bir noktaya gelindi: Artık sahte mahkeme kararlarıyla da haberlere erişim engelleniyor. 2021 yılında Gazete Duvar ve Diken haber sitelerindeki haberlere erişim engelleri getirildi hem de sahte mahkeme kararlarıyla ve bunları öğrendik. Haberlere erişim engeli kararı veren hâkim, mahkemede görevli hâkim değil. Bunun üzerine haberler yapıyor “Sahte mahkeme kararıyla haberlere erişim engeli geldi.” diye sonra mayıs ayında bu sahte mahkeme kararını ifşa eden habere de mahkemeden engelleme getiriliyor. İlginç yanı, bunu Mecliste Adalet Bakanına soran Milletvekili Utku Çakırözer’in yani benim önergemın haberine de erişim engeli getirilmiş durumda değerli arkadaşlarım.

Erişim engelleriyle ilgili Anayasa Mahkemesinin pilot kararı var. Biliyorsunuz, gazeteler, internet siteleri konuyu Anayasa Mahkemesine taşıdı, Anayasa Mahkemesi de burada ifade ve basın özgürlüğünün ihlal edildiği sonucuna vardı.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Toparlayabilirsek Utku Bey...

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Tabii, toparlamaya çalışıyorum, biraz kaldı.

Şimdi, Anayasa Mahkemesi kararının önemli unsurları var, diyor ki: “Erişim engeli için acil toplumsal ihtiyaç olmalı. Kamu makamlarının müdahale sınırı ortaya konulmalı. Keyfi uygulamalara yol açmayacak güvence oluşturulmalı. Sulh ceza hâkimlikleri erişim engeli kararlarına son çare olarak başvurmalı.” Şimdi, durum bu iken -yani bu konuda düzenleme bekliyor bizden, Meclisten Anayasa Mahkemesi- bu 40 maddelik teklifte bunları ortadan kaldıracak hiçbir düzenleme yok. “Hiçbir” demeyeyim, 1 tane var; o da 9’uncu maddenin sonuna eklenen bir cümlecik ama bu koskoca Anayasa Mahkemesi kararının gerekçelerini karşılayacak bir husus değildir.

Değerli milletvekilleri, düzenleyici kurullar meselesi Türkiye’de ciddi bir sıkıntı. İletişim Başkanlığının yetkisinin yine artırılması... Az önce erişim engellerinden bahsettim, söylemeyi ihmal ettim; bu kanun kapsamında da yine erişim engelleme yetkisi artırılmakta, erişim engeli getirilebilecek, resen getirilebilecek hâllerin kapsamı genişletilmekte mesela MİT’le ilgili birçok hususta BTK’ye resen erişim engeli getirme yetkisi verilmekte.

Şimdi, “düzenleyici kurullar” dediğimizde Basın İlan Kurumu, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, İletişim Başkanlığı... Şimdi, bu kurullara baktığımızda aslında adı üzerinde düzenleyici kurullar, olmuşlar iktidarı savunan, iktidara karşı eleştirileri göğüsleyen kuruluşlar. Gazetelere ilan ambargoları uygulanmakta. Evrensel gazetesi dokuz yüz altmış gündür, Yeni Asya gazetesi sekiz yüz elli dokuz gündür Basın İlan Kurumundan ilan alamıyor. Mesela BirGün, Cumhuriyet, Evrensel, Korkusuz, Sözcü gazetelerine yüzlerce gün ceza verilmiş 2019’da, 2020’de. 2021’de Basın İlan Kurumu hangi gazeteye ne kadar ilan kesme cezası verdiğini açıklamamış. Buraya gelmiş yetkililer. Ben Dijital Mecralar Komisyonunda sormuştum, Sayın Başkan, sizin aracılığınızla burada bir kez daha sormak istiyorum; Basın İlan Kurumu hangi gazeteye ne kadar ilan kesme cezası vermiş? Bunu da açıklarlarsa biz de memnun oluruz, öğreniriz.

Şimdi, gazeteler bu ilan kesme cezalarını Anayasa Mahkemesine götürdüler ve orada da bir karar çıktı, pilot karar. O kararda da yine bu ilan kesme cezalarının ifade ve basın özgürlüğünü ihlal ettiği hükmü var ama bakıyoruz, bu teklifin içinde Anayasa Mahkemesi kararının gereğini yerine getirecek

unsurlar bulunmamakta. Şimdi, önümde şey var, tam tersine; -henüz çıkmamış, bugün basında gördüm- Basın İlan Kurumu Genel Kurulunun yapıldığı ve basın ahlak esaslarının yeniden belirlendiği ve yeni basın ahlak esaslarına göre -yine muğlak ifadelerle- Türk toplumunun milli-manevi değerlerini, aile yapısını bozmaya yönelik yayınların yasaklanacağı... Şimdi, bir taraftan bu kanunla internet sitelerinin bir düzene kavuşması, aynı gazeteler gibi hem ilan hem basın kartı gibi düzenlemelerden faydalanmasından bahsediyoruz ama öte taraftan “Bir düzene sokuyoruz.” dediğimiz internet sitelerini ve mevcut gazeteleri yeni yeni yasaklara, yeni yeni kısıtlamalara tabi tutmanın unsurları var bu kanunda.

Belki ayrı bir şeyin gündemi olmalıdır ama Basın İlan Kurumuyla ilgili şunu söylemek isterim: Basın İlan Kurumu kötü yönetilmekte. Nereden anlıyoruz? Basın İlan Kurumundan -belki meslek örgütlerinin gündemi şu anda bu değil ama- meslek örgütlerine verilmekte olan yardımlar -özellikle meslek örgütlerine- son yıllarda azalmakta. Bunun nedeni de Basın İlan Kurumunun bütçesini iyi, düzgün yönetememesi. Basın İlan Kurumunun mutlaka ama mutlaka Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı tarafından değil, Sayıştay tarafından denetlenmesi bir zorunluluk hâline gelmiştir.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Utku Bey, tamamlıyoruz efendim, son cümlelerinizi alalım.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Tabii, iki husus kaldı, onlara bir...

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Evet, hızlıca...

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Şimdi, internet siteleri konusunda tabii ki kamuoyunda beklenti vardı, hepimizin şehirlerinde internet siteleri bunu bekliyordu, haber siteleri. Şimdi, olumlu unsurlar var ama çok yetersiz. Çok büyük bir havuç var ama üzerine de sırtında 40 tane sopa getiriliyor. Mesela düzeltme ve cevap hakkı konusu burada biraz istismar edilmekte çünkü yayınlanan haber tümüyle doğru olsa bile tüm cevap ve düzeltme haklarının kullanılması demek o sitelerin artık okunulamaz hâle gelmesi demektir. Burada bunun bir dengelenmeye ihtiyacı vardır.

Benzer şekilde, yine, internet sitelerine getirilecek cezalar... Bazı bürokratik belgeleri bulmadıklarında ve zamanında vermediklerinde çok ağır cezalar içermektedir. Teklifi getiren sayın milletvekillerinin, özellikle internet sitelerine bir yaptırım uygulandığında gazetecilerin basın kartlarının bundan etkilenmeyeceğine dönük bir düzenleme yapılacağını ifade etmeleri sevindiricidir.

Şimdi, burada olmayanlar... Yani hani nerede radyo, televizyonlar? Hepimiz Anadolu’nun değişik şehirlerindensiniz. Zor durumda şehirlerimizdeki radyo, televizyonlar. Şimdi, internet sitelerine bir düzenleme yapılıyor, gazeteler vardı ama yerel televizyonlar kapanma riskiyle karşı karşıya yani bir rakama göre, son bir yılda 138 televizyon kanalı hayatına son vermek zorunda kaldı; bir tarafı döviz kurlarındaki artış nedeniyle, bir tarafı işte, ilan, reklam bulamamaktan. Anadolu’da yerel haberi yani Anadolu insanının sesini duyuran televizyonların, radyoların bu kanun teklifinde olmaması çok büyük bir eksiklik; çok rahatlıkla halledilebilecek bir konu.

Basın kartları konusu çok söylendi. Şimdi, burada işte, vakıf, dernek vesaire... Her ne kadar “medyayla ilgili” denilse de çok geniş bir tanım, bence bunun daraltılması lazım; binlerce, on binlerce basın kartı verilmesi doğru değil. Bir de basın kartının devlet tarafından verilmesi de doğru değil. Basın kartını meslek örgütü vermeli, sendika, cemiyet -nasıl bir düzenleme yapılır- vermeli yani kimin gazeteci olduğuna devlet karar vermemeli, onların meslek örgütleri karar vermelidir.

Dijital Mecralar Komisyonunda da sormuştuk, burada da yine ilgili yetkililere sormak isteriz: Türkiye’de kaç gazeteci var? Kaç gazetecinin basın kartı verildi, kaç gazetecinin basın kartı verilmedi, kaç iptal edildi? Size sormuştum hatırlarsanız, yanınızda rakamların olmadığını söylemiştiniz, umarım bugün getirmişsinizdir, bizimle paylaşırsınız. Sürekli basın kartı, mesleğinde onlarca yılı doldurmuş gazetecilere verilir ve şu anda sürekli basın kartları bile işte, nasıl yenilenir, neye göre yenilenir

vesaire... Hatta bunlar iptal edilebiliyor.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Sayın Çakırözer...

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Bitiriyorum, son birkaç konu kaldı.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Ama en uzun sizinki oldu biraz da gazetecilik kimliğinizden dolayı. Son cümlelerinizi alalım. Müsamaha gösterdik size yani, bilginiz olsun.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Teşekkür ediyorum, sağ olun müsamahanız için.

Bu konuda -dediğim gibi- soyut gerekçelerle kart iptali demokrasiye aykırıdır. Basın Kartı Komisyonunun yapısı tamamen antidemokratiktir, burada daha da antidemokratik olmakta; 3'lü bir denge vardı, o denge bile artık bir kenara bırakılmış. RTÜK ve BTK'nin Basın Kartı Komisyonuna temsilci göndermesi doğru değil, Anayasa'ya da o kurumların kanunlarına da aykırı. O yüzden, basın kartı meselesinde de "Bir şeyler yapabiliriz." deniliyor ama bu söylenenler yetersiz. Dedğim gibi, devletin basın kartı verme, iptal etme vesaire; bu konudan elini çekmesi gerekir.

Sonuç olarak -girişte de söylediğim gibi- bu teklifi hazırlayanların aklına "dezenformasyon" denilince "Özgürlüğü nasıl kısıtlarız? Nasıl sansürleriz?" geliyor. Ülkemiz zaten dünya basın özgürlüğü sıralamasında 180 ülke arasında 149'uncu sırada. Teklifi hazırlayan değerli milletvekilleri şöyle bir şey söylemişti: "Almanya'da bu yasa geldi, dezenformasyon yasası, özgürlüklerde daha yukarı çıktılar." Ben Türkiye'de bunun yaşanacağını düşünmüyorum, keşke size katılabilseydim. Tam tersine, zaten kötü olan durumumuzun daha da kötü olacağı kanaatindeyim. Yol yakinken özellikle 29'uncu maddenin bence tamamen çekilmesi ya da cezai hüküm içeren unsurlarının çekilmesi gerektiği düşüncesindeyim. Bu hâliyle bu yasanın Türkiye'de özgürlük alanına, demokrasiye, hukuk devletine, özellikle de meslektaşlarımız gazetecilerin basın özgürlüğüne ama geniş anlamda da milyonların ifade özgürlüğüne çok önemli kısıtlamalar, çok önemli engeller getireceği düşüncesindeyim.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Teşekkürler Sayın Çakırözer.

Sayın Ünal Demirtaş'a söz vereceğiz, son söz olarak da Gülüstan Kılıç Koçyiğit'e söz vereceğiz ve geneli üzerindeki görüşmeleri tamamlamış olacağız. Sonra Feti Bey'e kısa bir değerlendirme sözü verip maddelere geçilmesini oylayacağız. 1'inci madde tabii, özel olduğu için de Komisyonumuza davet etmiş olduğumuz dernek ve konfederasyon başkanlarımız var, onlara üçer dakikalık söz vererek 1'inci maddeyi değerlendirmiş olacağız ve devamını da değerlendireceğiz.

Sayın Ünal Demirtaş, buyurun.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, değerli basın mensupları, değerli bürokratlar ve Bakanlığın temsilcileri; sözlerime başlarken hepinize saygılarımı sunuyorum.

Tabii, benden önce birçok değerli konuşmacı konuyu birçok yönüyle ele aldı ve görüş ve düşüncelerini ifade ettiler. Ben de çok da fazla tekrar yapmadan bazı konuları vurgulamak istiyorum.

Değerli arkadaşlar, her yasanın çıktığı dönemin bir ruhu vardır, bir iklimde bu yasalar çıkar. Biz nasıl bir iklimde bu yasayı çıkartmaya çalışıyoruz, nasıl bir ruhla bu yasayı çıkartmaya çalışıyoruz; önce onu bir değerlendirmemiz gerektiğini düşünüyorum. Biliyorsunuz 2016 hain FETÖ darbe girişimi sonrasında Türkiye'de bir rejim değişikliğine gidildi yani bunu iktidar bir fırsat bilerek... Sizler "Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi" diyorsunuz buna Cumhur İttifakı olarak, bizse "tek adam" rejimi diyoruz. 2018 yılında bu sistem yürürlüğe girdi ve bu sistem yürürlüğe girmeden önce biz Anayasa görüşmeleri sırasında hep "Bu getirdiğiniz yeni sistem, Türkiye'de yeni bir özgürlük alanı

açmayacak, tam tersine, özgürlükleri daraltacak ve geriye götürecektir.” demiştik ve aynı zamanda bu sistemin Türkiye’yi ekonomik anlamda da bir krize sürükleyebileceğini ifade etmiştik, bunun gibi birçok mahzurları olduğundan bahsetmiştik. Şimdi, geldiğimiz noktada, 2018’de yürürlüğe giren bu sistemle bu noktada maalesef bizim doğruları söylediğimizin ve haklı olduğumuzun ortaya çıktığını görüyorum ben, üzülerken bunu ifade etmek istiyorum. Şimdi, bu yasa teklifini de aslında tek adam rejiminin yasakçı zihniyetinin bir başka tezahürü olarak görüyorum. Yani bu zamana kadar çıkan, özellikle temel hak ve özgürlüklerdeki gerilemelerin sebebi olan yasaların, yasalar zincirinin, yasakçı yasalar zincirinin bir başka son halkası olarak değerlendiriyorum bu yasa teklifini de. Tabii, bu tür yasaklar, bu türlü düşünce ve ifade özgürlüğünü yasaklayan, basın özgürlüğünü yasaklayan, halkın haber alma özgürlüğünü yasaklayan düzenlemeler genellikle aslında darbe dönemlerinde veya olağanüstü hâl dönemlerinde çıkarılmaktadır.

Şimdi, tabii, yasalar ihtiyaçtan doğuyor, elbette sosyal medyayla ilgili bir değişiklik yapılamaz mı? Yapılabilir yani basınla ilgili bir düzenleme yapılamaz mı? Yapılabilir ama bu düzenlemelerin Anayasa’nın öngörmüş olduğu hakkın özüne dokunamayacak şekilde yapılması gerektiğini düşünüyorum. Yani burada getirdiğiniz düzenlemeler basın özgürlüğünü, düşünce ve ifade özgürlüğünü özünden zedeleyecek, hatta bir nevi ortadan kaldıracak hükümler içermekte. Bu anlamda bunun tekrar gözden geçirilmesi gerektiğini düşünüyorum çünkü bu, netice itibarıyla Anayasa Mahkemesine gittiği zaman eğer Anayasa Mahkemesi siyasi bir karar değil de hukuki bir karar verme noktasına gelirse bu çıkan yasanın bazı hükümlerini iptal edecektir diye düşünüyorum. Bu anlamda, tekrar gözden geçirilmesinde yarar olduğunu düşünüyorum.

Peki, nedir bu özellikle üzerinde durmak istediğimiz Anayasa hükümleri? Arkadaşlar, bakın, düşünce ve ifade özgürlüğü demokrasinin temelidir; düşünce ve ifade özgürlüğünün olmadığı bir demokrasi olmaz, demokrasinin olmazsa olmazıdır. Basın özgürlüğü demokrasinin olmazsa olmazıdır. Bakın “4’üncü kuvvet” diyoruz, demokrasinin 4’üncü kuvveti basındır. Şimdi, sosyal medya özgürlük alanı olmuş günümüzde yani iletişim, teknoloji o kadar ilerlemiş ki bir özgürlük alanı olmuş. Elbette bazı koruyucu düzenlemeler hakkın özüne dokunmayacak şekilde yapılabilir ama getirdiğiniz düzenleme, üzülerken ifade edeyim, sosyal medyadaki özgürlük alanını olağanüstü derecede ortadan kaldıracak hükümler içermekte. Tabii, bunun gerçek sebebini de biliyoruz; Türkiye bir seçim atmosferine girdi, seçim atmosferine girmesi nedeniyle hem sosyal medyayı hem de basını daha fazla baskılamak, daha fazla kendi istediğiniz yönde şekillendirmek istemektesiniz ama netice itibarıyla, bu getirilen düzenlemeler her şeyden önce Anayasa’nın 26’ncı maddesine ve Anayasa’nın 28’inci maddesine çok açık bir şekilde aykırıdır değerli arkadaşlar. Şunu okumak istiyorum, bakın, Anayasa’nın 26’ncı maddesi orta hâlli bir vatandaşımızın anlayacağı açıklıkta; bakın, diyor ki: “Herkes, düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklama ve yayma hakkına sahiptir. Bu hürriyet resmî makamların müdahalesi olmaksızın haber veya fikir almak ya da vermek serbestliğini de kapsar.” Değerli arkadaşlar, bu düzenleme açıkça bu maddeye aykırıdır. Yine, Anayasa’nın diğer maddelerini de değerlendirdiğimiz zaman son derece sakıncalı bir düzenlemeyle karşı karşıyayız.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Cümleyi tamamlarsak son sürece giriyoruz.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Tamam efendim.

Tabii, Türkiye, Basın Özgürlüğü Endeksi’nde -bakın, yeni yayınlandı bu, 3 Mayıs 2022 tarihindeki gazete haberine göre- 180 ülke arasında 149’uncu sırada yer almış, gerilemiş. Şimdi, biz Türkiye’deki bu durumu dünyadaki ülkelerle kıyasladığımızda nasıl bir tabloyla karşılaştığımızı da bir kez daha ifade etmek istiyorum. Bakın, Bulgaristan 91’inci sırada bu listede; Yunanistan 108’inci sırada; Afrika ülkeleri, bakın, Gambiya 50’nci sırada, Kenya 69’uncu sırada. Biz neredeyiz? 149’uncu sıradayız. E,

peki, bu yasa çıktıktan sonra önümüzdeki yıl bu endeks değerlendirildiğinde 149'uncu sırada kalabilir miyiz? Maalesef daha gerilere doğru gideceğimizi düşünüyorum, belki 170'lere doğru gerileriz diye düşünüyorum.

ABDULKADİR ÖZEL (Hatay) – 1'inci sırada kim var Vekilim?

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Bilemiyorum 1'inci sıraya bakmadım listede...

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Ünal Bey, toparlıyoruz, son cümleler efendim.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Peki, o zaman ben diğer görüşlerimi de diğer maddelerde şey yapayım, sabrınızı da fazla zorlamayayım.

Ben bu anlamda teklifin yeniden değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Peki, çok teşekkür ederiz.

Gülüstan Hanım, siz de aynı hassasiyeti lütfen taşıyarak...

Söz sizde, evet, tamamlıyoruz inşallah.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Öncelikle, burada emek meslek örgütlerinin temsilcileri var, onları ve hazırunu selamlayarak başlamak istiyorum.

Bunu tabii ki alt komisyonunda, Dijital Mecralar Komisyonunda yaklaşık on altı saat tartışmıştık ve orada aslında teklif sahipleri de bazı önerilerimizi makul bulmuşlardı ve bazı değişiklikler yapacaklarını beyan etmişlerdi. Bunu, ilerleyen saatlerde, maddeler üzerindeki tartışmalarda bir değişiklik olup olmadığını göreceğiz.

Şimdi biz bu yasayı daha tartışırken yani taslak aşamasındayken bu ülkede neler oluyor?

(Uğultular)

Sayın Başkan...

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Evet, devam ediyoruz.

Buyurun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Biz henüz Komisyonunda bu tartışmaları yürüttüğümüzde Türkiye'de neler oluyor? Örneğin, şu anda 21 Kürt gazeteci, 21 özgür basın çalışanı gözaltında. Niye gözaltındalar? Çünkü AKP iktidarının hoşuna gitmeyen haberler yapıyorlar, AKP iktidarını rahatsız edecek haberlere imza atıyorlar, hakikatin halka ulaşmasını sağlıyorlar ve bu hakikat sizleri rahatsız ediyor. Bu nedenle de şu anda 21 kişi gözaltında ve bu insanların evlerine gazeteci olmalarına rağmen siz kapılarını kırarak girdiniz, onları yaklaşık on beş saat boyunca ters kelepçeyle tuttunuz, çocuklarının önünde darbettiniz, bütün temel insan haklarını çiğneyerek onlara muamelede bulundunuz ve bütün bunları yapan siz, HDK'ye, HDP'ye, Göç-Der'e ve diğer birçok kuruma operasyon yapan, kapısını kıran, o insanları gözaltına alan iktidarınız şimdi bir taslağıyla gelmiş bize ve diyor ki: "Bir dezenformasyon var Türkiye'de ve biz bu dezenformasyonu gidermek için bir yasa çalışması yapıyoruz." İyi de dezenformasyonun kaynağı kim? Dezenformasyonun kaynağı bizzat Hükûmetinizin kendisi, bizzat resmî kurumlarınızın kendisi dezenformasyona kaynaklık yapıyor. O zaman bu yasanın dezenformasyonu nasıl gidermesini bekliyorsunuz?

Yani örneğin, şimdi, siz bu yasayı çıkardıktan sonra biz Diyarbakır'da gözaltına alınırken darbedenlerin haberini yapanları artık göremeyeceğiz demektir çünkü bu gerçeği gizlemek istiyorsunuz. Siz, örneğin, Dilek Doğan'ın evinin içerisinde polis tarafından katledildiğini gizlemek istiyorsunuz;

siz Emine Şenyaşar'ın çılgılığının aslında Urfa Adliyesi önündeki yankısının haberlere yansımısını, satırlara geçmesini, tarihte iz bırakmasını istemiyorsunuz; siz Aladağ'da bir cemaat yurdunda yoksulluk nedeniyle kalan ve bu yoksulluk nedeniyle yanarak can veren çocukların hikâyelerinin haberleşmesini istemiyorsunuz, o insanların "Biz dağ köylerindeydik, bizim köyümüzde okul yoktu, çocuklarımızı mecburen yurda verdik ve o yurta teslim ettiğimiz insanlar, onların bize ölü bedenini verdiler." diyen çılgılığını duymak istemiyorsunuz; siz bugün Okmeydanı'nda Anadolu'nun dört bir yanından gelen, o varoş yerleri yurt tutan, suyu yokken, elektriği yokken, yolları çamurluyken, kanalizasyonu yokken oralarda yaşayan insanların bugün evlerini başına yıkan kolluğun yarattığı şiddetin haber olmasını istemiyorsunuz.

(Uğultular)

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Biz dinliyoruz efendim, siz devam edin.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Siz bugün oradaki, Okmeydanı'ndaki annenin "Benim çocuğum makineye bağımlı ve elektriğini kesmek istiyorlar. Benim çocuğum astım hastası ve makineden ayrıldığında yaşamını yitirebilir. Bunun vebalini kim ödeyecek?" diyen çılgılığının duyulmasını istemiyorsunuz değerli arkadaşlar ya da adliye önlerinde erkek şiddeti tarafından katledilen, yaşamları hiçe sayılan, istismara maruz kalan kadınların, çocukların haberini yapan basın mensuplarının sesini kesmek istiyorsunuz; siz aslında bu ülkede özgürlüğün sesini kısmak istiyorsunuz, büyük bir taassubu bütün ülke sathına yaymak istiyorsunuz ve en nihayetinde bu sansür yasasıyla dikensiz bir gül bahçesi içerisinde seçime doğru yol almak istiyorsunuz.

Seçim hazırlıklarınız bu taslakla, bu tasarıyla sınırlı değil. Örneğin, HDP'yi kapatma anlayışınız ve kapatma davanız, Kobani kumpas davanız ve bununla beraber Hakkâri'den Tekirdağ'a kadar ülkenin dört bir yanında partililerimize yönelik yaygın gözaltılarınız zaten sizin seçim startınızı oluşturunuyordu. Şimdi, bütün bu startın üzerine bu yasayla aslında deyim yerindeyse çifte kaymaklı -ne diyelim- tatlı üzerine dondurma diyebileceğimiz bir süreci yaşamak istiyorsunuz, ülkeye yaşatmak istiyorsunuz.

Siz örneğin dolar yükseldiğinde "Dolar 10 TL'yi geçecek." diye söz kuran televizyoncuları, basın mensuplarını dava ettiniz. Dolar şu anda kaç? 17,40. Bugün, Hazine Bakanı açıklama yaptı, müdahale edildi, 16,80'lere geriledi. Ne olacak peki? İnsanların evinde yangın varken, mutfaklarında tencereler kaynamıyorken, insanlar çöpten ekmek toplarken siz sadece dijital medyayı sınırlandırarak, sansür yasası çıkararak ülkeyi yönetmek ve yol almak istiyorsunuz. Bunun doğru olmadığını, insani, hukuki, etik olarak çok problemli bir yasa olduğunun özel olarak altını çizmemiz gerekiyor değerli arkadaşlar.

Şimdi biz mesela... Sizin bu yasanız bir buçuk yıl önce çıkmış olsaydı Osman Şiban ve Servet Turgut haberini bilmiyor olacaktık; ki o haberi yapanlara da dava açtınız, tutukladınız ama o insanlar beraat ettiler. Neden? Çünkü hakikatti haberleri. Siz geçmişte Uğur Mumcuların ve diğer büyük gazetecilerin nasıl katledildiğini, nasıl karanlığa gömüldüğünü biliyorsunuz değil mi? Onlar da aynı taassup tarafından katledildiler. Hrant Dink'i katleden karanlık şimdi yeni gazetecilerin avına çıkmış durumda; yeni insanları, yeni basın mensuplarını katletmek için sırada bekliyor. Bugün dövmeyle yetiniyor ama yarın cesaret bulursa, yarın işaret fişğini alırsa inanıyorum ki gözünü kırpmadan insanların kanına elini koyacaktır. İşte sizin bu yasanız o insanları, o karanlık güçleri cesaretlendirecek, onların cüretini arttıracak ve yeni Uğur Mumcuların, yeni Ape Musaların, yeni Hrant Dinklerin katliamının önünü açacak bir yasadır.

Bu ülkede gazeteler bombalandı, bu ülkede gazete dağıtımçıları katledildi. Örneğin Özgür Gündem gazetesi bombalandı, onun gazete dağıtımcısı Ferhat Tepe katledildi ve daha niceleri katledildi ama bu ülkede basın hiç susmadı, hiç susmayacak.

Biz on altı saatlik mesaide oradaki, bir kısmı burada bulunan, hâlâ şu anda aramızda olan basın meslek kuruluşlarını dinledik.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Sayın Koçyiğit, tamamlıyoruz.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Toparlıyorum Sayın Başkan.

Hepsinin ortak bir sözü vardı: “Bu bir sansür yasasıdır, mesleğe katkısı yoktur, sektöre katkısı yoktur, bu yasa geri çekilmelidir ve gerçekten bu anlamda bir düzenleme yapılmak isteniyorsa bizlerle istişare edilerek, alandaki meslek kuruluşlarıyla tartışma yürütülerek gerçekten Türkiye’nin ihtiyacı olan çağdaş, demokratik ve özgürlükçü bir yasa yapılabilir. Beraber bunu yapmaya hazırız, katkı sunmaya hazırız.” Biz beklerdik ki teklif sahipleri bütün o sözlerden sonra hızlıca tekliflerini geri çeksinler, emek meslek örgütlerini çağırınsınlar, alanda duayen olan insanları çağırınsınlar ve desinler ki: Evet, gelin hep beraber Türkiye’nin ihtiyacı olan çağdaş bir yasayı, demokratik, özgürlükçü ve eşitlikçi bir yasayı beraber yapalım. Ama ne yazık ki ihtiyacınız olan baskı, ihtiyacınız olan sansür, ihtiyacınız olan iktidar ve koltuk. İktidara ve koltuğa giden yolda her şey mübahdır diyorsunuz ama unutmayın ki bu yasalar sizden sonra da geçerli olacak ve bu yasayı yapanlar olarak yarının mağdurları olabilirsiniz.

Bilgilerinize.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Teşekkürler Sayın Koçyiğit.

Teklif sahibi olarak Sayın Feti Yıldız.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Sağ olun Sayın Başkan.

Birkaç hususu düzeltmek zorundayız, şöyle ki: Anayasa Mahkemesinin pilot kararıyla ilgili yanlış bir anlatım söz konusu. Bireysel başvurunun yapısal bir sorundan kaynaklandığı ve bu sorunun başka başvurulara da yol açtığının tespiti hâlinde Anayasa Mahkemesi pilot karar verebilir ancak Anayasa Mahkemesinin Basın İlan Kurumunun Yönetim Kurulunun aldığı kararlara ilişkin herhangi bir pilot kararı bulunmamaktadır. Burada verilen bilgi yanlıştır, bu bir.

İki: Yine bir arkadaşımız, Türkiye’nin internet özgürlüğünde sonuncu sırada olduğunu, ihlalde dünyada 1’inci sırada olduğunu söyledi, belki Rusya’dan sonra 2’nci. Şimdi bunun da düzeltilmesi lazım. Elbette böyle rapor düzenleyen kuruluşlar var, mesela bunlardan bir tanesi Sınır Tanımayan Gazeteciler; bunların fikrini, zikrini biliyoruz. İnternet özgürlüğü konusunda tüm dünyada geçerli olan, objektif ve nesnel kriterler çerçevesinde tarafsız ve şeffaf herhangi bir çalışma bulunmamaktadır. Mevcut raporlar genellikle taraflı, subjektif olarak hazırlanmaktadır. Bu yönüyle söz konusu raporların tarafsızlığı ve güvenilirliği yoğun olarak tartışılmaktadır dünyada.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Siz de alıntı yaptınız Feti Başkanım, siz de Almanya’yla ilgili alıntı yaptınız.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – İnternete ilişkin kısıtlamalar olarak tüm işlemler yasal çerçevede yapılan işlemlerdir. Bu raporlara konu edilen erişim engellemeleri mahkeme kararları sonucu yapılmıştır ve yapılmaya devam edilmektedir.

Yine, internetle ilgili kısıtlamalar, küresel internet aktörlerinin ülkemizin egemenlik haklarına saygı duymaları, yasa dışı içerikleri düzenleme hususunda iş birliği yapmaları ve yargı kararlarının gereğini yerine getirmeleri hâlinde mümkün olacaktır çünkü bu siteler, bu ağ sağlayıcılar kendi kriterlerine bile uymamaktadır. Türkiye Cumhuriyeti egemen bir devlettir ve mahkeme kararlarına ne olursa olsun dünyadaki herkes uymak zorundadır.

Başka bir bilgi vermek istiyorum değerli arkadaşlar, gecenin bu saatinde fazla da vaktinizi almak

istemiyorum ancak şimdi Basın İlan Kurumuyla ilgili bazı yanlış bilgiler veriliyor. Yazılı medya istatistiklerine göre ülkemizde 4.746 adet süreli yayın bulunmaktadır. Hâlihazırda yaklaşık 2 bin süreli yayın kaydı Basın İlan Kurumunda bulunmaktadır. Bunlardan 1.872 adet süreli yayına ilan ve reklamda aracılık edilmektedir ve bu gazetelere 2001 yılında dağıtılan ilan ve reklam tutarı 603 milyon liradır. Böyle kalmıyor, Kurum, basın çalışanlarına, derneklere, azınlık gazetelerine destek vermekte, ayrıca basında fikren, bedenlen çalışanlara faizsiz para vermektedir -bu daha önce de söylendi- yardıma muhtaç ailelere de ayrıca parasal yardım yapılmaktadır.

Sayın Başkan, salı mı geliriz?

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – İnşallah salı düşünüyoruz. Maddelere geçilmesini oylayalım.

Feti Bey, tamamladınız sanırım.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Çok uzun gidebilir, saat 23.00’ü de geçmektedir. İnşallah salı günü bir araya geldiğimizde vereceğimiz cevaplar da vardır, şimdilik bunlarla yetiniyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Peki, biz teşekkür ederiz.

Adalet Komisyonunun değerli üyeleri, kanun teklifimizin geneli üzerindeki görüşmeleri tamamladık.

Kanun teklifinin maddelerine geçilmesini oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1’inci maddeyi okutuyorum:

BASIN KANUNU İLE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 9/6/2004 tarihli ve 5187 sayılı Basın Kanununun 1 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde, ikinci fıkrasında yer alan “yayımını” ibaresi “yayımı ile internet haber sitelerini” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Bu Kanunun amacı, basın özgürlüğü ve bu özgürlüğün kullanımı ile basın kartına ilişkin usul ve esasları belirlemektir.”

“Basın kartı düzenlenmesi bakımından basın kartı talep eden medya mensupları ve enformasyon görevlileri bu Kanun kapsamına dahildir.”

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Şimdi, Komisyonumuza dışarıdan davet ettiğimiz dernek ve konfederasyon başkanları var.

Öncelikle ev sahibi olarak Parlamento Muhabirleri Derneği Başkanı Kemal Aktaş’a söz veriyorum.

Kemal Bey, üç dakika teknik bilgi... Dijital Mecralar Komisyonunda da sizlere söz verildi. O, raporda geniş bir şekilde var. Dolayısıyla bizim Komisyon üyelerimiz de okudular, siz teknik manada ekleyeceklerinizi tamamlayın buradan.

PARLAMENTO MUHABİRLERİ DERNEĞİ BAŞKANI KEMAL AKTAŞ – Çok teşekkür ediyorum efendim.

Zaten Dijital Mecralar Komisyonunda da biz meslek örgütleri olarak görüş ve önerilerimizi iletmistik, şimdi Adalet Komisyonunda da yine Meclis kayıtlarına geçmesi anlamında görüş ve önerilerimizi bir kez daha ama çok özetle hemen, hızlıca size iletmek istiyorum.

Ben özellikle, en çok tartışılan maddeyle, 29’uncu maddeyle, dezenformasyon maddesiyle ilgili hızlıca bir toparlama yapmak istiyorum. Dezenformasyonla ilgili, kamu barışının esas alınması, ülkenin

iç ve dış güvenliği, kamu düzeni, genel sağlığı gibi hassas başlıklar üzerinden gerekçelendirilmesi itiraz edilecek bir çıkış noktası değil elbette ancak böylesine hassas başlıklar üzerinden, bilginin hızla yayıldığı ve kullanıldığı baş döndürücü dijital hız ortamında dijital mecraları hiç de kötü niyetle kullanmayan vatandaşları dezenformasyon sağanağından nasıl koruyacaksınız? Dezenformasyon suçuna ortak edilmesini nasıl engelleyeceksiniz? Suç oluşmadan suçun oluşumuna engel olacak bir tedbir öngörüyor mu bu düzenleme? Bizce hayır. Ayrıca, bizim de görüş sorduğumuz hukukçular özetle, düzenlemenin yalan haber yapma, yalan bilgi ya da içerik yayma hususunda neyin yalan olup olmadığına, neyin halkı yanıltıcı bilgiyi alenen yayma suçu olup olmadığına, suçun tespitinin objektif kriterlere göre yapılmasına imkân vermediğini dile getiriyorlar; düzenlemenin keyfi uygulamalara çok açık olduğu, Anayasa'daki ifade hürriyetinin doğrudan ihlaline yol açacağı, bu yönüyle de Anayasa'ya aykırı olduğu görüşünü paylaşıyorlar. Açıkçası biz de basın meslek örgütleri olarak aynı kaygıları taşıyor ve bu düzenlemeyle basın ve geniş toplum kesimlerinin haberleşme özgürlüğünün de kısıtlanacağını düşünüyoruz.

Aslında bakıldığında, bahsedildi, dezenformasyon sadece bizim değil dünyanın mücadele ettiği bir sorun. Bu kapsamda Avrupa Birliği çok uzun bir çalışmanın ardından 23 Nisanda Dijital Hizmetler Yasası'yla ilgili bir uzlaşmaya vardı. Biz Medya Dayanışma Grubu olarak geçtiğimiz hafta Sayın Mahir Ünal'ı ziyaret ettiğimizde, sadece Dijital Hizmetler Yasası'nın bu yasanın içine dercedilmesiyle sorunun çok büyük anlamda çözülebileceğini söylemişti bize ama ne kadar yansdı tartışılır. Dijital Hizmetler Yasası büyük teknoloji şirketlerini önemli kurallarla regüle edecek, düzen ve ayar verecek bir dizi prosedürü kapsıyor aslında. Dijital platformlar tüm dünyada uzun süredir, seçimlere müdahale, seçmen davranışlarının manipüle edilmesi ve aşırılık yanlısı düşüncelerin dolaşımına imkân sağlaması nedeniyle demokrasi açısından bir tehdit olarak kabul ediliyor. Dezenformasyonla mücadele çerçevesinde Avrupa Birliği Dijital Hizmetler Yasası on-line platformlar için sık sık yasa dışı içerik sağlayan alıcılara hizmet vermeyi durdurma, sık sık açıkça herhangi bir dayanağı olmayan bildirimler ve şikâyetler sunan kişilere veya işletmelere hizmet vermeyi durdurma, kötüye kullanıma ilişkin politikalarını açık ve detaylı şekilde belirleme yükümlülükleri getiriyor. Bizim bu düzenleme içerisinde bunlar var mı? Yok görünüyor.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Peki.

PARLAMENTO MUHABİRLERİ DERNEĞİ BAŞKANI KEMAL AKTAŞ – Kısaca, bu düzenlemenin yani 29'uncu maddenin teklif metninden çıkarılması ve yeni yasama yılında belki de daha kapsamlı, bütün taraflarıyla, paydaşlarıyla tartışıldıktan sonra ayrı bir başlık altında yasal düzenleme olarak getirilmesini öneriyoruz.

Bize söz verdiğiniz için çok teşekkür ediyoruz Sayın Başkanım, sağ olun.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Teşekkürler, sağ olun.

Mustafa Arslan, Anadolu Gazete Sahipleri temsilcisi.

Mustafa Bey, buyurun.

ANADOLU GAZETE SAHİPLERİ TEMSİLCİSİ MUSTAFA ARSLAN – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri; gerek Dijital Mecralar Komisyonunda gerekse Komisyonumuzda yapılan konuşmaların hemen tamamı basın özgürlüğü ortamını sağlamaya dönük tedbirlerin alınması yönünde oldu. İfade etmem gerekir ki basın özgürlüğünün gerçekleştirebilmemiz için basın örgütlerinin ve mensuplarının ekonomik özgürlüklerini sağlamamız lazım. Ben konuşmamı söz konusu teklifin 25'inci ve 27'nci maddeleri üzerinde odaklamak istiyorum.

25'inci madde İcra İflas Kanunu'nun 114'üncü maddesinde icra müdürlerine tanınan yetkinin Kamu İhale Kanunu'nda olduğu gibi eşik değerler sistemi getirmekte. Bu bizim uzun zamandır arzu ettiğimiz son derece olumlu bir yaklaşım. Ancak 500 bin lira ile 2 milyon lira arasının yerel gazeteler ve internet sitelerine, 2 milyon lira üzerinin ise 50 binin üzerinde tiraja sahip gazetelere verilecek olmasına 100 bin liraya indirilmesi gibi bir yaklaşımımız var; birincil olarak bunu ifade etmek isteriz.

İkincil olarak, adalet bürokrasimizin ve yapılan değerlendirmelerde “bir internet haber sitesi veya gazetede” ibaresinin, oradaki “veya”nın, fiilen hiçbir gazetede icra ilanlarının yayınlanmaması gibi bir sonucu doğuracağını peşinen saygıdeğer Komisyon üyelerimize arz etmek isterim. 2021 yılı itibarıyla -Basın İlan Kurumumuzun değerli temsilcileri burada- icra ilanları yaklaşık yüzde 50'lik bir kısmı kapsamaktadır. Bir model önerimiz var müşahhas olarak. Basın İlan Kurumu Genel Kurulu mevzuat üretme kapasitesine sahip her yıl kasım ayında Hükûmete resmî ilan fiyat tarifesini sunar. Burada 50 binin altı tiraja sahip ve 50 binin üzeri tiraja sahip gazetelerin sütun-santim ücretlerine dönük bir blok yaklaşımı vardır. Bu defa, bizim model önerimizle, icra ilanlarına sâri olmak üzere, örneğin 35 liralık sütun-santim ücretini sadece icra ilanları için gazetelere 17,5 lira, internet sitelerinin diyelim ki satırına 17,5 lira olarak belirler, böylece Adalet Bakanlığımızın ve kabul ediyoruz ki siyasetin vatandaşa yük yüklememe anlamındaki tereddüdünü, çekincesini ortadan kaldırmış oluruz.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Peki, anlaşılmış oldu, teşekkür ederiz.

ANADOLU GAZETE SAHİPLERİ TEMSİLCİSİ MUSTAFA ARSLAN –27'nci maddeyle ilgili müsaade ederseniz bir cümleyle...

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Artık yani anlaşıldı, o notlarınız Dijital Mecralarda da var. Teşekkür ediyoruz Mustafa Bey.

ANADOLU GAZETE SAHİPLERİ TEMSİLCİSİ MUSTAFA ARSLAN – Peki, teşekkür ederim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Evet, sıradaki, Türkiye Gazeteciler Konfederasyonu Başkanı Nuri Kolaylı.

Nuri Bey, üç dakika; dört dakikaya uzatıyorum ama yani siz lütfen bunu şey kullanın.

Buyurun.

TÜRKİYE GAZETECİLER KONFEDERASYONU GENEL BAŞKANI M. NURİ KOLAYLI – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, değerli meslektaşlarım; sektörümüze ilişkin yasal düzenlemeleri bugün burada ele alıyor olmaktan büyük memnuniyet duyduğumuzu öncelikle belirtmek istiyorum. Çünkü Türkiye’de basılı, görsel, işitsel ve elektronik haberciliğin genel bir mesleki düzenlemeye ihtiyaç duyduğunu, yasal boşluklar olduğunu yıllardır yaptığımız her açıklamada vurguluyoruz. Sektörümüzde öncelikli beklentilerimizden biri, gazetecilik meslek yasasının çıkarılmasıdır. Öte yandan, İnternet Yasası kapsamında, beklediğimiz bazı yasal düzenlemelerin kanun teklifinde yer alması, bu mecrada görev yapan meslektaşlarımızın gazeteci sayılacak olması sevindiricidir.

Türkiye Gazeteciler Konfederasyonu olarak bizleri en çok endişelendiren düzenleme ise meslektaşlarımızı zor durumda bırakma ihtimali olan 29'uncu maddenin yeniden ele alınmasıdır. Dezenformasyon sadece iktidarların değil, dünyanın ve ülkemizin sorunudur, mücadele edilmelidir ancak mevcut düzenlemenin üzerinde çalışılması gerektiğini düşünüyoruz. Basının sansürlenerek değil, özgürleşerek topluma ve demokrasiye katkı sağlayabileceğini hatırlatmak istiyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün ele alınacak yasa değişikliği kapsamında yer alan bazı maddelere özetle değinmek istiyorum. Öncelikle, basın sektöründe fikir işçisi olarak çalışan meslektaşlarımızın yıpranma hakkından yararlanabilmesi için basın kartı şartının kaldırılarak 5953 sayılı Yasa’ya tabi olmalarının yeterli sayılmasını öneriyoruz. Sayının çok artacağı endişesine katılmıyor,

hak edenlerin basın kartı almasını talep ediyoruz. 7'nci maddedeki, cevap ve düzeltme yazısı sadece gerçeğe aykırı haberler için kullanılabilir, Basın Kanunu'nda olduğu şekilde olmalıdır. Teklifin 14'üncü maddesinde; 9 üyesinden 5'i İletişim Başkanlığınca atanıyor. Komisyonun geniş katılımlı meslek örgütlerinin temsilcilerinden oluşmasını talep ediyoruz. 15'inci maddede; basın kartı Basın İlan Kurumunun basın ahlak esaslarına göre iptal edilmemelidir, aykırılık kuruluşlara yöneliktir, bu bölüm çıkarılmalıdır. 16'ncı maddede, basın kartının basın ahlak esaslarına aykırılığı nedeniyle beş yıl verilmemesi kesinlikle kabul edilemez bir durumdur, madde tümüyle kaldırılmalıdır. 25'inci maddedeki "gazete veya internet haber sitesi" bölümünün "gazete ve internet haber sitesi" olarak değiştirilmesini öneriyoruz. Ayrıca "Toplam muhammen bedeli beşyüzbin Türk lirası altında" ibaresinin "Toplam muhammen bedeli 50 bin Türk lirasının altında" şeklinde değiştirilmesi daha hakkaniyetli olacaktır.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Aynı şeyleri söylüyorsunuz.

TÜRKİYE GAZETECİLER KONFEDERASYONU GENEL BAŞKANI M. NURİ KOLAYLI – 27'nci maddede yapılan düzenleme ise; "gazetelerin en az ikisinde" ibaresinin muhafaza edilerek metnin düzenlenmesi...

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlerimi tamamlarken desteğinizi bekliyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Çok teşekkür ederiz.

Türkiye Gazeteciler Cemiyeti Genel Sekreteri Sibel Güneş...

Süreniz üç dakika.

Buyurun Sibel Hanım.

TÜRKİYE GAZETECİLER CEMİYETİ GENEL SEKRETERİ SİBEL GÜNEŞ – Sayın Başkan, sayın Komisyon üyeleri, değerli meslektaşlarımız; kamuya yararlı bir dernek olan, 81 ilde 3.750 üyesi olan Türkiye Gazeteciler Cemiyetinin sosyal medya yasa teklifiyle ilgili görüşünü bilgilerinize sunuyorum.

Mesleğimizin geleceğini etkileyecek ve yapılamayacak hâle getirecek sosyal medya yasa teklifi için bugüne kadar görüşümüz alınmadı. Dijital Mecralar Komisyonunda beş dakika konuşabildik, Sayın Adalet Komisyonu Başkanı da ısrarlarımız üzerine bize üç dakika süre verdi; teşekkür ederiz.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – İsrarlarınız mı!

TÜRKİYE GAZETECİLER CEMİYETİ GENEL SEKRETERİ SİBEL GÜNEŞ – Seçime giderken bu teklif yasalaşırsa basın ve düşünce ifade özgürlüğü ortadan kalkacak, her boyutuyla ağır sansüre neden olacaktır. Hangi partiye oy verirse versin, yurttaşın habere ve gerçeğe erişimi engellenecektir. Tutuklu gazeteci sayısı artacak, internet sitelerine, internet sağlayıcılarına ağır para cezaları getirilmesine yol açılacaktır. İnternet sitelerine ceza verildiğinde o sitede çalışan gazetecilerin de basın kartı iptal edilecektir. Bu teklifin yürürlüğe girmesi hâlinde iktidarın hoşuna gitmeyen her haber için "dezenformasyon" denilerek ceza istenecektir.

Sayın Başkan, maddelerle ilgili çok kısa görüşümüzü paylaşmak istiyorum. Teklifin 1'inci ve 10'uncu maddesiyle ilgili olarak, 5187 sayılı Basın Kanunu'nun amacı basın özgürlüğünü ve bu özgürlüğün kullanımını düzenlemektir, basın kartıyla ilgili değildir. Bu nedenle, teklifin 10'uncu maddesiyle getirilen ek maddelerin tümü tekliften çıkarılmalıdır. 2'nci maddesi, 28/b maddesi ve 4'üncü maddesiyle ilgili değerlendirmemiz ve önerimiz; kanunun 2'nci maddesine eklenen (n), (p), (r) bentleri tekliften çıkarılmalıdır. Beyanname veren haber siteleri bu kanun kapsamı içinde olacak, beyanname vermeyenler ise kanun kapsamı dışında kalacaklardır. (r) bendi "medya mensubu" tanımı

hakkında açıklama; 5187 sayılı Kanun'un 2'nci maddesine (r) bendi olarak "medya mensubu" tanımı girmiştir. Türk Dil Kurumu Sözlüğü'ne göre "mensup" bir yerle veya bir kimseyle bağlantısı olan, ilişkisi olan kişi anlamına gelmektedir. Bu Arapça kökenli kelimeyi kullanarak "medya mensubu" tanımı yapma, kanun metninde tanımlama çabası hem gereksiz hem de hatalıdır. Bu ifadenin tercih edilmesi dahi, son yıllarda iktidar tarafından, gazeteciler dâhil birçok kimsenin terör örgütü mensubu olarak ilan edilmesini akıllara getirmektedir. Biz herhangi bir yere mensup değiliz; biz gazeteciyiz, gazetecilik dışında da bir kelime kullanılmamasını rica ediyoruz ve 29'uncu maddenin de çekilmesini istiyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Peki, teşekkür ediyoruz.

Gazeteciler Cemiyeti Başkanı Nazmi Bilgin, buyurun.

GAZETECİLER CEMİYETİ BAŞKANI NAZMİ BİLGİN – Sayın Başkan, Komisyonun değerli üyeleri, değerli meslektaşlarım; ben, benden önceki meslektaşlarım kadar zeki, konuyu hemen üç dakika içerisinde anlatacak kadar yetenekli bir arkadaşınız değilim. Onun için müsaade ederseniz ben konunun biraz felsefi tarafı, daha doğrusu bizi ileride bekleyecek tehlikelerle ilgili birkaç cümle söylemek istiyorum.

Özellikle, yerel basınla ilgili sorunları hem Nuri Kolaylı arkadaşım hem de Mustafa arkadaşım anlattı, yine, bazı konulara Türkiye Gazeteciler Cemiyeti Başkanı değindi. Tabii, üç dakika içerisinde bunları anlatmak mümkün değil. Ben deneyimlerimi aktarmak isterdim size çünkü ben on sekiz yıl Basın İlan Kurumu Yönetim Kurulu üyeliği yaptım, otuz yıldır da aşağı yukarı bu Kurumun Genel Kurul Üyesiyim yani hem bu iktidar döneminde hem de bu iktidar döneminden önce bu Kurumun yönetiminde bulundum ve yine, Basın Kartı Komisyonunda çok uzun yıllar görev aldım ve basın derneklerinin, daha doğrusu basın örgütlerinin temsil ettiği son komisyonun da başkanıydım ama zannediyorum, bazen, insanların tecrübelerine, deneyim aktarmalarına toplumda ihtiyaç duyulmuyor çünkü 2004 yılında Basın Kanunu çıkarken o komisyonda saatlerce bize konuşma imkânı verilmişti, hep birlikte mükemmele yakın bir Basın Kanunu çıkardık; 2004'ten beri de bir şikâyetle bulunulmuyor bu yasadandır. Ben şunu söylemek isterim; ünlü bir siyasetçi, rahmetle andığım bir siyasetçi demişti ki: "Bir kapıyı aralık bırakırsanız o kapıdan yalnızca kendiniz geçmezsiniz, o kapı aralık kaldığı takdirde o kapıdan herkes geçer." Şimdi, siz bu yasayla bu kapıyı ardına kadar açık bırakıyorsunuz. Bence bu kanun teklifi yasalaşırsa en büyük zararı, şu anda iktidar partisine mensup gazeteler, televizyonlar ve basın çalışanlarına verecektir. Bir an için gözlerinizi kapayın ve sonsuz iktidar olmadığını -ki yok sonsuz iktidar- ve sonsuz hayat olmadığını da düşünerek yıllar sonraya geçin -ben hemen bir iki yıl sonraya geçin demiyorum- burada muhalefette bulunanlar belki iktidarda, iktidarda bulunanlar muhalefette olacak ve bu yasayı çıkardığınızdan dolayı çok büyük pişmanlık duyacaksınız çünkü size inanan, sizinle birlikte yola çıkan, sizi savunan pek çok gazete bu çıkan yasadandır dolayı zarar görecektir, kapatılacak, ceza alacak.

Çok umut verici cümleler söyledi özellikle muhalefet partisindeki arkadaşlarım, bunların yasakçı tavrına katılmadıklarını söyledi. Yalnız, benim elli iki yıldır aralıksız yaptığım gazetecilik mesleğinin tecrübesi bana şunu gösterdi: Bir erk, bir siyasi partiye veya bir iktidara verilirse o erkten vazgeçmek kolay kolay mümkün değildir; ben bunu görmedim daha elli iki yıllık meslek hayatımda. Evet, daha doğru yasalar çıkarmaya çalışırlar ama ellerindeki gücü ve kuvveti mümkün olduğu kadar kullanmaya çalışırlar. Zannetmeyin ki bu seçimlerde kazanan bir parti "Ben buna karşı çıkmıştım, onun için ben bu yasaları uygulamayacağım, ben bu uygulamalardan vazgeçeceğim." desin ve bundan vazgeçsin. Sakın böyle bir şeyi aklınızdan bile geçirmeyin.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Peki, Nazmi Bey...

GAZETECİLER CEMİYETİ BAŞKANI NAZMÎ BİLGİN – Ve son olarak bir cümle söyleyeceğim, son olarak cümlem şununla bitirmek istiyorum: Yasaklar her zaman olmuştur, yasalar buna karşı çıkmıştır ama Vatan Şairi Namık Kemal bir edebiyat şahıkası olan Hürriyet Kasidesi’nde şöyle diyor: “Ne mümkün zulm ile, bidâd ile imhâ-yı hürriyet/Çalış, idrâki kaldır, muktedirsens âdemiyetten” Yani zulümle, eziyetle hürriyeti ortadan kaldıramazsınız. Eğer muktedirsensiz düşünceyi ve düşünmeyi ortadan kaldırın; bu da mümkün değil.

Hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Nazmi Bey’e teşekkür ediyoruz.

Evet, Türkiye İnternet Gazeteciliği Derneği Genel Başkanı Okan Geçgel.

Evet, süreniz üç dakika Okan Bey, hızlı, hemen.

Buyurun.

TÜRKİYE İNTERNET GAZETECİLİĞİ DERNEĞİ GENEL BAŞKANI OKAN GEÇGEL – Sayın Başkanım, kıymetli milletvekilleri, değerli meslektaşlarım; biz de Türkiye İnternet Gazeteciliği Derneği olarak dört yıldır dijital medya kanununun çıkarılması için çok ciddi gayret sarf ediyoruz, hatta bununla ilgili daha önce defalarca hazırlamış olduğumuz taslağı da siyasi partilere sunmuştuk. Bugün, tabii, aramızda hem Kurucu Genel Başkanımız İzzet Aydın hem Yönetim Kurulumuz: Bayram Polat, Erdem Yaşar, Fatma Hanım ve “haberler.com”un Genel Yayın Yönetmeni Bedia Hanım da var. Bedia Hanım hem hukukçu hem bu işte uzman bir kişi, keşke kendisini dinleyebilseydiniz...

Efendim, tabii, bizim için önemli olan, bugüne kadar tanınmayan internet medyasının tanınması çünkü internet medyası tanınmıyor; çeyrek asırdır dijital medya hayatımızda ama yirmi beş-yirmi altı yıldır internet medyası tanınmıyor, yasalarda herhangi bir tanımı konulmamış. Bugüne kadar bütün çabamız, internet medyasının tanınması. Demin Bedia Hanım’dan bahsettim, “haberler.com”dan; günlük 5 milyon hite ulaşan bir haber portalının Genel Yayın Yönetmeni ancak 100’e yakın editörü basın kartı hakkından yararlanamıyor. Dolayısıyla bu yasal düzenlemenin bu manada önemli olduğunu düşünüyorum. Tabii ki 29’uncu maddeyle ilgili sıkıntılar mevcut, bir muğlaklık söz konusu. Bunun da aydınlatılması gerektiği düşüncemi ayrıca paylaşmak istiyorum ancak tekrar söylüyorum: Bizim için önemli olan internet medyasının tanınması çünkü internet medyası bugüne kadar tanınmıyordu; bunu özellikle, üstüne basa basa söylemek istiyorum.

Tekrar, bu kanun teklifini, bu taslağı hazırlayan çok kıymetli milletvekillerimize şükranlarımı sunuyorum, teşekkürlerimi sunuyorum, ciddi emek vermişler.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Teşekkürler.

TÜRKİYE İNTERNET GAZETECİLİĞİ DERNEĞİ GENEL BAŞKANI OKAN GEÇGEL – Elbette ki sıkıntılar olacaktır, hiçbir şey dört dörtlük değildir, hiçbir zaman da kanun çıktığında herkes yüzde yüz memnun olmamıştır, bunlar mutlaka düzenlenecektir ama dediğim gibi, bizim için önemli olan, internet medyasının tanınmasıdır.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Peki, teşekkür ediyoruz Okan Bey.

İnternet Gazetecileri Federasyonu Genel Başkanı Mesut Demir; son konuşmacı olarak tamamlıyoruz.

Buyurun.

İNTERNET GAZETECİLERİ FEDERASYONU GENEL BAŞKANI MESUT DEMİR – Değerli Başkan, sayın milletvekilleri; İnternet Gazetecileri Federasyonu olarak yaklaşık 1.600 medya kuruluşunu bünyemizde barındırdığımız Federasyonumuzda on beş yıldan bu yana beklediğimiz ve mücadelesini

verdiğimiz internet gazeteciliği yasası teklifinin medya kuruluşlarımızın menfaatleri doğrultusunda kanunlaşması en büyük hedefimiz ve isteğimizdir. Son yıllarda kontrolsüz bir şekilde ne olduğu belli olmayan birçok haber sitesi türemiştir. Bununla birlikte tehdit, şantaj ve yalan haberciliğin önlenemez hâle geldiği günümüzde Basın Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi yani bizim tabirimizle internet gazeteciliği yasası hem ülkemizin hem de medya sektörünün önünü açacak, beraberinde gazetecilik ve iletişim mezunu gençlerin istihdamını sağlayacaktır. Metaverse'yi konuştuğumuz günümüzde, şu anda bu Komisyonunda hâlen daha internet gazeteciliği yasasını tartışmamız gerçekten de üzücüdür.

Sayın Ahmet Özdemir Dijital Mecralar Komisyonunda ilettiğimiz bazı maddelerdeki önerilerimizin kabul görmesi bizi de sevindirdi. Yalan, tehdit, şantaj haberciliği yapan, “merdiven altı” diye tabir ettiğimiz künyesi ve iletişim bilgisi olmayan trol haber sitelerinin bundan böyle BTK tarafından erişime engellenecek olmasını destekliyoruz.

Yasanın ülkemize ve medya sektörüne hayırlı olmasını diliyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Çok teşekkür ederiz Mesut Bey, sağ olun.

Ruştu Bey, bir kelime mi edeceksiniz?

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – İnternet medyasının amaç maddesine eklenmesini doğru bulduğumuzu söyledik fakat tanımların içerisine “basın kartları” ibaresinin konulması doğru değil. Bu yasanın belki de en iyi maddesi amaç maddesiydi ve bu basın kanununun amacı, basın özgürlüğünün güvence altına alınmasıdır. Oraya rica ediyoruz yani hangi amaçla olursa olsun basın kartlarına ilişkin yine hükümler koyun fakat yasanın amacı basın özgürlüğünü korumak olarak kalsın. “Basın kartları” ibaresinin çekilmesini öneriyoruz, burada olmasa bile Genel Kurula kadar bunu düşünmenizi istiyoruz.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Peki, teşekkür ederiz.

Şimdi, aynı mahiyette 3 tane önerge var, onları okutup oylamaya sunacağım. Daha sonra madde oylamasıyla beraber inşallah Salı günü için belirleyeceğiz.

Önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4471) evrak sayılı Basın Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesiyle 5187 sayılı Basın Kanunu'nun 1'inci maddesine eklenmesi önerilen fıkradaki “enformasyon görevlileri” ibaresinin madde metninden çıkartılmasının arz ve teklif ederiz.

Turan Aydoğan

Süleyman Bülbül

Zeynel Emre

İstanbul

Aydın

İstanbul

Alpay Antmen

Tufan Köse

Rafet Zeybek

Mersin

Çorum

Antalya

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Züleyha Gülüm

Mehmet Ruştı Tiryaki

Abdullah Koç

İstanbul

Batman

Ağrı

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Hasan Subaşı

Ayhan Erel

Antalya

Aksaray

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Zeynel Bey, buyurun.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Başkan, sadece 1’inci maddeyi görüşüyoruz değil mi? Diğer maddeleri görüşecek misiniz?

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Evet, evet, 1’inci maddeyi görüşüyoruz.

Buyurun Zeynel Bey.

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Sayın Başkan, geneli hakkında değerlendirme yapmıştık. O maddedeki önergede... Gelişigüzel herkese bu kartların verilmesini doğru bulmuyoruz. Nasıl ki edindiğimiz mesleklerin kartları bir yerlerde dağıtılsa bunun kamuya ciddi zararı olur; bunun da aynı mahiyette değerlendirilmesi lazım. O nedenle...

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Peki, gerekçeler de okunmuş oldu, söz verdik.

Abdullah Koç...

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Ben eğer devam edilecekse söz alacaktım.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Yok, etmeyeceğiz.

Peki, arkadaşlar, aynı mahiyette olan 3 önergeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

1’inci maddeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 1’inci madde kabul edilmiştir.

Değerli arkadaşlar, toplantımızı 14 Haziran Salı günü saat 15.30’da aynı bu salonda toplanmak üzere ve o gün yine toplantımızı 21.00 gibi gruplar adına da tamamlayacak şekilde erteliyoruz.

Teşekkür ederim.

Toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 23.34

